

**Cultuurhistorische beschrijving en waardering van het aanzicht
van een aantal panden in de gemeente Cranendonck**

Cultuurhistorisch Bureau Hüsken en Zoon, 2019

Overzicht panden

Budel:

- Broekkant 1
- Broekkant 2
- Burgemeester van Houtstraat 28-30
- Burgemeester van Houtstraat 29
- Burgemeester van Houtstraat 62
- Burgemeester van Houtstraat 84a-86
- Burgemeester van Udenstraat 3-5
- Cranendoncklaan 74
- De Reiger 1-3
- Dr. Ant Mathijssenstraat 30
- Dr. Ant Mathijssenstraat 34
- Dr. Ant Mathijssenstraat 37
- Dr. Ant Mathijssenstraat 43
- Dr. Ant Mathijssenstraat 62
- Dorpsstraat 15
- Herenstraat 3-5
- Kerkstraat 25
- Maarheezerweg 1
- Markt 19
- Marktstraat 14-16
- Meemortel 3
- Molenstraat 41-45
- Molenstraat 47
- Nieuwstraat 1-3
- Nieuwstraat 122-124
- Rembrandtlaan 1-3
- Rembrandtlaan 5
- Willem de Zwijgerstraat 58
- Willem II straat 2

Budel-Dorplein

- Marialaan 48
- Sint Josephstraat 125
- Stationsweg 103
- Theo Stevenslaan 14
- Theo Stevenslaan 30-32

Budel

Broekkant 1

Algemeen:

Enkellaags diep woonhuis onder zadeldak (volume A), gebouwd in 1928 door de Budelse metselaar Joseph van Geloven, die het pand vermoedelijk zelf ontworpen en opgemetseld heeft. Aan de linker- en rechterzijde uitgebreid in 1977 met een enkellaagse aanbouw onder platdak, respectievelijk de volumes B en C.

Beschrijving:

Volume A

De gevels van volume A zijn opgebouwd in schoon metselwerk van donkerrode bakstenen in kruisverband met knipvoegen. De voorgevel is opgebouwd als een topgevel. Onderaan in deze voorgevel is een uitstekend bakstenen trasraam aangebracht, waarin enkele smalle, verticale ventilatiegleuven voorkomen. Het trasraam wordt afgetopt met een betonnen afzaat.

Links op de begane grond een moderne glas-hout voordeur, waarvan de forse ruit is voorzien van transparant figuurglas. De deur is gevat in een modern, houten kozijn, waarvan de stijlen rusten op een betonnen drempel met korte deurneuten. De deur ligt verhoogd in de gevel en wordt bereikt via twee betonnen treden. Boven de deur een anderhalfsteense strek.

Rechts op de begane grond een fors, modern, rechthoekig, liggend enkelruits venster. Rondom het venster is een kunststof uitsparing in het kozijn voor een rolluik aangebracht. Boven het venster een anderhalfsteense strek. Boven de strekken boven het venster zijn in het metselwerk enkele smalle, verticale ventilatiegleuven aangebracht.

Daarboven een geschilderde betonnen latei over de gehele breedte. Uiterst rechts op de begane grond is tegen de gevel een betonnen hekje gebouwd, waaraan nog de duimen van een vroegere poort zijn bevestigd.

Boven de betonnen latei is een forse, betonnen cordonband aangebracht, waarboven een reguliere baksteenlaag. Boven deze reguliere baksteenlaag is een uitstekende halfsteense rollaag aangebracht, waarvan de hoeken van beton zijn.

Centraal onderaan in de topgevel is een rechthoekig kunststof venster aangebracht, opgebouwd uit een vast onderraam en een nagenoeg vierkant bovenraam dat als valraam kan functioneren. Ook rondom dit venster is een kunststof uitsparing in het kozijn voor een rolluik aangebracht.

Vóór het venster is een gietijzeren Frans balkon gebouwd, waarvan de spijlen versieringen dragen in de vorm van voluten, rozetten en Franse lelies. Verder is het balkon voorzien van een metalen handlijst en een betonnen balkonvloer, waarvan de randen als een afzaat schuin aflopen. Een deel van deze rand aan de voorzijde is afgebroken.

De topgevel loopt ter hoogte van het Franse balkon nog circa 1 meter recht omhoog om vervolgens aan de zijkanten te eindigen in de topgevel. Links en rechts op de overgang van het rechte naar het schuine deel van de gevel zijn enkele liggende orangerode bakstenen gemetseld.

Centraal in deze rij bakstenen is een staande en licht uitstekende orangerode baksteenkop ter versiering aangebracht. In de topgevel is halverwege de kozijnstijlen van het venster een siermetselband aangebracht in de vorm van een staande, halfsteense overhoekse muizentand van orangerode bakstenen. Daarboven en daaronder is een licht uitstekende reguliere baksteenlaag aangebracht.

Direct boven het venster zijn drie uitstekende baksteenlagen aangebracht. De onderste van deze lagen is uitgevoerd als een halfsteense rollaag. De middelste laag is opgebouwd in orangerode strekken, de bovenste laag in donkerrode baksteenkoppen.

Onder deze siermetselband zijn zowel links als rechts twee smalle, langwerpige, verticale kraagstenen aangebracht. Tussen elk paar van deze kraagstenen is eenzelfde smalle, langwerpige, verticale uitsparing in het metselwerk aangebracht, bekleed met orangerode bakstenen.

Bovenaan in deze uitsparing kraagt het orangerode metselwerk iets uit, onderaan is de uitsparing met de hoogte van één baksteen half zo breed.

De driehoekige top van de gevel ligt iets verdiept ten opzichte van deze drie baksteenlagen en van een metselversiering direct boven deze drie lagen. Deze metselversiering is opgebouwd als een lijst van donkerrode uitstekende bakstenen in de vorm van een puntstaand vierkant, waarvan de onderste punt ontbreekt. Het veld binnen dit puntstaande vierkant is bekleed met orangerode bakstenen in een verticaal kruisverband. Vanaf de overhoekse muizentand worden de schuine zijden, in de punt van de topgevel, beëindigd met een rollaag van orangerode klezoren. Daarboven een geprofileerd houten binnenboeiboord. De houten dakrand steekt aan de voorzijde uit en wordt afgetopt met blauwe, gesmoorde gevelpannen.

De linkerzijgevel is op de begane grond grotendeels bebouwd met volume B. Alleen het bovenste deel van de begane grond is zichtbaar. Centraal in dit smalle geveldeel loopt een korte regenpijp vanuit de zinken bakgoot boven deze gevel naar het platdak van volume B.

Onderaan in het zichtbare geveldeel loopt de uitstekende rollaag boven de betonnen latei door, met uiterst rechts een deel van de betonnen hoekoplossing. Rechts bovenaan in de gevel is een staande en licht uitstekende orangerode baksteenkop ter versiering aangebracht.

Centraal tegen de rechterzijgevel is volume C gebouwd. Onderaan een trasraam van een licht afwijkende kleur donkerrode bakstenen. Hier geen betonnen afzaat. Links op de begane grond in de rechterzijgevel is een rechthoekig kunststof enkelruits venster aangebracht, voorzien van een uitsparing in het kozijn ten behoeve van een rolluik. Onder het venster een schuin geplaatste bakstenen raamdorpel, bovenaan een betonnen latei met oren.

De betonnen cordonband, de reguliere baksteenlaag daarboven en de uitstekende halfsteense rollaag met betonnen hoekblokken, die in de voorgevel ter hoogte van de balklaag zijn aangebracht, worden voortgezet in de rechterzijgevel.

Links bovenaan in de gevel is een staande en licht uitstekende orangerode baksteenkop ter versiering aangebracht. Centraal in het metselwerk boven deze lagen is een aluminium ventilatierooster aangebracht. De gevel wordt beëindigd door een zinken bakgoot.

Het zadeldak van volume A is belegd met blauwe, gesmoorde, opnieuw verbeterde holle dakpannen. In het rechterdakschild zijn twee Velux dakramen en een metalen afvoerpijp opgenomen.

Volume B

Volume B uit 1977 is opgebouwd als een enkellaagse aanbouw onder platdak. De plint is opgebouwd in schoon metselwerk van donkerrode bakstenen in een halfsteens verband, de opbouw van de gevels is van hout met glasruiten en een trespa gevelbekleding in de vlakken onder de vensters.

In de gevel aan de straatzijde is een glas-houtdeur opgenomen. Hierboven een enkelruits bovenlicht. De geveldelen met ruiten zijn voorzien van een installatie ten behoeve van een rolluik. De gevel wordt beëindigd met een houten boeiboord, afgewerkt met een aluminium rand. De linkerzijgevel is opgebouwd uit drie vensterassen met forse glasruiten. Een zonnenscherm of markies zorgt voor verduistering.

Volume C

Volume C, eveneens uit 1977, is opgebouwd in schoon metselwerk van bronskleurige bakstenen in een halfsteens verband.

Links loopt een kunststof regenpijp langs de straatgevel naar beneden. Bovenaan in de gevel is een vergaarbak aangebracht. Hierboven loopt de pijp verder in de richting van de bakgoot boven de rechterzijgevel van volume A.

Bovenaan in de straatgevel zijn twee rechthoekige vensters aangebracht. Elk venster is opgebouwd uit zes glasblokken met dikke cementvoegen. Onder elk venster een schuin geplaatste raamdorpel van donkere, geglaazuurde, hardgebakken tegels. Boven elk venster een rollaag van drieklezoren. De gevel wordt afgetopt met een aluminium rand.

De rechterzijgevel van volume C was slecht zichtbaar vanwege de moeilijke hoek en plantbegroeiing. Links in de gevel een glas-houtdeur onder een halfsteense rollaag. Rechts is een fors, rechthoekig, liggend venster aangebracht met daarboven een breed, enkelruits bovenraam. Ook deze gevel wordt beëindigd met een aluminium rand.

Waarderingen

Dit woonhuis staat aan de rand van de bebouwde kom van Budel. Verderop in deze straat en na nog enkele moderne woonhuizen verschijnen hier de agrarische boerenhuizen en schuren. Uit oude afbeeldingen blijkt echter, dat dit woonhuis onderdeel was van een boerderij.

Tegen de linkerzijde stond het bedrijfsgedeelte, dat op het eind van de jaren '60 is afgebroken en later is vervangen door de uitbouw links (volume B). In feite hebben we hier met een lege huls te doen. Van een boerderij is geen sprake meer, alleen het geamputeerde woonhuis is bewaard gebleven.

Het pand heeft kenmerken van de architectuur van de neorenaissance, die in 1928 bijna volledig was ingehaald door de bouwstijlen van de Amsterdamse School, de Delftse School en het Nieuwe bouwen. Wellicht spreekt hieruit toch een hang van de eigenaar naar het verleden. Het gebruikmaken van betonvloeren en andere betonelementen is echter weer vrij modern.

Alle vensters en ook de entree zijn vernieuwd.

Vooraf de bovenste delen van de kozijnen zijn erg opvallend en passen niet bij de bouwstijl van dit pand.

Cultuurhistorische beschrijving en waardering van het aanzicht van een aantal panden in de gemeente Cranendonk

Uitgevoerd in opdracht van de gemeente Cranendonk ten behoeve van een eventuele aanwijzing van deze panden als cultuurhistorisch waardevolle objecten.

Als bijlage is hier de matrix toegevoegd, waarin de diverse aspecten van een object worden gewaardeerd. Maximaal per onderdeel worden 3 punten gegeven, minimaal wordt 1 punt gegeven.

NB. De bouwkundige staat van een pand kan alleen op basis van het buitenaanzicht niet worden beoordeeld. Ook de "herinneringswaarde" die aan het pand verbonden is, is zonder uitgebreid onderzoek niet bekend.

Tenzij overduidelijk anders zal hier voor beide onderdelen altijd een (gemiddelde) waardering van 2 punten worden toegekend.

Voor wat de totaalscore betreft, hebben wij de 4 klassen als volgt beoordeeld:

object met 8 tot 12 punten: laag, indifferant

object met 13 tot 16 punten: middelhoog, cultuurhistorisch waardevol

object met 17 tot 20 punten: hoog, gemeentelijk monument

object met 21 tot 24 punten: zeer hoog, rijksmonument

Eindhoven mei 2019

totaalscore: Broekkant 1 Budel 12 (laag, indifferant)

Tabel Waarderingscriteria kwaliteiten erfgoed:			Scores		
Kwaliteiten	Waarderingscriteria	Operationele parameters	Hoog	Mid-den	Laag
Beleefde kwaliteit	Zichtbaarheid (herkenbaarheid/ schoonheid)	• zichtbaarheid vanaf het maaiveld als landschapselement • relatie met omgeving: passendheid • verbondenheid met feitelijke historische gebeurtenis • afwisselendheid (diversiteit aan elementen) • zichtbaarheid landschapselementen en patronen (herkenbaarheid) • esthetische kwaliteit: zichtbare uitingen		2	
	Herinnerbaarheid (herinneringswaarde)	• associatie met toegeschreven kwaliteit of gebeurtenis • verbondenheid met feitelijke historische gebeurtenis (symboliek) • associatie met toegeschreven kwaliteit of gebeurtenis (symboliek) • ouderdom		2	
Fysieke kwaliteit	Gaafheid (compleetheid/ herkenbaarheid)	Binnen het facet archeologie/aardkunde: • gaafheid aanwezigheid sporen • ruimtelijke gaafheid: bodemlagen onverstoord, horizontaal • stratificatie intact: bodemlagen onverstoord, verticaal • mobilia in situ: losse onderdelen nog op hun plek • ruimtelijke relatie tussen mobilia onderling / mobilia en sporen Binnen het facet historische geografie: • mate waarin landschapselementen en -patronen in tact zijn • mate waarin oorspronkelijk karakter behouden is (authenticiteit) Binnen het facet historische bouwkunde: • compleetheid: mate waarin alle stijlelementen aanwezig zijn • authenticiteit: mate waarin oorspronkelijk bouwkundig, stedenbouwkundig karakter en/of de gebruiksfunctie (lege hulzen!) behouden is			1
	Geconserveerdheid (technische staat, conservering)	• aanwezigheid antropogeen biochemisch residu • conservering artefacten (metaal/overig) • conservering organisch materiaal • mate waarin landschapselementen in evenwicht verkeren met de abiotische omgeving (veelal grondwaterstand) • bouwkundige staat		2	
Inhoudelijke kwaliteit	Zeldzaamheid	• het aantal vergelijkbare monumenten (complextypen) van goede fysieke kwaliteit uit dezelfde periode binnen dezelfde microregio waarvan de aanwezigheid is vastgesteld • het aantal vergelijkbare landschapstypen c.q. patronen, lijnen, elementen, van goede fysieke kwaliteit uit dezelfde periode binnen dezelfde regio • het aantal vergelijkbare monumenten (complextypen) uit dezelfde periode binnen dezelfde regio • innovativiteit: pionierskarakter			1

Tabel Waarderingscriteria kwaliteiten erfgoed:			Scores		
	Informativiteit (informatiewaarde)	• betekenis voor de wetenschap: recent en systematisch onderzoek van de betreffende archeologische periode • afleesbaarheid (herkenbaarheid) van de genese van het historisch landschap (landschapstype) • betekenis voor de wetenschap c.q. belang voor (bouw)geschiedenis • mate waarin het object, bouwwerk/complex de sporen toont c.q. uitdrukking is van o.a. culturele, sociaal-economische, geestelijke, technische bestuurlijke ontwikkelingen			1
	Samenhangendheid (ensemble- of contextwaarde)	Binnen het facet archeologie: • synchrone context: wel/niet voorkomen van monumenten uit dezelfde periode binnen de microregio • diachrone context: wel/niet voorkomen van monumenten uit opeenvolgende perioden binnen de microregio Tussen het facet archeologie en de andere facetten van cultuurhistorie: • landschappelijke context (fysisch- en historisch geografische gaafheid van het contemporaine landschap) • stedenbouwkundige context Binnen het facet aardkunde/historische geografie: • samenhang (tussen lijnen, elementen en patronen): mate waarin elementen onderdeel vormen van een grotere eenheid • mate waarin een element de samenhang begrijpelijk maakt (vormfunctie) Tussen het facet historische geografie en de andere facetten van cultuurhistorie: • mate van samenhang met archeologische context • mate van samenhang met stedenbouwkundige context Binnen het facet historische bouwkunde: • synchrone context: voorkomen van monumenten uit dezelfde periode binnen de stadswijk/het complex mate waarin element onderdeel vormt van een grotere eenheid • mate waarin interieur en exterieur samenhangen Tussen het facet historische bouwkunde en de andere facetten: • samenhang met archeologische context • samenhang met historisch geografische context			1
	Representativiteit	• kenmerkendheid voor een bepaald gebied of periode • het aantal vergelijkbare monumenten van goede fysieke kwaliteit uit dezelfde periode binnen dezelfde archeoregio waarvan de aanwezigheid is vastgesteld en waarvan behoud is gegarandeerd • kenmerkendheid voor / verbonden aan een bepaald gebied, periode, bouwstijl of menselijke activiteit • het aantal vergelijkbare landschapstypen c.q. patronen, lijnen, elementen, van goede fysieke kwaliteit uit dezelfde periode binnen dezelfde regio		2	

Broekkant 2, Budel

Algemeen

Enkellaags rioleringsgemaal uit 1968 onder lessenaarsdak. Het gebouw staat op een terugliggend betonnen basement, opgebouwd uit verticale overhoekse betondelen.

Beschrijving

Voorgevel

De zuidwestelijke voorgevel is gecementeerd. Centraal in de gevel een zeer fors, verdiept venster met kunststof kozijnen en roeden. Het venster is verdeeld in vier relatief kleine onder- en bovenramen en vier relatief forse tussenramen. Aan de bovenzijden van de linker- en rechterbovenramen is een ventilatierooster met aluminium kap aangebracht. Onder het venster één doorlopende aluminium raamdorpel met licht opstaande randen links en rechts. De gevel wordt bovenaan beëindigd door een aluminium rand.

Rechter zijgevel

De zuidoostelijke zijgevel is opgetrokken in schoon metselwerk van zwarte, geglaazuurde bakstenen in een halfsteens verband.

Gecementeerde plint en fries. Ook uiterst links in de gevel een gecementeerde hoekpijler, die onderdeel vormt van de voorgevel. Juist rechts daarvan loopt een forse kunststof afvoerpijp langs de gevel naar beneden. Bovenaan, tegen de hoekpijler, loopt deze pijp kort horizontaal en wordt daar door een koppelijzer verbonden aan de gevel. Met een lichte kromming eindigt de pijp aan de bovenzijde van de voorgevel.

Rechts in de gevel een dubbele kunststof paneeldeur, gevat in kunststof kozijnen. Boven de deuren een steense rollaag. Onder de deuren en onder de plint is een metalen traptrede aangebracht. Het metselwerk linksonder de dubbele deur is beschadigd.

De gevel wordt beëindigd door een aluminium rand.

Linker zijgevel

De noordwestelijke zijgevel is grotendeels gespiegeld gelijk aan de zuidoostelijke gevel. De dubbele deuren bevinden zich rechts in deze gevel.

Achtergevel

De noordoostelijke achtergevel is door plantenbegroeiing slechts gedeeltelijk zichtbaar. Deze gevel is opgebouwd in terugliggend schoon metselwerk van witte bakstenen in een halfsteens verband. Onderaan de gevel een betonnen plint. Uiterst links en uiterst rechts een smalle muurpijler van zwarte geglaazuurde bakstenen, een voortzetting uit de zuidoostelijke en zuidwestelijke zijgevels.

Centraal onderaan in de gevel een vierkante gevelopening, bedoeld voor ventilatiedoeleinden en afgeschermd door een markiesvormige aluminium kap.

Bovenaan in de gevel, onder de betonnen fries, een horizontale strook met een stalen frame, waarin uiterst rechts een breed enkelruits klepraam. Links daarvan een brede glasruit.

De twee linkersegmenten zijn met een beplating dichtgezet. In het linkersegment is bovendien een vrij fors metalen ventilatierooster opgenomen.

Onder deze brede strook zijn loodslabben aangebracht. Ter hoogte van het ventilatierooster in het linkersegment is deze beschadigd.

Uiterst rechts in de gevel loopt een kunststof regenpijp naar beneden. Aan de bovenzijde komt deze uit in een kunststof mastgoot die over de breedte van de gevel langs de fries loopt.

Waardering

Dit rioleringsgemaal wijkt qua vormgeving af van de elders in de landelijke omgeving staande gemalen. Hier is duidelijk rekening gehouden met de nabijheid van het dorp Budel.

De basis van het gebouw is niet gestort, maar bestaat uit een geprefabriceerde betonplaat. Ook in de huizenbouw en de bouw van flatwoningen was de geprefabriceerde betonvloer inmiddels gebruikelijk.

Waar veelal normale baksteen wordt gebruikt, is hier gekozen voor geëmailleerde (zwarte) bakstenen. Die zijn vooral in de zestiger en zeventiger jaren typerend.

Het lessenaarsdak maakt het gebouwtje ook meer aantrekkelijk vanwege de vormgeving. Dat veroorzaakte extra kosten, want de metselaar moest hier echter meer tijd aan te besteden.

De voorzijde van het gebouw is in latere jaren voorzien van geïsoleerd glas met kunststof kozijnen. Die kozijnen hebben het oorspronkelijke beeld van de pui met stalen kozijnen negatief beïnvloed.

Het interieur van het gebouwtje is nog (deels) aanwezig. Vanuit het gezichtspunt van de industriële archeologie is dit waard om te worden behouden. De achterzijde van het gemaal zou een opknopbeurt kunnen gebruiken.

Cultuurhistorische beschrijving en waardering van het aanzicht van panden in de gemeente Cranendonk

Uitgevoerd in opdracht van de gemeente Cranendonck ten behoeve van een eventuele aanwijzing van deze panden als cultuurhistorisch waardevolle objecten.

Als bijlage is hier de matrix toegevoegd, waarin de diverse aspecten van een object worden gewaardeerd. Maximaal per onderdeel worden 3 punten gegeven, minimaal wordt 1 punt gegeven.

NB. De bouwkundige staat van een pand kan alleen op basis van het buitenaanzicht niet worden beoordeeld. Ook de "herinneringswaarde" die aan het pand verbonden is, is zonder uitgebreid onderzoek niet bekend. Tenzij overduidelijk anders zal hier voor beide onderdelen altijd een (gemiddelde) waardering van 2 punten worden toegekend.

Voor wat de totaalscore betreft, hebben wij de 4 klassen als volgt beoordeeld:

object met 8 tot 12 punten: laag, indifferent

object met 13 tot 16 punten: middelhoog, cultuurhistorisch waardevol

object met 17 tot 20 punten: hoog, gemeentelijk monument

object met 21 tot 24 punten: zeer hoog, rijksmonument

Endhoven januari 2019

totaalscore: Broekkant 2 15 (middelhoog)

Tabel Waarderingscriteria kwaliteiten erfgoed: Broekkant 2 Budel			Scores		
Kwaliteiten	Waarderingscriteria	Operationele parameters	Hoog	Mid-den	Laag
Beleefde kwaliteit	Zichtbaarheid (herkenbaarheid/ schoonheid)	• zichtbaarheid vanaf het maaiveld als landschapselement • relatie met omgeving: passendheid • verbondenheid met feitelijke historische gebeurtenis • afwisselendheid (diversiteit aan elementen) • zichtbaarheid landschapselementen en patronen (herkenbaarheid) • esthetische kwaliteit: zichtbare uitingen	3		
	Herinnerbaarheid (herinneringswaarde)	• associatie met toegeschreven kwaliteit of gebeurtenis • verbondenheid met feitelijke historische gebeurtenis (symboliek) • associatie met toegeschreven kwaliteit of gebeurtenis (symboliek) • ouderdom			1
Fysieke kwaliteit	Gaafheid (compleetheid/ herkenbaarheid)	Binnen het facet archeologie/aardkunde: • gaafheid aanwezigheid sporen • ruimtelijke gaafheid: bodemlagen onverstoord, horizontaal • stratificatie intact: bodemlagen onverstoord, verticaal • mobilia in situ: losse onderdelen nog op hun plek • ruimtelijke relatie tussen mobilia onderling / mobilia en sporen Binnen het facet historische geografie: • mate waarin landschapselementen en -patronen in tact zijn • mate waarin oorspronkelijk karakter behouden is (authenticiteit) Binnen het facet historische bouwkunde: • compleetheid: mate waarin alle stijlelementen aanwezig zijn • authenticiteit: mate waarin oorspronkelijk bouwkundig, stedenbouwkundig karakter en/of de gebruiksfunctie (lege hulzen!) behouden is		2	
	Geconserveerdheid (technische staat, conservering)	• aanwezigheid antropogeen biochemisch residu • conservering artefacten (metaal/overig) • conservering organisch materiaal • mate waarin landschapselementen in evenwicht verkeren met de abiotische omgeving (veelal grondwaterstand) • bouwkundige staat		2	
Inhoudelijke kwaliteit	Zeldzaamheid	• het aantal vergelijkbare monumenten (complextypen) van goede fysieke kwaliteit uit dezelfde periode binnen dezelfde microregio waarvan de aanwezigheid is vastgesteld • het aantal vergelijkbare landschapstypen c.q. patronen, lijnen, elementen, van goede fysieke kwaliteit uit dezelfde periode binnen dezelfde regio • het aantal vergelijkbare monumenten (complextypen) uit dezelfde periode binnen dezelfde regio • innovativiteit: pionierskarakter	3		

Tabel Waarderingscriteria kwaliteiten erfgoed: Broekkant 2 Budel			Scores		
	Informativiteit (informatiewaarde)	• betekenis voor de wetenschap: recent en systematisch onderzoek van de betreffen de archeologische periode • afleesbaarheid (herkenbaarheid) van de genese van het historisch landschap (landschapstype) • betekenis voor de wetenschap c.q. belang voor (bouw)geschiedenis • mate waarin het object, bouwwerk/complex de sporen toont c.q. uitdrukking is van o.a. culturele, sociaal-economische, geestelijke, technische bestuurlijke ontwikkelingen			1
	Samenhangendheid (ensemble- of contextwaarde)	Binnen het facet archeologie: • synchrone context: wel/niet voorkomen van monumenten uit dezelfde periode binnen de microregio • diachrone context: wel/niet voorkomen van monumenten uit opeenvolgende perioden binnen de microregio Tussen het facet archeologie en de andere facetten van cultuurhistorie: • landschappelijke context (fysisch- en historisch geografische gaafheid van het contemporaine landschap) • stedenbouwkundige context Binnen het facet aardkunde/historische geografie: • samenhang (tussen lijnen, elementen en patronen): mate waarin elementen onderdeel vormen van een grotere eenheid • mate waarin een element de samenhang begrijpelijk maakt (vormfunctie) Tussen het facet historische geografie en de andere facetten van cultuurhistorie: • mate van samenhang met archeologische context • mate van samenhang met stedenbouwkundige context Binnen het facet historische bouwkunde: • synchrone context: voorkomen van monumenten uit dezelfde periode binnen de stadswijk/het complex mate waarin element onderdeel vormt van een grotere eenheid • mate waarin interieur en exterieur samenhangen Tussen het facet historische bouwkunde en de andere facetten: • samenhang met archeologische context • samenhang met historisch geografische context			1
	Representativiteit	• kenmerkendheid voor een bepaald gebied of periode • het aantal vergelijkbare monumenten van goede fysieke kwaliteit uit dezelfde periode binnen dezelfde archeoregio waarvan de aanwezigheid is vastgesteld en waar van behoud is gegarandeerd • kenmerkendheid voor / verbonden aan een bepaald gebied, periode, bouwstijl of menselijke activiteit • het aantal vergelijkbare landschapstypen c.q. patronen, lijnen, elementen, van goede fysieke kwaliteit uit dezelfde periode binnen dezelfde regio		2	

Burgemeester Van Houtstraat 28-30

Algemeen:

Dubbel, tweelaags woonhuis onder schilddak, gebouwd in 1936 door de Budelse smid Godefridus Jacobs. De aanbouwen aan de achterzijde van de panden worden niet in dit onderzoek betrokken, omdat deze van een latere datum dateren.

Beschrijving:

Algemeen

Door plantenbegroeiing waren met name delen aan de onderzijden van het dubbelpand niet goed zichtbaar. Het tweelaagse dubbelpand is opgebouwd in schoon metselwerk van rode bakstenen in een Vlaams verband met knipvoegen. Trasraam van donkerrode bakstenen in een Vlaams verband met knipvoegen, afgetopt met een halfsteense rollaag. Alle vensters in het pand zijn voorzien van een vaste, houten raamdorpel als onderdeel van het venster. De ruiten in de vensters zijn voorzien van dubbel glas maar hebben hun originele kozijnen behouden.

Voorgevel

De indeling van de voorgevel is gespiegeld symmetrisch. We beschrijven daarom uitsluitend de linkerwoning op nummer 30 en geven vervolgens de belangrijkste verschillen in de woning op nummer 28. Uiterst links in de voorgevel loopt een zinken regenpijp langs de gevel naar beneden.

Rechts op de begane grond de entree van het pand met een houten voordeur, met in de onderste helft een vierkant verdiept paneel met daarin uitgesneden vijf smalle, langwerpige stroken, die vergelijkbaar zijn met een doornentak. Het vierkante paneel is aan de bovenzijde voorzien van een horizontale houten rand. In de bovenste helft van de deur zijn kleine ruitjes aangebracht, die in geprofileerde houten latten zijn geplaatst. In het midden van deze ruiten is één verticale rechthoekige ruit aangebracht, gevat in een houten lijstwerk. De deur is verder gevat in houten kozijnen, waarvan de stijlen rusten op een granito drempel met korte deur-neuten.

Direct boven de deur is een houten luifel aangebracht, voorzien van een zinken kraal aan de bovenzijde. De luifel wordt gesteund door een tweetal smeedijzeren hangstangen, die aan de uiteinden voorzien zijn van voluten of krullen en in het midden een accoladevormige versiering met voluten dragen.

Rechts van de voordeur is in het metselwerk een verticaal geplaatste, betonnen brievengleuf aangebracht. Links op de begane grond een houten kruisvenster met onderaan twee zesruits onderramen en bovenaan twee vierruits bovenramen.

Links op de verdieping een houten tweelichtvenster met twee zesruits ramen, van elkaar gescheiden door een houten middenstijl. Rechts op de verdieping een enkelvoudig houten zesruits venster.

De gevel wordt beëindigd door een brede, overstekende, houten dakrand, voorzien van een houten boei-boord en afgewerkt met een zinken kraal. De dakrand wordt ondersteund door trapsgewijs opgebouwde houten consoles. In de hoek van de gevel zijn drie uitwaaiende consoles aangebracht, waarvan de middelste overhoeks, dus in een punt is uitgezaagd.

Het bovenlicht boven de luifel van de rechterwoning is nog origineel en wordt door twee houten roeden in drie driehoekige ruiten van geel kathedraalglas verdeeld. De bovenramen van het kruisvenster, rechts op de begane grond bevatten nog de originele ruiten van geel kathedraalglas. Het venster is wel voorzien van een rolluik en -kast. Dat geldt ook voor de beide vensters op de verdieping. De deur bevat nog de originele, kopen deurklink.

Linkerzijgevel

Links op de begane grond is een drieledig houten kruisvenster geplaatst met drie zesruits onderramen en drie vierruits bovenramen.

Rechts op de begane grond een enkelvoudig houten venster met een zesruits onderraam en een vierruits bovenraam.

Links op de verdieping is een driedelig houten venster geplaatst met drie zesruits ramen. Rechts op de verdieping een enkelvoudig houten zesruits venster.

De gevel wordt op dezelfde manier beëindigd als het geval is bij de voorgevel.

Rechterzijgevel

De rechterzijgevel is grotendeels gespiegeld gelijk aan de linkerzijgevel. Naast het feit dat de vensters in de rechterzijgevel voorzien zijn van rolluiken en -kasten, is het gekoppelde venster, rechts op de verdieping, hier tweeledig, waar het in de linkerzijgevel driedelig is.

Achtergevel

Van de achtergevel is uitsluitend de verdieping zichtbaar van de woning op nummer 30. Hier zijn twee houten zesruits vensters aangebracht. Rechts loopt een zinken regenpijp naar beneden. Ook boven de achtergevel een overstekende houten dakrand, ondersteund met houten consoles, vergelijkbaar met de overige dakranden.

Dak

Het schilddak is belegd met blauwe, gesmoorde, verbeterde holle dakpannen. Zowel in het linkerdakschild als in het rechterdakschild is een hoge bakstenen schoorsteen opgenomen. Deze is opgebouwd in schoon metselwerk van rode bakstenen in een halfsteens verband. Bovenaan een halfsteense rollaag met in de hoeken twee op elkaar geplaatste baksteenkoppen. Uit de schoorsteen van nummer 30 steekt een aluminium afvoerpijp. Boven de schoorsteen van nummer 28 zijn twee boldraadroosters zichtbaar. Op beide eindnokken van het schilddak staat een blauwe, aardewerken piron. Rechts in de het achterste dakschild is een houten dakkapel geplaatst met aan de voorzijde een houten frame, met daarin opgenomen drie zesruits ramen. Het platdak van de dakkapel steekt aan de drie zijden iets uit en is bekleed met een houten boeiboord en afgewerkt met een zinken kraal. Verder zijn in het achterste dakschild een dakraam en een metalen afvoerpijp zichtbaar.

Waarderingen

Duidelijk is hier merkbaar, dat de gemeente Budel al vóór de Tweede Wereldoorlog gestaag groeide. De vooroorlogse bebouwing in dit deel van de gemeente vertoonde vóór die tijd voornamelijk agrarische eigenschappen, nu zien we hier een woonhuis, dat het landelijke gebied geleidelijk in een woongebied zal veranderen. Aan de overzijde van de straat staat nog een winkel-woonhuis uit dezelfde periode.

Dit pand vertoont alle kenmerken die behoren bij de architectuur van de Delftse School (Granpré Molière). Het pand heeft grote gevelvlakken van baksteen, de vensters zijn geheel van houten onderdelen vervaardigd, de houten dakrand steekt ver uit en het dak is belegd met pannen.

Het pand is zeer goed onderhouden en vertoont geen sporen van vernieuwing, behalve aan de achterzijde van het pand. Die delen zijn echter niet storend.

Cultuurhistorische beschrijving en waardering van het aanzicht van een aantal panden in de gemeente Cranendonk

Uitgevoerd in opdracht van de gemeente Cranendonck ten behoeve van een eventuele aanwijzing van deze panden als cultuurhistorisch waardevolle objecten.

Als bijlage is hier de matrix toegevoegd, waarin de diverse aspecten van een object worden gewaardeerd. Maximaal per onderdeel worden 3 punten gegeven, minimaal wordt 1 punt gegeven.

NB. De bouwkundige staat van een pand kan alleen op basis van het buitenaanzicht niet worden beoordeeld. Ook de “herinneringswaarde” die aan het pand verbonden is, is zonder uitgebreid onderzoek niet bekend. Tenzij overduidelijk anders zal hier voor beide onderdelen altijd een (gemiddelde) waardering van 2 punten worden toegekend.

Voor wat de totaalscore betreft, hebben wij de 4 klassen als volgt beoordeeld:

object met 8 tot 12 punten: laag, indifferent

object met 13 tot 16 punten: middelhoog, cultuurhistorisch waardevol

object met 17 tot 20 punten: hoog, gemeentelijk monument

object met 21 tot 24 punten: zeer hoog, rijksmonument

Eindhoven mei 2019

totaalscore: Burgemeester Van Houtstraat 28-30 Budel 15 (middelhoog cultuurhistorisch waardevol)

Tabel Waarderingscriteria kwaliteiten erfgoed:			Scores		
Kwaliteiten	Waarderingscriteria	Operationele parameters	Hoog	Mid-den	Laag
Beleefde kwaliteit	Zichtbaarheid (herkenbaarheid/ schoonheid)	• zichtbaarheid vanaf het maaiveld als landschapselement • relatie met omgeving: passendheid • verbondenheid met feitelijke historische gebeurtenis • afwisselendheid (diversiteit aan elementen) • zichtbaarheid landschapselementen en patronen (herkenbaarheid) • esthetische kwaliteit: zichtbare uitingen		2	
	Herinnerbaarheid (herinneringswaarde)	• associatie met toegeschreven kwaliteit of gebeurtenis • verbondenheid met feitelijke historische gebeurtenis (symboliek) • associatie met toegeschreven kwaliteit of gebeurtenis (symboliek) • ouderdom		2	
Fysieke kwaliteit	Gaafheid (compleetheid/ herkenbaarheid)	Binnen het facet archeologie/aardkunde: • gaafheid aanwezigheid sporen • ruimtelijke gaafheid: bodemlagen onverstoord, horizontaal • stratificatie intact: bodemlagen onverstoord, verticaal • mobilia in situ: losse onderdelen nog op hun plek • ruimtelijke relatie tussen mobilia onderling / mobilia en sporen Binnen het facet historische geografie: • mate waarin landschapselementen en -patronen in tact zijn • mate waarin oorspronkelijk karakter behouden is (authenticiteit) Binnen het facet historische bouwkunde: • compleetheid: mate waarin alle stijlelementen aanwezig zijn • authenticiteit: mate waarin oorspronkelijk bouwkundig, stedenbouwkundig karakter en/of de gebruiksfunctie (lege hulzen!) behouden is		2	
	Geconserveerdheid (technische staat, conservering)	• aanwezigheid antropogeen biochemisch residu • conservering artefacten (metaal/overig) • conservering organisch materiaal • mate waarin landschapselementen in evenwicht verkeren met de abiotische omgeving (veelal grondwaterstand) • bouwkundige staat		2	
Inhoudelijke kwaliteit	Zeldzaamheid	• het aantal vergelijkbare monumenten (complextypen) van goede fysieke kwaliteit uit dezelfde periode binnen dezelfde microregio waarvan de aanwezigheid is vastgesteld • het aantal vergelijkbare landschapstypen c.q. patronen, lijnen, elementen, van goede fysieke kwaliteit uit dezelfde periode binnen dezelfde regio • het aantal vergelijkbare monumenten (complextypen) uit dezelfde periode binnen dezelfde regio • innovativiteit: pionierskarakter		2	

Tabel Waarderingscriteria kwaliteiten erfgoed:			Scores		
	Informativiteit (informatiewaarde)	• betekenis voor de wetenschap: recent en systematisch onderzoek van de betreffende archeologische periode • afleesbaarheid (herkenbaarheid) van de genese van het historisch landschap (landschapstype) • betekenis voor de wetenschap c.q. belang voor (bouw)geschiedenis • mate waarin het object, bouwwerk/complex de sporen toont c.q. uitdrukking is van o.a. culturele, sociaal-economische, geestelijke, technische bestuurlijke ontwikkelingen			1
	Samenhangendheid (ensemble- of contextwaarde)	Binnen het facet archeologie: • synchrone context: wel/niet voorkomen van monumenten uit dezelfde periode binnen de microregio • diachrone context: wel/niet voorkomen van monumenten uit opeenvolgende perioden binnen de microregio Tussen het facet archeologie en de andere facetten van cultuurhistorie: • landschappelijke context (fysisch- en historisch geografische gaafheid van het contemporaine landschap) • stedenbouwkundige context Binnen het facet aardkunde/historische geografie: • samenhang (tussen lijnen, elementen en patronen): mate waarin elementen onderdeel vormen van een grotere eenheid • mate waarin een element de samenhang begrijpelijk maakt (vormfunctie) Tussen het facet historische geografie en de andere facetten van cultuurhistorie: • mate van samenhang met archeologische context • mate van samenhang met stedenbouwkundige context Binnen het facet historische bouwkunde: • synchrone context: voorkomen van monumenten uit dezelfde periode binnen de stadswijk/het complex mate waarin element onderdeel vormt van een grotere eenheid • mate waarin interieur en exterieur samenhangen Tussen het facet historische bouwkunde en de andere facetten: • samenhang met archeologische context • samenhang met historisch geografische context		2	
	Representativiteit	• kenmerkendheid voor een bepaald gebied of periode • het aantal vergelijkbare monumenten van goede fysieke kwaliteit uit dezelfde periode binnen dezelfde archeoregio waarvan de aanwezigheid is vastgesteld en waarvan behoud is gegarandeerd • kenmerkendheid voor / verbonden aan een bepaald gebied, periode, bouwstijl of menselijke activiteit • het aantal vergelijkbare landschapstypen c.q. patronen, lijnen, elementen, van goede fysieke kwaliteit uit dezelfde periode binnen dezelfde regio		2	

Burgemeester Van Houtstraat 29

Algemeen:

Een bestaand dubbelhuis uit 1899 werd door de Budelse metselaar Jacobus Th. Duijsters in 1914 herbouwd. Het nieuwe pand werd opgebouwd als woonhuis met bedrijfsruimte en werd voorzien van een mansardedak. Later werden tegen de achtergevel en de rechterzijgevel enkellaagse afhangen onder lessenaarsdak gebouwd. Tegenwoordig doet het pand dienst als woonhuis en antiek- en restauratieatelier.

Beschrijving:

Algemeen

Het hoofdvolume is opgebouwd in schoon metselwerk van rode bakstenen in kruisverband. De afhang tegen de achtergevel is opgebouwd in schoon metselwerk van rode bakstenen in een wild verband. De bakstenen vertonen kalksporen. De afhang tegen de rechterzijgevel is van hout. Alle vensters en deuren in het complex zijn in latere tijden vernieuwd en zijn geschilderd in de traditionele kleuren wit, donkergroen en okergeel.

Hoofdvolume, voorgevel

Uiterst links loopt een kunststof regenpijp langs de gevel naar beneden. Onderaan in de gevel een licht uitstekende, grijs geschilderde, gepleisterde plint. Centraal in deze plint is een klein metalen ventilatieroostertje aangebracht.

Links in de gevel het woongedeelte met een centraal geplaatste houten voordeur. Deze is vermoedelijk nog vooroorlogs. Centraal in de voordeur is een fors, rechthoekig paneel aangebracht, waar overheen twee verticaal geplaatste houten balken lopen. Centraal in de deur is tussen deze twee balken een koperen brievenbus aangebracht. Hierboven een klein, rechthoekig venstertje tussen twee horizontale balkjes. De deur is voorzien van een kleine, koperen deurknop.

Het houten deurkalf is aan de onderzijde in beide hoeken voorzien van een sierlijk houten element met ojiefprofiel. Boven het deurkalf een tweeruits bovenlicht. Deur, kalf en bovenlicht zijn gevat in houten kozijnen, die rusten op een betonnen drempel met korte deurneuten. Boven de deur is een anderhalfsteense strek aangebracht.

Zowel links als rechts van de deur is een gelijksoortig rechthoekig, houten venster aangebracht. Dit is opgebouwd uit een vierruits onderraam en een tweeruits bovenraam dat als klepraam kan functioneren. Tussen beide ramen is een smalle, houten tussendorpel geplaatst. Onder elk venster een betonnen raamdorpel met oren, bovenaan een anderhalfsteense strek. In het metselwerk links en rechts van beide vensters zijn opgeklampte houten luiken aangebracht die de vensters volledig kunnen verduisteren. Bovenaan in elk luik een loodslabbe, gesneden in een halfrond geschakeld patroon. De luiken worden open gehouden door wigvormige metalen luikvastzetters.

Ter hoogte van het woongedeelte van het pand zijn vier smeedijzeren staafankers in de gevel bevestigd.

Centraal in de gevel staat een paar dubbele, rechthoekige, houten stolpdeuren. Deze zijn opgebouwd uit verticaal geplaatste houten kraaldelen, bovenaan beëindigd met een loodslabbe, gesneden in een halfrond geschakeld patroon. Elke deur bevat aan de bovenzijde een driehoekige ruit met houten omlijsting. De deuren zijn verder voorzien van metalen geheng dat in een oud, houten kozijn is aangebracht. De bovendorpel van dit kozijn is met houten toognagels in de stijlen bevestigd. Deze stijlen lopen onderaan niet door tot aan de grond, maar eindigen bovenaan in de plint. De deuren lopen wel door tot aan de grond en staan op een bakstenen drempel. Boven de deuren een halfsteense rollaag. Het metselwerk boven de deuren is iets verzakt.

Rechts van de dubbele deuren staat een set forse, dubbele houten stolpdeuren boven een bakstenen drempel. Deze deuren reiken met de bovenramen en latei tot aan de bovenzijde van de gevel. Beide deuren bevatten aan de onderzijde een rechthoekig, liggend paneel. Daar-

boven negen ruiten. Boven een smalle, houten tussendorpel zijn twee zesruits bovenramen aangebracht, van elkaar gescheiden door een houten middenstijl. Deuren en bovenramen zijn gevat in houten kozijnen. Boven de bovenramen is een houten latei aangebracht. Deze steekt aan de bovenzijde naar voren toe uit en wordt ondersteund door afgeronde houten consoles. Zowel links als rechts van de bovenramen boven de deuren is een smeedijzeren staaanker in de gevel bevestigd. Deze ankers bevinden zich een stukje lager in de gevel dan de ankers van het woongedeelte.

Eveneens rechts van de deuren is een smeedijzeren constructie met voluten aangebracht die een houten uithangbord draagt, waarop de tekst "Antiek & restauratie" te lezen is. De voorgevel aan de rechterzijde is voor het overige deel blind.

De voorgevel wordt beëindigd door een uitkragende baksteenfries, met daarin opgenomen een platte muizentand. Boven de fries een zinken mastgoot.

Hoofdvolume, linkerzijgevel

De linkerzijgevel is grotendeels begroeid met klimopplanten. De gevel is opgebouwd als een geknikte tuitgevel. Zowel op de begane grond als op het niveau van de zolder zijn twee rechthoekige, houten vensters aangebracht, opgebouwd uit een vierruits onderraam en een tweeruits bovenraam, dat als klepraam kan functioneren. Beide ramen worden van elkaar gescheiden door een smalle, houten tussendorpel. Eventuele raamdorpels en strekken zijn door de plantbegroeiing niet zichtbaar.

De schuine zijden van de gevel worden beëindigd door een cementrand, die licht uitsteekt.

Hoofdvolume, rechterzijgevel

De rechterzijgevel is opgebouwd als een geknikte tuitgevel. De begane grond van de gevel is bebouwd met de houten afhang. De gevel daarboven is geheel blind. Ook hier worden de schuine zijden van de gevel beëindigd door een licht uitstekende cementrand.

Hoofdvolume, dak

Het mansdardedak is belegd met blauwe, gesmoorde muldenpannen. In het onderste dak-schild aan de voorzijde zijn drie dakramen aangebracht, waarvan het middelste is voorzien van een rolluik.

Op de nok van het dak staan drie gemetselde schoorstenen. Twee daarvan vormen de tuitstukken van de zijgevels. De schoorstenen links en in het midden zijn vierkant van oppervlak. De rechterschoorsteen is iets breder uitgevoerd. Alle schoorstenen zijn aan de bovenzijden opengewerkt en afgedekt met een uitstekende betonnen schoorsteenplaat.

Afhang links tegen de achtergevel

Van de bakstenen afhang tegen de achtergevel ligt een zijgevel aan de zijde van de Burgemeester Van Poppelstraat. Uiterst rechts in de zijgevel loopt een kunststof regenpijp langs de gevel naar beneden.

Rechts in de gevel is een getoogd gietijzeren stalvenster aangebracht. Dit venster uit 1914 (Becking & Bongers uit Ulft) is opgebouwd uit negen ruiten van verschillende vormen en formaten. Boven dit venster een halfsteense segmentboog.

Links in de gevel is een getoogde houten deur aangebracht. Deze is opgebouwd uit verticaal geplaatste kraaldelen en is voorzien van een metalen deurklink. De deur is gevat in een getoogd houten kozijn en staat onder een halfsteense segmentboog. De schuine zijde van de gevel wordt beëindigd door een cementrand.

Afhang tegen de rechterzijgevel

Door de begroeiing van een heg en enkele struiken zijn van deze houten afhang slechts delen zichtbaar. In de noordoostelijke gevel zijn twee gekoppelde, houten tweelichtvensters zichtbaar. De gevel wordt beëindigd door een mastgoot, die deels los zit.

De schuine dakrand van de zuidoostelijke zijgevel van de afhang is voorzien van een houten windveer met waterbord.

Het lessenaarsdak is belegd met golfplaten.

Waarderingen

Dit pand stond tot enkele decennia geleden nog aan de rand van het dorp Budel. Inmiddels is de gemeente gegroeid en mag dit deel tot het centrumgebied gerekend worden. Een boerderij op deze plaats is nu eerder uitzondering dan gebruikelijk.

Deze langgevelboerderij uit het eind van de negentiende eeuw is in 1914 herbouwd en heeft overduidelijk een nieuwe kap gekregen. De mansardekap komt immers in het landelijke gebied van Zuidoost-Brabant in 1899 niet voor. Waarom het pand na 15 jaar gebruik is vernieuwd, is onbekend.

Het pand heeft zijn oude functie verloren en is in gebruik als winkel en restauratieatelier. Het pand heeft nog wel veel kenmerken van een langgevelboerderij. Het opkamerraam en het kelderraam ontbreken echter. Met de voordeur, de dubbele houten stolpdeuren en de houten luiken, die allemaal uit het begin van de twintigste eeuw stammen, is het historische beeld van een oude boerderij goed bewaard. De grote deeldeuren zijn gewijzigd in antiek aandoende dubbele houten deuren en bovenramen met kleine ruitindeling. Helaas zijn de oude deeldeuren verwijderd.

Het toevoegen van dakramen is acceptabel, al is het middelste exemplaar met een rolluik wel erg opvallend.

Cultuurhistorische beschrijving en waardering van het aanzicht van een aantal panden in de gemeente Cranendonk

Uitgevoerd in opdracht van de gemeente Cranendonck ten behoeve van een eventuele aanwijzing van deze panden als cultuurhistorisch waardevolle objecten.

Als bijlage is hier de matrix toegevoegd, waarin de diverse aspecten van een object worden gewaardeerd. Maximaal per onderdeel worden 3 punten gegeven, minimaal wordt 1 punt gegeven.

NB. De bouwkundige staat van een pand kan alleen op basis van het buitenaanzicht niet worden beoordeeld. Ook de "herinneringswaarde" die aan het pand verbonden is, is zonder uitgebreid onderzoek niet bekend. Tenzij overduidelijk anders zal hier voor beide onderdelen altijd een (gemiddelde) waardering van 2 punten worden toegekend.

Voor wat de totaalscore betreft, hebben wij de 4 klassen als volgt beoordeeld:

object met 8 tot 12 punten: laag, indifferent

object met 13 tot 16 punten: middelhoog, cultuurhistorisch waardevol

object met 17 tot 20 punten: hoog, gemeentelijk monument

object met 21 tot 24 punten: zeer hoog, rijksmonument

Eindhoven mei 2019

totaalscore: Burgemeester Van Houtstraat 29 Budel 14 (middelhoog cultuurhistorisch waardevol)

Tabel Waarderingscriteria kwaliteiten erfgoed:			Scores		
Kwaliteiten	Waarderingscriteria	Operationele parameters	Hoog	Mid-den	Laag
Beleefde kwaliteit	Zichtbaarheid (herkenbaarheid/ schoonheid)	• zichtbaarheid vanaf het maaiveld als landschapselement • relatie met omgeving: passendheid • verbondenheid met feitelijke historische gebeurtenis • afwisselendheid (diversiteit aan elementen) • zichtbaarheid landschapselementen en patronen (herkenbaarheid) • esthetische kwaliteit: zichtbare uitingen		2	
	Herinnerbaarheid (herinneringswaarde)	• associatie met toegeschreven kwaliteit of gebeurtenis • verbondenheid met feitelijke historische gebeurtenis (symboliek) • associatie met toegeschreven kwaliteit of gebeurtenis (symboliek) • ouderdom		2	
Fysieke kwaliteit	Gaafheid (compleetheid/ herkenbaarheid)	Binnen het facet archeologie/aardkunde: • gaafheid aanwezigheid sporen • ruimtelijke gaafheid: bodemlagen onverstoord, horizontaal • stratificatie intact: bodemlagen onverstoord, verticaal • mobilia in situ: losse onderdelen nog op hun plek • ruimtelijke relatie tussen mobilia onderling / mobilia en sporen Binnen het facet historische geografie: • mate waarin landschapselementen en -patronen in tact zijn • mate waarin oorspronkelijk karakter behouden is (authenticiteit) Binnen het facet historische bouwkunde: • compleetheid: mate waarin alle stijlelementen aanwezig zijn • authenticiteit: mate waarin oorspronkelijk bouwkundig, stedenbouwkundig karakter en/of de gebruiksfunctie (lege hulzen!) behouden is		2	
	Geconserveerdheid (technische staat, conservering)	• aanwezigheid antropogeen biochemisch residu • conservering artefacten (metaal/overig) • conservering organisch materiaal • mate waarin landschapselementen in evenwicht verkeren met de abiotische omgeving (veelal grondwaterstand) • bouwkundige staat		2	
Inhoudelijke kwaliteit	Zeldzaamheid	• het aantal vergelijkbare monumenten (complextypen) van goede fysieke kwaliteit uit dezelfde periode binnen dezelfde microregio waarvan de aanwezigheid is vastgesteld • het aantal vergelijkbare landschapstypen c.q. patronen, lijnen, elementen, van goede fysieke kwaliteit uit dezelfde periode binnen dezelfde regio • het aantal vergelijkbare monumenten (complextypen) uit dezelfde periode binnen dezelfde regio • innovativiteit: pionierskarakter		2	

Tabel Waarderingscriteria kwaliteiten erfgoed:			Scores		
	Informativiteit (informatiewaarde)	• betekenis voor de wetenschap: recent en systematisch onderzoek van de betreffende archeologische periode • afleesbaarheid (herkenbaarheid) van de genese van het historisch landschap (landschapstype) • betekenis voor de wetenschap c.q. belang voor (bouw)geschiedenis • mate waarin het object, bouwwerk/complex de sporen toont c.q. uitdrukking is van o.a. culturele, sociaal-economische, geestelijke, technische bestuurlijke ontwikkelingen			1
	Samenhangendheid (ensemble- of contextwaarde)	Binnen het facet archeologie: • synchrone context: wel/niet voorkomen van monumenten uit dezelfde periode binnen de microregio • diachrone context: wel/niet voorkomen van monumenten uit opeenvolgende perioden binnen de microregio Tussen het facet archeologie en de andere facetten van cultuurhistorie: • landschappelijke context (fysisch- en historisch geografische gaafheid van het contemporaine landschap) • stedenbouwkundige context Binnen het facet aardkunde/historische geografie: • samenhang (tussen lijnen, elementen en patronen): mate waarin elementen onderdeel vormen van een grotere eenheid • mate waarin een element de samenhang begrijpelijk maakt (vormfunctie) Tussen het facet historische geografie en de andere facetten van cultuurhistorie: • mate van samenhang met archeologische context • mate van samenhang met stedenbouwkundige context Binnen het facet historische bouwkunde: • synchrone context: voorkomen van monumenten uit dezelfde periode binnen de stadswijk/het complex mate waarin element onderdeel vormt van een grotere eenheid • mate waarin interieur en exterieur samenhangen Tussen het facet historische bouwkunde en de andere facetten: • samenhang met archeologische context • samenhang met historisch geografische context		2	
	Representativiteit	• kenmerkendheid voor een bepaald gebied of periode • het aantal vergelijkbare monumenten van goede fysieke kwaliteit uit dezelfde periode binnen dezelfde archeoregio waarvan de aanwezigheid is vastgesteld en waarvan behoud is gegarandeerd • kenmerkendheid voor / verbonden aan een bepaald gebied, periode, bouwstijl of menselijke activiteit • het aantal vergelijkbare landschapstypen c.q. patronen, lijnen, elementen, van goede fysieke kwaliteit uit dezelfde periode binnen dezelfde regio			1

Burgemeester Van Houtstraat 62

Algemeen:

De Budelse molenaar Hubertus A. Kees gaf begin jaren '50 van de twintigste eeuw opdracht aan de uit Budel afkomstige Eindhovense architect Louis Neeskens om voor hem een molenaarswoning te ontwerpen.

In 1951 kon het pand betrokken worden.

Het betreft een enkellaags woonhuis onder wolfdak. Het pand vormt een geheel met een enkellaagse opslagruimte onder zadeldak, die niet in dit onderzoek wordt betrokken en beltkorenmolen Zeldenrust, die een rijksmonument is.

Beschrijving:

Algemeen

De gevels van het pand zijn opgebouwd in schoon metselwerk van rode bakstenen in een Vlaams verband. Onderaan in elke gevel een laag trasraam van donkerrode bakstenen.

Voorgevel

De voorgevel is opgebouwd als lijstgevel met wolfeindgoot en ingezwenkte loze geveldelen links en rechts. Links de voordeur die betreden wordt via een bakstenen stoepje. De voordeur bestaat uit een onder- en bovendeur. In de onderdeur een houten frame met daarin opgenomen drie verticaal geplaatste, geprofileerde spiegelpanelen.

In de bovendeur is eveneens een houten frame geplaatst met daarin links en rechts een langwerpig geprofileerd spiegelpaneel. Daartussen een enigszins lager aangebrachte, langwerpige ruit van kathedraalglas. De deur is gevat in houten kozijnen met koplatten en staat op een betonnen drempel met korte deurneuten.

Het geheel ligt verdiept binnen een omlijsting van langwerpige betonblokken met onderaan in beide stijlen een licht uitstekend betonblok als sokkel. Boven het lijstwerk is een zwevende segmentboog in het metselwerk aangebracht. Links van de deur een verticaal geplaatste, betonnen brievengleuf, die nog in gebruik lijkt te zijn.

Rechts op de begane grond is een drieledig houten venster aangebracht dat door middel van twee forse middenstijlen in drie smalle, verticale ramen wordt verdeeld. Elk raam heeft twee boven elkaar geplaatste ruiten als onderraam en een naar voren liggend enkelruits bovenraam.

Het venster is voorzien van een metalen rolkast met -luik. Onder het venster een schuin geplaatste bakstenen raamdorpel, bovenaan een anderhalfsteense strek die gedeeltelijk achter de rolkast schuilgaat.

Op het niveau van de zolder zijn twee houten vierruits vensters aangebracht. Elk venster is opgebouwd uit twee tweeruits ramen die naar buiten toe geopend kunnen worden. Ook hier de rolkasten en -luiken, de bakstenen raamdorpels en steense strekken die bijna geheel achter de rolkasten verborgen zijn.

De ingezwenkte loze geveldelen links en rechts in de gevel zijn voorzien van een halfsteense rollaag met onderaan een betonnen aanzetsteen die licht uitsteekt. Direct boven de strekken wordt de gevel beëindigd door een houten plansiergoot met zinken kraal.

De goot wordt ondersteund door kleine vierkante houten gootklossen, waarvan elk onderste gedeelte een fractie kleiner is.

Linkerzijgevel

De linkerzijgevel kon slechts gedeeltelijk bekeken worden.

Rechts in deze gevel een rechthoekig venster dat afgesloten was met een rolluik. Onder het venster een schuin geplaatste bakstenen raamdorpel. Links in de gevel twee van dergelijke rechthoekige vensters met rolluiken en -kasten. Uiterst links loopt een zinken regenpijp langs de gevel naar beneden. Achter deze pijp is een aluminium ventilatierooster aangebracht.

De gevel wordt beëindigd door een ver overstekende houten plansiergoot met zinken kraal. De bakgoot wordt hier ondersteund door houten klossen, die dezelfde opzet hebben als die in de voorgevel, echter zijn zij langwerpig van vorm.

Rechterzijgevel

Rechts in de rechterzijgevel is een identiek drieledig houten venster geplaatst als rechts op de begane grond in de voorgevel. Links in deze gevel een venster van vergelijkbare opzet, echter hier tweeledig uitgevoerd. Uiterst rechts loopt een regenpijp langs de gevel naar beneden. De gevel wordt op dezelfde wijze beëindigd als de linkerzijgevel.

Achtergevel

De achtergevel van het pand is uitgevoerd als wolfgevel met rechte schouders. Het rechterdeel van de begane grond is bebouwd met een indifferente enkellaagse aanbouw onder platdak.

Links op de begane grond een venster dat vergelijkbaar is met de drieledige vensters in het pand, echter hier vierledig uitgevoerd. De rolkast is hier bescheiden van formaat, vergeleken bij de overige rolkasten en een strek is hier niet zichtbaar. Onder het venster een schuin geplaatste raamdorpel van bruine, geglazuurde, hardgebakken tegels.

Op het niveau van de zolder twee vensters die gelijk zijn aan de vensters op het niveau van de zolder in de voorgevel. Boven de strekken is nog een reguliere baksteenlaag aangebracht, waarboven een kort overstek met gootloos wolfeind.

De rechthoekige schouders links en rechts, steken aan de buitenzijden iets taps uit. Ze zijn opgebouwd uit betonblokken en worden beëindigd met een zinken kraal. De schouders zijn door middel van een wit geschilderde, schuine cementrand verbonden met het houten overstek van het wolfeind.

Dak

Het wolfdak is belegd met blauwe, gesmoorde, verbeterde holle dakpannen. Centraal in het dakschild boven de rechterzijgevel is een houten dakvenster aangebracht met aan de voorzijde een houten vierruits venster, opgebouwd uit twee tweeruits ramen die naar buiten toe geopend kunnen worden.

Ook dit venster is voorzien van een aluminium rolluik en -kast. De houten stijlen, links en rechts van het venster, zijn aan de onderzijden voorzien van een bescheiden vleugelstuk. Boven het venster is een flauw hellend fronton aangebracht. Het zadeldakje daarboven steekt aan alle zijden uit en is voorzien van een zinken kraal. De dakbedekking is eveneens van zink. Vooraan op de nok van het dakje staat een grijze piron. De wangen van het dakvenster zijn bekleed met lood.

Centraal op de nok staat een bakstenen schoorsteen, gemetseld in een Vlaams verband. De bovenste randen van de schoorsteen kragen uit en worden afgetopt met een betonnen schoorsteenplaat. Boven de schoorsteen is een metalen schoorsteenkap aangebracht. Deze kap heeft klokvormige randen en wordt gedragen door poten met voluten. Centraal bovenop de schoorsteenkap is een smeedijzeren sierhekwerkje geplaatst dat onder meer twee forse spiraalvormige voluten bevat.

Waarderingen

Dit pand is gebouwd in de vroege wederopbouwperiode en verkeert nog in de originele staat voor wat bijvoorbeeld de vensters en voordeur betreft. De kleur van de bakstenen en het metselen in Vlaams verband verradt direct, dat dit pand enkele jaren na de Tweede Wereldoorlog is gebouwd.

Ontwerper van dit pand was de uit Budel afkomstige architect Neeskens, die in Budel en wijde omgeving verantwoordelijk is voor het ontwerp van talrijke gebouwen. Zijn architectuurkwaliteiten zijn erg gewaardeerd. Zijn stijl is in de loop van zijn werkzame leven steeds moderner geworden.

De invloed van de Delftse School is hier nog merkbaar in de bakstenen gevels, de houten vensters en de ver overstekende dakgoot. Het pannendak is minder steil dan de vergelijkbare panden van voor 1940. De omlijsting van de voordeur, met trilbetonblokken, is ook typerend voor de architectuur in de wederopbouwperiode. Tufsteen werd langzamerhand door beton vervangen. Dit is een gevolg van de zogenaamde Shake-Hands-architectuur.

De ingezwenkte voorgevel voldoet nog volledig aan de traditie van de Delftse Schoolarchitectuur.

Budel heeft drie molens. Bij een oude windmolen zou je een oud molenaarshuis verwachten. Dat is hier echter niet het geval. De molen zelf brandde enkele keren af, en ook het molenaarshuis werd in mei 1900 door brand verwoest. Het werd pas in 1951 weer opgebouwd.

Cultuurhistorische beschrijving en waardering van het aanzicht van een aantal panden in de gemeente Cranendonk

Uitgevoerd in opdracht van de gemeente Cranendonk ten behoeve van een eventuele aanwijzing van deze panden als cultuurhistorisch waardevolle objecten.

Als bijlage is hier de matrix toegevoegd, waarin de diverse aspecten van een object worden gewaardeerd. Maximaal per onderdeel worden 3 punten gegeven, minimaal wordt 1 punt gegeven.

NB. De bouwkundige staat van een pand kan alleen op basis van het buitenaanzicht niet worden beoordeeld. Ook de "herinneringswaarde" die aan het pand verbonden is, is zonder uitgebreid onderzoek niet bekend. Tenzij overduidelijk anders zal hier voor beide onderdelen altijd een (gemiddelde) waardering van 2 punten worden toegekend.

Voor wat de totaalscore betreft, hebben wij de 4 klassen als volgt beoordeeld:

object met 8 tot 12 punten: laag, indifferent

object met 13 tot 16 punten: middelhoog, cultuurhistorisch waardevol

object met 17 tot 20 punten: hoog, gemeentelijk monument

object met 21 tot 24 punten: zeer hoog, rijksmonument

Eindhoven mei 2019

totaalscore: Burgemeester Van Houtstraat 62 Budel 17 (hoog, gemeentelijk monument)

Tabel Waarderingscriteria kwaliteiten erfgoed:			Scores		
Kwaliteiten	Waarderingscriteria	Operationele parameters	Hoog	Mid-den	Laag
Beleefde kwaliteit	Zichtbaarheid (herkenbaarheid/ schoonheid)	• zichtbaarheid vanaf het maaiveld als landschapselement • relatie met omgeving: passendheid • verbondenheid met feitelijke historische gebeurtenis • afwisselendheid (diversiteit aan elementen) • zichtbaarheid landschapselementen en patronen (herkenbaarheid) • esthetische kwaliteit: zichtbare uitingen		2	
	Herinnerbaarheid (herinneringswaarde)	• associatie met toegeschreven kwaliteit of gebeurtenis • verbondenheid met feitelijke historische gebeurtenis (symboliek) • associatie met toegeschreven kwaliteit of gebeurtenis (symboliek) • ouderdom		2	
Fysieke kwaliteit	Gaafheid (compleetheid/ herkenbaarheid)	Binnen het facet archeologie/aardkunde: • gaafheid aanwezigheid sporen • ruimtelijke gaafheid: bodemlagen onverstoord, horizontaal • stratificatie intact: bodemlagen onverstoord, verticaal • mobilia in situ: losse onderdelen nog op hun plek • ruimtelijke relatie tussen mobilia onderling / mobilia en sporen Binnen het facet historische geografie: • mate waarin landschapselementen en -patronen in tact zijn • mate waarin oorspronkelijk karakter behouden is (authenticiteit) Binnen het facet historische bouwkunde: • compleetheid: mate waarin alle stijlelementen aanwezig zijn • authenticiteit: mate waarin oorspronkelijk bouwkundig, stedenbouwkundig karakter en/of de gebruiksfunctie (lege hulzen!) behouden is	3		
	Geconserveerdheid (technische staat, conservering)	• aanwezigheid antropogeen biochemisch residu • conservering artefacten (metaal/overig) • conservering organisch materiaal • mate waarin landschapselementen in evenwicht verkeren met de abiotische omgeving (veelal grondwaterstand) • bouwkundige staat		2	
Inhoudelijke kwaliteit	Zeldzaamheid	• het aantal vergelijkbare monumenten (complextypen) van goede fysieke kwaliteit uit dezelfde periode binnen dezelfde microregio waarvan de aanwezigheid is vastgesteld • het aantal vergelijkbare landschapstypen c.q. patronen, lijnen, elementen, van goede fysieke kwaliteit uit dezelfde periode binnen dezelfde regio • het aantal vergelijkbare monumenten (complextypen) uit dezelfde periode binnen dezelfde regio • innovativiteit: pionierskarakter		2	

Tabel Waarderingscriteria kwaliteiten erfgoed:			Scores		
	Informativiteit (informatiewaarde)	• betekenis voor de wetenschap: recent en systematisch onderzoek van de betreffende archeologische periode • afleesbaarheid (herkenbaarheid) van de genese van het historisch landschap (landschapstype) • betekenis voor de wetenschap c.q. belang voor (bouw)geschiedenis • mate waarin het object, bouwwerk/complex de sporen toont c.q. uitdrukking is van o.a. culturele, sociaal-economische, geestelijke, technische bestuurlijke ontwikkelingen			1
	Samenhangendheid (ensemble- of contextwaarde)	Binnen het facet archeologie: • synchrone context: wel/niet voorkomen van monumenten uit dezelfde periode binnen de microregio • diachrone context: wel/niet voorkomen van monumenten uit opeenvolgende perioden binnen de microregio Tussen het facet archeologie en de andere facetten van cultuurhistorie: • landschappelijke context (fysisch- en historisch geografische gaafheid van het contemporaine landschap) • stedenbouwkundige context Binnen het facet aardkunde/historische geografie: • samenhang (tussen lijnen, elementen en patronen): mate waarin elementen onderdeel vormen van een grotere eenheid • mate waarin een element de samenhang begrijpelijk maakt (vormfunctie) Tussen het facet historische geografie en de andere facetten van cultuurhistorie: • mate van samenhang met archeologische context • mate van samenhang met stedenbouwkundige context Binnen het facet historische bouwkunde: • synchrone context: voorkomen van monumenten uit dezelfde periode binnen de stadswijk/het complex mate waarin element onderdeel vormt van een grotere eenheid • mate waarin interieur en exterieur samenhangen Tussen het facet historische bouwkunde en de andere facetten: • samenhang met archeologische context • samenhang met historisch geografische context	3		
	Representativiteit	• kenmerkendheid voor een bepaald gebied of periode • het aantal vergelijkbare monumenten van goede fysieke kwaliteit uit dezelfde periode binnen dezelfde archeoregio waarvan de aanwezigheid is vastgesteld en waarvan behoud is gegarandeerd • kenmerkendheid voor / verbonden aan een bepaald gebied, periode, bouwstijl of menselijke activiteit • het aantal vergelijkbare landschapstypen c.q. patronen, lijnen, elementen, van goede fysieke kwaliteit uit dezelfde periode binnen dezelfde regio		2	

Burgemeester van Houtstraat 84a-86

Algemeen:

Deze oorspronkelijke landbouwerswoning van vóór 1832 werd in 1908 vergroot, waarbij zowel links als rechts tegen de woning een deel werd bijgebouwd door de Sonse/Budelse timmerman Jan Duijsters. In 1988 werd het pand gesplitst in twee wooneenheden, waarbij nummer 84a in het rechterdeel van het pand werd gevestigd en nummer 86 links. Het pand is, voorafgaand aan de splitsing, voorzien van een nieuwe voorgevel, vensters en deuren.

Beschrijving:

Voorgevel

De lange voorgevel dateert van 1988 en is opgebouwd in schoon metselwerk van rode bakstenen in een wild verband. Centraal in de lange voorgevel van het pand bevindt zich de entree van de linkerwoning op nummer 86. Deze is opgebouwd uit twee houten stolpdeuren, waarvan alleen de linkerdeur is voorzien van een sierlijke metalen deurgreep met voluten. Onderaan in beide deuren is een rechthoekig paneel aangebracht, omrand met een geprofileerde lijst. Boven beide panelen is een horizontale regel aangebracht.

Daarboven in beide deuren een langwerpige, rechthoekige raam, voorzien van glas-in-loodruiten van geel kathedraalglas. De deurstijlen en de bovenste deurregel zijn voorzien van biljoenen. Boven beide deuren is één breed bovenlicht aangebracht, voorzien van glas-in-loodruiten van geel kathedraalglas. Deuren en bovenlicht zijn gevat in een houten kozijn, voorzien van biljoenen. De kozijnstijlen rusten op een betonnen drempel met korte deurneuten.

Boven de deur is een steense strek aangebracht. De deur wordt bereikt via een klinkerstoepje met trede.

Links van de entree zijn twee rechthoekige houten schuifvensters aangebracht. Deze bestaan uit een twaalfruits onderraam en een achtruits bovenraam. De ramen zijn gevat in houten kozijnen, voorzien van biljoenen. Beide vensters kunnen volledig afgesloten worden door opgeklampte, houten luiken, die vastgehouden worden door gietijzeren luikvastzetters in de vorm van een mannenhoofdje.

Onder elk venster een schuin geplaatste bakstenen raamdorpel. Boven elk venster een steense strek. Links en rechts van het linkervenster is een smeedijzeren staafanker in de gevel bevestigd, dat aan de bovenzijde in twee kromme delen vertakt is. Rechts van het rechtervenster zijn drie verticale ventilatiegleuven in de gevel aangebracht. Uiterst links in de gevel is een zinken regenpijp aangebracht.

Rechts van de voordeur zijn twee gelijksoortige vensters aangebracht als links in de gevel. Links van het linkervenster twee verticale ventilatiegleuven. Een staafanker tussen beide vensters is in latere jaren verwijderd.

Rechts in de gevel twee kleine, vierkante, houten vierruits vensters, gevat in kozijnen die zijn voorzien van biljoenen. Onder elk venster een schuin geplaatste bakstenen raamdorpel. Bovenaan steense strekken. Bovenaan de gevel is tussen beide vensters een zeer smal staafanker aangebracht.

Boven het rechtervenster is een gietijzeren vlaggenstokhouder aangebracht met boven en onder een Franse lelie. Uiterst rechts in de gevel loopt een zinken regenpijp naar beneden.

Bovenaan in de gevel is een uitkragende baksteenfries aangebracht, met daarin opgenomen een overhoekse muizentand. De gevel wordt beëindigd door een houten Vlaamse goot met zinken kraal. Onder deze bakgoot is nog een houten profiellijst aangebracht.

Linkerzijgevel

De linkerzijgevel aan de Grote Hoefstraat is een topgevel uit 1908 en is opgebouwd in schoon metselwerk van rode bakstenen in kruisverband.

Centraal in de gevel is een dubbele, rechthoekige, houten deur aangebracht. De deuren zijn gevat in een houten kozijn, voorzien van biljoenen. De stijlen rusten op een dubbele betonnen drempel met korte deurneuten. Boven de deuren een steense rollaag. De deuren worden bereikt via een klinkerstoepje met trede aan drie zijden. Het stoepje is belegd met rode vloertegels.

Zowel links als rechts van de dubbele deuren is een fors, houten tweelichtvenster aangebracht. Elk tweelichtvenster bevat twee zesruits onderramen en twee drieruits bovenramen.

Onder elk tweelichtvenster een schuin geplaatste bakstenen raamdorpel, bovenaan een steense rollaag. Uiterst links en uiterst rechts is de gevel als een pilaster verdikt. Deze pilasters vormen de uiteinden van de vernieuwde voor- en achtergevels. De rechterpilaster wordt afgetopt met een houten kroonlijst met zinken kraal. De houten profiellijst onder de kroonlijst van de voorgevel ontbreekt hier. Ter hoogte van de balklaag zijn vier staafankers aangebracht, waarvan het rechter iets afwijkt qua dikte.

Links en rechts op het niveau van de zolder is een rechthoekig vierruits venster aangebracht. Onder elk venster een schuin geplaatste raamdorpel, boven elk venster een halfsteense rollaag. Tussen beide vensters is een betonsteen aangebracht, voorzien van een verdiept veld met daarin uitgehouwen het donker geschilderde jaartal 1908.

In de top van de gevel zijn vijf kepervormige vogelgaten aangebracht, voorzien van vliegstenen, waarvan er momenteel nog slechts twee intact zijn. De overige zijn afgebroken. Geheel bovenaan in de top van de gevel is een driehoekig houten uilenbord aangebracht met een uilengat hieronder. In de schuine zijden van de gevel zijn gordingankers aangebracht. De schuine zijden worden beëindigd door blauwe, gesmoorde gevelpannen. In de nok zijn rode, gesmoorde gevelpannen aangebracht.

Rechterzijgevel

Ook de rechterzijgevel dateert uit 1908, is opgebouwd als topgevel en gemetseld met rode bakstenen in kruisverband. De begane grond is voorzien van een hellend afdak, waaronder zich, links op de begane grond, de entree van de woning op nummer 84a bevindt. Deze was door plantbegroeiing niet goed zichtbaar, maar het vermoeden bestaat dat de entree is opgebouwd uit een enkelvoudige deur, vergelijkbaar met de voordeuren links in de voorgevel, op nummer 86.

Het afdak is aan de straatzijde voorzien van een beschot.

Op het zolderniveau van de topgevel zijn drie vensters aangebracht, vergelijkbaar met de vensters op het zolderniveau van de linkerzijgevel. De vensters kunnen als valramen functioneren.

De schuine zijden van de gevel zijn voorzien van gordingankers en worden afgetopt met een licht uitstekende, halfsteense rollaag. Daarop liggen blauwe, gesmoorde gevelpannen.

Dak

Het zadeldak is belegd met blauwe, gesmoorde Tuile-du-Nord dakpannen met een rechte wel. In het voorste dakschild komen op verschillende plaatsen in totaal zes Velux dakramen voor en één metalen afvoerpijp. Op de nok staan twee bakstenen schoorstenen. De meest rechtse schoorsteen is aan de bovenzijden opengewerkt en voorzien van een licht uitstekende betonnen schoorsteenplaat. Van de linkerschoorsteen steekt de op één na bovenste baksteenlaag uit.

Waarderingen

Deze landbouwerswoning, die aan de rand van de woonkern van Budel staat, vertoont nog maar weinig kenmerken die wijzen op een respectabele leeftijd. De ijzeren muurankers met sierlijke krul kunnen nog in de achttiende eeuw zijn gesmeed.

De gebruikelijke indeling van een langgevelboerderij, met aan de ene zijde het woongedeelte en aan de andere kant de stal en schuur met deeldeer, missen we hier. De stalramen waren in het begin van de twintigste eeuw vervaardigd van metaal, gietijzer en later van beton. Een houten omlijsting was niet nodig, omdat aan de bovenzijde altijd een getoogd muurdeel zat. Houten stalramen zijn alleen zinvol als er geen dieren in dat deel van het pand staan.

De voorgevel is in een wild verband gemetseld, hetgeen aantoont, dat deze gevel nog niet bijzonder oud is. Globaal was het tot aan de Tweede Wereldoorlog gebruikelijk om in kruisverband te metselen. Dat metselverband is dan ook zichtbaar in de linkerzijgevel.

De houten vensters in de voor- en zijgevels zijn relatief modern. In het begin van de twintigste eeuw zou men stolpvensters aanbrengen, die kleine ruitindeling werd destijds niet meer toegepast; dat gebeurde tot het eind van de achttiende eeuw.

Wellicht is het bovenste deel van de voorgevel met de muizentandingen nog origineel. De Tuile-du-Nord dakpan met platte wel is in Nederland sinds circa 1920 in gebruik; deze pannen zijn dus ver na de herbouw in 1908 gelegd.

De conclusie mag hier dus luiden: het geheel mag dan wel authentiek ogen, maar de verschillende bouwelementen passen niet bij elkaar.

Cultuurhistorische beschrijving en waardering van het aanzicht van een aantal panden in de gemeente Cranendonk

Uitgevoerd in opdracht van de gemeente Cranendonck ten behoeve van een eventuele aanwijzing van deze panden als cultuurhistorisch waardevolle objecten.

Als bijlage is hier de matrix toegevoegd, waarin de diverse aspecten van een object worden gewaardeerd. Maximaal per onderdeel worden 3 punten gegeven, minimaal wordt 1 punt gegeven.

NB. De bouwkundige staat van een pand kan alleen op basis van het buitenaanzicht niet worden beoordeeld. Ook de "herinneringswaarde" die aan het pand verbonden is, is zonder uitgebreid onderzoek niet bekend. Tenzij overduidelijk anders zal hier voor beide onderdelen altijd een (gemiddelde) waardering van 2 punten worden toegekend.

Voor wat de totaalscore betreft, hebben wij de 4 klassen als volgt beoordeeld:

object met 8 tot 12 punten: laag, indifferent

object met 13 tot 16 punten: middelhoog, cultuurhistorisch waardevol

object met 17 tot 20 punten: hoog, gemeentelijk monument

object met 21 tot 24 punten: zeer hoog, rijksmonument

Eindhoven mei 2019

totaalscore: Burgemeester van Houtstraat 84a-86 Budel 12 (laag, indifferent)

Tabel Waarderingscriteria kwaliteiten erfgoed:			Scores		
Kwaliteiten	Waarderingscriteria	Operationele parameters	Hoog	Mid-den	Laag
Beleefde kwaliteit	Zichtbaarheid (herkenbaarheid/ schoonheid)	• zichtbaarheid vanaf het maaiveld als landschapselement • relatie met omgeving: passendheid • verbondenheid met feitelijke historische gebeurtenis • afwisselendheid (diversiteit aan elementen) • zichtbaarheid landschapselementen en patronen (herkenbaarheid) • esthetische kwaliteit: zichtbare uitingen		2	
	Herinnerbaarheid (herinneringswaarde)	• associatie met toegeschreven kwaliteit of gebeurtenis • verbondenheid met feitelijke historische gebeurtenis (symboliek) • associatie met toegeschreven kwaliteit of gebeurtenis (symboliek) • ouderdom			1
Fysieke kwaliteit	Gaafheid (compleetheid/ herkenbaarheid)	Binnen het facet archeologie/aardkunde: • gaafheid aanwezigheid sporen • ruimtelijke gaafheid: bodemlagen onverstoord, horizontaal • stratificatie intact: bodemlagen onverstoord, verticaal • mobilia in situ: losse onderdelen nog op hun plek • ruimtelijke relatie tussen mobilia onderling / mobilia en sporen Binnen het facet historische geografie: • mate waarin landschapselementen en -patronen in tact zijn • mate waarin oorspronkelijk karakter behouden is (authenticiteit) Binnen het facet historische bouwkunde: • compleetheid: mate waarin alle stijlelementen aanwezig zijn • authenticiteit: mate waarin oorspronkelijk bouwkundig, stedenbouwkundig karakter en/of de gebruiksfunctie (lege hulzen!) behouden is			1
	Geconserveerdheid (technische staat, conservering)	• aanwezigheid antropogeen biochemisch residu • conservering artefacten (metaal/overig) • conservering organisch materiaal • mate waarin landschapselementen in evenwicht verkeren met de abiotische omgeving (veelal grondwaterstand) • bouwkundige staat		2	
Inhoudelijke kwaliteit	Zeldzaamheid	• het aantal vergelijkbare monumenten (complextypen) van goede fysieke kwaliteit uit dezelfde periode binnen dezelfde microregio waarvan de aanwezigheid is vastgesteld • het aantal vergelijkbare landschapstypen c.q. patronen, lijnen, elementen, van goede fysieke kwaliteit uit dezelfde periode binnen dezelfde regio • het aantal vergelijkbare monumenten (complextypen) uit dezelfde periode binnen dezelfde regio • innovativiteit: pionierskarakter			1

Tabel Waarderingscriteria kwaliteiten erfgoed:			Scores		
	Informativiteit (informatiewaarde)	• betekenis voor de wetenschap: recent en systematisch onderzoek van de betreffende archeologische periode • afleesbaarheid (herkenbaarheid) van de genese van het historisch landschap (landschapstype) • betekenis voor de wetenschap c.q. belang voor (bouw)geschiedenis • mate waarin het object, bouwwerk/complex de sporen toont c.q. uitdrukking is van o.a. culturele, sociaal-economische, geestelijke, technische bestuurlijke ontwikkelingen			1
	Samenhangendheid (ensemble- of contextwaarde)	Binnen het facet archeologie: • synchrone context: wel/niet voorkomen van monumenten uit dezelfde periode binnen de microregio • diachrone context: wel/niet voorkomen van monumenten uit opeenvolgende perioden binnen de microregio Tussen het facet archeologie en de andere facetten van cultuurhistorie: • landschappelijke context (fysisch- en historisch geografische gaafheid van het contemporaine landschap) • stedenbouwkundige context Binnen het facet aardkunde/historische geografie: • samenhang (tussen lijnen, elementen en patronen): mate waarin elementen onderdeel vormen van een grotere eenheid • mate waarin een element de samenhang begrijpelijk maakt (vormfunctie) Tussen het facet historische geografie en de andere facetten van cultuurhistorie: • mate van samenhang met archeologische context • mate van samenhang met stedenbouwkundige context Binnen het facet historische bouwkunde: • synchrone context: voorkomen van monumenten uit dezelfde periode binnen de stadswijk/het complex mate waarin element onderdeel vormt van een grotere eenheid • mate waarin interieur en exterieur samenhangen Tussen het facet historische bouwkunde en de andere facetten: • samenhang met archeologische context • samenhang met historisch geografische context		2	
	Representativiteit	• kenmerkendheid voor een bepaald gebied of periode • het aantal vergelijkbare monumenten van goede fysieke kwaliteit uit dezelfde periode binnen dezelfde archeoregio waarvan de aanwezigheid is vastgesteld en waarvan behoud is gegarandeerd • kenmerkendheid voor / verbonden aan een bepaald gebied, periode, bouwstijl of menselijke activiteit • het aantal vergelijkbare landschapstypen c.q. patronen, lijnen, elementen, van goede fysieke kwaliteit uit dezelfde periode binnen dezelfde regio		2	

Burgemeester Van Udenstraat 3-5

Algemeen:

voormalige langgevelboerderij onder wolfdak, gebouwd in 1871 door de Budelse landbouwer Jan Murkens Mzn. Na 1990 op passende wijze gerenoveerd, waarbij alle deuren en vensters vernieuwd zijn en de boerderij in twee adressen is gesplitst.

Beschrijving:

Algemeen

Het pand is opgebouwd in schoon metselwerk waarop kalkresten voorkomen. De gevels zijn gemetseld met rode bakstenen in kruisverband.

Voorgevel

Links in de voorgevel het woongedeelte van de boerderij, nu Burgemeester Van Udenstraat 3. Centraal geplaatste houten voordeur, opgebouwd uit verticale kraaldelen en voorzien van een koperen deurknop. Boven de deur een ondiep, tweeruits bovenlicht. Deur en bovenlicht zijn gevat in houten kozijnen, waarvan de stijlen rusten op een betonnen drempel met losse, korte deurneuten.

Boven de deur een rollaag van drieklezoren.

Zowel links als rechts van de deur is een rechthoekig houten schuifvenster aangebracht, opgebouwd uit een vierruits onderraam en een tweeruits bovenraam. De vensters kunnen volledig afgesloten worden door houten luiken, opgebouwd uit verticale kraaldelen. De luiken worden vastgehouden door gietijzeren luikvastzetters in de vorm van een mannenkopje.

Onder het venster een reguliere baksteenlaag, afgedekt met een loodslabbe. Daaronder een halfsteense rollaag. Direct boven het venster een rollaag van drieklezoren.

Ter hoogte van de balklaag in het woongedeelte, links, zijn twee staafankers in de gevel verankerd.

Centraal in de voorgevel drie getoogde, houten vierruits stalvensters. Onder elk venster een reguliere baksteenlaag, bedekt met een loodslabbe en daaronder een halfsteense rollaag. Boven elk venster een segmentboog van drieklezoren.

Rechts van de stalvensters is een getoogde houten deur opgenomen, die toegang geeft tot de bedrijfsruimte in het pand met adres Burgemeester Van Udenstraat 5. Ook deze deur is opgebouwd uit verticale kraaldelen en bevat bovenaan een getoogd vierruits venster. Verder is de deur voorzien van een koperen deurgreep en koperen deurring. De deur is gevat in een getoogd houten kozijn, waarvan de stijlen rusten op een betonnen drempel met korte deurneuten. Boven de deur een segmentboog van drieklezoren.

Rechts in de voorgevel staat een forse, rechte, dubbele, houten stolpdeur, opgebouwd uit verticale kraaldelen. Beide deuren zijn voorzien van een zelfde getoogd vierruits venster als in de getoogde deur links. De deuren zijn gevat in een houten kozijn, waarvan de stijlen rusten op een bakstenen drempel.

Zowel links als rechts van de deuren is, ter hoogte van de balklaag, een staafanker aangebracht. Uiterst rechts in de gevel is een getoogd, houten vierruits stalvenster aangebracht, vergelijkbaar met de overige stalvensters in de gevel.

De gevel wordt beëindigd door een uitkragende baksteenfries met zaagtand.

Linkerzijgevel

De linkerzijgevel is opgebouwd als wolfgevel. Links op de begane grond is, deels in de balklaag, een houten vierruits opkamervenster aangebracht. Dit venster kan volledig gesloten worden door houten luiken, opgebouwd uit verticale kraaldelen en vastgehouden door gietijzeren luikvastzetters in de vorm van een mannenkopje.

Onder het venster een reguliere baksteenlaag met loodslabbe, waaronder een halfsteense rollaag.

Direct boven het venster een rollaag van drieklezoren. Centraal op de begane grond, in de gevel op schouderhoogte, zijn drie, boven elkaar geplaatste gevelopeningen aangebracht, ter grootte van een baksteenkop. Ter hoogte van de balklaag drie staafankers.

Centraal op het niveau van de zolder een houten vierruits venster dat vergelijkbaar is met het opkamervenster. Het venster op het niveau van de zolder kan als klepraam functioneren en is aan de bovenzijde niet voorzien van een reguliere rollaag.

Direct boven het venster is over de breedte van het wolfeind een steense stroomlaag aangebracht. Het linkerdeel helt schuin over naar links, het rechterdeel naar rechts. De overgebleven ruimte in het midden is opgevuld met drie boven elkaar geplaatste baksteenkoppen.

Even rechts van het midden is in de stroomlaag een rond ventilatiegat opgenomen, waaromheen een lijst van houten latten. In elk van de twee hoeken van de stroomlagen is een gordinganker opgenomen.

De schuine zijden van de gevel zijn voorzien van vlechtingen, waarbij opvalt dat de voorgevel iets hoger is dan de achtergevel. De schuine zijden van de gevel worden afgetopt met een cementrand. Boven de stroomlaag is een schuin naar voren geplaatste, houten wolfbalk aangebracht.

Rechterzijgevel

De rechterzijgevel is eveneens opgebouwd als wolfdak, maar is aan de rechterzijde aangekapt en geknikt. Tegen de achtergevel is namelijk een aanbouw gezet, die gebruik maakt van de kap van de boerderij.

Links op de begane grond twee getoogde, houten vierruits stalvensters, vergelijkbaar met die in de voorgevel. De ramen kunnen als valramen functioneren.

Rechts op de begane grond eveneens twee stalvensters met rechts daarvan een getoogde houten deur, die gelijk is aan de getoogde houten deur in de voorgevel.

Ter hoogte van de balklaag zijn twee staafankers zichtbaar, waarvan het rechteranker iets lager in de gevel ligt dan het anker links. Door plantbegroeiing is een eventueel derde of vierde anker in het midden van de gevel niet zichtbaar.

Op het niveau van de zolder zijn twee getoogde, houten vierruits vensters aangebracht, vergelijkbaar met de stalvensters in het pand. De schuine zijden van de gevel zijn voorzien van vlechtingen en worden afgetopt met een cementrand. Het aangekapte deel rechts bevat drie vlechtingen.

Onder het wolfeind is, over de breedte van het wolfeind, een steense stroomlaag aangebracht. Het linkerdeel helt schuin over naar links, het rechterdeel naar rechts.

De overgebleven ruimte in het midden is opgevuld met drie boven elkaar geplaatste baksteenkoppen. Boven de stroomlaag is een schuin naar voren geplaatste, houten wolfbalk aangebracht.

Dak

Het onderste deel van het dakschild aan de straatzijde is belegd met blauwe, gesmoorde, opnieuw verbeterde holle dakpannen. De overige delen van het wolfdak zijn gedekt met riet. Aan de voorzijde zijn, onderaan in de rietlaag, twee Velux dakramen opgenomen.

De nok van het dak is belegd met blauwe, gesmoorde nokvorsten, met aan de uiteinden een zogenaamde 'apenkont'. Op de nok staat een bakstenen schoorsteen, die aan de bovenzijden opengewerkt is en wordt afgedekt met een licht uitstekende, betonnen schoorsteenplaat.

Waarderingen

Deze boerderij ligt net buiten de dorpskern van de gemeente Budel. Inmiddels is de gemeente gegroeid en mag dit deel tot het centrumgebied gerekend worden. Een boerderij op deze plaats is nu eerder uitzondering dan gebruikelijk. Maar even verderop aan de Burgemeester Van Houtstraat 29 staat nog een boerderij, hetgeen de ensemblewaarde van dit pand verhoogt.

Deze historische boerderij is in 1871 op een zeer traditionele wijze gebouwd. Vanaf het midden van de negentiende eeuw was het gebruikelijk om een nieuw te bouwen boerderij te voorzien van twee topgevels en een zadeldak. Dit pand met zijn wolfgevels heeft dus nog het plaatselijke, ouderwetse dak. De renovatie en splitsing van deze boerderij is overduidelijk. Alle gevels, vensters en deuren zijn in stijl, als nieuw en gaaf. De voegen zijn grijswit van kleur. De vensters en deuren hebben houten kozijnen. De stalramen zijn duidelijk van een nieuw en groter model dan de exemplaren die rond 1900 in gebruik waren. Ze hebben echter allemaal een zelfde uiterlijk. Het resultaat is voorbeeldig.

Cultuurhistorische beschrijving en waardering van het aanzicht van een aantal panden in de gemeente Cranendonk

Uitgevoerd in opdracht van de gemeente Cranendonck ten behoeve van een eventuele aanwijzing van deze panden als cultuurhistorisch waardevolle objecten.

Als bijlage is hier de matrix toegevoegd, waarin de diverse aspecten van een object worden gewaardeerd. Maximaal per onderdeel worden 3 punten gegeven, minimaal wordt 1 punt gegeven.

NB. De bouwkundige staat van een pand kan alleen op basis van het buitenaanzicht niet worden beoordeeld. Ook de "herinneringswaarde" die aan het pand verbonden is, is zonder uitgebreid onderzoek niet bekend. Tenzij overduidelijk anders zal hier voor beide onderdelen altijd een (gemiddelde) waardering van 2 punten worden toegekend.

Voor wat de totaalscore betreft, hebben wij de 4 klassen als volgt beoordeeld:

object met 8 tot 12 punten: laag, indifferent

object met 13 tot 16 punten: middelhoog, cultuurhistorisch waardevol

object met 17 tot 20 punten: hoog, gemeentelijk monument

object met 21 tot 24 punten: zeer hoog, rijksmonument

Eindhoven mei 2019

totaalscore: Burgemeester Van Udenstraat 3-5 Budel 15 (middelhoog cultuurhistorisch waardevol)

Tabel Waarderingscriteria kwaliteiten erfgoed:			Scores		
Kwaliteiten	Waarderingscriteria	Operationele parameters	Hoog	Mid-den	Laag
Beleefde kwaliteit	Zichtbaarheid (herkenbaarheid/ schoonheid)	• zichtbaarheid vanaf het maaiveld als landschapselement • relatie met omgeving: passendheid • verbondenheid met feitelijke historische gebeurtenis • afwisselendheid (diversiteit aan elementen) • zichtbaarheid landschapselementen en patronen (herkenbaarheid) • esthetische kwaliteit: zichtbare uitingen		2	
	Herinnerbaarheid (herinneringswaarde)	• associatie met toegeschreven kwaliteit of gebeurtenis • verbondenheid met feitelijke historische gebeurtenis (symboliek) • associatie met toegeschreven kwaliteit of gebeurtenis (symboliek) • ouderdom		2	
Fysieke kwaliteit	Gaafheid (compleetheid/ herkenbaarheid)	Binnen het facet archeologie/aardkunde: • gaafheid aanwezigheid sporen • ruimtelijke gaafheid: bodemlagen onverstoord, horizontaal • stratificatie intact: bodemlagen onverstoord, verticaal • mobilia in situ: losse onderdelen nog op hun plek • ruimtelijke relatie tussen mobilia onderling / mobilia en sporen Binnen het facet historische geografie: • mate waarin landschapselementen en -patronen in tact zijn • mate waarin oorspronkelijk karakter behouden is (authenticiteit) Binnen het facet historische bouwkunde: • compleetheid: mate waarin alle stijlelementen aanwezig zijn • authenticiteit: mate waarin oorspronkelijk bouwkundig, stedenbouwkundig karakter en/of de gebruiksfunctie (lege hulzen!) behouden is		2	
	Geconserveerdheid (technische staat, conservering)	• aanwezigheid antropogeen biochemisch residu • conservering artefacten (metaal/overig) • conservering organisch materiaal • mate waarin landschapselementen in evenwicht verkeren met de abiotische omgeving (veelal grondwaterstand) • bouwkundige staat		2	
Inhoudelijke kwaliteit	Zeldzaamheid	• het aantal vergelijkbare monumenten (complextypen) van goede fysieke kwaliteit uit dezelfde periode binnen dezelfde microregio waarvan de aanwezigheid is vastgesteld • het aantal vergelijkbare landschapstypen c.q. patronen, lijnen, elementen, van goede fysieke kwaliteit uit dezelfde periode binnen dezelfde regio • het aantal vergelijkbare monumenten (complextypen) uit dezelfde periode binnen dezelfde regio • innovativiteit: pionierskarakter		2	

Tabel Waarderingscriteria kwaliteiten erfgoed:			Scores		
	Informativiteit (informatiewaarde)	• betekenis voor de wetenschap: recent en systematisch onderzoek van de betreffende archeologische periode • afleesbaarheid (herkenbaarheid) van de genese van het historisch landschap (landschapstype) • betekenis voor de wetenschap c.q. belang voor (bouw)geschiedenis • mate waarin het object, bouwwerk/complex de sporen toont c.q. uitdrukking is van o.a. culturele, sociaal-economische, geestelijke, technische bestuurlijke ontwikkelingen			1
	Samenhangendheid (ensemble- of contextwaarde)	Binnen het facet archeologie: • synchrone context: wel/niet voorkomen van monumenten uit dezelfde periode binnen de microregio • diachrone context: wel/niet voorkomen van monumenten uit opeenvolgende perioden binnen de microregio Tussen het facet archeologie en de andere facetten van cultuurhistorie: • landschappelijke context (fysisch- en historisch geografische gaafheid van het contemporaine landschap) • stedenbouwkundige context Binnen het facet aardkunde/historische geografie: • samenhang (tussen lijnen, elementen en patronen): mate waarin elementen onderdeel vormen van een grotere eenheid • mate waarin een element de samenhang begrijpelijk maakt (vormfunctie) Tussen het facet historische geografie en de andere facetten van cultuurhistorie: • mate van samenhang met archeologische context • mate van samenhang met stedenbouwkundige context Binnen het facet historische bouwkunde: • synchrone context: voorkomen van monumenten uit dezelfde periode binnen de stadswijk/het complex mate waarin element onderdeel vormt van een grotere eenheid • mate waarin interieur en exterieur samenhangen Tussen het facet historische bouwkunde en de andere facetten: • samenhang met archeologische context • samenhang met historisch geografische context		2	
	Representativiteit	• kenmerkendheid voor een bepaald gebied of periode • het aantal vergelijkbare monumenten van goede fysieke kwaliteit uit dezelfde periode binnen dezelfde archeoregio waarvan de aanwezigheid is vastgesteld en waarvan behoud is gegarandeerd • kenmerkendheid voor / verbonden aan een bepaald gebied, periode, bouwstijl of menselijke activiteit • het aantal vergelijkbare landschapstypen c.q. patronen, lijnen, elementen, van goede fysieke kwaliteit uit dezelfde periode binnen dezelfde regio		2	

Cranendoncklaan 74

Algemeen:

Tweelaagse villa 'Vredenhof', deels onder schilddak, deels onder kap met plat. Gebouwd in 1924 voor de Budelse kunstschilder Adrianus J. 'Adriaan' Groenewegen (1874-1963), die hier tot zijn overlijden woonde en werkte. Later werd aan de straat naast de woning de naam Adriaan Groenewegenlaan gegeven. In 1997 werd rechts van de villa een enkellaagse garage onder zadeldak met carport gebouwd. Vermoedelijk is toen ook de zolderverdieping op de enkellaagse aanbouw met atelier gebouwd.

Beschrijving:

Algemeen

De villa is vanaf de openbare weg nauwelijks zichtbaar. Om toch een deugdelijke beschrijving te kunnen maken, hebben wij de bewoners gesproken en werd ons toegestaan foto's van de villa te maken. Het complex kan in een viertal volumes worden onderscheiden, te weten:

- volume A: links: de tweelaagse blokvormige villa onder schilddak
 - volume B: rechts: de oorspronkelijk enkellaagse aanbouw met atelier, later verhoogd met een zolderverdieping onder platdak met schild
 - volume C: de enkellaagse serreaanbouw tegen de linkerzijgevel onder lessenaarsdak
 - volume D: de enkellaagse garage onder zadeldak en de carport
- Een bakstenen uitbouw uit 1997 aan de achterzijde van de villa wordt niet betrokken in dit onderzoek.

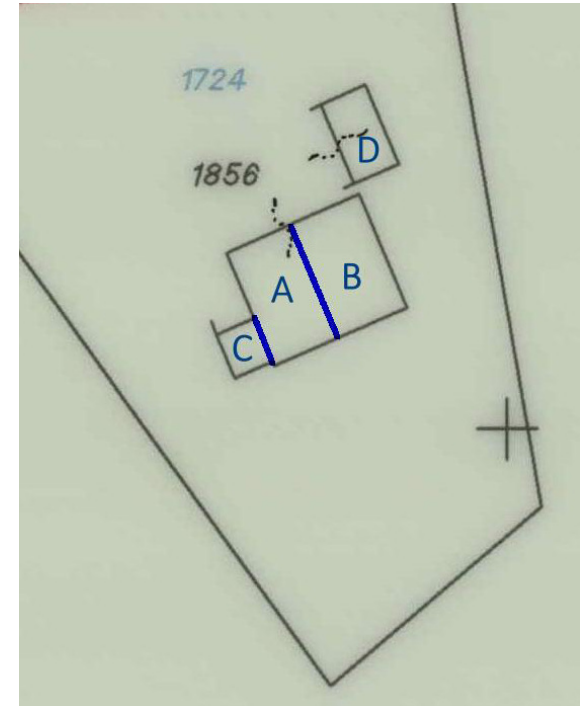
Volume A

De villa is opgebouwd in wit geschilderd metselwerk in kruisverband met knipvoegen. Bakstenen trasraam van lichtbruine bakstenen in kruisverband met knipvoegen. In het trasraam komen op meerdere plaatsen kleine, licht verdiepte ventilatioorosters voor.

Rechts op de begane grond in de voorgevel bevindt zich de entree van de villa. De deur dateert vermoedelijk van rond 1950 en is opgebouwd uit hout met een hoge, trapeziumvormige weldorpel en een centraal geplaatst rondboogvenster, dat wordt overspannen door een houten rondboog. Daarboven, links en rechts, een licht verdiepte driehoekige zwik. De deur bevat een koperen deurknop en het venster is voorzien van een rijk, rood geschilderd gietijzeren traliewerk. In het midden van dit traliewerk is een rechthoek met een gietijzeren takje met rozen aangebracht.

Het deurkalf boven de deur is aan de onderzijde geprofileerd. Boven de deur een fors enkelruits bovenlicht. Deur en bovenlicht zijn gevat in houten kozijnen, met naast de kozijnstijlen een koplat. De kozijnen staan op een granito drempel met verhoogde rand en korte deurneuten. Voor de deur ligt een stoepje dat is belegd met diagonaal geplaatste grijze tegels met rode klinkerranden.

De deur wordt overspannen door een anderhalfsteense strek. Boven de deur is, vermoedelijk rond 1950, een luifel aangebracht. Deze is opgebouwd uit een metalen constructie van stijlen en regels en vier rechthoekige draadglasruiten. Het geheel wordt ondersteund door een houten flieringbalk, die op zijn beurt ondersteund wordt door twee uit de gevel stekende houten sleutelstukken. Deze zijn aan de voorzijden voorzien van een kwartrond profiel met bandjes en zijn aan de zijde van de gevel onderaan iets verdikt en verstevigd. Onder de sleutelstukken zijn rood geschilderde, schorende, smeedijzeren S-voluten ter versiering aangebracht.

Direct links van de deur is een verticale brievengleuf aangebracht, voorzien van een getrapte, bakstenen omlijsting.

Links op de begane grond zijn twee rechthoekige schuifvensters aangebracht. Elk venster bevat een schuifbaar enkelruits onderraam en een naar voren liggend, vast enkelruits bovenraam, waarvan de wisseldorpel licht geprofileerd is. Onder elk venster een schuin geplaatste bakstenen raamdorpel. Ter hoogte van deze raamdorpels loopt over de breedte van de gevel een halfsteense rollaag als onderdorpelband. Elk venster wordt overspannen door een anderhalfsteense strek.

Boven de entree is, ter hoogte van de balklaag, een liggend, rechthoekig, lichtbruin geschilderd, gepleisterd veld aangebracht, met daarin uitgehouwen de tekst "Vredehof", de naam van de villa. Het veld wordt omrand door een platte muizentandlijst.

Boven de tekst "Vredehof" is bovenaan, rechts op de verdieping, een licht verdiept rondlicht met radvenstermotief aangebracht. Rondom het venster een halfsteense rollaag, met daaromheen een ronde, platte muizentand.

Links op de verdieping twee identieke vensters als op de begane grond. Een onderdorpelband is hier niet toegepast.

De bovenste twee baksteenlagen van de voorgevel zijn beigebruin geschilderd. De gevel wordt beëindigd door een overstekende houten kroonlijst, afgetopt met een zinken kraal. De kroonlijst wordt ondersteund door houten consoles.

Rechterzijgevel

De rechterzijgevel is bebouwd met het atelier met zolderverdieping. Van de rechterzijgevel van de villa is slechts een smalle strook aan de bovenzijde aanwezig. De gevel wordt hier op dezelfde wijze beëindigd als het geval is bij de voorgevel.

Linkerzijgevel

De linkerzijgevel is slechts gedeeltelijk geïnventariseerd. De gevel is opgebouwd in wit geschilderd metselwerk in een halfsteens verband. Uiterst links loopt een zinken regenpijp langs de gevel naar beneden. Onderaan in de gevel is een lichtbruin geschilderd bakstenen trasraam aangebracht en op de begane grond is een halfsteense rollaag als onderdorpelband aangebracht.

Rechts op de begane grond is de serre onder lessenaarsdak gebouwd, hier genoemd volume C. Links in de gevel staan twee gevelopeningen, waarvan de meest linkse een houten deur. Deze is opgebouwd uit een houten onderdeur en een negenruits bovendeur. Boven de deur een licht geprofileerd deurkalf en fors enkelruits bovenlicht. Deur en bovenlicht zijn gevat in houten kozijnen. Boven de deur een anderhalfsteense strek.

Rechts van de deur een rechthoekig schuifvenster, vergelijkbaar met de schuifvensters in de voorgevel. Hoog in de muurdam tussen de deur en het venster zijn enkele verticale ventilatiegleuven aangebracht.

Ter hoogte van de balklaag bevinden zich enkele staafankers.

Links op de verdieping een vergelijkbaar schuifvenster. Centraal op de verdieping een rechthoekig, houten T-stolpvenster. Dit venster is eveneens voorzien van een schuin geplaatste bakstenen raamdorpel en een anderhalfsteense strek. Rechts op de verdieping is boven de serre een betonnen balkon gebouwd. Daaronder is een omlijsting geplaatst van verticaal geplaatste schroten, afgetopt met een zinken kraal. Op de balkonvloer is een geschilderd, metalen balkonhek aangebracht, waarvan de spijlen in het midden voorzien zijn van een lichte metalen versiering. De handlijst is buisvormig.

Het balkon wordt betreden via een paar stolp-balkondeuren. Elk van deze deuren is voorzien van een forse, rechthoekige glasruit. Boven de deuren een fors enkelruits bovenraam. Deuren en bovenraam zijn gevat in houten kozijnen en worden overspannen door een anderhalfsteense strek.

De gevelbeëindiging is gelijk aan die van de voorgevel.

Het schilddak is belegd met lagen van blauwe, gesmoorde gevelpannen, die aan de onderzijden licht afgerond zijn. Hoog in het westelijke dakschild is een wit geschilderde bakstenen schoorsteen aangebracht. Deze wordt afgetopt met een licht uitstekende betonnen dekplaat waaruit een metalen afvoerpijp steekt.

Volume B

De voorgevel van volume B is een voortzetting uit 1924 van de voorgevel van de villa, volume A. Het metselwerk aan de bovenzijde van de voorgevel, ter hoogte van de naamsaanduiding van de villa, is in latere jaren, mogelijk in 1997 aangebracht, toen de zolderverdieping werd gebouwd. Dit metselwerk is eveneens wit geschilderd en opgebouwd in kruisverband met knipvoegen.

Links in de gevel, direct rechts van de voordeur, is een smal, rechthoekig houten venster aangebracht, opgebouwd uit een enkelruits onder- en bovenraam. Onder het venster een smalle, schuin geplaatste, bakstenen raamdorpel. Bovenaan een anderhalfsteense strek.

Rechts op de begane grond een rechthoekig houten schuifvenster, zoals er meerdere in het complex te vinden zijn. Dit venster wordt echter overspannen door een steense strek. Vermoedelijk is de oorspronkelijke anderhalfsteense strek ingekort bij de opbouw van het bovenste deel van de gevel.

Het vernieuwde metselwerk wordt aan de bovenzijde afgesloten met een halfsteense rollaag. Hierboven staat een venster met houten frame. Aan de rechterzijde is de ruimte tussen het venster en de schuine dakrand voorzien van een afgeschuinde houten beplating.

Het meest linkse en de twee rechterraamen hebben rechthoekige glasruiten. In de ruimte daartussen zijn in een modern venster twee houten stolpramen aangebracht, waarboven een breed en ondiep ventilatierooster.

Boven het houten frame is een houten boeiboord als fries aangebracht. De gevel wordt aan de bovenzijde beëindigd door een houten kroonlijst met zinken kraal. Deze kroonlijst wordt niet ondersteund. Aan de rechterzijde loopt de kroonlijst schuin naar beneden door als windveer voor het eindschild op deze plek.

De rechterzijgevel is uitgevoerd als lijstgevel en is opgebouwd in wit geschilderd metselwerk in een halfsteens verband. Uiterst links en uiterst rechts loopt een zinken regenpijp langs de gevel naar beneden. Onderaan in de gevel is een lichtbruin geschilderd bakstenen trasraam aangebracht, waarin enkele kleine ventilatieroostertjes voorkomen. Op de begane grond is een halfsteense rollaag als onderdorpelband aangebracht.

Links in de gevel is een rechthoekig houten schuifvenster opgenomen, vergelijkbaar met de overige schuifvensters in het pand. Dit schuifvenster wordt overspannen door een steense strek. Rechts in de gevel is een fors, langwerpige houten venster aangebracht. Dit venster is opgebouwd uit een liggend, rechthoekig enkelruits onderraam met daaronder een schuin geplaatste bakstenen raamdorpel. Deze bevindt zich in het trasraam. Boven het onderraam is een houten tussendorpel geplaatst. Daarboven het bovenraam, dat is opgebouwd uit een onderraam van vier naast elkaar staande ruiten. Daarboven een fors enkelruits bovenraam. Oorspronkelijk was de gevelopening aan de linkerzijde een stuk breder. Het metselwerk is hier vernieuwd. De brede steense strek van het oorspronkelijk brede venster of poort is aan de bovenzijde van de gevel nog aanwezig.

De gevel wordt op dezelfde wijze beëindigd als de lijstgevels van volume A.

Het platdak is belegd met kiezels. Uit het platdak steekt een metalen afvoerpijp. Het eindschild is belegd met blauwe, gesmoorde gevelpannen, die aan de onderzijden licht afgerond zijn. In dit schild zijn twee smalle, langwerpige dakramen opgenomen, die tot aan de dakvoet doorlopen.

Volume C

Rechts tegen de linkerzijgevel is op de begane grond een serre-aanbouw onder lessenaarsdak gebouwd. Het achterste deel van dit dakje is recht en wordt door het balkon overspannen. Mogelijk is de serre rond 1950 gebouwd. De plinten van de aanbouw zijn uitgevoerd in lichtbruin geschilderde bakstenen in een halfsteens verband. In de hoeken rechte, verticale betonnen poelen, waarop een hardstenen of betonnen dekplaatje ligt. De plinten worden afgetopt met een laag van schuin geplaatste, bruine, geglaazuurde, hardgebakken tegels. Daarboven is in elke gevel van de aanbouw een rood geschilderd metalen frame aangebracht. In het frame zijn glasruiten en glazen deuren geplaatst. Deze gevel wordt afgesloten met een zinken bakgoot met links een regenpijp.

Volume D

De enkellaagse garage uit 1997 heeft iets terugliggende rode bakstenen plinten. De gevels zijn opgebouwd uit witte, horizontale schroten en wordt verticaal in vlakken verdeeld door smalle houten stijlen.

De zuidelijke voorgevel van de garage is als topgevel opgebouwd en bevat twee forse deuren, voorzien van metalen geheng. De deuren dragen de naam van de villa "VREDEHOF". De topgevel is voorzien van verticaal geplaatste schroten met in het midden een houten tweelichtvenster in de vorm van een bisschopsmuts, gescheiden door een houten middenstijl. Het dak steekt iets over aan de voorzijde en is daar voorzien van een houten windveer, die wordt afgetopt met een smalle rand. Het zadeldak is belegd met grijze shingles of leisteenvormige tegels.

Rechts tegen de garage is een carport onder zeer licht hellend platdak gebouwd.

Waarderingen

Dit pand is gebouwd in opdracht van de kunstenaar Groenewegen, die de drukte van een stad of dorp wilde ontvluchten. Het werd dan ook buiten de bebouwde kom van Budel gerealiseerd.

De keuze voor de architectuur van het pand laat ook zien dat we met een alternatief denkend persoon te maken hebben. Standaard werden de huizen in Budel en omgeving gebouwd in een plaatselijke stijl met of zonder mansardekap. De moderne architectuur van het Bauhaus, ook wel Het Nieuwe Bouwen genoemd, was voor deze kunstenaar een beter alternatief. De kenmerkende kubusvorm is hier in elk geval terug te vinden. Een bekend voorbeeld van deze bouwstijl is het Rietveld-Schröderhuis in Utrecht. Groenewegen schilderde echter in een romantische stijl, die sterk afwijkt van zijn kubistische woonhuis met atelier.

Door de bouw van de etage op het atelier aan de rechterzijde is de kubistische vorm van het pand enigszins verdwenen.

De straatnaam aan de zijkant van het huis is met recht vernoemd naar deze Budelse kunstschilder. Dit soort panden is in Budel schaars.

Cultuurhistorische beschrijving en waardering van het aanzicht van een aantal panden in de gemeente Cranendonk

Uitgevoerd in opdracht van de gemeente Cranendonck ten behoeve van een eventuele aanwijzing van deze panden als cultuurhistorisch waardevolle objecten.

Als bijlage is hier de matrix toegevoegd, waarin de diverse aspecten van een object worden gewaardeerd. Maximaal per onderdeel worden 3 punten gegeven, minimaal wordt 1 punt gegeven.

NB. De bouwkundige staat van een pand kan alleen op basis van het buitenaanzicht niet worden beoordeeld. Ook de “herinneringswaarde” die aan het pand verbonden is, is zonder uitgebreid onderzoek niet bekend. Tenzij overduidelijk anders zal hier voor beide onderdelen altijd een (gemiddelde) waardering van 2 punten worden toegekend.

Voor wat de totaalscore betreft, hebben wij de 4 klassen als volgt beoordeeld:

object met 8 tot 12 punten: laag, indifferent

object met 13 tot 16 punten: middelhoog, cultuurhistorisch waardevol

object met 17 tot 20 punten: hoog, gemeentelijk monument

object met 21 tot 24 punten: zeer hoog, rijksmonument

Eindhoven mei 2019

totaalscore: Cranendoncklaan 74 Budel 17 (middelhoog cultuurhistorisch waardevol)

Tabel Waarderingscriteria kwaliteiten erfgoed:			Scores		
Kwaliteiten	Waarderingscriteria	Operationele parameters	Hoog	Mid-den	Laag
Beleefde kwaliteit	Zichtbaarheid (herkenbaarheid/ schoonheid)	• zichtbaarheid vanaf het maaiveld als landschapselement • relatie met omgeving: passendheid • verbondenheid met feitelijke historische gebeurtenis • afwisselendheid (diversiteit aan elementen) • zichtbaarheid landschapselementen en patronen (herkenbaarheid) • esthetische kwaliteit: zichtbare uitingen	3		
	Herinnerbaarheid (herinneringswaarde)	• associatie met toegeschreven kwaliteit of gebeurtenis • verbondenheid met feitelijke historische gebeurtenis (symboliek) • associatie met toegeschreven kwaliteit of gebeurtenis (symboliek) • ouderdom		2	
Fysieke kwaliteit	Gaafheid (compleetheid/ herkenbaarheid)	Binnen het facet archeologie/aardkunde: • gaafheid aanwezigheid sporen • ruimtelijke gaafheid: bodemlagen onverstoord, horizontaal • stratificatie intact: bodemlagen onverstoord, verticaal • mobilia in situ: losse onderdelen nog op hun plek • ruimtelijke relatie tussen mobilia onderling / mobilia en sporen Binnen het facet historische geografie: • mate waarin landschapselementen en -patronen in tact zijn • mate waarin oorspronkelijk karakter behouden is (authenticiteit) Binnen het facet historische bouwkunde: • compleetheid: mate waarin alle stijlelementen aanwezig zijn • authenticiteit: mate waarin oorspronkelijk bouwkundig, stedenbouwkundig karakter en/of de gebruiksfunctie (lege hulzen!) behouden is		2	
	Geconserveerdheid (technische staat, conservering)	• aanwezigheid antropogeen biochemisch residu • conservering artefacten (metaal/overig) • conservering organisch materiaal • mate waarin landschapselementen in evenwicht verkeren met de abiotische omgeving (veelal grondwaterstand) • bouwkundige staat		2	
Inhoudelijke kwaliteit	Zeldzaamheid	• het aantal vergelijkbare monumenten (complextypen) van goede fysieke kwaliteit uit dezelfde periode binnen dezelfde microregio waarvan de aanwezigheid is vastgesteld • het aantal vergelijkbare landschapstypen c.q. patronen, lijnen, elementen, van goede fysieke kwaliteit uit dezelfde periode binnen dezelfde regio • het aantal vergelijkbare monumenten (complextypen) uit dezelfde periode binnen dezelfde regio • innovativiteit: pionierskarakter	3		

Tabel Waarderingscriteria kwaliteiten erfgoed:			Scores		
	Informativiteit (informatiewaarde)	• betekenis voor de wetenschap: recent en systematisch onderzoek van de betreffende archeologische periode • afleesbaarheid (herkenbaarheid) van de genese van het historisch landschap (landschapstype) • betekenis voor de wetenschap c.q. belang voor (bouw)geschiedenis • mate waarin het object, bouwwerk/complex de sporen toont c.q. uitdrukking is van o.a. culturele, sociaal-economische, geestelijke, technische bestuurlijke ontwikkelingen			1
	Samenhangendheid (ensemble- of contextwaarde)	Binnen het facet archeologie: • synchrone context: wel/niet voorkomen van monumenten uit dezelfde periode binnen de microregio • diachrone context: wel/niet voorkomen van monumenten uit opeenvolgende perioden binnen de microregio Tussen het facet archeologie en de andere facetten van cultuurhistorie: • landschappelijke context (fysisch- en historisch geografische gaafheid van het contemporaine landschap) • stedenbouwkundige context Binnen het facet aardkunde/historische geografie: • samenhang (tussen lijnen, elementen en patronen): mate waarin elementen onderdeel vormen van een grotere eenheid • mate waarin een element de samenhang begrijpelijk maakt (vormfunctie) Tussen het facet historische geografie en de andere facetten van cultuurhistorie: • mate van samenhang met archeologische context • mate van samenhang met stedenbouwkundige context Binnen het facet historische bouwkunde: • synchrone context: voorkomen van monumenten uit dezelfde periode binnen de stadswijk/het complex mate waarin element onderdeel vormt van een grotere eenheid • mate waarin interieur en exterieur samenhangen Tussen het facet historische bouwkunde en de andere facetten: • samenhang met archeologische context • samenhang met historisch geografische context		2	
	Representativiteit	• kenmerkendheid voor een bepaald gebied of periode • het aantal vergelijkbare monumenten van goede fysieke kwaliteit uit dezelfde periode binnen dezelfde archeoregio waarvan de aanwezigheid is vastgesteld en waarvan behoud is gegarandeerd • kenmerkendheid voor / verbonden aan een bepaald gebied, periode, bouwstijl of menselijke activiteit • het aantal vergelijkbare landschapstypen c.q. patronen, lijnen, elementen, van goede fysieke kwaliteit uit dezelfde periode binnen dezelfde regio		2	

De Reiger 1-3, Budel

Algemeen:

Dubbel woonhuis in een voormalige langgevelboerderij onder mansardedak, gebouwd in 1929 door de Budelse landbouwer en fabrieksarbeider Mathijs Lammers Hzn. De boerderij is in 1962 in twee wooneenheden gesplitst.

Beschrijving:

De Reiger 1, voorgevel

De voorgevel van De Reiger 1, de linkerwoning, is opgebouwd in schoon metselwerk van donkerrode bakstenen in kruisverband. Uiterst links en uiterst rechts in de voorgevel van De Reiger 1 is een zinken regenpijp aangebracht.

Onderaan in de gevel een trasraam van een afwijkende donkerrode baksteen, afgetopt met een halfsteense rollaag. In het trasraam komen enkele kleine ventilatieroostertjes voor.

Even links van het midden staat de voordeur van de woning. Het betreft een volledig houten deur die twee omlijste spiegelpanelen bevat; een klein breed, rechthoekig paneel onderaan en een fors, langwerpige, rechthoekig paneel aan de bovenzijde. Beide panelen zijn in alle hoeken voorzien van een kwarthol profiel.

Boven de deur een enkelruits bovenlicht met een ruit van blank figuurglas. Deur en bovenlicht zijn gevat in houten kozijnen, waarvan de stijlen op een betonnen drempel met korte deurneuten rusten. Boven de deur een anderhalfsteense rollaag, waarbij de strekken en de koppen afwisselend boven- en onderaan geplaatst zijn.

Zowel links als rechts van de voordeur is een identiek rechthoekig houten venster aangebracht. Dit venster heeft een fors enkelruits onderraam en een vierruits bovenraam, waarbij alle ruiten naast elkaar geplaatst zijn. Dit bovenraam kan als klepraam geopend worden. Twee houten luiken kunnen het venster volledig afdekken. De luiken worden vastgehouden door wigvormige metalen luikvastzetters. Onder de vensters een schuin geplaatste bakstenen raamdorpel. De rollaag boven de vensters is gelijk aan die boven de voordeur. Ter hoogte van het woongedeelte zijn, ter hoogte van de balklaag, vier staafankers in de gevel aangebracht.

Rechts van het woongedeelte staat een getoogde houten deur, gevat in getoogde houten kozijnen, op een betonnen drempel met korte deurneuten. Boven deze deur een dubbele segmentboog, opgebouwd uit een steense segmentboog van afwisselend strekken en dubbele koppen en een segmentboog van liggende baksteenkoppen daarboven.

Uiterst rechts in de gevel is een modern houten stalraam aangebracht. Dit wordt door middel van een tussenstijl in twee ruiten verdeeld. Onder het venster een schuin geplaatste raamdorpel van bruine, geglaazuurde, hardgebakken tegels. Boven het venster een dubbele segmentboog, vergelijkbaar met die boven de getoogde deur.

De gevel wordt beëindigd door een muizentandfries, met daarboven een zinken mastgoot.

De Reiger 1, linkerzijgevel

Deze gevel is uitgevoerd als geknikte topgevel en is opgebouwd in schoon metselwerk van donkerrode bakstenen in een halfsteens verband. Het linkerdeel van de begane grond is grotendeels bebouwd met een houten aanbouw. Onderaan in de gevel een trasraam van een afwijkende donkerrode baksteen, afgetopt met een halfsteense rollaag.

Rechts op de begane grond een venster dat identiek is aan de overige twee vensters in het woongedeelte van de voorgevel van De Reiger 1. Ter hoogte van de balklaag zijn drie staafankers aangebracht.

Op het niveau van de zolder zijn twee rechthoekige houten vensters zichtbaar achter voorzetramen. De vensters zijn opgebouwd uit een stolpraam met daarboven een vierruits bovenraam, waarbij de ruiten naast elkaar staan. Onder de vensters een schuin geplaatste bakstenen raamdorpel en boven de vensters een steense rollaag van afwisselend strekken en dubbele koppen.

Onderaan de schuine randen van het dak zijn baksteenversieringen in de vorm van kraagstenen aangebracht.

De dakranden zijn verder opgebouwd uit een licht uitstekende strekkenlaag met een muizentand daarboven. Onder de bovenste schuine dakranden zijn twee gordingankers aangebracht in het metselwerk. De dakranden worden beëindigd door een cementrand, waar de pannen op liggen. Op de nok staat een bakstenen schoorsteen. In de zijgevel loopt deze als baksteenversiering naar beneden verder en wordt ondersteund door twee smalle, rechte, verticale kraagstenen.

De Reiger 3, voorgevel

De voorgevel van de rechterwoning, De Reiger 3, is opgebouwd in schoon metselwerk van donkerrode bakstenen in kruisverband. De rode kleur van de bakstenen lijkt hier iets lichter dan op nummer 1. Ook de cementvoegen hebben een lichtere kleur.

Uiterst links en uiterst rechts in dit geveldeel staat een smalle baksteenliseen. Geheel rechts in de gevel loopt over deze liseen een kunststof regenpijp langs de gevel naar beneden. Onderaan in de gevel een trasraam, afgetopt met een halfsteense rollaag.

Links in de gevel de voordeur van de woning. Het betreft een moderne houten deur dat één fors, rechthoekig, licht verdiept veld bevat, waarbinnen twee spiegelpanelen met geprofileerde omlijstingen zijn aangebracht. Het onderste paneel is nagenoeg vierkant van vorm. Het bovenste paneel is rechthoekig en bovenaan klokvormig.

Boven de deur een breed bovenlicht dat (vermoedelijk) door middel van glas-in-loodroeden in zes ruiten verdeeld wordt en waar op de twee snijpunten van deze ruiten een puntstaand vierkant is aangebracht, dat verdeeld is in vier kleine vlakken. Deur en bovenlicht zijn gevat in houten kozijnen, waarvan de stijlen op een betonnen drempel rusten. Boven de deur een steense rollaag van afwisselend strekken en dubbele koppen.

Rechts van de deur twee identieke, moderne, houten vensters, die door middel van een houten tussendorpel in een onder- en bovenraam worden gescheiden. De onderramen worden door middel van zogenaamde wienersprossen, oftewel plakroeden, in zes vlakken verdeeld, de bovenramen in twee vlakken.

Onder de vensters een schuin geplaatste raamdorpel van bruine, geglazuurde, hardgebakken tegels. De steense rollagen boven de vensters zijn gelijk aan die boven de voordeur.

De gevel wordt beëindigd door een muizentandfries, met daarboven een zinken mastgoot. De mastgoten van de nummers 1 en 3 staan niet met elkaar in verbinding, maar worden onderbroken.

De Reiger 3, rechterzijgevel

Van de rechterzijgevel van De Reiger 3 kon slechts de bovenzijde bekeken worden. Deze gevel is uitgevoerd als geknikte topgevel en is opgebouwd in schoon metselwerk van donkerrode bakstenen in kruisverband. Op het niveau van de zolder zijn twee brede, rechthoekige houten vensters zichtbaar. Het linkervenster is aanmerkelijk breder dan het rechtervenster. Beide vensters zijn opgebouwd uit enkelruits stolpramen en voorzien van wienersprossen die elk raam in vier vlakken verdelen. Onder de vensters een schuin geplaatste raamdorpel van bruine, geglazuurde, hardgebakken tegels. Boven beide vensters is een licht uitstekende betonnen latei aangebracht.

De dakranden zijn opgebouwd uit een licht uitstekende strekkenlaag met een muizentand daarboven. Onder de bovenste schuine dakranden zijn twee gordingankers aangebracht in het metselwerk. De dakranden worden beëindigd door een cementrand, waar de pannen op liggen. In de nok van de zijgevel is een baksteenversiering aangebracht in de vorm van een tweezijdig trapsgewijs opgebouwde kraagsteen, uitgevoerd in verticaal staand metselwerk.

De Reiger 1 en 3, dak

Het mansardedak van dit dubbele woonhuis is belegd met blauwe, gesmoorde muldenpannen. De dakvoet van het onderste dakschild aan de straatzijde is geknikt, een verschijnsel dat we vaker in de omgeving van Budel tegenkomen. In dit onderste dakschild is uiterst rechts in de woning op nummer 1 een Velux dakraam aangebracht.

Op de nok van het dak staan maar liefst vier bakstenen schoorstenen. Twee baksteenlagen aan de bovenzijde van de linkerschoorsteen liggen iets terug ten opzichte van het metselwerk daaronder en daarboven. Dat geldt ook voor de schoorsteen rechts hiervan, al ligt hier slechts één baksteenlaag terug in het metselwerk. De schoorstenen in het gedeelte van De Reiger 3 zijn onversierd en zijn in de top voorzien van een halfsteense rollaag. Uit de rechterschoorsteen steken twee afvoerpijpen, afgetopt met een boldraadrooster.

Tussen de stoep van de linkerwoning en het trottoir staan vier afgeknotte bomen, die kenmerkend zijn voor Brabantse boerderijen.

Waardering

Deze boerderij is gebouwd als langgevelboerderij. De dorpskern van Budel nam in omvang toe vanaf de jaren na de Tweede Wereldoorlog. Deze zuidelijke wijk van Budel was nog tot circa 1985 in gebruik als akker- en weiland. Pas toen werd hier een school gebouwd, direct naast de boerderij die toen al geen functie meer had als bedrijfspand. Door de splitsing van deze boerderij in twee wooneenheden in 1962 is het uiterlijk van het pand sterk aangepast. De woning op nummer 1 is echter geheel rekening houdend met de bestaande situatie verbouwd en heeft de oude uitstraling dus nog wel behouden. De cultuurhistorische waarde van dit deel van de boerderij is dan ook groot.

Het rechterdeel van de boerderij is, mogelijk al in 1962, maar vermoedelijk pas later, verbouwd tot woning. De grote stal- of deeldeer ontbreekt en ook een stalraam ontbreekt hier. Hier herinnert eigenlijk niets meer aan de boerderij. De voordeur en de vensters zijn, wat detaillering betreft, afwijkend van de deur en vensters in de linkerwoning. Dat geldt ook voor de strekken boven deur en vensters. Alleen aan het doorlopende dak zie je dat de woningen oorspronkelijk een geheel vormden.

De boerderij op deze plaats contrasteert met de moderne bebouwing in de directe omgeving.

De dakvorm is origineel en past geheel in de boerenbouw uit het tweede kwart van de twintigste eeuw.

Cultuurhistorische beschrijving en waardering van het aanzicht van een aantal panden in de gemeente Cranendonk

Uitgevoerd in opdracht van de gemeente Cranendonk ten behoeve van een eventuele aanwijzing van deze panden als cultuurhistorisch waardevolle objecten.

Als bijlage is hier de matrix toegevoegd, waarin de diverse aspecten van een object worden gewaardeerd. Maximaal per onderdeel worden 3 punten gegeven, minimaal wordt 1 punt gegeven.

NB. De bouwkundige staat van een pand kan alleen op basis van het buitenaanzicht niet worden beoordeeld. Ook de "herinneringswaarde" die aan het pand verbonden is, is zonder uitgebreid onderzoek niet bekend. Tenzij overduidelijk anders zal hier voor beide onderdelen altijd een (gemiddelde) waardering van 2 punten worden toegekend.

Voor wat de totaalscore betreft, hebben wij de 4 klassen als volgt beoordeeld:

object met 8 tot 12 punten: laag, indifferent

object met 13 tot 16 punten: middelhoog, cultuurhistorisch waardevol

object met 17 tot 20 punten: hoog, gemeentelijk monument

object met 21 tot 24 punten: zeer hoog, rijksmonument

Eindhoven februari 2019

totaalscore: De Reiger 1-3 Budel 12 (laag, indifferent)

Tabel Waarderingscriteria kwaliteiten erfgoed:			Scores		
Kwaliteiten	Waarderingscriteria	Operationele parameters	Hoog	Mid-den	Laag
Beleefde kwaliteit	Zichtbaarheid (herkenbaarheid/ schoonheid)	• zichtbaarheid vanaf het maaiveld als landschapselement • relatie met omgeving: passendheid • verbondenheid met feitelijke historische gebeurtenis • afwisselendheid (diversiteit aan elementen) • zichtbaarheid landschapselementen en patronen (herkenbaarheid) • esthetische kwaliteit: zichtbare uitingen			1
	Herinnerbaarheid (herinneringswaarde)	• associatie met toegeschreven kwaliteit of gebeurtenis • verbondenheid met feitelijke historische gebeurtenis (symboliek) • associatie met toegeschreven kwaliteit of gebeurtenis (symboliek) • ouderdom		2	
Fysieke kwaliteit	Gaafheid (compleetheid/ herkenbaarheid)	Binnen het facet archeologie/aardkunde: • gaafheid aanwezigheid sporen • ruimtelijke gaafheid: bodemlagen onverstoord, horizontaal • stratificatie intact: bodemlagen onverstoord, verticaal • mobilia in situ: losse onderdelen nog op hun plek • ruimtelijke relatie tussen mobilia onderling / mobilia en sporen Binnen het facet historische geografie: • mate waarin landschapselementen en -patronen in tact zijn • mate waarin oorspronkelijk karakter behouden is (authenticiteit) Binnen het facet historische bouwkunde: • compleetheid: mate waarin alle stijlelementen aanwezig zijn • authenticiteit: mate waarin oorspronkelijk bouwkundig, stedenbouwkundig karakter en/of de gebruiksfunctie (lege hulzen!) behouden is		2	
	Geconserveerdheid (technische staat, conservering)	• aanwezigheid antropogeen biochemisch residu • conservering artefacten (metaal/overig) • conservering organisch materiaal • mate waarin landschapselementen in evenwicht verkeren met de abiotische omgeving (veelal grondwaterstand) • bouwkundige staat		2	
Inhoudelijke kwaliteit	Zeldzaamheid	• het aantal vergelijkbare monumenten (complextypen) van goede fysieke kwaliteit uit dezelfde periode binnen dezelfde microregio waarvan de aanwezigheid is vastgesteld • het aantal vergelijkbare landschapstypen c.q. patronen, lijnen, elementen, van goede fysieke kwaliteit uit dezelfde periode binnen dezelfde regio • het aantal vergelijkbare monumenten (complextypen) uit dezelfde periode binnen dezelfde regio • innovativiteit: pionierskarakter			1

Tabel Waarderingscriteria kwaliteiten erfgoed:			Scores		
	Informativiteit (informatiewaarde)	• betekenis voor de wetenschap: recent en systematisch onderzoek van de betreffen de archeologische periode • afleesbaarheid (herkenbaarheid) van de genese van het historisch landschap (landschapstype) • betekenis voor de wetenschap c.q. belang voor (bouw)geschiedenis • mate waarin het object, bouwwerk/complex de sporen toont c.q. uitdrukking is van o.a. culturele, sociaal-economische, geestelijke, technische bestuurlijke ontwikkelingen			1
	Samenhangendheid (ensemble- of contextwaarde)	Binnen het facet archeologie: • synchrone context: wel/niet voorkomen van monumenten uit dezelfde periode binnen de microregio • diachrone context: wel/niet voorkomen van monumenten uit opeenvolgende perioden binnen de microregio Tussen het facet archeologie en de andere facetten van cultuurhistorie: • landschappelijke context (fysisch- en historisch geografische gaafheid van het contemporaine landschap) • stedenbouwkundige context Binnen het facet aardkunde/historische geografie: • samenhang (tussen lijnen, elementen en patronen): mate waarin elementen onderdeel vormen van een grotere eenheid • mate waarin een element de samenhang begrijpelijk maakt (vormfunctie) Tussen het facet historische geografie en de andere facetten van cultuurhistorie: • mate van samenhang met archeologische context • mate van samenhang met stedenbouwkundige context Binnen het facet historische bouwkunde: • synchrone context: voorkomen van monumenten uit dezelfde periode binnen de stadswijk/het complex mate waarin element onderdeel vormt van een grotere eenheid • mate waarin interieur en exterieur samenhangen Tussen het facet historische bouwkunde en de andere facetten: • samenhang met archeologische context • samenhang met historisch geografische context		2	
	Representativiteit	• kenmerkendheid voor een bepaald gebied of periode • het aantal vergelijkbare monumenten van goede fysieke kwaliteit uit dezelfde periode binnen dezelfde archeoregio waarvan de aanwezigheid is vastgesteld en waar van behoud is gegarandeerd • kenmerkendheid voor / verbonden aan een bepaald gebied, periode, bouwstijl of menselijke activiteit • het aantal vergelijkbare landschapstypen c.q. patronen, lijnen, elementen, van goede fysieke kwaliteit uit dezelfde periode binnen dezelfde regio			1

Doctor Anton Mathijssenstraat 30

Algemeen:

Enkellaags woonhuis onder zadeldak met Vlaamse gevel uit 1954, gebouwd door de Budelse bakker Johannes H.C. Rooymans. Enkellaagse aanbouw onder platdak uit ca. 2010, rechts tegen de woning.

Beschrijving:

Zowel het woonhuis uit 1954 als de aanbouw is opgebouwd in schoon metselwerk van rode bakstenen in een wild verband.

Woonhuis, voorgevel

Links en rechts loopt een kunststof regenpijp langs de voorgevel naar beneden. Links op de begane grond de houten voordeur met onderaan een rechthoekig paneel met afgeronde hoeken. Bovenaan een twaalfruits venster in dezelfde vorm als het paneel, met ruiten van kathedraalglas.

Het venster heeft een enkelvoudige houten omranding en dubbele houten roeden.

Boven de deur een bovenlicht dat door middel van vier segmentboogvormige houten roeden in zeven ruiten van kathedraalglas is verdeeld. Deur en bovenlicht zijn gevat in houten kozijnen, waarvan de stijlen rusten op een betonnen drempel met korte deurneuten. De entree staat in een licht verdiepte, rechthoekige, betonnen omlijsting en wordt bereikt via een terrasvormige klinkerstoept van twee afgeronde treden.

Op het klinkerstoeptje is een S-vormige platmetal hekwerkje geplaatst, dat tegen de voorgevel "leunt". In het metselwerk boven de omlijsting is een zwevende halfsteense segmentboog aangebracht. Links van de entree is in het metselwerk een verticale, betonnen brievenleuf aangebracht.

Daarboven een gietijzeren vlaggenstokhouder met Nederlands wapen en twee leeuwen.

Rechts op de begane grond is een modern houten frame aangebracht met daarin opgenomen drie rechthoekige enkelruits onder- en bovenramen. De bovenramen zijn iets minder hoog uitgevoerd.

Onder het venster een schuin geplaatste bakstenen raamdorpel met oren. Het venster is gevat in een betonnen omlijsting die bestaat uit twee verticale lijstdelen en een horizontaal lijstdeel bovenaan.

In het metselwerk onder het venster zijn op twee plaatsen enkele verticale ventilatiegleuven aangebracht.

Boven het venster is in het metselwerk een zwevende halfsteense segmentboog aangebracht.

Op het niveau van de zolder is loodrecht boven de entree een Vlaamse gevel aangebracht. Deze onderbreekt de lijstgevel. Ter hoogte van de fries en de goot is in de Vlaamse gevel een rechthoekig houten vierruits venster aangebracht. Onder het venster een schuin geplaatste bakstenen raamdorpel met oren.

De Vlaamse gevel is uitgevoerd als een trapgevel met in het midden een ingezwenkte, kwartronde vorm. De gevel wordt afgetopt met licht uitstekende betonnen dekplaten. Op de bovenste trede staat een bolvormig betonnen topstuk.

De fries van de lijstgeveldelen links en rechts van de Vlaamse gevel is aan de onderzijde voorzien van een licht uitstekende baksteenlaag. De fries zelf is opgemetseld in een diagonaal zigzagverband. De lijstgeveldelen worden beëindigd door zinken mastgoten. Ter hoogte van de friezen is uiterst links en uiterst rechts in de gevel een naar voren stekend muurdeel aangebracht met onderaan een tufstenen blok met kwarthol profiel.

Linkerzijgevel

De linkerzijgevel van het pand is opgebouwd als tuitgevel. Tegen het rechterdeel van de gevel is een carport met L-vormige plattegrond en platdak gebouwd.

Even rechts van het midden van de gevel is op de begane grond een klein, rechthoekig, houten, enkelruits venster aangebracht.

Onder dit venster een schuin geplaatste bakstenen raamdorpel met oren. Links op de begane grond is een houten frame met middenstijl en twee enkelruits ramen aangebracht. Onder dit tweelicht een schuin geplaatste bakstenen raamdorpel met oren.

Rechts in de gevel is, beginnend ter hoogte van de verdiepingvloer, een langwerpige, getoogde houten trapvenster aangebracht, voorzien van groen kathedraalglas-in-lood. Bovenaan een strek van drieklezoren. Links op het niveau van de zolder is een rechthoekig, vierruits, houten stolpvenster aangebracht. Onder dit venster een schuin geplaatste bakstenen raamdorpel met oren. Bovenaan een steense strek van afwisselend baksteenstreken en dubbele -koppen.

Rechts en links zijn onder de dakvoet rechthoekige schouders met tufstenen blokken met kwarthol profiel geplaatst. De schuine zijden van de gevel worden beëindigd met een dubbele cementrand.

Rechterzijgevel

De rechterzijgevel is eveneens opgebouwd als een tuitgevel.

Links op de begane grond is een getoogd houten enkelruits venster aangebracht. Boven dit venster een halfsteense segmentboog. Het rechterdeel van de begane grond is bebouwd met de aanbouw.

Op het niveau van de zolder zijn twee rechthoekige houten vierruits vensters aangebracht. Onder elk venster een schuin geplaatste bakstenen raamdorpel met oren. Bovenaan een steense strek van afwisselend streken en dubbele koppen. Ook in deze gevel de schouders en de cementranden.

Dak

Zowel het zadeldak van het pand als het zadeldakje van de Vlaamse gevel zijn belegd met blauwe, gesmoorde verbeterde holle dakpannen.

Uiterst links en uiterst rechts op de nok staat een brede en hoge bakstenen schoorsteen, die tevens funktioneert als tuitstuk van de onderliggende zijgevel. Beide schoorstenen zijn opgebouwd in schoon metselwerk van rode bakstenen in een wild verband. De bovenzijden kragen uit en in de bovenste rand is een halfsteense rollaag aangebracht met dubbele koppen in de hoeken.

Uit de rechterschoorsteen steekt een metalen afvoerpijp.

Aanbouw

Centraal in de voorgevel van de aanbouw rechts is een fors, nagenoeg vierkant houten venster aangebracht met daarin opgenomen twee stolpramen die door middel van een houten tussendorpel in een grote onderruit en een kleinere bovenruit verdeeld worden.

Links loopt een kunststof regenpijp langs de gevel naar beneden.

Aan de bovenzijde komt deze pijp uit in een hoge, uitstekende, houten plansiergoot die bovenaan en onderaan een koplaf heeft en afgewerkt is met een zinken kraal.

Waarderingen

Dit wederopbouwpaand uit 1954 is nog helemaal gebouwd in de architectuurstijl van de Delftse School. Deze bouwstijl wordt gekenmerkt door het gebruik van de “eerlijke materialen”, zoals baksteen en hout. De klassieke vorm van dit soort gebouwen is vaak getooid met een trapgevel, zoals die in de zeventiende eeuw populair was.

In Budel zijn in de jaren tussen 1945 en 1965 redelijk veel huizen (wederopbouwwooningen) gebouwd. Ze zijn echter niet in series in nieuwe straten gebouwd, maar vaak als solitaire panden. De seriebouw heeft bijvoorbeeld wel in Budel Dorplein plaatsgevonden, waar de nieuwe straten dan ook (logischerwijs) naar de namen van de jonge prinsesjes werden genoemd.

Dit paand is, met uitzondering van de aanbouw aan de rechterzijde, nog geheel authentiek. De carport links en de aanbouw aan de rechterzijde verlagen de cultuurhistorische waarde van het paand enigszins, maar moderne toevoegingen zijn onvermijdelijk. De carport is nauwelijks met de woning verbonden, de aanbouw rechts is met zorg uitgevoerd en de baksteenkleur komt overeen met die van de woning.

Cultuurhistorische beschrijving en waardering van het aanzicht van een aantal panden in de gemeente Cranendonk

Uitgevoerd in opdracht van de gemeente Cranendonk ten behoeve van een eventuele aanwijzing van deze panden als cultuurhistorisch waardevolle objecten.

Als bijlage is hier de matrix toegevoegd, waarin de diverse aspecten van een object worden gewaardeerd. Maximaal per onderdeel worden 3 punten gegeven, minimaal wordt 1 punt gegeven.

NB. De bouwkundige staat van een paand kan alleen op basis van het buitenaanzicht niet worden beoordeeld. Ook de “herinneringswaarde” die aan het paand verbonden is, is zonder uitgebreid onderzoek niet bekend. Tenzij overduidelijk anders zal hier voor beide onderdelen altijd een (gemiddelde) waardering van 2 punten worden toegekend.

Voor wat de totaalscore betreft, hebben wij de 4 klassen als volgt beoordeeld:

object met 8 tot 12 punten: laag, indifferent

object met 13 tot 16 punten: middelhoog, cultuurhistorisch waardevol

object met 17 tot 20 punten: hoog, gemeentelijk monument

object met 21 tot 24 punten: zeer hoog, rijksmonument

Eindhoven mei 2019

totaalscore: Doctor Anton Mathijssenstraat 30 16 (middelhoog cultuurhistorisch waardevol)

Tabel Waarderingscriteria kwaliteiten erfgoed:			Scores		
Kwaliteiten	Waarderingscriteria	Operationele parameters	Hoog	Mid-den	Laag
Beleefde kwaliteit	Zichtbaarheid (herkenbaarheid/ schoonheid)	• zichtbaarheid vanaf het maaiveld als landschapselement • relatie met omgeving: passendheid • verbondenheid met feitelijke historische gebeurtenis • afwisselendheid (diversiteit aan elementen) • zichtbaarheid landschapselementen en patronen (herkenbaarheid) • esthetische kwaliteit: zichtbare uitingen		2	
	Herinnerbaarheid (herinneringswaarde)	• associatie met toegeschreven kwaliteit of gebeurtenis • verbondenheid met feitelijke historische gebeurtenis (symboliek) • associatie met toegeschreven kwaliteit of gebeurtenis (symboliek) • ouderdom		2	
Fysieke kwaliteit	Gaafheid (compleetheid/ herkenbaarheid)	Binnen het facet archeologie/aardkunde: • gaafheid aanwezigheid sporen • ruimtelijke gaafheid: bodemlagen onverstoord, horizontaal • stratificatie intact: bodemlagen onverstoord, verticaal • mobilia in situ: losse onderdelen nog op hun plek • ruimtelijke relatie tussen mobilia onderling / mobilia en sporen Binnen het facet historische geografie: • mate waarin landschapselementen en -patronen in tact zijn • mate waarin oorspronkelijk karakter behouden is (authenticiteit) Binnen het facet historische bouwkunde: • compleetheid: mate waarin alle stijlelementen aanwezig zijn • authenticiteit: mate waarin oorspronkelijk bouwkundig, stedenbouwkundig karakter en/of de gebruiksfunctie (lege hulzen!) behouden is	3		
	Geconserveerdheid (technische staat, conservering)	• aanwezigheid antropogeen biochemisch residu • conservering artefacten (metaal/overig) • conservering organisch materiaal • mate waarin landschapselementen in evenwicht verkeren met de abiotische omgeving (veelal grondwaterstand) • bouwkundige staat		2	
Inhoudelijke kwaliteit	Zeldzaamheid	• het aantal vergelijkbare monumenten (complextypen) van goede fysieke kwaliteit uit dezelfde periode binnen dezelfde microregio waarvan de aanwezigheid is vastgesteld • het aantal vergelijkbare landschapstypen c.q. patronen, lijnen, elementen, van goede fysieke kwaliteit uit dezelfde periode binnen dezelfde regio • het aantal vergelijkbare monumenten (complextypen) uit dezelfde periode binnen dezelfde regio • innovativiteit: pionierskarakter		2	

Tabel Waarderingscriteria kwaliteiten erfgoed:			Scores		
	Informativiteit (informatiewaarde)	• betekenis voor de wetenschap: recent en systematisch onderzoek van de betreffende archeologische periode • afleesbaarheid (herkenbaarheid) van de genese van het historisch landschap (landschapstype) • betekenis voor de wetenschap c.q. belang voor (bouw)geschiedenis • mate waarin het object, bouwwerk/complex de sporen toont c.q. uitdrukking is van o.a. culturele, sociaal-economische, geestelijke, technische bestuurlijke ontwikkelingen			1
	Samenhangendheid (ensemble- of contextwaarde)	Binnen het facet archeologie: • synchrone context: wel/niet voorkomen van monumenten uit dezelfde periode binnen de microregio • diachrone context: wel/niet voorkomen van monumenten uit opeenvolgende perioden binnen de microregio Tussen het facet archeologie en de andere facetten van cultuurhistorie: • landschappelijke context (fysisch- en historisch geografische gaafheid van het contemporaine landschap) • stedenbouwkundige context Binnen het facet aardkunde/historische geografie: • samenhang (tussen lijnen, elementen en patronen): mate waarin elementen onderdeel vormen van een grotere eenheid • mate waarin een element de samenhang begrijpelijk maakt (vormfunctie) Tussen het facet historische geografie en de andere facetten van cultuurhistorie: • mate van samenhang met archeologische context • mate van samenhang met stedenbouwkundige context Binnen het facet historische bouwkunde: • synchrone context: voorkomen van monumenten uit dezelfde periode binnen de stadswijk/het complex mate waarin element onderdeel vormt van een grotere eenheid • mate waarin interieur en exterieur samenhangen Tussen het facet historische bouwkunde en de andere facetten: • samenhang met archeologische context • samenhang met historisch geografische context		2	
	Representativiteit	• kenmerkendheid voor een bepaald gebied of periode • het aantal vergelijkbare monumenten van goede fysieke kwaliteit uit dezelfde periode binnen dezelfde archeoregio waarvan de aanwezigheid is vastgesteld en waarvan behoud is gegarandeerd • kenmerkendheid voor / verbonden aan een bepaald gebied, periode, bouwstijl of menselijke activiteit • het aantal vergelijkbare landschapstypen c.q. patronen, lijnen, elementen, van goede fysieke kwaliteit uit dezelfde periode binnen dezelfde regio		2	

Doctor Anton Mathijssenstraat 34

Algemeen:

Enkellaags kantoorpand onder mansardedak, gebouwd in 1905 door de Budelse herbergierster Maria G. Verbeek-Slenders, weduwe van Heronimus G. Verbeek, herbergier uit Budel. Mogelijk was het pand vanaf 1905 in gebruik als café.

Beschrijving:

Het pand is opgebouwd in schoon metselwerk van orangerode bakstenen in kruisverband. Onderaan in de gevels een licht uitstekende, grijs geschilderde, gepleisterde plint. Houten deur en vensters, waarvan de kozijnen aan elkaar bevestigd zijn met behulp van houten toognagels. Dit toont aan dat deze deur en vensters origineel uit 1905 stammen.

Voorgevel

De voorgevel is opgebouwd als een lijstgevel en bevat een brede middenrisaliet en twee smallere hoekrisalieten. In de plint van elk van de twee verdiepte geveldelen tussen de risalieten is een klein ventilatieroostertje opgenomen.

In de middenrisaliet bevindt zich de licht verdiepte entree van het pand. Het betreft een moderne houten voordeur met aan de onderzijde drie rechthoekige, staande spiegelpanelen en bovenaan twee langwerpige, rechthoekige, staande ruiten. Boven de deur een relatief fors enkelruits bovenlicht.

De deur -en mogelijk ook het bovenlicht- is gevat in een houten kozijn dat diep in de gevels verwerkt is. Aan de buitenzijde zijn slechts smalle delen van het kozijn zichtbaar.

Onder de deur ligt een betonnen drempel die bereikt wordt via een verhoogd stoepje dat is belegd met bruine vloertegels en is omrand met rode klinkers.

De entree wordt overspannen door een anderhalfsteense strek. In deze strek is een sier-smeedijzeren hekwerk bevestigd dat aan de bovenzijde tegen de houten bakgoot is bevestigd. Dit hekwerkje is voorzien van accoladevormen, voluten en getordeerde staven. Ter hoogte van de fries zijn in de middenrisaliet drie plusvormige verdiepte kruisjes in het metselwerk aangebracht.

Zowel links als rechts van de entree is een rechthoekig T-venster aangebracht, voorzien van houten toognagels, waarvan de onderramen mogelijk schuifbaar zijn. Beide vensters kunnen volledig gesloten worden door houten luiken, voorzien van metalen geheng. De luiken worden vastgehouden door middel van metalen, wigvormige luikvastzetters.

Onder elk venster een betonnen raamdorpel, die zich over de gehele breedte van het -ten opzichte van de risalieten- verdiepte veld strekt. Boven beide vensters een anderhalfsteense strek. Bovenaan in beide verdiepte velden is een uitkragende baksteenfries aangebracht, voorzien van een dubbele overhoekse muizen-tand in zigzagvorm.

De gevel wordt beëindigd door een houten bakgoot met zinken kraal.

Linkerzijgevel

De linkerzijgevel is opgebouwd als geknikte topgevel. Uiterst links en uiterst rechts lopen regenpijpen langs de gevel naar beneden.

Onderaan, centraal in de gevel is een brede rij verticale ventilatiegleuven aangebracht in het metselwerk.

Rechts daarvan een nagenoeg vierkant aluminium ventilatierooster.

Links op de begane grond is een klein, rechthoekig vierruits venster aangebracht. De kozijnonderdelen daarvan zijn aan elkaar bevestigd met behulp van houten toognagels en zijn voorzien van biljoenen en diepe neggen. Boven het venster een halfsteense rollaag.

Ter hoogte van de balklaag zijn twee staafankers in de gevel aangebracht.

Op het niveau van de zolder drie rechthoekige T-vensters, eveneens met houten toognagels, waarvan de onderramen mogelijk schuifbaar zijn. Het bovenraam van het rechtervenster bevat een suskast. Ook bij deze vensters zijn de kozijnen voorzien van biljoenen en diepe neggen.

Boven de vensters steense strekken van afwisselend baksteenstrekken en dubbele -koppen.

De overstekende dakrand is voorzien van een dubbele verzinkte windveer met verzinkt waterbord.

De overstekende dakrand steunt op de bakgoten van de voor- en achtergevel, die in de linkerzijgevel nog kort doorlopen en wordt verder ondersteund door driehoekige houten klossen met bandjes.

Rechterzijgevel

De rechterzijgevel is op dezelfde manier opgebouwd als de linkerzijgevel. Delen van de gevel aan de rechterzijde hebben ruwe cementknipvoegen.

Rechts op de begane grond is een rechthoekig houten schuifvenster aangebracht, opgebouwd uit een enkelruits onder- en bovenraam. Het kozijn is voorzien van metalen duimen die vroeger luiken gedragen moesten hebben.

Onder het venster een betonnen raamdorpel. Boven het venster een anderhalfsteense strek.

Ter hoogte van de balklaag zijn drie staafankers in de gevel aangebracht.

Op het niveau van de zolder drie vergelijkbare vensters als op hetzelfde niveau in de linkerzijgevel. Op de plaats van een ruit in het bovenraam van het middelste venster is hier een forse, ontsierende airco-installatie bevestigd. De overstekende dakrand is gelijk aan die boven de linkerzijgevel.

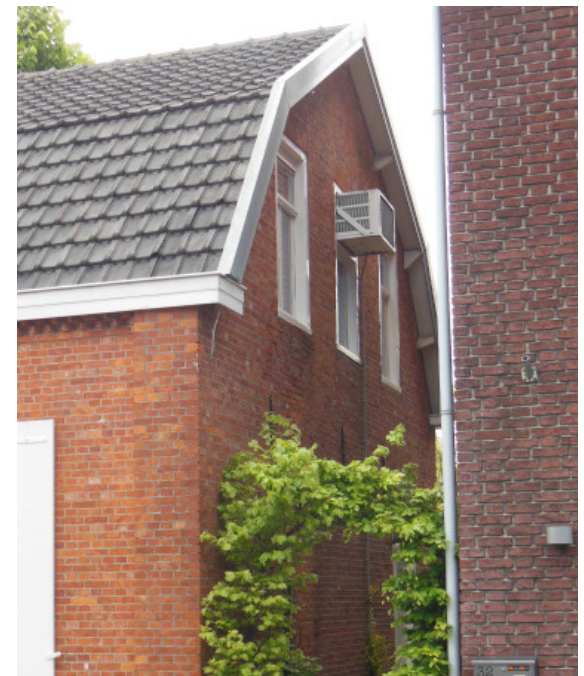
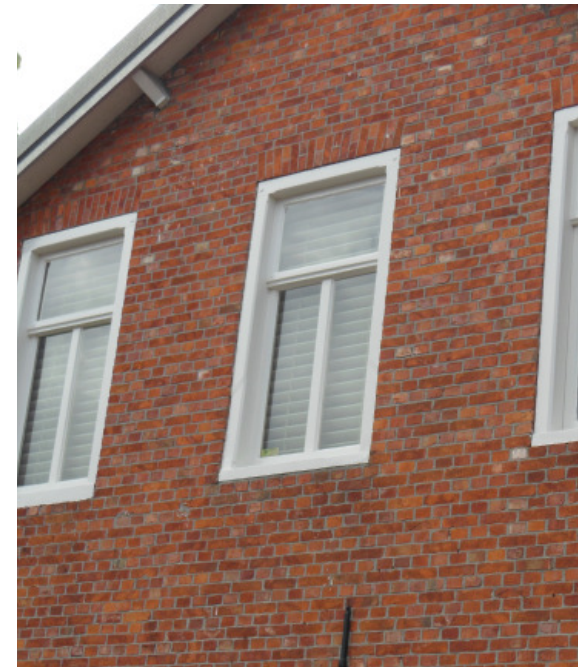
De rechterzijgevel is aan de rechterzijde verlengd met de enkellaagse lijstgevel van een dwarsbeuk, die ook uit 1905 stamt.

Links in deze gevel bevindt zich een klein, rechthoekig venster. Rechts hiervan loopt een kunststof regenpijp langs de gevel naar beneden. De gevel wordt beëindigd met een houten boeiboord en daarboven een zinken mastgoot met kraal.

Dak

Het mansardedak is belegd met blauwe, gesmoorde Tuile-du-Nord dakpannen met een rechte wel. Links op de nok van het dak staat een korte bakstenen schoorsteen, opgebouwd in schoon metselwerk van oranjero-de bakstenen in een halfsteens verband.

Bovenaan een uitstekende halfsteense rollaag met in de hoeken twee op elkaar geplaatste baksteenkoppen. Uit de schoorsteen steekt een afvoerpijp.

Waarderingen

Dit vroeg-twintigste-eeuwse pand werd in het steeds verder uitdijende centrum van het dorp gebouwd. Het wordt nog minimaal gekenmerkt door de bouwstijl die in die tijd nog in de mode was: de neorenaissance was al over zijn hoogtepunt heen. Die bouwstijl is nog zichtbaar in de voorgevel, die verdeeld is door hoekrisalieten en een middenrisaliet. Ook de grote strek boven de entree is nog een overblijfsel van die architectuur.

Dit pand heeft nog de uitstraling van de eenvoudige dorpsarchitectuur uit het begin van de twintigste eeuw. Daar hoorde de gevelopbouw in kruisverband ook bij. Ook de typische indeling van het pand hoort bij die tijd: de centrale voordeur en de identieke plattegrond links en rechts.

Het pand is volgens plaatselijke traditie gebouwd en heeft een voor die tijd moderne mansardekap. De plaatselijke timmerman heeft de kozijnen in elkaar gezet en deed dat nog met houten toognagels.

De bakstenen in de gevels zijn gereinigd en vermoedelijk mogelijk waren de lagen bakstenen van het gehele pand met knipvoegen gevuld geweest. De voeging in de achterzijde van de rechtergevel wijst in die richting. Mogelijk zijn de dakpannen in latere jaren vernieuwd.

Cultuurhistorische beschrijving en waardering van het aanzicht van een aantal panden in de gemeente Cranendonk

Uitgevoerd in opdracht van de gemeente Cranendonck ten behoeve van een eventuele aanwijzing van deze panden als cultuurhistorisch waardevolle objecten.

Als bijlage is hier de matrix toegevoegd, waarin de diverse aspecten van een object worden gewaardeerd. Maximaal per onderdeel worden 3 punten gegeven, minimaal wordt 1 punt gegeven.

NB. De bouwkundige staat van een pand kan alleen op basis van het buitenaanzicht niet worden beoordeeld. Ook de "herinneringswaarde" die aan het pand verbonden is, is zonder uitgebreid onderzoek niet bekend. Tenzij overduidelijk anders zal hier voor beide onderdelen altijd een (gemiddelde) waardering van 2 punten worden toegekend.

Voor wat de totaalscore betreft, hebben wij de 4 klassen als volgt beoordeeld:

object met 8 tot 12 punten: laag, indifferent

object met 13 tot 16 punten: middelhoog, cultuurhistorisch waardevol

object met 17 tot 20 punten: hoog, gemeentelijk monument

object met 21 tot 24 punten: zeer hoog, rijksmonument

Eindhoven mei 2019

totaalscore: Doctor Anton Marthijssenstraat 34 Budel 16 (middelhoog cultuurhistorisch waardevol)

Tabel Waarderingscriteria kwaliteiten erfgoed:			Scores		
Kwaliteiten	Waarderingscriteria	Operationele parameters	Hoog	Mid-den	Laag
Beleefde kwaliteit	Zichtbaarheid (herkenbaarheid/ schoonheid)	• zichtbaarheid vanaf het maaiveld als landschapselement • relatie met omgeving: passendheid • verbondenheid met feitelijke historische gebeurtenis • afwisselendheid (diversiteit aan elementen) • zichtbaarheid landschapselementen en patronen (herkenbaarheid) • esthetische kwaliteit: zichtbare uitingen	3		
	Herinnerbaarheid (herinneringswaarde)	• associatie met toegeschreven kwaliteit of gebeurtenis • verbondenheid met feitelijke historische gebeurtenis (symboliek) • associatie met toegeschreven kwaliteit of gebeurtenis (symboliek) • ouderdom		2	
Fysieke kwaliteit	Gaafheid (compleetheid/ herkenbaarheid)	Binnen het facet archeologie/aardkunde: • gaafheid aanwezigheid sporen • ruimtelijke gaafheid: bodemlagen onverstoord, horizontaal • stratificatie intact: bodemlagen onverstoord, verticaal • mobilia in situ: losse onderdelen nog op hun plek • ruimtelijke relatie tussen mobilia onderling / mobilia en sporen Binnen het facet historische geografie: • mate waarin landschapselementen en -patronen in tact zijn • mate waarin oorspronkelijk karakter behouden is (authenticiteit) Binnen het facet historische bouwkunde: • compleetheid: mate waarin alle stijlelementen aanwezig zijn • authenticiteit: mate waarin oorspronkelijk bouwkundig, stedenbouwkundig karakter en/of de gebruiksfunctie (lege hulzen!) behouden is		2	
	Geconserveerdheid (technische staat, conservering)	• aanwezigheid antropogeen biochemisch residu • conservering artefacten (metaal/overig) • conservering organisch materiaal • mate waarin landschapselementen in evenwicht verkeren met de abiotische omgeving (veelal grondwaterstand) • bouwkundige staat		2	
Inhoudelijke kwaliteit	Zeldzaamheid	• het aantal vergelijkbare monumenten (complextypen) van goede fysieke kwaliteit uit dezelfde periode binnen dezelfde microregio waarvan de aanwezigheid is vastgesteld • het aantal vergelijkbare landschapstypen c.q. patronen, lijnen, elementen, van goede fysieke kwaliteit uit dezelfde periode binnen dezelfde regio • het aantal vergelijkbare monumenten (complextypen) uit dezelfde periode binnen dezelfde regio • innovativiteit: pionierskarakter		2	

Tabel Waarderingscriteria kwaliteiten erfgoed:			Scores		
	Informativiteit (informatiewaarde)	• betekenis voor de wetenschap: recent en systematisch onderzoek van de betreffende archeologische periode • afleesbaarheid (herkenbaarheid) van de genese van het historisch landschap (landschapstype) • betekenis voor de wetenschap c.q. belang voor (bouw)geschiedenis • mate waarin het object, bouwwerk/complex de sporen toont c.q. uitdrukking is van o.a. culturele, sociaal-economische, geestelijke, technische bestuurlijke ontwikkelingen			1
	Samenhangendheid (ensemble- of contextwaarde)	Binnen het facet archeologie: • synchrone context: wel/niet voorkomen van monumenten uit dezelfde periode binnen de microregio • diachrone context: wel/niet voorkomen van monumenten uit opeenvolgende perioden binnen de microregio Tussen het facet archeologie en de andere facetten van cultuurhistorie: • landschappelijke context (fysisch- en historisch geografische gaafheid van het contemporaine landschap) • stedenbouwkundige context Binnen het facet aardkunde/historische geografie: • samenhang (tussen lijnen, elementen en patronen): mate waarin elementen onderdeel vormen van een grotere eenheid • mate waarin een element de samenhang begrijpelijk maakt (vormfunctie) Tussen het facet historische geografie en de andere facetten van cultuurhistorie: • mate van samenhang met archeologische context • mate van samenhang met stedenbouwkundige context Binnen het facet historische bouwkunde: • synchrone context: voorkomen van monumenten uit dezelfde periode binnen de stadswijk/het complex mate waarin element onderdeel vormt van een grotere eenheid • mate waarin interieur en exterieur samenhangen Tussen het facet historische bouwkunde en de andere facetten: • samenhang met archeologische context • samenhang met historisch geografische context		2	
	Representativiteit	• kenmerkendheid voor een bepaald gebied of periode • het aantal vergelijkbare monumenten van goede fysieke kwaliteit uit dezelfde periode binnen dezelfde archeoregio waarvan de aanwezigheid is vastgesteld en waarvan behoud is gegarandeerd • kenmerkendheid voor / verbonden aan een bepaald gebied, periode, bouwstijl of menselijke activiteit • het aantal vergelijkbare landschapstypen c.q. patronen, lijnen, elementen, van goede fysieke kwaliteit uit dezelfde periode binnen dezelfde regio		2	

Doctor Anton Mathijssenstraat 37

Algemeen:

Deels enkellaags, deels tweelaags woonhuis onder samengestelde kap, gebouwd in 1930 door de Budelse timmerman Antonius A. J. Slenders. Het pand bestaat uit een terugliggend, enkellaags dwarshuis onder mansardedak met eindschild aan de linkerzijde (volume A) en een naar voren stekend, tweelaags diephuis onder zadeldak met eindschild aan de achterzijde, rechts (volume B).

De garage die rechts naast de woning staat, blijkt na onderzoek pas gebouwd te zijn na 1960. Deze zal niet worden beschreven, maar past wat maatvoering en vormgeving uitstekend bij het woonhuis.

Beschrijving:

Beide volumes zijn opgebouwd in schoon metselwerk van rode bakstenen in kruisverband. Onderaan in de gevels een trasraam met donkere voegen, afgetopt met een halfsteense rollaag, waarin op enkele plaatsen verticale ventilatiegleuven voorkomen.

Volume A

Links loopt een zinken regenpijp langs de voorgevel naar beneden. Rechts in deze gevel een houten voordeur, die na ca. 1960 vernieuwd is. De deur bevat een aantal smalle en langwerpige panelen met centraal aan de bovenzijde een smal een langwerpig venster. Boven de deur een drieruits bovenlicht met ruiten van kathedraalglas.

Deur en bovenlicht zijn gevat in houten kozijnen, waarvan de stijlen rusten op een betonnen drempel met korte deurneuten. Boven de deur een anderhalfsteense rollaag, waarvan de onderste bakstenen iets terugliggen in het metselwerk.

Links van de deur is een steen ingemetseld met daarop "Jos & Josephine, 37".

Links in de voorgevel een gekoppeld, houten tweelicht schuifvenster met zesruits onderramen en tweeruits bovenramen. Onder het dubbelvenster een schuin geplaatste bakstenen raamdorpel. Bovenaan een anderhalfsteense rollaag, waarvan de onderste bakstenen iets terugliggen in het metselwerk.

In het metselwerk boven de deur en het venster komen enkele metalen ventilatieroosters voor. Bovenaan in de gevel een licht uitstekende halfsteense rollaag. De gevel wordt beëindigd door een houten plansiergoot met zinken kraal.

Het dak van volume A is belegd met rode, gesmoorde Tuile-du-Nord dakpannen met een ronde wel. Uit het onderste, voorste dakschild steekt een lange, metalen afvoerpijp.

Volume B

De voorgevel van volume B is opgebouwd als topgevel.

Op de begane grond is een identiek venster aangebracht, zoals links in de voorgevel van volume A.

Op de verdieping een gekoppeld houten tweelicht venster, opgebouwd uit twee zesruits ramen. Onder het dubbelvenster een schuin geplaatste bakstenen raamdorpel, bovenaan een anderhalfsteense rollaag, waarvan de onderste bakstenen iets terugliggen in het metselwerk.

Direct onder de raamdorpel is in het metselwerk een metalen ventilatierooster opgenomen.

Centraal in de topgevel is een licht uitstekende halfsteense rollaag aangebracht. Deze rollaag loopt naar de randen van de topgevel om vervolgens kort diagonaal met de gevelrand naar beneden door te lopen.

Het metselwerk ter hoogte van beide dakvoeten steekt eveneens licht uit en is opgebouwd in een verticaalverband met in de hoeken twee op elkaar geplaatste baksteenkoppen. Boven de horizontale halfsteense rollaag is een laag van baksteenstreken aangebracht, die nog iets verder uitsteekt dan de rollaag.

De geveltop boven de rollaag is opgebouwd in een verticaalverband, waarbij de bakstenen aan de onderzijden iets verder uitsteken dan aan de bovenzijden, waardoor hier sprake is van een uitvoering met een zeer lichte zaagtand. De schuine zijden van de gevel worden afgetopt met rode, gesmoorde gevelpannen.

De rechterzijgevel is opgebouwd als lijstgevel. Rechts bovenaan loopt de gevel iets schuin naar beneden in verband met een onderschild aan de achterzijde van volume B.

Centraal in het trasraam van de rechterzijgevel is een rechthoekig, liggend zesruits houten kelderlicht aangebracht, voorzien van diefijzers. Onder het kelderlicht een schuin geplaatste bakstenen raamdorpel die op de grond staat. Boven het venster een steense rollaag. Links van het kelderlicht is een rond, metalen ventilatie-rooster aangebracht.

Rechts op de begane grond een tweelichtvenster, vergelijkbaar met het venster op de begane grond van de voorgevel van volume B.

Rechts op de verdieping zijn twee naast elkaar geplaatste, gekoppelde, houten tweelicht vensters aangebracht. Elk tweelicht venster bevat twee zesruits ramen.

De raamdorpels onder en de rollagen boven beide dubbelvensters zijn gelijk aan die in de overige gevels. Zowel de rechte als de schuine dakrand wordt beëindigd met een licht uitstekende steense rollaag.

De schuine dakrand heeft ter hoogte van de dakvoet eenzelfde baksteenversiering als in de topgevel van volume B.

De gevel wordt beëindigd door een zinken mastgoot die langs het schuine deel van de gevel in de vorm van een regenpijp doorloopt tot de houten plansiergoot boven de achtergevel.

Het zadeldak is belegd met rode, gesmoorde Tuile-du-Nord dakpannen met een ronde wel. Het eindschild aan de achterzijde vormt een geheel met het achterschild van volume A.

Uit het rechterdakschild steekt een hoge bakstenen schoorsteen, opgebouwd in een halfsteens verband. Het bovenste deel van de schoorsteen is vernieuwd en heeft een lichtere kleur bakstenen.

Uit de schoorsteen steekt een metalen afvoerpijp die wordt overdekt door een metalen schoorsteenkap op poten. De schildkap van de schoorsteenkap heeft hol gebogen schilden.

Waarderingen

Dit woonhuis, dat op een kleine afstand van de straat is gebouwd, werd al vóór de Tweede Wereldoorlog gebouwd en is een voorbeeld van het zakelijk expressionisme.

Deze straat, niet ver verwijderd van de dorpskern, laat een grote diversiteit aan woningtypen en woningvolumes zien. In de directe omgeving staan meer huizen uit de dertiger jaren en meer in de richting van de Markt staan moderne huizen naast woningen uit het begin van de twintigste eeuw. Deze diversiteit zorgt voor een onrustig beeld.

Het moderne en grote verenigingsgebouw De Borgh zorgt voor nog meer diversiteit in de bebouwing.

Het huis is gebouwd in de stijl van het expressionisme, met name in de stijl van het zakelijk expressionisme. Deze stijl is nauw verwant aan de architectuur van de Amsterdamse School. Golvingen in de gevels worden niet meer gemetseld, maar variaties met bakstenen zijn dan in de mode. Dat blijkt ook hier uit de bakstenen in de topgevel die verticaal met een minimale zaagtand zijn gemetseld. Baksteen, houten vensters en hoge pannendaken waren onderdeel van de bouwstijl.

Eenvoudige woningen in de stijl van het zakelijk expressionisme zijn in Budel schaars.

Cultuurhistorische beschrijving en waardering van het aanzicht van een aantal panden in de gemeente Cranendonk

Uitgevoerd in opdracht van de gemeente Cranendonck ten behoeve van een eventuele aanwijzing van deze panden als cultuurhistorisch waardevolle objecten.

Als bijlage is hier de matrix toegevoegd, waarin de diverse aspecten van een object worden gewaardeerd. Maximaal per onderdeel worden 3 punten gegeven, minimaal wordt 1 punt gegeven.

NB. De bouwkundige staat van een pand kan alleen op basis van het buitenaanzicht niet worden beoordeeld. Ook de “herinneringswaarde” die aan het pand verbonden is, is zonder uitgebreid onderzoek niet bekend. Tenzij overduidelijk anders zal hier voor beide onderdelen altijd een (gemiddelde) waardering van 2 punten worden toegekend.

Voor wat de totaalscore betreft, hebben wij de 4 klassen als volgt beoordeeld:

object met 8 tot 12 punten: laag, indifferent

object met 13 tot 16 punten: middelhoog, cultuurhistorisch waardevol

object met 17 tot 20 punten: hoog, gemeentelijk monument

object met 21 tot 24 punten: zeer hoog, rijksmonument

Eindhoven mei 2019

totaalscore: Doctor Anton Mathijssenstraat 37 16 (middelhoog cultuurhistorisch waardevol)

Tabel Waarderingscriteria kwaliteiten erfgoed:			Scores		
Kwaliteiten	Waarderingscriteria	Operationele parameters	Hoog	Mid-den	Laag
Beleefde kwaliteit	Zichtbaarheid (herkenbaarheid/ schoonheid)	• zichtbaarheid vanaf het maaiveld als landschapselement • relatie met omgeving: passendheid • verbondenheid met feitelijke historische gebeurtenis • afwisselendheid (diversiteit aan elementen) • zichtbaarheid landschapselementen en patronen (herkenbaarheid) • esthetische kwaliteit: zichtbare uitingen		2	
	Herinnerbaarheid (herinneringswaarde)	• associatie met toegeschreven kwaliteit of gebeurtenis • verbondenheid met feitelijke historische gebeurtenis (symboliek) • associatie met toegeschreven kwaliteit of gebeurtenis (symboliek) • ouderdom		2	
Fysieke kwaliteit	Gaafheid (compleetheid/ herkenbaarheid)	Binnen het facet archeologie/aardkunde: • gaafheid aanwezigheid sporen • ruimtelijke gaafheid: bodemlagen onverstoord, horizontaal • stratificatie intact: bodemlagen onverstoord, verticaal • mobilia in situ: losse onderdelen nog op hun plek • ruimtelijke relatie tussen mobilia onderling / mobilia en sporen Binnen het facet historische geografie: • mate waarin landschapselementen en -patronen in tact zijn • mate waarin oorspronkelijk karakter behouden is (authenticiteit) Binnen het facet historische bouwkunde: • compleetheid: mate waarin alle stijlelementen aanwezig zijn • authenticiteit: mate waarin oorspronkelijk bouwkundig, stedenbouwkundig karakter en/of de gebruiksfunctie (lege hulzen!) behouden is	3		
	Geconserveerdheid (technische staat, conservering)	• aanwezigheid antropogeen biochemisch residu • conservering artefacten (metaal/overig) • conservering organisch materiaal • mate waarin landschapselementen in evenwicht verkeren met de abiotische omgeving (veelal grondwaterstand) • bouwkundige staat		2	
Inhoudelijke kwaliteit	Zeldzaamheid	• het aantal vergelijkbare monumenten (complextypen) van goede fysieke kwaliteit uit dezelfde periode binnen dezelfde microregio waarvan de aanwezigheid is vastgesteld • het aantal vergelijkbare landschapstypen c.q. patronen, lijnen, elementen, van goede fysieke kwaliteit uit dezelfde periode binnen dezelfde regio • het aantal vergelijkbare monumenten (complextypen) uit dezelfde periode binnen dezelfde regio • innovativiteit: pionierskarakter		2	

Tabel Waarderingscriteria kwaliteiten erfgoed:			Scores		
	Informativiteit (informatiewaarde)	• betekenis voor de wetenschap: recent en systematisch onderzoek van de betreffende archeologische periode • afleesbaarheid (herkenbaarheid) van de genese van het historisch landschap (landschapstype) • betekenis voor de wetenschap c.q. belang voor (bouw)geschiedenis • mate waarin het object, bouwwerk/complex de sporen toont c.q. uitdrukking is van o.a. culturele, sociaal-economische, geestelijke, technische bestuurlijke ontwikkelingen			1
	Samenhangendheid (ensemble- of contextwaarde)	Binnen het facet archeologie: • synchrone context: wel/niet voorkomen van monumenten uit dezelfde periode binnen de microregio • diachrone context: wel/niet voorkomen van monumenten uit opeenvolgende perioden binnen de microregio Tussen het facet archeologie en de andere facetten van cultuurhistorie: • landschappelijke context (fysisch- en historisch geografische gaafheid van het contemporaine landschap) • stedenbouwkundige context Binnen het facet aardkunde/historische geografie: • samenhang (tussen lijnen, elementen en patronen): mate waarin elementen onderdeel vormen van een grotere eenheid • mate waarin een element de samenhang begrijpelijk maakt (vormfunctie) Tussen het facet historische geografie en de andere facetten van cultuurhistorie: • mate van samenhang met archeologische context • mate van samenhang met stedenbouwkundige context Binnen het facet historische bouwkunde: • synchrone context: voorkomen van monumenten uit dezelfde periode binnen de stadswijk/het complex mate waarin element onderdeel vormt van een grotere eenheid • mate waarin interieur en exterieur samenhangen Tussen het facet historische bouwkunde en de andere facetten: • samenhang met archeologische context • samenhang met historisch geografische context		2	
	Representativiteit	• kenmerkendheid voor een bepaald gebied of periode • het aantal vergelijkbare monumenten van goede fysieke kwaliteit uit dezelfde periode binnen dezelfde archeoregio waarvan de aanwezigheid is vastgesteld en waarvan behoud is gegarandeerd • kenmerkendheid voor / verbonden aan een bepaald gebied, periode, bouwstijl of menselijke activiteit • het aantal vergelijkbare landschapstypen c.q. patronen, lijnen, elementen, van goede fysieke kwaliteit uit dezelfde periode binnen dezelfde regio		2	

Doctor Anton Mathijssenstraat 43

Algemeen:

Deels enkellaags, deels tweelaags woonhuis onder samengestelde kap, gebouwd in 1932 door de Budelse weduwe Elisabeth Hegge Lucassen en haar elf kinderen. Het pand bestaat uit een naar voren stekend tweelaags diephuis onder schilddak (volume A) en een terugliggend enkellaags dwarshuis onder mansardedak, waarvan de nok met de nok van volume A snijdt (volume B).

Beschrijving:

Beide volumes zijn opgebouwd in schoon metselwerk van rode bakstenen in kruisverband met knipvoegen, tenzij anders aangegeven. Onderaan in de gevels een trasraam van donkerrode bakstenen in een Vlaams verband, afgetopt met een rollaag van drieklezoren, met in de hoeken twee op elkaar geplaatste baksteenkoppen.

Volume A

Links in de voorgevel is een fors, drieledig houten venster aangebracht, opgebouwd uit drie langwerpige enkelruits onderramen en drie kleine enkelruits bovenramen met kleurig kathedraalglas-in-lood in een ruitvormige figuratie. De bovendorpel van het venster is geprofileerd. Onder het venster een raamdorpel van donkere, geglazuurde, hardgebakken tegels. Boven het venster een anderhalfsteense strek.

In de rechterhoek van de voorgevel is een diepe portiek met een nagenoeg vierkant oppervlak aangebracht. Op de grond ligt een tegelvloer van rode en witte vloertegels in een ruitvormig patroon. Het plafond is van beton en vormt aan beide buitengevels een overstekende luifellatei. De portiek is aan de zijde van de Dr. Ant. Mathijssenlaan open, aan de rechterzijde is een muurdeel gebouwd, tot de hoogte van en gelijk aan het trasraam.

In de hoek van de portiek is op de muur een bakstenen muurpijler gebouwd met een vierkant oppervlak. Deze muurpijler is opgebouwd met afwisselend twee terugliggende rode baksteenlagen en een uitstekende donkerrode / donker gebakken baksteenlaag. Geheel onderaan in de muurpijler is een enkele, terugliggende, oranje-rode baksteenlaag aangebracht. Op een van de dubbele, terugliggende baksteenlagen is het huisnummer 43 geschilderd.

In de achterwand van de portiek is de houten voordeur geplaatst. Deze bevat één fors, rechthoekig paneel met omranding. Binnen dit paneel is op ooghoogte een klein en smal, langwerpig enkelruits venster aangebracht met een ruitje van kathedraalglas.

Rechts van de deur is een smal en langwerpig enkelruits schoudervenster aangebracht, voorzien van kleurrijk kathedraalglas-in-lood. De deur en het schoudervenster zijn gevat in houten kozijnen. Onder de deur ligt een forse granito drempel met hoge deurneuten.

Onder het schoudervenster een korte raamdorpel van donkere, geglazuurde, hardgebakken tegels. In het muurdeel direct rechts van het schoudervenster is op ooghoogte een smalle, langwerpige betonsteen aangebracht. Mogelijk was dit voorheen een brievengleuf.

In het metselwerk boven deze betonsteen is een koperen wandlamp aangebracht.

Centraal op de verdieping is in de voorgevel een fors, drieledig houten venster aangebracht, opgebouwd uit een vaste, centrale ruit en links en rechts daarvan een smal, rechthoekig draaikiepraam.

Onder het venster is een geprofileerde houten plantenbak met wit geschilderde, zinken kraal aangebracht, die op drie plaatsen wordt ondersteund door dubbele, afgeschuinde, houten consoles. Boven het venster een rollaag van drieklezoren.

Ter hoogte van de plantenbak is in het metselwerk een rollaag van drieklezoren als onderdorpelband aangebracht. Bovenaan in de gevel een licht uitstekende, halfsteense rollaag, waarboven een smal, houten binnenboeiboord.

De gevel wordt beëindigd door een ver overstekende houten dakrand met een geprofileerd boeiboord met zinken kraal. De begane grond van de rechterzijgevel van volume A is hiervoor bij de portiek reeds beschreven. Het metselwerk op de verdieping in deze gevel is blind. De rollaag van de voorgevel loopt door in deze gevel. De gevel wordt op dezelfde manier beëindigd als de voorgevel.

Van de lange linkerzijgevel van volume A zijn de onderste delen niet zichtbaar in verband met de aanwezigheid van een heg.

Achter het centrale deel van de gevel bevindt zich het trappenhuis van de villa. Aan de buitenzijde steekt dit centrale geveldeel licht uit ten opzichte van de overige geveldelen van de linkerzijgevel. Bovendien is dit geveldeel opgebouwd in een Vlaams verband.

Links op de begane grond is een fors, vierledig houten venster aangebracht, opgebouwd uit vier langwerpige enkelruits onderramen en vier kleine enkelruits bovenramen. Boven het venster een anderhalfsteense strek. Centraal op de begane grond, in het licht uitstekende geveldeel zijn de bovenzijden van twee smalle, houten vensters zichtbaar. Elk venster wordt overspannen door een steense rollaag.

Rechts op de begane grond is de bovenzijde van een smal, houten venster zichtbaar. Boven dit venster een enkelruits bovenraam met kleurig kathedraalglas-in-lood in een ruitvormige figuratie. De bovendorpel is geprofileerd. Boven het venster een anderhalfsteense strek.

Op de verdieping loopt de rollaag van drieklezoren van de voorgevel als onderdorpelband ook door in de linkerzijgevel. Deze wordt onderbroken ter plaatse van het licht uitstekende centrale geveldeel.

Rechts op de verdieping een rechthoekig enkelruits houten venster dat naar buiten toe geopend kan worden. Onder dit venster een raamdorpel van donkere, geglaazuurde, hardgebakken tegels. Boven het venster een rollaag van drieklezoren. Links van dit venster een vergelijkbaar venster, echter kleiner en in nagenoeg vierkante vorm.

In het licht uitstekende centrale deel van de linkerzijgevel zijn, ter hoogte van de verdiepingvloer twee smalle, langwerpige, houten vensters met geel kathedraalglas-in-lood aangebracht. Deze vensters verlichten de trapopgang. Onder elk venster een raamdorpel van donkere, geglaazuurde, hardgebakken tegels. Boven de vensters is één doorlopende rollaag van drieklezoren aangebracht, die tevens het licht uitstekende middendeel van de gevel aftopt. Boven deze rollaag is nog een regulier (terugliggend) muurdeel aanwezig.

Links op de verdieping is eenzelfde klein venster met nagenoeg vierkante vorm aangebracht. Links daarvan een houten tweelicht venster met twee enkelruits draaikiepramen. Onder dit venster een raamdorpel van donkere, geglaazuurde, hardgebakken tegels. Boven het venster een rollaag van drieklezoren. De linkerzijgevel wordt op dezelfde manier beëindigd als de voorgevel.

Volume B

Centraal in de voorgevel is een fors, drieledig houten venster aangebracht, opgebouwd uit drie langwerpige enkelruits ramen. De bovendorpel van het venster is geprofileerd. Onder het venster een raamdorpel van donkere, geglaazuurde, hardgebakken tegels. Boven het venster een anderhalfsteense strek.

Bovenaan in de gevel een licht uitstekende, halfsteense rollaag, waarboven een smal, houten binnenboei-boord. De gevel wordt beëindigd door een ver overstekende houten dakrand met een geprofileerd boei-boord met zinken kraal.

De rechterzijgevel van volume B is uitgevoerd als licht geknikte tuitgevel. Het grootste deel van de begane grond is door de aanwezigheid van een heg niet zichtbaar.

Uiterst links loopt een zinken regenpijp vanuit een korte voortzetting van de houten bakgoot van de voorgevel naar beneden.

Links op de begane grond is een smal venster aangebracht met daarin een draaikiepraam. De bovendorpel is geprofileerd. Het venster kan geheel afgesloten worden door een houten luik. Boven het venster is een anderhalfsteense strek aangebracht.

Ook rechts in de gevel is een anderhalfsteense strek zichtbaar, al is deze ongeveer twee keer zo breed als de strek links.

Op het niveau van de zolder is zowel links als rechts een rechthoekig enkelruits venster aangebracht dat met een houten luik volledig afgesloten kan worden. De luiken worden op hun plaats gehouden door gietijzeren luikvastzetters in de vorm van een mannenkopje. Van beide vensters zijn de bovendorpels geprofileerd. Onder elk venster een raamdorpel van donkere, geglaazuurde, hardgebakken tegels. Boven elk venster een steense strek van afwisselend baksteenstrekken en dubbele -koppen.

De schuine zijden van de gevel worden beëindigd door een licht uitstekende halfsteense rollaag met daarop een cementrand. Aan de onderzijden, aan de dakvoeten, lopen deze rollagen kort verticaal naar beneden. Het metselwerk in de hoeken steekt eveneens licht uit en is opgebouwd als een vlechting in een verticaalverband. Het tuitstuk wordt gevormd door een schoorsteen, die licht uitsteekt, ten opzichte van de rechterzijgevel. Onder de schoorsteen loopt de halfsteense rollaag kort horizontaal door.

Het dak van beide volumes is belegd met blauwe, gesmoorde, opnieuw verbeterde holle dakpannen.

In het voorste dakschild van volume B is een houten dakkapel geplaatst, met aan de voorzijde een enkelruits venster. De dakkapel is voorzien van overstekende houten dakranden met geprofileerde boeiboorden, afgewerkt met een zinken kraal.

Op beide nokeinden van het schilddak van volume A is een korte bakstenen schoorsteen gebouwd. Deze is opgebouwd in een wild verband. Bovenaan een rollaag van drieklezoren, waarboven een terugliggende rollaag. In de hoeken twee op elkaar geplaatste baksteenkoppen. Hoog in het linkerdakschild van volume A is een metalen afvoerpijp aangebracht. Boven de rechterzijgevel van volume B is eenzelfde soort schoorsteen aangebracht als de beide schoorstenen op het dak van volume A.

Overige zaken

In de voortuin van de villa staat een monumentale treurbeuk of -wilg.

Waarderingen

De Doctor Anton Mathijssenstraat verbindt het buitengebied van Budel met de Markt in het centrum van het dorp. Aan de soort bebouwing en de verschillende soorten architectuur is waarneembaar, dat deze straat niet als een eenheid is bebouwd met woningen, maar organisch is ontstaan.

Het woonhuis is gebouwd in de stijl van het zakelijk expressionisme. Dit komt tot uiting in het uitbundige gebruik van baksteen en hout. Baksteen werd op allerlei manieren gemetseld: verschillende baksteenverbanden, verschillende dieptes in gevels en in de muurpijler bij de entree, de verticaal gemetselde muurdelen in de rechterzijgevel, het centraal uitstekende muurdeel in de linkerzijgevel en de hoge strekken boven de vensters. Beton mocht worden toegepast en was voornamelijk aanwezig achter de bakstenen. Ook de grote overstekken kenmerken deze bouwstijl.

Het huis is uitzonderlijk authentiek. Negens kunnen verbouwingen of uitbreidingen worden ontdekt. In de onmiddellijke nabijheid staan nog enkele woonhuizen die in de twintiger en dertiger jaren zijn gebouwd. Wellicht droeg de robuustheid en kwaliteit van dit soort woningen bij aan de voorkeur voor deze architectuur.

Cultuurhistorische beschrijving en waardering van het aanzicht van een aantal panden in de gemeente Cranendonk

Uitgevoerd in opdracht van de gemeente Cranendonck ten behoeve van een eventuele aanwijzing van deze panden als cultuurhistorisch waardevolle objecten.

Als bijlage is hier de matrix toegevoegd, waarin de diverse aspecten van een object worden gewaardeerd. Maximaal per onderdeel worden 3 punten gegeven, minimaal wordt 1 punt gegeven.

NB. De bouwkundige staat van een pand kan alleen op basis van het buitenaanzicht niet worden beoordeeld. Ook de "herinneringswaarde" die aan het pand verbonden is, is zonder uitgebreid onderzoek niet bekend. Tenzij overduidelijk anders zal hier voor beide onderdelen altijd een (gemiddelde) waardering van 2 punten worden toegekend.

Voor wat de totaalscore betreft, hebben wij de 4 klassen als volgt beoordeeld:

object met 8 tot 12 punten: laag, indifferent

object met 13 tot 16 punten: middelhoog, cultuurhistorisch waardevol

object met 17 tot 20 punten: hoog, gemeentelijk monument

object met 21 tot 24 punten: zeer hoog, rijksmonument

Eindhoven mei 2019

totaalscore: Doctor Anton Marthijssenstraat 43 Budel 16 (middelhoog cultuurhistorisch waardevol)

Tabel Waarderingscriteria kwaliteiten erfgoed:			Scores		
Kwaliteiten	Waarderingscriteria	Operationele parameters	Hoog	Mid-den	Laag
Beleefde kwaliteit	Zichtbaarheid (herkenbaarheid/ schoonheid)	• zichtbaarheid vanaf het maaiveld als landschapselement • relatie met omgeving: passendheid • verbondenheid met feitelijke historische gebeurtenis • afwisselendheid (diversiteit aan elementen) • zichtbaarheid landschapselementen en patronen (herkenbaarheid) • esthetische kwaliteit: zichtbare uitingen		2	
	Herinnerbaarheid (herinneringswaarde)	• associatie met toegeschreven kwaliteit of gebeurtenis • verbondenheid met feitelijke historische gebeurtenis (symboliek) • associatie met toegeschreven kwaliteit of gebeurtenis (symboliek) • ouderdom		2	
Fysieke kwaliteit	Gaafheid (compleetheid/ herkenbaarheid)	Binnen het facet archeologie/aardkunde: • gaafheid aanwezigheid sporen • ruimtelijke gaafheid: bodemlagen onverstoord, horizontaal • stratificatie intact: bodemlagen onverstoord, verticaal • mobilia in situ: losse onderdelen nog op hun plek • ruimtelijke relatie tussen mobilia onderling / mobilia en sporen Binnen het facet historische geografie: • mate waarin landschapselementen en -patronen in tact zijn • mate waarin oorspronkelijk karakter behouden is (authenticiteit) Binnen het facet historische bouwkunde: • compleetheid: mate waarin alle stijlelementen aanwezig zijn • authenticiteit: mate waarin oorspronkelijk bouwkundig, stedenbouwkundig karakter en/of de gebruiksfunctie (lege hulzen!) behouden is	3		
	Geconserveerdheid (technische staat, conservering)	• aanwezigheid antropogeen biochemisch residu • conservering artefacten (metaal/overig) • conservering organisch materiaal • mate waarin landschapselementen in evenwicht verkeren met de abiotische omgeving (veelal grondwaterstand) • bouwkundige staat		2	
Inhoudelijke kwaliteit	Zeldzaamheid	• het aantal vergelijkbare monumenten (complextypen) van goede fysieke kwaliteit uit dezelfde periode binnen dezelfde microregio waarvan de aanwezigheid is vastgesteld • het aantal vergelijkbare landschapstypen c.q. patronen, lijnen, elementen, van goede fysieke kwaliteit uit dezelfde periode binnen dezelfde regio • het aantal vergelijkbare monumenten (complextypen) uit dezelfde periode binnen dezelfde regio • innovativiteit: pionierskarakter		2	

Tabel Waarderingscriteria kwaliteiten erfgoed:			Scores		
	Informativiteit (informatiewaarde)	• betekenis voor de wetenschap: recent en systematisch onderzoek van de betreffende archeologische periode • afleesbaarheid (herkenbaarheid) van de genese van het historisch landschap (landschapstype) • betekenis voor de wetenschap c.q. belang voor (bouw)geschiedenis • mate waarin het object, bouwwerk/complex de sporen toont c.q. uitdrukking is van o.a. culturele, sociaal-economische, geestelijke, technische bestuurlijke ontwikkelingen			1
	Samenhangendheid (ensemble- of contextwaarde)	Binnen het facet archeologie: • synchrone context: wel/niet voorkomen van monumenten uit dezelfde periode binnen de microregio • diachrone context: wel/niet voorkomen van monumenten uit opeenvolgende perioden binnen de microregio Tussen het facet archeologie en de andere facetten van cultuurhistorie: • landschappelijke context (fysisch- en historisch geografische gaafheid van het contemporaine landschap) • stedenbouwkundige context Binnen het facet aardkunde/historische geografie: • samenhang (tussen lijnen, elementen en patronen): mate waarin elementen onderdeel vormen van een grotere eenheid • mate waarin een element de samenhang begrijpelijk maakt (vormfunctie) Tussen het facet historische geografie en de andere facetten van cultuurhistorie: • mate van samenhang met archeologische context • mate van samenhang met stedenbouwkundige context Binnen het facet historische bouwkunde: • synchrone context: voorkomen van monumenten uit dezelfde periode binnen de stadswijk/het complex mate waarin element onderdeel vormt van een grotere eenheid • mate waarin interieur en exterieur samenhangen Tussen het facet historische bouwkunde en de andere facetten: • samenhang met archeologische context • samenhang met historisch geografische context		2	
	Representativiteit	• kenmerkendheid voor een bepaald gebied of periode • het aantal vergelijkbare monumenten van goede fysieke kwaliteit uit dezelfde periode binnen dezelfde archeoregio waarvan de aanwezigheid is vastgesteld en waarvan behoud is gegarandeerd • kenmerkendheid voor / verbonden aan een bepaald gebied, periode, bouwstijl of menselijke activiteit • het aantal vergelijkbare landschapstypen c.q. patronen, lijnen, elementen, van goede fysieke kwaliteit uit dezelfde periode binnen dezelfde regio		2	

Doctor Anton Mathijssenstraat 62

Algemeen:

Enkellaags woonhuis onder zadeldak met voor- en achtergevel met in- en uitzwenkende contouren, gebouwd in 1942 voor de Budelse onderwijzer Hubertus Th. Ras en ontworpen door de Budelse architect Louis Neeskens (1903-1979).

Beschrijving:

Algemeen

Het pand is opgebouwd in schoon metselwerk van rode bakstenen in een halfsteens verband. Begane grond met trasraam van donkerrode bakstenen in halfsteens verband, afgetopt met een halfsteense rollaag, met in de hoeken twee op elkaar geplaatste baksteenkoppen.

Boven de rollaag een reguliere baksteenlaag die iets terugligt in het metselwerk.

Voorgevel

Links op de begane grond een getoogde houten voordeur in een segmentboogvormige portiek met afzetten-de neggen. De onderzijde van de deur bevat vier vierkante panelen met daarop aangebracht een figuratie van diagonaal geplaatste bossingprofielen, die tezamen puntstaande vierkanten vormen. Tussen het onderste deel en het bovenste deel van de deur is een dubbele, horizontale kraal aangebracht. In het bovenste deel van de deur is een getoogd venster van puntstaande ruiten met geel kathedraalglas aangebracht. In een van de ruiten is een puntstaand vierkant raam aangebracht.

De deur is gevat in een getoogd, houten kozijn, waarvan de stijlen rusten op een granito drempel met korte deurneuten. Vóór de deur ligt een klinkerstoepje met oren. Het rechteroor is afgerond.

Links staat tegen de voorgevel een laag muurtje met bakstenen ezelsrug. In de linkernege van de portiek is een verticaal geplaatste betonnen brievenleuf aangebracht.

De portiek wordt overspannen door een steense segmentboog van enerzijds baksteenstrekken en anderzijds een drieklezoor en een klezoor. In de hoeken naast de segmentboog zijn forse, blokvormige, betonnen aanzetstenen aangebracht.

Rechts op de begane grond twee identieke, rechthoekige houten schuifvensters, opgebouwd uit drieruits onder- en bovenramen. Onder elk venster een schuin geplaatste bakstenen raamdorpel, boven elk venster een anderhalfsteense strek met in de hoeken betonnen aanzetstenen.

Tussen beide vensters is één aanzetsteen van dubbele breedte geplaatst.

Voordat de topgevel aan beide zijden een ingezwenkte vorm vertoont, is de gevel een meter boven het begane grondniveau aan beide zijden een stukje verbreed als een schouder en wordt daar ondersteund door een betonnen aanzetsteen met kwarthol profiel.

De schouder loopt vervolgens ter hoogte van de dakvoet ongeveer een meter recht omhoog. Op dit niveau zijn drie rechthoekige, houten negenruits zoldervensters aangebracht.

Onder elk venster een schuin geplaatste bakstenen raamdorpel. Bovenaan anderhalfsteense strekken.

Het geveldeel van de topgevel direct boven het zolderniveau wordt gevormd door twee inzwenkende contouren met aan de onderzijden een licht uitstekende betonnen aanzetsteen. De inzwenkingen worden afgetopt door een laag van platte, rechthoekige, rode, keramische tegels.

Op de uiteinden van de inzwenkingen liggen brede, licht uitstekende aanzetstenen. Deze hebben aan de bovenzijden een zeer flauwe helling en worden afgetopt met een laag van platte, rechthoekige, rode, keramische tegels.

Ter hoogte van deze aanzetstenen is centraal in de gevel een klein breed, liggend, getoogd houten vlieringvenster aangebracht. Het venster lijkt op een halfrondvenster, maar heeft twee zeer korte stijlen. Onder dit venster een schuin geplaatste bakstenen raamdorpel, bovenaan een halfsteense segmentboog.

Het geveldeel van de topgevel hierboven wordt gevormd door twee uitzwenkende contouren, afgetopt met een laag van platte, rechthoekige, rode, keramische tegels.

Centraal boven de uitzwenkende geveldelen is het topstuk van de gevel aangebracht, dat te omschrijven is als een halsgevel. Het topstuk loopt aan de onderzijde kort recht omhoog, waar aan beide zijden van de gevel een flauw hellende, betonnen aanzetsteen is aangebracht, afgetopt met een laag van platte, rechthoekige, rode, keramische tegels.

Ter hoogte is in het topstuk een smeedijzeren sieranker aangebracht. De hals van het topstuk boven de aanzetstenen is iets smaller, loopt eveneens loodrecht omhoog en wordt afgetopt met een bakstenen ezelsrug met een symmetrisch smeedijzeren sierhekwerkje met voluten.

Linkerzijgevel

Rechts in de rechterzijgevel loopt een zinken regenpijp vanuit de goot naar beneden. In het trasraam is een kelderlicht aangebracht.

Op de begane grond zijn twee vierruits, stalen rondboogvensters aangebracht, voorzien van ruiten met ruitvormig glas-in-lood. Onder elk venster een bakstenen afzaat. Boven het venster een halfsteense rondboog.

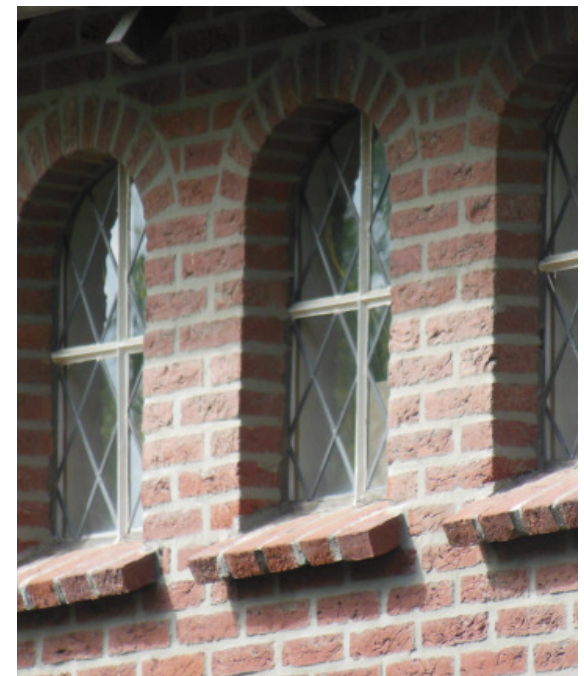
De gevel wordt beëindigd met een zinken mastgoot die steunt op uitstekende houten gootklossen. Hoog in de linkerzijgevel zijn drie van dergelijke rondboogvensters aangebracht. Alle vensters in deze gevel geven vermoedelijk daglicht aan de hal of de trappartij van het gebouw.

De gevel wordt beëindigd met een zinken mastgoot die steunt op uitstekende houten gootklossen.

Rechterzijgevel

Links in de rechterzijgevel loopt een zinken regenpijp vanuit de goot naar beneden. Direct rechts van de regenpijp is op de begane grond een vierruits stalen rondboogvenster aangebracht, voorzien van ruiten met ruitvormig glas-in-lood.

Onder het venster een bakstenen afzaat. Boven het venster een halfsteense rondboog. De gevel wordt beëindigd met een zinken mastgoot die steunt op uitstekende houten gootklossen.

Dak

Het hoge en steile zadeldak is belegd met blauwe, gesmoorde, opnieuw verbeterde holle dakpannen. Centraal op de nok van het dak staat een bakstenen schoorsteen, opgebouwd in schoon metselwerk van rode bakstenen in een halfsteens verband. De bovenste twee baksteenlagen van de schoorsteen kragen uit.

Overige zaken

De achtergevel van het pand heeft dezelfde opbouw als de voorgevel, al konden de eventueel aanwezige gevelopeningen niet vanaf de straatzijde bekeken worden. Achter het hoodvolume staat een lager uitgevoerde enkellaagse aanbouw onder zadeldak, belegd met dezelfde dakpannen als het hoofdvolume. Uit de dakschilden steken enkele metalen afvoerpijpen.

De aanbouw is aan de achterzijde eveneens voorzien van een sierlijke topgevel. Aan de onderzijde van deze topgevel loopt de gevel aan beide zijden kort, recht omhoog en komt daar uit in een licht uitstekende betonnen aanzetsteen. Die vormt de aanzet van een geveldeel met inzwenkende contouren, belegd met platte, rechthoekige, rode, keramische tegels. Op de uiteinden van de inzwenkingen liggen brede, licht uitstekende aanzetstenen. Deze hebben aan de bovenzijden een zeer flauwe helling en worden afgetopt met een laag van platte, rechthoekige, rode, keramische tegels.

De gevel wordt beëindigd met een topstuk dat loodrecht omhoog loopt en wordt afgetopt met een bakstenen ezelsrug.

Tegen de rechtergevel is de bovenbouw van een carport gebouwd. Via een houten deur kan het achterterrein worden bereikt.

Waarderingen

De Doctor Anton Mathijssenstraat verbindt het buitengebied van Budel met de Markt in het centrum van het dorp. Aan de soort bebouwing en de verschillende soorten architectuur is waarneembaar, dat deze straat niet als een eenheid is bebouwd met woningen, maar organisch is ontstaan. Het pand is gebouwd in de stijl van de Delftse School. Deze stijl wordt vooral gekenmerkt door het gebruik van eerlijke materialen als hout en baksteen. De panden hebben hoge opgaande pannendaken.

De bouwstijl van deze Delftse hoogleraar Granpré Molière zette zich in feite af tegen de expressionistische bouwstijl van bijvoorbeeld de Amsterdamse School met zijn krullende, ronde en bewegende gevellijnen. Granpré Molière greep terug op de architectuur van het platteland, die gecombineerd kon worden met het Maniërisme (de architectuurstijl van de Gouden eeuw) met zijn trapgevels, al heeft dit pand meer invloeden van de overdadige barokstijl dan van de renaissancearchitectuur.

Het pand verkeert in een zeer goede staat en is gebouwd tijdens de Tweede Wereldoorlog. Dat is op zich al bijzonder, omdat in de oorlogsjaren slechts mondjesmaat werd gebouwd. De vormgeving wijkt ook af van de overige gevarieerde bebouwing in de straat. De versiering van de gevel verwijst wellicht naar de Teutenhuizen, die nog sporadisch in de gemeente Cranendonck voorkomen.

Een opmerkelijk feit is, dat het huis gebouwd werd door architect Neeskens. Deze architect, afkomstig uit Budel, heeft niet alleen in de gemeente Cranendonck, maar ook in de wijde omgeving, waaronder Eindhoven, naam gemaakt met zijn vele creaties. Dat waren niet alleen woonhuizen, maar ook scholen, een consultatiebureau bij de kerk, winkels, een patronaatsgebouw en boerderijen. Zijn bouwstijl was onderhevig aan de tijd. In latere jaren stapte hij over van de Delftse School naar strakkere vormgeving (modernisme).

Cultuurhistorische beschrijving en waardering van het aanzicht van een aantal panden in de gemeente Cranendonck

Uitgevoerd in opdracht van de gemeente Cranendonck ten behoeve van een eventuele aanwijzing van deze panden als cultuurhistorisch waardevolle objecten.

Als bijlage is hier de matrix toegevoegd, waarin de diverse aspecten van een object worden gewaardeerd. Maximaal per onderdeel worden 3 punten gegeven, minimaal wordt 1 punt gegeven.

NB. De bouwkundige staat van een pand kan alleen op basis van het buitenaanzicht niet worden beoordeeld. Ook de "herinneringswaarde" die aan het pand verbonden is, is zonder uitgebreid onderzoek niet bekend. Tenzij overduidelijk anders zal hier voor beide onderdelen altijd een (gemiddelde) waardering van 2 punten worden toegekend.

Voor wat de totaalscore betreft, hebben wij de 4 klassen als volgt beoordeeld:

object met 8 tot 12 punten: laag, indifferent

object met 13 tot 16 punten: middelhoog, cultuurhistorisch waardevol

object met 17 tot 20 punten: hoog, gemeentelijk monument

object met 21 tot 24 punten: zeer hoog, rijksmonument

Eindhoven mei 2019

totaalscore: Doctor Anton Mathijssenstraat 62 17 (hoog, gemeentelijk monument)

Tabel Waarderingscriteria kwaliteiten erfgoed:			Scores		
Kwaliteiten	Waarderingscriteria	Operationele parameters	Hoog	Mid-den	Laag
Beleefde kwaliteit	Zichtbaarheid (herkenbaarheid/ schoonheid)	• zichtbaarheid vanaf het maaiveld als landschapselement • relatie met omgeving: passendheid • verbondenheid met feitelijke historische gebeurtenis • afwisselendheid (diversiteit aan elementen) • zichtbaarheid landschapselementen en patronen (herkenbaarheid) • esthetische kwaliteit: zichtbare uitingen		2	
	Herinnerbaarheid (herinneringswaarde)	• associatie met toegeschreven kwaliteit of gebeurtenis • verbondenheid met feitelijke historische gebeurtenis (symboliek) • associatie met toegeschreven kwaliteit of gebeurtenis (symboliek) • ouderdom	3		
Fysieke kwaliteit	Gaafheid (compleetheid/ herkenbaarheid)	Binnen het facet archeologie/aardkunde: • gaafheid aanwezigheid sporen • ruimtelijke gaafheid: bodemlagen onverstoord, horizontaal • stratificatie intact: bodemlagen onverstoord, verticaal • mobilia in situ: losse onderdelen nog op hun plek • ruimtelijke relatie tussen mobilia onderling / mobilia en sporen Binnen het facet historische geografie: • mate waarin landschapselementen en -patronen in tact zijn • mate waarin oorspronkelijk karakter behouden is (authenticiteit) Binnen het facet historische bouwkunde: • compleetheid: mate waarin alle stijlelementen aanwezig zijn • authenticiteit: mate waarin oorspronkelijk bouwkundig, stedenbouwkundig karakter en/of de gebruiksfunctie (lege hulzen!) behouden is		2	
	Geconserveerdheid (technische staat, conservering)	• aanwezigheid antropogeen biochemisch residu • conservering artefacten (metaal/overig) • conservering organisch materiaal • mate waarin landschapselementen in evenwicht verkeren met de abiotische omgeving (veelal grondwaterstand) • bouwkundige staat		2	
Inhoudelijke kwaliteit	Zeldzaamheid	• het aantal vergelijkbare monumenten (complextypen) van goede fysieke kwaliteit uit dezelfde periode binnen dezelfde microregio waarvan de aanwezigheid is vastgesteld • het aantal vergelijkbare landschapstypen c.q. patronen, lijnen, elementen, van goede fysieke kwaliteit uit dezelfde periode binnen dezelfde regio • het aantal vergelijkbare monumenten (complextypen) uit dezelfde periode binnen dezelfde regio • innovativiteit: pionierskarakter		2	

Tabel Waarderingscriteria kwaliteiten erfgoed:			Scores		
	Informativiteit (informatiewaarde)	• betekenis voor de wetenschap: recent en systematisch onderzoek van de betreffende archeologische periode • afleesbaarheid (herkenbaarheid) van de genese van het historisch landschap (landschapstype) • betekenis voor de wetenschap c.q. belang voor (bouw)geschiedenis • mate waarin het object, bouwwerk/complex de sporen toont c.q. uitdrukking is van o.a. culturele, sociaal-economische, geestelijke, technische bestuurlijke ontwikkelingen		2	
	Samenhangendheid (ensemble- of contextwaarde)	Binnen het facet archeologie: • synchrone context: wel/niet voorkomen van monumenten uit dezelfde periode binnen de microregio • diachrone context: wel/niet voorkomen van monumenten uit opeenvolgende perioden binnen de microregio Tussen het facet archeologie en de andere facetten van cultuurhistorie: • landschappelijke context (fysisch- en historisch geografische gaafheid van het contemporaine landschap) • stedenbouwkundige context Binnen het facet aardkunde/historische geografie: • samenhang (tussen lijnen, elementen en patronen): mate waarin elementen onderdeel vormen van een grotere eenheid • mate waarin een element de samenhang begrijpelijk maakt (vormfunctie) Tussen het facet historische geografie en de andere facetten van cultuurhistorie: • mate van samenhang met archeologische context • mate van samenhang met stedenbouwkundige context Binnen het facet historische bouwkunde: • synchrone context: voorkomen van monumenten uit dezelfde periode binnen de stadswijk/het complex mate waarin element onderdeel vormt van een grotere eenheid • mate waarin interieur en exterieur samenhangen Tussen het facet historische bouwkunde en de andere facetten: • samenhang met archeologische context • samenhang met historisch geografische context		2	
	Representativiteit	• kenmerkendheid voor een bepaald gebied of periode • het aantal vergelijkbare monumenten van goede fysieke kwaliteit uit dezelfde periode binnen dezelfde archeoregio waarvan de aanwezigheid is vastgesteld en waarvan behoud is gegarandeerd • kenmerkendheid voor / verbonden aan een bepaald gebied, periode, bouwstijl of menselijke activiteit • het aantal vergelijkbare landschapstypen c.q. patronen, lijnen, elementen, van goede fysieke kwaliteit uit dezelfde periode binnen dezelfde regio		2	

Dorpsstraat 15

Algemeen:

Een langwerpig woonhuis, gebouwd vóór 1832, werd aan het begin van de twintigste eeuw ingericht tot drie woonhuizen. De Budelse gemeentearbeider Hendrikus Mennen liet het pand in 1953 weer verbouwen tot één woning. Tegenwoordig heeft het pand een zadeldak met aan één zijde een wolfeind en wordt het nog steeds bewoond door de familie Mennen. Het pand ligt op een kenmerkende locatie, in de hoek van twee straten. In de voortuin staan twee hoge bomen van een vermoedelijk respectabele leeftijd.

Beschrijving:

Vorgevel

De lange vorgevel is voorzien van wit geschilderd pleisterwerk met schijnvoegen. Onderaan de gevel een gepleisterde, antracietkleurige, geschilderde plint, afgetopt met een wit geschilderde en door schijnvoegen gesuggereerde, gepleisterde baksteenlaag van koppen. Links in de gevel het woongedeelte, bestaande uit een centrale voordeur met links en rechts daarvan een venster.

De houten voordeur bevat onderaan een nagenoeg vierkant spiegelpaneel met geprofileerde omlijsting. Bovenaan twee rechthoekige, langwerpige vensters met geprofileerde omlijstingen en voorzien van gietijzeren raamroosters, opgebouwd in een ruitvormig patroon met rozetten. Boven de deur een kort en breed, modern, enkelruits bovenlicht, dat met behulp van zogenaamde wienersprossen of plakroeden als in vierruits venster oogt lijkt. Deur en bovenlicht zijn gevat in houten kozijnen, waarvan de stijlen rusten op een granito drempel met korte deurneuten.

Links en rechts van de voordeur is een modern, rechthoekig, houten T-stolpvenster met grote ruiten aangebracht. Ook hier suggereren wienersprossen achtruits onderramen en een vierruits bovenraam. Beide vensters kunnen volledig afgesloten worden door houten luiken, voorzien van gietijzeren luikvastzetters in de vorm van een mannenkopje. Onder elk venster een schuin geplaatste raamdorpel van bruine, geglaazuurde, hardgebakken tegels.

Centraal in het rechterdeel van de gevel is een moderne, houten deur aangebracht, gevat in een houten kozijn, waarvan de stijlen rusten op een donkere, betonnen drempel met korte deurneuten. Boven de deur wordt met schijnvoegen in het pleisterwerk een strek gesuggereerd. Zowel links als rechts van deze deur is een zelfde soort venster aangebracht als links in de voorgevel.

De fries van de voorgevel is gepleisterd en vormt tevens de visuele overspanning van de voordeur en de vier vensters.

Linkerzijgevel

De linkerzijgevel van het pand is opgebouwd als een asymmetrische tuitgevel, waarbij opvalt dat de voorgevel een stuk hoger is dan de achtergevel. De gevel is wit geschilderd en gepleisterd. Schijnvoegen zijn hier niet aangebracht. Onderaan de gevel is een antracietkleurige gepleisterde plint aangebracht. In deze plint komen één of meer kleine ventilatieroostertjes voor.

Rechts op de begane grond een venster, vergelijkbaar met de vensters in de voorgevel. Op het niveau van de zolder zijn twee rechthoekige enkelruits vensters aangebracht, voorzien van wienersprossen die de indruk van een negenruits venster wekken. Onder elk venster een donker geschilderde, schuin geplaatste, betonnen of gepleisterde raamdorpel.

Rechterzijgevel

De rechterzijgevel wordt gekenmerkt door diverse sporen uit het verleden. De gevel is opgebouwd als wolfgevel en heeft dezelfde structuur als de voorgevel met wit geschilderd pleisterwerk met schijnvoegen. Ook de plint en de 'rollaag' daarboven zijn in deze gevel toegepast.

Uiterst links in de gevel lijkt een gepleisterde houten stijl aangebracht te zijn. Links op de begane grond een fors, rechthoekig, liggend, modern, vierledig venster, waarbij elk van de vier rechthoekige enkelruits vensters door middel van wienersprossen een indeling van zes 'ruiten' heeft. Ook dit venster is voorzien van vergelijkbare houten luiken en luikvastzetters. De luiken zijn hier minder functioneel, aangezien ze slechts twee van de vier ramen kunnen afsluiten.

Onder het brede venster een doorlopende, schuin geplaatste raamdorpel van bruine, geglazuurde, hardgebakken tegels. Boven het venster is een wit geschilderde, oude eiken balk als latei zichtbaar aangebracht. Rechts is deze voorzien van een oor.

In het rechterdeel van de gevel is ter hoogte van de oorspronkelijke balklaag een eenvoudig, wit geschilderd staafanker aangebracht. De balklaag lijkt in latere jaren vernieuwd en verhoogd te zijn, getuige drie donkere, ronde, gietijzeren rozetankers en twee donkere, gietijzeren rozetankers met Franse lelies aan de uiteinden, die iets hoger in de gevel aangebracht zijn dan het staafanker.

Links van het midden is bovenaan in de gevel een schuin, wit geschilderd koppelijzer aangebracht, dat in het midden met een bout en een moer vastgeschroefd is. Onder het wolfeind is een wit geschilderde zaagtandlijst aangebracht. Deze is vermoedelijk nog 19e-eeuws of ouder. Hierboven een uitstekende, wit geschilderde baksteenlaag. De schuine zijden van deze gevel zijn voorzien van donker geschilderde cementranden.

Dak

Het zadeldak en het wolfeind zijn belegd met rode, gesmoorde muldenpannen. Uiterst links op de nok en links van het midden op de nok zijn -vermoedelijk in 1953- twee bakstenen schoorstenen gemetseld. Deze zijn opgebouwd in schoon metselwerk van rode bakstenen in een halfsteens verband, met aan de bovenzijde twee uitkragende baksteenlagen. De linkerschoorsteen is iets hoger dan de andere schoorsteen en vormt tevens het tuitstuk van de linkerzijgevel.

Waarderingen

Dit woonhuis ligt centraal in de oude dorpskern van Budel en staat al als woonhuis op de kadastrale minuut van 1832. De vorm is bijzonder, omdat het pand sterk op een boerderij lijkt. Dit lijkt op een afbeelding uit 1985 te worden bevestigd. Het wolfdak aan de rechterzijde treffen we nog vaak aan bij oude boerderijen. Wellicht was de linkerzijgevel ook ooit voorzien van een wolfdak en is deze na de verbouwing in het begin van de twintigste eeuw verwijderd en vervangen door een schoorsteen. De schoorsteen centraal op het dak staat ongeveer op de plaats van een eventuele brandmuur.

Het pleisteren van gevels en het aanbrengen van schijnvoegen vond al vanaf de achttiende eeuw plaats om oude bouwsporen in het metselwerk te verwijderen of om een moderne (classicistische) uitstraling te bewerkstellen.

Van de verbouwing in het begin van de twintigste eeuw zijn nog enkele details herkenbaar, zoals het koppelijzer dat in de rechtergevel is met een schroef in de balklaag is bevestigd.

De bruine geglazuurde hardgebakken tegels in de raamdorpels zijn in de tweede helft van de twintigste eeuw aangebracht.

De ramen zijn met Wienerprossen “versierd” om de ouderwetse situatie te imiteren. Op deze wijze kan isolerend dubbelglas in de kozijnen worden aangebracht en zo in kleine ruitjes worden verdeeld.

Indien dit niet is gebeurd, zou het aan te bevelen zijn om dit pand bouwhistorisch te laten onderzoeken. Als voldoende elemente van het pand zichtbaar zijn (kap, kelder, muren) kan dan eventueel worden vastgesteld welke delen van het pand gebouwd zijn in de achttiende of negentiende eeuw.

Cultuurhistorische beschrijving en waardering van het aanzicht van een aantal panden in de gemeente Cranendonk

Uitgevoerd in opdracht van de gemeente Cranendonck ten behoeve van een eventuele aanwijzing van deze panden als cultuurhistorisch waardevolle objecten.

Als bijlage is hier de matrix toegevoegd, waarin de diverse aspecten van een object worden gewaardeerd. Maximaal per onderdeel worden 3 punten gegeven, minimaal wordt 1 punt gegeven.

NB. De bouwkundige staat van een pand kan alleen op basis van het buitenaanzicht niet worden beoordeeld. Ook de “herinneringswaarde” die aan het pand verbonden is, is zonder uitgebreid onderzoek niet bekend. Tenzij overduidelijk anders zal hier voor beide onderdelen altijd een (gemiddelde) waardering van 2 punten worden toegekend.

Voor wat de totaalscore betreft, hebben wij de 4 klassen als volgt beoordeeld:

object met 8 tot 12 punten: laag, indifferent

object met 13 tot 16 punten: middelhoog, cultuurhistorisch waardevol

object met 17 tot 20 punten: hoog, gemeentelijk monument

object met 21 tot 24 punten: zeer hoog, rijksmonument

Eindhoven mei 2019

totaalscore: Dorpsstraat 15 Budel 16 (middelhoog cultuurhistorisch waardevol)

Tabel Waarderingscriteria kwaliteiten erfgoed:			Scores		
Kwaliteiten	Waarderingscriteria	Operationele parameters	Hoog	Mid-den	Laag
Beleefde kwaliteit	Zichtbaarheid (herkenbaarheid/ schoonheid)	• zichtbaarheid vanaf het maaiveld als landschapselement • relatie met omgeving: passendheid • verbondenheid met feitelijke historische gebeurtenis • afwisselendheid (diversiteit aan elementen) • zichtbaarheid landschapselementen en patronen (herkenbaarheid) • esthetische kwaliteit: zichtbare uitingen		2	
	Herinnerbaarheid (herinneringswaarde)	• associatie met toegeschreven kwaliteit of gebeurtenis • verbondenheid met feitelijke historische gebeurtenis (symboliek) • associatie met toegeschreven kwaliteit of gebeurtenis (symboliek) • ouderdom	3		
Fysieke kwaliteit	Gaafheid (compleetheid/ herkenbaarheid)	Binnen het facet archeologie/aardkunde: • gaafheid aanwezigheid sporen • ruimtelijke gaafheid: bodemlagen onverstoord, horizontaal • stratificatie intact: bodemlagen onverstoord, verticaal • mobilia in situ: losse onderdelen nog op hun plek • ruimtelijke relatie tussen mobilia onderling / mobilia en sporen Binnen het facet historische geografie: • mate waarin landschapselementen en -patronen in tact zijn • mate waarin oorspronkelijk karakter behouden is (authenticiteit) Binnen het facet historische bouwkunde: • compleetheid: mate waarin alle stijlelementen aanwezig zijn • authenticiteit: mate waarin oorspronkelijk bouwkundig, stedenbouwkundig karakter en/of de gebruiksfunctie (lege hulzen!) behouden is		2	
	Geconserveerdheid (technische staat, conservering)	• aanwezigheid antropogeen biochemisch residu • conservering artefacten (metaal/overig) • conservering organisch materiaal • mate waarin landschapselementen in evenwicht verkeren met de abiotische omgeving (veelal grondwaterstand) • bouwkundige staat		2	
Inhoudelijke kwaliteit	Zeldzaamheid	• het aantal vergelijkbare monumenten (complextypen) van goede fysieke kwaliteit uit dezelfde periode binnen dezelfde microregio waarvan de aanwezigheid is vastgesteld • het aantal vergelijkbare landschapstypen c.q. patronen, lijnen, elementen, van goede fysieke kwaliteit uit dezelfde periode binnen dezelfde regio • het aantal vergelijkbare monumenten (complextypen) uit dezelfde periode binnen dezelfde regio • innovativiteit: pionierskarakter		2	

Tabel Waarderingscriteria kwaliteiten erfgoed:			Scores		
	Informativiteit (informatiewaarde)	• betekenis voor de wetenschap: recent en systematisch onderzoek van de betreffende archeologische periode • afleesbaarheid (herkenbaarheid) van de genese van het historisch landschap (landschapstype) • betekenis voor de wetenschap c.q. belang voor (bouw)geschiedenis • mate waarin het object, bouwwerk/complex de sporen toont c.q. uitdrukking is van o.a. culturele, sociaal-economische, geestelijke, technische bestuurlijke ontwikkelingen			1
	Samenhangendheid (ensemble- of contextwaarde)	Binnen het facet archeologie: • synchrone context: wel/niet voorkomen van monumenten uit dezelfde periode binnen de microregio • diachrone context: wel/niet voorkomen van monumenten uit opeenvolgende perioden binnen de microregio Tussen het facet archeologie en de andere facetten van cultuurhistorie: • landschappelijke context (fysisch- en historisch geografische gaafheid van het contemporaine landschap) • stedenbouwkundige context Binnen het facet aardkunde/historische geografie: • samenhang (tussen lijnen, elementen en patronen): mate waarin elementen onderdeel vormen van een grotere eenheid • mate waarin een element de samenhang begrijpelijk maakt (vormfunctie) Tussen het facet historische geografie en de andere facetten van cultuurhistorie: • mate van samenhang met archeologische context • mate van samenhang met stedenbouwkundige context Binnen het facet historische bouwkunde: • synchrone context: voorkomen van monumenten uit dezelfde periode binnen de stadswijk/het complex mate waarin element onderdeel vormt van een grotere eenheid • mate waarin interieur en exterieur samenhangen Tussen het facet historische bouwkunde en de andere facetten: • samenhang met archeologische context • samenhang met historisch geografische context		2	
	Representativiteit	• kenmerkendheid voor een bepaald gebied of periode • het aantal vergelijkbare monumenten van goede fysieke kwaliteit uit dezelfde periode binnen dezelfde archeoregio waarvan de aanwezigheid is vastgesteld en waarvan behoud is gegarandeerd • kenmerkendheid voor / verbonden aan een bepaald gebied, periode, bouwstijl of menselijke activiteit • het aantal vergelijkbare landschapstypen c.q. patronen, lijnen, elementen, van goede fysieke kwaliteit uit dezelfde periode binnen dezelfde regio		2	

Herenstraat 3-5

Algemeen:

Dit langwerpige complex Herenstraat 3-9, onder zadeldak met wolfeind, was in 1832 nog een langgevelboerderij van de Budelse landbouwer en olieslager Jan J. Rutten. Op zijn erf stond onder meer een oliemolen. De omgeving waar de panden stonden, werd 't Hufke genoemd. De Budelse landbouwer Joseph Davits Fzn. liet de gevels van de panden op nummer 3 en 5 in 1952 verbouwen tot woonhuizen. Het rechterdeel van de oude langgevelboerderij, met de huidige huisnummers 7-9, werd in 1972 vernieuwd. Dit deel van het complex valt daarom buiten deze beschrijving.

Beschrijving:

Voorgevels

De voorgevels van de panden Herenstraat 3-5 zijn opgebouwd in schoon metselwerk van rode bakstenen in een halfsteens verband. Uiterst links en uiterst rechts loopt een zinken regenpijp langs de gevel van de linkerwoning op nummer 3.

Onderaan in deze voorgevel is een laag trasraam in een afwijkende kleur rode bakstenen aangebracht. Centraal in de gevel een moderne houten voordeur met twee glasruiten van figuurglas. Boven de deur een enkelruits bovenlicht. Deur en bovenlicht zijn gevat in houten kozijnen, waarvan de stijlen rusten op een betonnen drempel met korte deurneuten. De deur en het bovenlicht kunnen door middel van een metalen rolluik afgesloten worden. De deur ligt iets verdiept in de gevel en staat tussen twee stijlen van gele bakstenen met afzettende, afgeschuinde neggen.

Het geheel wordt overspannen door een smalle, betonnen luifellatei met oren. Rechts van de deur is een verticaal geplaatste betonnen brievenleuf aangebracht. Hierboven het geschilderde huisnummer 3.

Rechts in de voorgevel van nummer 3 een modern, nagenoeg vierkant venster, opgebouwd uit een fors enkelruits onderraam en een kort, maar breed enkelruits bovenraam dat als klepraam kan functioneren. Ook hier is een metalen installatie ten behoeve van een rolluik aangebracht.

Onder het venster een schuin geplaatste raamdorpel van donkere, geglazuurde, hardgebakken tegels. Bovenaan een smalle, betonnen luifellatei met oren. In het metselwerk onder het venster is een kort rollaagje van drie drieklezoren opgenomen. Vermoedelijk zijn deze bakstenen geplaatst bij het verwijderen van een ventilatierooster.

Links van de voordeur is een fors, modern, rechthoekig, liggend venster aangebracht. Het rechterdeel van dit venster bestaat uit een fors, nagenoeg vierkant enkelruits raam.

Links een rechthoekig onderraam en een klein bovenraam. Ook dit venster is voorzien van een vergelijkbare raamdorpel, luifellatei en installatie voor een rolluik. Onder het venster is, deels in het trasraam een ventilatierooster geplaatst.

De gevel wordt beëindigd door een zinken mastgoot.

De voorgevel van nummer 5 heeft geen trasraam en is aan de linkerzijde voorzien van een kunststof regenpijp.

Centraal in deze gevel staat de moderne houten voordeur. Deze heeft aan de onderzijde een rechthoekig, liggend spiegelpaneel en bovenaan twee langwerpige glasruiten met houten omlijsting. Het bovenlicht, de drempel met neuten, de gele bakstenen stijlen en de luifellatei zijn gelijk aan die van de linkerwoning. Dat geldt ook voor de brievenleuf, al is deze een fractie breder en wordt deze overspannen door een halfsteens rollaagje. Een geschilderd huisnummer is hier niet meer aanwezig.

Links van de voordeur is een fors, modern, rechthoekig, liggend enkelruits venster aangebracht, waaronder een schuin geplaatste raamdorpel van donkere, geglazuurde, hardgebakken tegels.

De aanwezigheid van een luifellatei kon niet gecontroleerd worden in verband met de aanwezigheid van een metalen installatie ten behoeve van een rolluik. Linksboven het venster is een viertal smalle ventilatiegleuven in het metselwerk aangebracht.

Rechts van de voordeur is een forse, moderne, rechthoekige, liggende garagedeur geplaatst, opgebouwd uit verticaal geplaatste aluminum schrootprofielen. Links in de garagedeur is een rechthoekige winkeldeur opgenomen.

Rechts een rechthoekig, liggend enkelruits venster met houten omlijsting. De garagedeur staat op een betonnen drempel en wordt aan de bovenzijde overspannen door een rollaag van drieklezoren.

De voorgevel van nummer 5 wordt beëindigd door een zinken mastgoot

Linkerzijgevel

De linkerzijgevel van Herenstraat 3 is opgebouwd in schoon metselwerk van rode bakstenen in een halfsteens verband met onderaan een laag trasraam van een afwijkende kleur rode bakstenen. In het metselwerk boven het trasraam zijn op twee plaatsen ventilatieroosters vervangen door een drietal verticaal geplaatste drieklezoren.

Rechts op de begane grond een venster dat gelijk is aan het linkervenster in de voorgevel van nummer 3, echter gespiegeld. Hoog, links op de begane grond zijn twee kleine, rechthoekige enkelruits vensters geplaatst die als klepramen kunnen functioneren. De ruiten zijn van figuurglas.

Onder elk venster een schuin geplaatste raamdorpel van donkere, geglaazuurde, hardgebakken tegels. Bovenaan elk venster een rollaagje van drieklezoren. In het metselwerk boven de vensters is een aluminium ventilatierooster geplaatst.

Op het niveau van de zolder zijn twee rechthoekige tweeeitvensters aangebracht. Elk van beide kozijnen bevat een smalle middenstijl. Onder elk venster een raamdorpel, vergelijkbaar met de overige raamdorpels in het complex. Boven elk venster een rollaag.

De schuine zijden van de gevel zijn afgetopt met cementranden.

Dak

Het zadeldak en het wolfeind boven de linkerzijgevel zijn bekleed met blauwe, gesmoorde muldenpannen. Links op de nok staat een bakstenen schoorsteen, opgebouwd in schoon metselwerk van rode bakstenen in een halfsteens verband. De bovenste baksteenlaag ligt iets terug. Uit de schoorsteen steekt een metalen afvoerpijp, voorzien van een schoorsteenkap, type 'Chinese hoed'.

Doordat de noklijn van het dak van de nummers 3-5 niet scherp en kaarsrecht is, valt af te leiden dat de kap mogelijk een hoge ouderdom heeft. Ook het wolfeind en de informatie uit het kadaster dragen bij aan dat vermoeden.

In het voorste dakschild zijn verder nog twee bescheiden dakramen en een metalen afvoerpijp opgenomen.

Waarderingen

De woningen liggen tegenwoordig in het centrum van Budel. Wat uiterlijk betreft, bestaat de mogelijkheid dat de beide woningen onderdeel uitmaken van de oude boerderij, die hier in 1832 reeds stond. De vorm van de kap met wolfeind en de nok van het pand zouden een aanwijzing kunnen zijn.

Al in 1952 is deze boerderij verbouwd tot een dubbelwoning.

In 1972 is toen de rechterzijde met de nummers 7-9 aan deze beide woningen toegevoegd. Om zekerheid over de ouderdom te krijgen, is een meer gedetailleerd onderzoek nodig.

De onderdelen van deze woningen geven weinig aanleiding om dit pand als karakteristiek of monumentaal te bestempelen. De gevels, voordeuren en vensters zijn na de renovatie in 1952 vernieuwd.

Deze woningen moeten wij waarderen als “indifferent”, de laagste waardering. Dat zou kunnen veranderen, als blijkt dat de kap of het grootste deel daarvan uit de achttiende of vroege negentiende eeuw dateert. Mocht de volledige oorspronkelijke kap nog aanwezig zijn, dan kan alleen dat gegeven voldoende zijn voor een hogere waardering.

Cultuurhistorische beschrijving en waardering van het aanzicht van een aantal panden in de gemeente Cranendonk

Uitgevoerd in opdracht van de gemeente Cranendonk ten behoeve van een eventuele aanwijzing van deze panden als cultuurhistorisch waardevolle objecten.

Als bijlage is hier de matrix toegevoegd, waarin de diverse aspecten van een object worden gewaardeerd. Maximaal per onderdeel worden 3 punten gegeven, minimaal wordt 1 punt gegeven.

NB. De bouwkundige staat van een pand kan alleen op basis van het buitenaanzicht niet worden beoordeeld. Ook de “herinneringswaarde” die aan het pand verbonden is, is zonder uitgebreid onderzoek niet bekend. Tenzij overduidelijk anders zal hier voor beide onderdelen altijd een (gemiddelde) waardering van 2 punten worden toegekend.

Voor wat de totaalscore betreft, hebben wij de 4 klassen als volgt beoordeeld:

object met 8 tot 12 punten: laag, indifferent

object met 13 tot 16 punten: middelhoog, cultuurhistorisch waardevol

object met 17 tot 20 punten: hoog, gemeentelijk monument

object met 21 tot 24 punten: zeer hoog, rijksmonument

Eindhoven mei 2019

totaalscore: Herenstraat 3-5 Budel 11 (laag, indifferent)

Tabel Waarderingscriteria kwaliteiten erfgoed:			Scores		
Kwaliteiten	Waarderingscriteria	Operationele parameters	Hoog	Mid-den	Laag
Beleefde kwaliteit	Zichtbaarheid (herkenbaarheid/ schoonheid)	• zichtbaarheid vanaf het maaiveld als landschapselement • relatie met omgeving: passendheid • verbondenheid met feitelijke historische gebeurtenis • afwisselendheid (diversiteit aan elementen) • zichtbaarheid landschapselementen en patronen (herkenbaarheid) • esthetische kwaliteit: zichtbare uitingen		2	
	Herinnerbaarheid (herinneringswaarde)	• associatie met toegeschreven kwaliteit of gebeurtenis • verbondenheid met feitelijke historische gebeurtenis (symboliek) • associatie met toegeschreven kwaliteit of gebeurtenis (symboliek) • ouderdom		2	
Fysieke kwaliteit	Gaafheid (compleetheid/ herkenbaarheid)	Binnen het facet archeologie/aardkunde: • gaafheid aanwezigheid sporen • ruimtelijke gaafheid: bodemlagen onverstoord, horizontaal • stratificatie intact: bodemlagen onverstoord, verticaal • mobilia in situ: losse onderdelen nog op hun plek • ruimtelijke relatie tussen mobilia onderling / mobilia en sporen Binnen het facet historische geografie: • mate waarin landschapselementen en -patronen in tact zijn • mate waarin oorspronkelijk karakter behouden is (authenticiteit) Binnen het facet historische bouwkunde: • compleetheid: mate waarin alle stijlelementen aanwezig zijn • authenticiteit: mate waarin oorspronkelijk bouwkundig, stedenbouwkundig karakter en/of de gebruiksfunctie (lege hulzen!) behouden is			1
	Geconserveerdheid (technische staat, conservering)	• aanwezigheid antropogeen biochemisch residu • conservering artefacten (metaal/overig) • conservering organisch materiaal • mate waarin landschapselementen in evenwicht verkeren met de abiotische omgeving (veelal grondwaterstand) • bouwkundige staat		2	
Inhoudelijke kwaliteit	Zeldzaamheid	• het aantal vergelijkbare monumenten (complextypen) van goede fysieke kwaliteit uit dezelfde periode binnen dezelfde microregio waarvan de aanwezigheid is vastgesteld • het aantal vergelijkbare landschapstypen c.q. patronen, lijnen, elementen, van goede fysieke kwaliteit uit dezelfde periode binnen dezelfde regio • het aantal vergelijkbare monumenten (complextypen) uit dezelfde periode binnen dezelfde regio • innovativiteit: pionierskarakter			1

Tabel Waarderingscriteria kwaliteiten erfgoed:			Scores		
	Informativiteit (informatiewaarde)	• betekenis voor de wetenschap: recent en systematisch onderzoek van de betreffende archeologische periode • afleesbaarheid (herkenbaarheid) van de genese van het historisch landschap (landschapstype) • betekenis voor de wetenschap c.q. belang voor (bouw)geschiedenis • mate waarin het object, bouwwerk/complex de sporen toont c.q. uitdrukking is van o.a. culturele, sociaal-economische, geestelijke, technische bestuurlijke ontwikkelingen			1
	Samenhangendheid (ensemble- of contextwaarde)	Binnen het facet archeologie: • synchrone context: wel/niet voorkomen van monumenten uit dezelfde periode binnen de microregio • diachrone context: wel/niet voorkomen van monumenten uit opeenvolgende perioden binnen de microregio Tussen het facet archeologie en de andere facetten van cultuurhistorie: • landschappelijke context (fysisch- en historisch geografische gaafheid van het contemporaine landschap) • stedenbouwkundige context Binnen het facet aardkunde/historische geografie: • samenhang (tussen lijnen, elementen en patronen): mate waarin elementen onderdeel vormen van een grotere eenheid • mate waarin een element de samenhang begrijpelijk maakt (vormfunctie) Tussen het facet historische geografie en de andere facetten van cultuurhistorie: • mate van samenhang met archeologische context • mate van samenhang met stedenbouwkundige context Binnen het facet historische bouwkunde: • synchrone context: voorkomen van monumenten uit dezelfde periode binnen de stadswijk/het complex mate waarin element onderdeel vormt van een grotere eenheid • mate waarin interieur en exterieur samenhangen Tussen het facet historische bouwkunde en de andere facetten: • samenhang met archeologische context • samenhang met historisch geografische context			1
	Representativiteit	• kenmerkendheid voor een bepaald gebied of periode • het aantal vergelijkbare monumenten van goede fysieke kwaliteit uit dezelfde periode binnen dezelfde archeoregio waarvan de aanwezigheid is vastgesteld en waarvan behoud is gegarandeerd • kenmerkendheid voor / verbonden aan een bepaald gebied, periode, bouwstijl of menselijke activiteit • het aantal vergelijkbare landschapstypen c.q. patronen, lijnen, elementen, van goede fysieke kwaliteit uit dezelfde periode binnen dezelfde regio			1

Kerkstraat 25

Algemeen:

Enkellaags woonhuis onder asymmetrisch zadeldak met enkellaagse achterbouw onder zadeldak en voorportaal, eveneens onder zadeldak, ontworpen door de Budelse architect Louis Neeskens en gebouwd in 1937 als consultatiebureau voor het R.K. kerkbestuur van de parochie Onze Lieve Vrouw Visitatie. Later in gebruik als Wit-Gele Kruisgebouw en tot 2015 als woonhuis van de Brabantse dialectzanger Gerard van Maasakkers.

Beschrijving:

Algemeen

Het pand is opgebouwd in schoon metselwerk van rode bakstenen in een halfsteens verband met diepe voegen. Trasraam van donkerrode bakstenen, afgetopt met een rollaag van drieklezoren, met in de hoeken twee op elkaar geplaatste baksteenkoppen. Boven de rollaag, in het rode metselwerk, een licht verdiepte reguliere baksteenlaag. In het trasraam komen op meerdere plaatsen verticale ventilatiegleuven voor.

Voorgevel

De voorgevel van het pand is opgebouwd als puntgevel.

De entree van het pand bevindt zich in het ondiepe, enkellaagse voorportaal onder zadeldak, links tegen de voorgevel. Dit voorportaal is opgebouwd als puntgevel. De linkerzijgevel van dit voorportaal loopt naar achteren toe door als de linkerzijgevel van het pand.

De rechterzijgevel van het voorportaal is tweeënhalf steens breed. Langs dit geveldeel loopt een regenpijp vanuit het korte, zinken mastgootje naar beneden.

Ook links op dezelfde hoogte is een regenpijp aangebracht. Deze heeft een vertakking naar de mastgoot van de linkerzijgevel van het gebouw. Aan beide korte zijden steekt een houten dakspoor als console uit onder het overstekende dakschild.

Links en rechts tegen de trasraamdelen van de voorgevel van het voorportaal staan latge, bakstenen muurtjes van donkerrode bakstenen en afgetopt met een rollaag van drieklezoren met in de hoeken twee op elkaar geplaatste baksteenkoppen. Tussen de muurdelen ligt op de grond een licht hellende klinkerstoep met in het midden daarvan een metalen rooster.

Centraal in het voorportaal is een dubbele, getoogde, glas-houten rondboogdeur aangebracht, gevat in een getoogd houten rondboogkozijn.

De stijlen hiervan rusten op een betonnen drempel met deurneuten. Elk van beide deuren bevat een achttal ruiten, waarvan de bovenste aan de buitenzijde afgeronde vormen hebben.

De entree wordt overspannen door een halfsteense rondboog met relatief forse, uitstekende betonnen aanzet- en sluitstenen. De sluitsteen is langwerpig van vorm en loopt taps toe.

Houten delen van het zadeldak van het voorportaal steken aan de voorzijde uit en worden ondersteund door enkele rechte, houten consoles met bandjes.

De puntgevel van het voorportaal wordt aan de bovenzijde beëindigd door een houten windveer met daarboven een rij van blauwe, gesmoorde gevelpannen.

In de nok een eindvorstpan. Het ondiepe zadeldakje van het voorportaal is belegd met blauwe, gesmoorde, opnieuw verbeterde holle dakpannen.

Rechts in het reguliere deel van de voorgevel is een rechthoekig houten venster aangebracht. Een houten tussendorpel scheidt dit venster in een negenruits onderraam en een drieruits bovenraam.

Onder het venster een rechte, houten raamdorpel met oren, bovenaan een anderhalfsteense strek.

Rechts in de voorgevel is ter hoogte van de dakvoet een antiek uitzierend metalen straatnaambordje 'KERK-STRAAT' tegen de gevel bevestigd.

Centraal op het niveau van de zolder is een rondboognis aangebracht, waarvan de wanden van baksteen zijn. Onder deze nis is een betonnen drempel met korte neuten aangebracht. De onderzijde van deze drempel steekt iets uit. In de nis staat een wit Mariabeeld. De nis wordt overspannen door een halfsteense rondboog met langwerpige, betonnen sluitsteen, die taps toeloopt.

Boven de nis is tegen de gevel een platte smeedijzeren draad in een halfronde vorm aangebracht. Aan de onderzijden vormt deze draad twee spiraalvormige voluten. Op het halfronde deel van de draad is met losse, metalen letters de tekst "ONDER BESCHERMING VAN MOEDER" aangebracht.

De voorgevel wordt op dezelfde wijze beëindigd als de puntgevel van het voorportaal.

Linkerzijgevel

In het centrale deel van de linkerzijgevel is in latere jaren een ondiepe, glas-houten serre-uitbouw gerealiseerd. Deze bevat vensterpuien met een roedenverdeling. In het voorste deel van de linkerzijgevel zijn twee rechthoekige, liggende, houten tweelichtvensters aangebracht. Onder elk venster een rechte, houten raamdorpel met oren. Boven elk venster een anderhalfsteense strek. Houten daksporen steken als consoles uit onder het overstekende dakschild dat verder voorzien is van een zinken mastgoot.

Rechterzijgevel

Verspreid over de rechterzijgevel zijn drie gelijksoortige, rechthoekige, houten kruisvensters aangebracht. Een houten middenstijl en tussendorpel, in de vorm van een crucifix verdelen elk venster in twee rechthoekige zesruits onderramen en twee tweeruits bovenramen. Onder elk venster een rechte, houten raamdorpel met oren. Boven elk venster een anderhalfsteense strek. Tussen het linker- en het middelste venster loopt een zinken regenpijp langs de gevel naar beneden. De gevel wordt op dezelfde manier beëindigd als het geval is bij de linkerzijgevel.

Dak

Het zadeldak is belegd met blauwe, gesmoorde, opnieuw verbeterde holle dakpannen. Op de nok staat een bakstenen schoorsteen, afgetopt met een halfsteense rollaag, met in de hoeken twee op elkaar geplaatste baksteenkoppen. Uit de schoorsteen steekt een metalen afvoerpijp.

Centraal onderaan in het linkerdakschild is een moderne opbouw onder platdak gerealiseerd in de vorm van een dakvenster, waarvan minimaal de linkerzijde en de zijde aan de straat bedekt zijn met trespa platen. Deze opbouw wordt afgetopt met een zinken kraal. Centraal bovenaan in het linkerdakschild is een moderne, brede dakkapel onder platdak gerealiseerd, waarvan de wangen bekleed met trespa platen. Ook de boei-boorden zijn van trespa. De dakkapel is voorzien van een vierledig houten frame met enkelvoudige ruiten, met uitzondering van het gedeelte links, daar zijn twee ruiten naast elkaar aangebracht. De dakkapel wordt afgetopt met een aluminium rand.

In het rechterdakschild zijn drie Velux dakramen aangebracht.

Overige zaken

De enkellaagse achterbouw onder zadeldak is vanaf de straatzijde nauwelijks zichtbaar. Zichtbaar is een deel van de noordelijke zijgevel, die een indeling lijkt te hebben van een glas-houtpui met roedenverdeling. De gevel wordt beëindigd met een houten kroonlijst met zinken kraal. Het zadeldak is belegd met blauwe, gesmoorde, opnieuw verbeterde holle dakpannen.

Links vooraan tegen het pand is een smeedijzeren tuinhek geplaatst. Dit hekwerk draagt versieringen in de vorm van wit geschilderde kruisbloemen en bevat verder diverse voluten met daarop aangebracht wit geschilderde rozetten. Centraal in het hekwerk is een drakenhals en -kop aangebracht.

Aan de straatzijde staan twee lage muurdelen, opgebouwd in schoon metselwerk van rode bakstenen in een Vlaams verband en afgetopt met een halfsteense rollaag. Beide muurdelen zijn geklemd tussen rechthoekige, bakstenen muurpijlers van rode bakstenen in een halfsteens verband en afgetopt met een rollaag van drieklezoren, met in de hoeken twee op elkaar geplaatste baksteenkoppen. Boven de muurdelen is tussen de muurpijlers een ronde, metalen buis geklemd. Deze wordt ondersteund door een ronde, platte, metalen constructie. Ook rechts staat een muurpijler. Die is verbonden met een rond muurdeel dat onderdeel uitmaakt van de tuin van de naastgelegen pastorie.

Waarderingen

Dit pand is gebouwd in combinatie met het kerkgebouw, dat tegenover dit huis staat. In combinatie met deze kerk is dit een uitermate passend gebouw. De stedenbouw (en daarmee ook de bouw in de dorpen) was vooral vóór de Tweede Wereldoorlog gebaseerd op de “parochiegedachte”. De nieuwe wijk werd om de kerk heen gebouwd en daarbij behoorden dan soms ook kloosters en diverse jongens- en/of meisjesscholen en een parochiehuis. Dit consultatiebureau past daar natuurlijk prima bij.

Het pand is gebouwd in de stijl van de Delftse School. Deze stijl wordt vooral gekenmerkt door het gebruik van eerlijke materialen als hout en baksteen. De panden hebben hoge opgaande pannendaken.

De bouwstijl van deze Delftse hoogleraar Granpré Molière zette zich in feite af tegen de expressionistische bouwstijl van bijvoorbeeld de Amsterdamse School met zijn krullende, ronde en bewegende gevellijnen. Granpré Molière greep terug op de architectuur van het platteland, die gecombineerd kon worden met het Maniërisme (de architectuurstijl van de Gouden eeuw) met zijn trapgevels.

Vergelijkbare panden zijn moeilijk te vinden in Budel, omdat dit pand een directe band heeft met de kerk. Het ensemble bestaat dan ook uit de kerk, de kloosterkapel, de pastorie en dit pand.

Een opmerkelijk feit is, dat het huis gebouwd werd door architect Neeskens. Deze architect, afkomstig uit Budel, heeft niet alleen in de gemeente Cranendonck, maar ook in de wijde omgeving, waaronder Eindhoven, naam gemaakt met zijn vele creaties. Dat waren niet alleen woonhuizen, maar ook scholen, een consultatiebureau bij de kerk, winkels, een patronaatsgebouw en boerderijen. Zijn bouwstijl was onderhevig aan de tijd. In latere jaren stapte hij over van de Delftse School naar strakkere vormgeving (modernisme).

Cultuurhistorische beschrijving en waardering van het aanzicht van een aantal panden in de gemeente Cranendonck

Uitgevoerd in opdracht van de gemeente Cranendonck ten behoeve van een eventuele aanwijzing van deze panden als cultuurhistorisch waardevolle objecten.

Als bijlage is hier de matrix toegevoegd, waarin de diverse aspecten van een object worden gewaardeerd. Maximaal per onderdeel worden 3 punten gegeven, minimaal wordt 1 punt gegeven.

NB. De bouwkundige staat van een pand kan alleen op basis van het buitenaanzicht niet worden beoordeeld. Ook de “herinneringswaarde” die aan het pand verbonden is, is zonder uitgebreid onderzoek niet bekend. Tenzij overduidelijk anders zal hier voor beide onderdelen altijd een (gemiddelde) waardering van 2 punten worden toegekend.

Voor wat de totaalscore betreft, hebben wij de 4 klassen als volgt beoordeeld:

object met 8 tot 12 punten: laag, indifferent

object met 13 tot 16 punten: middelhoog, cultuurhistorisch waardevol

object met 17 tot 20 punten: hoog, gemeentelijk monument

object met 21 tot 24 punten: zeer hoog, rijksmonument

Eindhoven mei 2019

totaalscore: Kerkstraat 25 Budel 16 (middelhoog cultuurhistorisch waardevol)

Tabel Waarderingscriteria kwaliteiten erfgoed:			Scores		
Kwaliteiten	Waarderingscriteria	Operationele parameters	Hoog	Mid-den	Laag
Beleefde kwaliteit	Zichtbaarheid (herkenbaarheid/ schoonheid)	• zichtbaarheid vanaf het maaiveld als landschapselement • relatie met omgeving: passendheid • verbondenheid met feitelijke historische gebeurtenis • afwisselendheid (diversiteit aan elementen) • zichtbaarheid landschapselementen en patronen (herkenbaarheid) • esthetische kwaliteit: zichtbare uitingen		2	
	Herinnerbaarheid (herinneringswaarde)	• associatie met toegeschreven kwaliteit of gebeurtenis • verbondenheid met feitelijke historische gebeurtenis (symboliek) • associatie met toegeschreven kwaliteit of gebeurtenis (symboliek) • ouderdom		2	
Fysieke kwaliteit	Gaafheid (compleetheid/ herkenbaarheid)	Binnen het facet archeologie/aardkunde: • gaafheid aanwezigheid sporen • ruimtelijke gaafheid: bodemlagen onverstoord, horizontaal • stratificatie intact: bodemlagen onverstoord, verticaal • mobilia in situ: losse onderdelen nog op hun plek • ruimtelijke relatie tussen mobilia onderling / mobilia en sporen Binnen het facet historische geografie: • mate waarin landschapselementen en -patronen in tact zijn • mate waarin oorspronkelijk karakter behouden is (authenticiteit) Binnen het facet historische bouwkunde: • compleetheid: mate waarin alle stijlelementen aanwezig zijn • authenticiteit: mate waarin oorspronkelijk bouwkundig, stedenbouwkundig karakter en/of de gebruiksfunctie (lege hulzen!) behouden is			1
	Geconserveerdheid (technische staat, conservering)	• aanwezigheid antropogeen biochemisch residu • conservering artefacten (metaal/overig) • conservering organisch materiaal • mate waarin landschapselementen in evenwicht verkeren met de abiotische omgeving (veelal grondwaterstand) • bouwkundige staat		2	
Inhoudelijke kwaliteit	Zeldzaamheid	• het aantal vergelijkbare monumenten (complextypen) van goede fysieke kwaliteit uit dezelfde periode binnen dezelfde microregio waarvan de aanwezigheid is vastgesteld • het aantal vergelijkbare landschapstypen c.q. patronen, lijnen, elementen, van goede fysieke kwaliteit uit dezelfde periode binnen dezelfde regio • het aantal vergelijkbare monumenten (complextypen) uit dezelfde periode binnen dezelfde regio • innovativiteit: pionierskarakter		2	

Tabel Waarderingscriteria kwaliteiten erfgoed:			Scores		
	Informativiteit (informatiewaarde)	• betekenis voor de wetenschap: recent en systematisch onderzoek van de betreffende archeologische periode • afleesbaarheid (herkenbaarheid) van de genese van het historisch landschap (landschapstype) • betekenis voor de wetenschap c.q. belang voor (bouw)geschiedenis • mate waarin het object, bouwwerk/complex de sporen toont c.q. uitdrukking is van o.a. culturele, sociaal-economische, geestelijke, technische bestuurlijke ontwikkelingen		2	
	Samenhangendheid (ensemble- of contextwaarde)	Binnen het facet archeologie: • synchrone context: wel/niet voorkomen van monumenten uit dezelfde periode binnen de microregio • diachrone context: wel/niet voorkomen van monumenten uit opeenvolgende perioden binnen de microregio Tussen het facet archeologie en de andere facetten van cultuurhistorie: • landschappelijke context (fysisch- en historisch geografische gaafheid van het contemporaine landschap) • stedenbouwkundige context Binnen het facet aardkunde/historische geografie: • samenhang (tussen lijnen, elementen en patronen): mate waarin elementen onderdeel vormen van een grotere eenheid • mate waarin een element de samenhang begrijpelijk maakt (vormfunctie) Tussen het facet historische geografie en de andere facetten van cultuurhistorie: • mate van samenhang met archeologische context • mate van samenhang met stedenbouwkundige context Binnen het facet historische bouwkunde: • synchrone context: voorkomen van monumenten uit dezelfde periode binnen de stadswijk/het complex mate waarin element onderdeel vormt van een grotere eenheid • mate waarin interieur en exterieur samenhangen Tussen het facet historische bouwkunde en de andere facetten: • samenhang met archeologische context • samenhang met historisch geografische context		3	
	Representativiteit	• kenmerkendheid voor een bepaald gebied of periode • het aantal vergelijkbare monumenten van goede fysieke kwaliteit uit dezelfde periode binnen dezelfde archeoregio waarvan de aanwezigheid is vastgesteld en waarvan behoud is gegarandeerd • kenmerkendheid voor / verbonden aan een bepaald gebied, periode, bouwstijl of menselijke activiteit • het aantal vergelijkbare landschapstypen c.q. patronen, lijnen, elementen, van goede fysieke kwaliteit uit dezelfde periode binnen dezelfde regio		2	

Maarheezerweg 1

Algemeen:

voormalig enkellaags woonhuis onder mansardedak en enkellaagse aanbouw onder zadeldak, beide gebouwd in 1922 door de Budelse metselaar Cornelis Verbeek. Timmerman Johannes J. Duisters uit Budel bouwde achter het pand in 1948 een werkplaats. Deze wordt niet in dit onderzoek betrokken. Het complex is in 1963 vernieuwd door de Budelse bierbrouwer Gerardus A. Arts, die het geheel verbouwde tot een café met zaal, genaamd "Bellevue".

Beschrijving:

Algemeen

Het adres Maarheezerweg 1 is opgebouwd uit een aantal volumes, waarvan wij hier beschrijven:

- volume A: enkellaags voormalig woonhuis onder mansardedak uit 1922
- volume B: enkellaagse aanbouw onder zadeldak, eveneens uit 1922

Deze twee volumes zijn naast en tegen elkaar gebouwd en staan met hun voorgevels aan de Maarheezerweg.

Volume A, voorgevel

De voorgevel van volume A is opgebouwd in wit geschilderde bakstenen in een wild verband en dateert vermoedelijk uit 1963. De witte schilderlaag dateert vermoedelijk uit 1963. Onderaan in de gevel een antracietkleurige geschilderde plint.

Centraal in de gevel is op het eind van de twintigste eeuw een aluminium aanbouw onder segmentdak gebouwd die dienst doet als tochtportaal. Centraal aan de voorzijde de voordeur van het complex, opgebouwd uit een forse glasruit met een kunststof paneel daaronder. Links en rechts van de deur een venster, opgebouwd uit een forse glasruit met een kunststof paneel daaronder. Ook beide wangen van het tochtportaal zijn op dezelfde manier opgebouwd.

Achteraan tegen beide wangen loopt een wit geschilderde regenpijp langs de wangen naar beneden.

Het aan alle zijden uitstekende segmentboogdak van het tochtportaal is voorzien van trespaboelboorden. Boven de wangen zijn deze rechthoekig van vorm, aan de voorzijde is deze segmentboogvormig en draagt deze de naam "Bellevue". Alle boelboorden worden afgetopt met een zinken kraal. Het segmentboogdak is belegd met bitumen.

Zowel links als rechts van het tochtportaal is in de gevel een rechthoekig modern aluminium venster aangebracht met een tussendorpel die het venster in een boven- en onderruit verdeelt.

Onder elk venster een schuin geplaatste raamdorpel van donkere, geglaazuurde, hardgebakken tegels. Boven elk venster een steense segmentboog van afwisselend strekken en dubbele koppen. De boogvelden zijn voorzien van een trespabeplating.

Ter hoogte van de balklaag zijn vier smeedijzeren staafankers aangebracht, waarvan elk anker aan beide uiteinden is voorzien van twee krullen. Bovenaan in de gevel is een uikragende baksteenfries aangebracht, waarin opgenomen een platte muizentandlijst. Daarboven een houten bakgoot met zinken kraal, ondersteund door houten consoles met beulingprofiel. De bakstenen muizentanden onder de consoles zijn breed uitgevoerd en opgebouwd uit twee staande koppen met daartussen twee liggende koppen. Bovendien is een extra, uitstekende, liggende kop, direct onder de console, als kraagsteen aangebracht.

Volume A, linkerzijgevel

De linkerzijgevel is opgebouwd als geknikte topgevel. Aan de linkerkant is het pand op de begane grond grotendeels bebouwd met een aanbouw uit 1963. Uiterst rechts op begane grondniveau is nog een deel van de gevel zichtbaar. Dit geveldeel is op dezelfde wijze opgebouwd als de voorgevel.

De gevel op het niveau van de zolder is opgebouwd in wit geschilderde bakstenen in een halfsteens verband. In dit geveldeel twee rechthoekige aluminium enkelruits vensters, waaronder schuin geplaatste raamdorpels van donkere, geglaazuurde, hardgebakken tegels. Boven elk venster een steense segmentboog. De boogvelen hieronder zijn voorzien van een trespa beplating.

In het muurdeel tussen de segmentbogen is de tekst "Bellevue" geschilderd. De houten dakrand steekt aan de linkerzijgevel uit en wordt hier ondersteund door houten consoles met beulingprofiel. De dakrand wordt afgetopt met blauwe, gesmoorde gevelpannen.

Volume A, rechterzijgevel

De rechterzijgevel is eveneens opgebouwd als geknikte topgevel. Het rechterdeel van de begane grond is bebouwd met volume B. De gevel is gemetseld in een halfsteens verband en later wit geschilderd. Onderaan een antracietkleurige, geschilderde plint, waarin enkele kleine ventilatieroosters voorkomen. Links loopt een zinken regenpijp vanuit de bakgoot van de voorgevel naar beneden.

Links op de begane grond is een modern rechthoekig aluminium venster aangebracht, vergelijkbaar met de vensters in de voorgevel. De strek van dit venster is uitsluitend opgebouwd uit baksteenstrekken.

Ter hoogte van de balklaag zijn twee eenvoudige staafankers aangebracht. Links op het niveau van de zolder is eenzelfde soort venster aangebracht als de vensters in de linkerzijgevel. Rechts hiervan is een klein, nagenoeg vierkant aluminium enkelruits venster aangebracht, waaronder een schuin geplaatste raamdorpel van donkere, geglaazuurde, hardgebakken tegels. Het venster wordt overspannen door een smalle, betonnen latei met oren. Ook in deze zijgevel is de geschilderde tekst "Bellevue" aangebracht en is de opbouw van de dakrand gelijk aan die van de linkerzijgevel.

Volume A, dak

Het mansardedak is belegd met blauwe, gesmoorde muldenpannen. Centraal in het onderste, voorste dakschild is een dakvenster onder platdak uit 1922 aangebracht. Aan de voorzijde een aluminium frame met rechts een vaste, nagenoeg vierkante ruit. Links een nagenoeg vierkant raam dat geopend kan worden. Beide wangen zijn van hout, zo ook het overstekende dak, dat voorzien is van houten boeiboorden en wordt afgetopt met een eveneens uitstekende zinken kraal.

Op de nok van het dak staan twee wit geschilderde, bakstenen schoorstenen, met bo-vena aan alle zijden een licht terugliggende halfsteense rollaag.

Uit het bovenste, achterste dakschild steekt een metalen afvoerpijp.

Volume B, voorgevel

De voorgevel van volume B is opgebouwd in wit geschilderde bakstenen in kruisverband met onderaan een antracietkleurige, geschilderde plint. Uiterst links loopt een zinken regenpijp uit de goot naar beneden. In de voorgevel zijn twee aluminium frames opgenomen. Elk frame bevat aan de binnenzijde een vaste, rechthoekige ruit en aan de buitenzijde een rechthoekig raam dat geopend kan worden. Onder elk van de twee gekoppelde vensters is een rechte raamdorpel van donkere, geglaazuurde, hardgebakken tegels aangebracht. Bovenaan een rollaag van drieklezoren. Rechts in de gevel is zowel onderaan in de gevel als bovenaan een aluminium ventilatierooster aangebracht. Bovenaan in de gevel een uitkragende baksteenfries met zaagtandlijst met aan de uiteinden twee naast elkaar geplaatste muizentanden. De gevel wordt beëindigd met een zinken mastgoot.

Volume B, rechterzijgevel

De rechterzijgevel van volume B is als topgevel uitgevoerd en is geheel blind. De gevel is opgebouwd uit wit geschilderde bakstenen in kruisverband met onderaan een antracietkleurige, geschilderde plint. Links in de gevel twee naast elkaar geplaatste aluminium ventilatieroosters. In de top van de gevel is een lichtbak met reclame en de naam van de uitspanning aangebracht. De schuine zijden van de gevel zijn voorzien van cementranden.

Volume B, achtergevel

Tegen de achtergevel van volume B is een deels open enkellaagse afhang onder lessenaarsdak gebouwd. De achtergevel van volume B wordt beëindigd met een zinken mastgoot.

Volume B, dak

Het zadeldak van volume B is belegd met blauwe gesmoorde muldenpannen. Uit het achterste dakschild steekt een metalen afvoerpijp.

Waarderingen

Tijdens verbouwingen, mogelijk in 1963, is de voorgevel van het pand vernieuwd. Tijdens de bouwperiode (1922) was de opbouw van gevels in kruisverband nog standaard. Deze gevel is in wild verband opgebouwd. Dit verlaagt voor een deel de architectuur- en cultuurhistorische waardering. De gevel van volume B is mogelijk nog origineel.

Ook de vensters van de twee volumes zijn vernieuwd; hout is door aluminium vervangen. De boogvelden boven de vensters zijn met trespa bedekt, maar wellicht is de originele invulling nog aanwezig.

De aanbouw met tochtportaal aan de voorzijde vermindert die waarde eveneens.

Het interieur van dit pand is momenteel volledig aangepast aan het horecagebruik. Het pand met zijn mansardekap kreeg in het verleden van zijn eigenaar een pure woonfunctie.

Dit pand is in 1922 als woonhuis gebouwd aan de rand van het dorp, aan het eind van de straat Broekkant. Woningen en boerderijen met een mansardekap konden in die tijd nog als vrij modern worden beschouwd.

In de omgeving zijn meerdere panden met een mansardekap bewaard gebleven, maar hier is geen sprake meer van enige ensemblewerking.

Cultuurhistorische beschrijving en waardering van het aanzicht van een aantal panden in de gemeente Cranendonk

Uitgevoerd in opdracht van de gemeente Cranendonk ten behoeve van een eventuele aanwijzing van deze panden als cultuurhistorisch waardevolle objecten.

Als bijlage is hier de matrix toegevoegd, waarin de diverse aspecten van een object worden gewaardeerd. Maximaal per onderdeel worden 3 punten gegeven, minimaal wordt 1 punt gegeven.

NB. De bouwkundige staat van een pand kan alleen op basis van het buitenaanzicht niet worden beoordeeld. Ook de "herinneringswaarde" die aan het pand verbonden is, is zonder uitgebreid onderzoek niet bekend. Tenzij overduidelijk anders zal hier voor beide onderdelen altijd een (gemiddelde) waardering van 2 punten worden toegekend.

Voor wat de totaalscore betreft, hebben wij de 4 klassen als volgt beoordeeld:

object met 8 tot 12 punten: laag, indifferent

object met 13 tot 16 punten: middelhoog, cultuurhistorisch waardevol

object met 17 tot 20 punten: hoog, gemeentelijk monument

object met 21 tot 24 punten: zeer hoog, rijksmonument

Eindhoven mei 2019

totaalscore: Maarheezerweg 1 Budel 12 punten (laag, indifferent)

Tabel Waarderingscriteria kwaliteiten erfgoed:			Scores		
Kwaliteiten	Waarderingscriteria	Operationele parameters	Hoog	Mid-den	Laag
Beleefde kwaliteit	Zichtbaarheid (herkenbaarheid/ schoonheid)	• zichtbaarheid vanaf het maaiveld als landschapselement • relatie met omgeving: passendheid • verbondenheid met feitelijke historische gebeurtenis • afwisselendheid (diversiteit aan elementen) • zichtbaarheid landschapselementen en patronen (herkenbaarheid) • esthetische kwaliteit: zichtbare uitingen		2	
	Herinnerbaarheid (herinneringswaarde)	• associatie met toegeschreven kwaliteit of gebeurtenis • verbondenheid met feitelijke historische gebeurtenis (symboliek) • associatie met toegeschreven kwaliteit of gebeurtenis (symboliek) • ouderdom		2	
Fysieke kwaliteit	Gaafheid (compleetheid/ herkenbaarheid)	Binnen het facet archeologie/aardkunde: • gaafheid aanwezigheid sporen • ruimtelijke gaafheid: bodemlagen onverstoord, horizontaal • stratificatie intact: bodemlagen onverstoord, verticaal • mobilia in situ: losse onderdelen nog op hun plek • ruimtelijke relatie tussen mobilia onderling / mobilia en sporen Binnen het facet historische geografie: • mate waarin landschapselementen en -patronen in tact zijn • mate waarin oorspronkelijk karakter behouden is (authenticiteit) Binnen het facet historische bouwkunde: • compleetheid: mate waarin alle stijlelementen aanwezig zijn • authenticiteit: mate waarin oorspronkelijk bouwkundig, stedenbouwkundig karakter en/of de gebruiksfunctie (lege hulzen!) behouden is			1
	Geconserveerdheid (technische staat, conservering)	• aanwezigheid antropogeen biochemisch residu • conservering artefacten (metaal/overig) • conservering organisch materiaal • mate waarin landschapselementen in evenwicht verkeren met de abiotische omgeving (veelal grondwaterstand) • bouwkundige staat		2	
Inhoudelijke kwaliteit	Zeldzaamheid	• het aantal vergelijkbare monumenten (complextypen) van goede fysieke kwaliteit uit dezelfde periode binnen dezelfde microregio waarvan de aanwezigheid is vastgesteld • het aantal vergelijkbare landschapstypen c.q. patronen, lijnen, elementen, van goede fysieke kwaliteit uit dezelfde periode binnen dezelfde regio • het aantal vergelijkbare monumenten (complextypen) uit dezelfde periode binnen dezelfde regio • innovativiteit: pionierskarakter			1

Tabel Waarderingscriteria kwaliteiten erfgoed:			Scores		
	Informativiteit (informatiewaarde)	• betekenis voor de wetenschap: recent en systematisch onderzoek van de betreffende archeologische periode • afleesbaarheid (herkenbaarheid) van de genese van het historisch landschap (landschapstype) • betekenis voor de wetenschap c.q. belang voor (bouw)geschiedenis • mate waarin het object, bouwwerk/complex de sporen toont c.q. uitdrukking is van o.a. culturele, sociaal-economische, geestelijke, technische bestuurlijke ontwikkelingen			1
	Samenhangendheid (ensemble- of contextwaarde)	Binnen het facet archeologie: • synchrone context: wel/niet voorkomen van monumenten uit dezelfde periode binnen de microregio • diachrone context: wel/niet voorkomen van monumenten uit opeenvolgende perioden binnen de microregio Tussen het facet archeologie en de andere facetten van cultuurhistorie: • landschappelijke context (fysisch- en historisch geografische gaafheid van het contemporaine landschap) • stedenbouwkundige context Binnen het facet aardkunde/historische geografie: • samenhang (tussen lijnen, elementen en patronen): mate waarin elementen onderdeel vormen van een grotere eenheid • mate waarin een element de samenhang begrijpelijk maakt (vormfunctie) Tussen het facet historische geografie en de andere facetten van cultuurhistorie: • mate van samenhang met archeologische context • mate van samenhang met stedenbouwkundige context Binnen het facet historische bouwkunde: • synchrone context: voorkomen van monumenten uit dezelfde periode binnen de stadswijk/het complex mate waarin element onderdeel vormt van een grotere eenheid • mate waarin interieur en exterieur samenhangen Tussen het facet historische bouwkunde en de andere facetten: • samenhang met archeologische context • samenhang met historisch geografische context			1
	Representativiteit	• kenmerkendheid voor een bepaald gebied of periode • het aantal vergelijkbare monumenten van goede fysieke kwaliteit uit dezelfde periode binnen dezelfde archeoregio waarvan de aanwezigheid is vastgesteld en waarvan behoud is gegarandeerd • kenmerkendheid voor / verbonden aan een bepaald gebied, periode, bouwstijl of menselijke activiteit • het aantal vergelijkbare landschapstypen c.q. patronen, lijnen, elementen, van goede fysieke kwaliteit uit dezelfde periode binnen dezelfde regio		2	

Markt 19

Algemeen:

Tweelaags horecapand onder zadeldak, waarvan ten minste de verdieping en het dak uit 1906 dateren en gebouwd zijn door Johanna M. Koekhofs uit Maarheeze, dochter van een bierbrouwer en tevens weduwe van een bierbrouwer, namelijk Johannes Winters.

Beschrijving:

Op de begane grond is tegen het pand een rechthoekige serreaanbouw onder lessenaarsdak gerealiseerd. Deze is opgebouwd uit een houten frame met aan de onderzijde houten panelen en verder grote glasruiten.

Centraal aan de voorzijde een dubbele glas-houtdeur.

Aan de bovenzijden van de drie wanden trespa boeiboorden. Zowel links als rechts van de serreaanbouw is op de begane grond nog een zeer smal, modern muurdeel zichtbaar, ter breedte van een baksteen. Deze muurdelen zijn wit geschilderd.

Onderaan op de verdieping is een wit geschilderde puibalk aangebracht. Deze bevindt zich direct boven de serreaanbouw.

De voorgevel van de verdieping is opgebouwd in wit geschilderde bakstenen in kruisverband. Onderaan in deze gevel is in doosletters met neonverlichting de tekst "CITY BAR" aangebracht.

Boven deze tekst zijn in de gevel drie rechthoekige, stalen vensters aangebracht, opgebouwd uit enkelruits onderramen en getoogde enkelruits bovenramen.

Onder elk venster een schuin geplaatste raamdorpel van relatief moderne, donkere, geglaazuurde, hardgebakken tegels. Boven elk venster een steense segmentboog van afwisselend baksteenstrekken en dubbele -koppen.

Links van de segmentboog van het middelste venster is een wit geschilderd, smeedijzeren staafanker aangebracht, waarvan beide uiteinden in twee kromme delen vertakt zijn. In de gevel is op drie plaatsen een verlichte reclame-uiting aangebracht.

Boven in de gevel een uitkragende baksteenfries met onderaan een uitstekende koppenlaag, bovenaan een uitstekende strekkenlaag en daartussen een dubbele zaagtand.

Aan beide uiteinden van de baksteenfries is een trapsgewijs uitkragende kraagsteen aangebracht ter breedte van één baksteen.

De gevel wordt beëindigd door een houten Vlaamse goot, afgewerkt met een zinken kraal. Links loopt een gebogen kunststof regenpijp via een platte metalen afdekplaat tussen de verdiepingsgevel en die van de linkerbuurman naar beneden om uit te komen in de luifel boven de pui van de linkerbuurman.

Het zadeldak is belegd met antracietkleurige dubbele opnieuw verbeterde golfpannen, ook wel sneldekpannen genoemd.

Waarderingen

Dit pand, staande op de Markt, is een uitzondering wat bebouwing betreft. De architectuur van Budel, zoals die in de eerste helft van de twintigste eeuw nog aanwezig was aan de randen van de Markt, is inmiddels voor een groot deel verdwenen.

Dit pand laat alleen in de gevel op de verdieping nog de oude bouwstijl zien. Samen met het schepenhuis vormt deze gevel nog een beeld van het oude Budel.

Inherent aan het gebruik van het pand als horecagelegenheid is de vermindering van de gehele bouw van het pand op de begane grond. Binnen wijst niets meer op een oud pand.

Op basis van het gebrek aan historie in het bebouwde beeld van de Markt dient dit pand te worden beschermd tegen mogelijke verbouwingen in de gevel boven de pui. Dit is de belangrijkste reden om het pand aan te wijzen als karakteristiek. Uitsluitend op basis van bouwkundige kwaliteiten of stijlkenmerken zou dit pand niet voldoende kwaliteit hebben voor deze kwalificatie.

Cultuurhistorische beschrijving en waardering van het aanzicht van een aantal panden in de gemeente Cranendonk

Uitgevoerd in opdracht van de gemeente Cranendonk ten behoeve van een eventuele aanwijzing van deze panden als cultuurhistorisch waardevolle objecten.

Als bijlage is hier de matrix toegevoegd, waarin de diverse aspecten van een object worden gewaardeerd. Maximaal per onderdeel worden 3 punten gegeven, minimaal wordt 1 punt gegeven.

NB. De bouwkundige staat van een pand kan alleen op basis van het buitenaanzicht niet worden beoordeeld. Ook de "herinneringswaarde" die aan het pand verbonden is, is zonder uitgebreid onderzoek niet bekend. Tenzij overduidelijk anders zal hier voor beide onderdelen altijd een (gemiddelde) waardering van 2 punten worden toegekend.

Voor wat de totaalscore betreft, hebben wij de 4 klassen als volgt beoordeeld:

object met 8 tot 12 punten: laag, indifferent

object met 13 tot 16 punten: middelhoog, cultuurhistorisch waardevol

object met 17 tot 20 punten: hoog, gemeentelijk monument

object met 21 tot 24 punten: zeer hoog, rijksmonument

Eindhoven mei 2019

totaalscore: Markt 19 Budel 14 (middelhoog cultuurhistorisch waardevol)

Tabel Waarderingscriteria kwaliteiten erfgoed:			Scores		
Kwaliteiten	Waarderingscriteria	Operationele parameters	Hoog	Mid-den	Laag
Beleefde kwaliteit	Zichtbaarheid (herkenbaarheid/ schoonheid)	• zichtbaarheid vanaf het maaiveld als landschapselement • relatie met omgeving: passendheid • verbondenheid met feitelijke historische gebeurtenis • afwisselendheid (diversiteit aan elementen) • zichtbaarheid landschapselementen en patronen (herkenbaarheid) • esthetische kwaliteit: zichtbare uitingen			1
	Herinnerbaarheid (herinneringswaarde)	• associatie met toegeschreven kwaliteit of gebeurtenis • verbondenheid met feitelijke historische gebeurtenis (symboliek) • associatie met toegeschreven kwaliteit of gebeurtenis (symboliek) • ouderdom		2	
Fysieke kwaliteit	Gaafheid (compleetheid/ herkenbaarheid)	Binnen het facet archeologie/aardkunde: • gaafheid aanwezigheid sporen • ruimtelijke gaafheid: bodemlagen onverstoord, horizontaal • stratificatie intact: bodemlagen onverstoord, verticaal • mobilia in situ: losse onderdelen nog op hun plek • ruimtelijke relatie tussen mobilia onderling / mobilia en sporen Binnen het facet historische geografie: • mate waarin landschapselementen en -patronen in tact zijn • mate waarin oorspronkelijk karakter behouden is (authenticiteit) Binnen het facet historische bouwkunde: • compleetheid: mate waarin alle stijlelementen aanwezig zijn • authenticiteit: mate waarin oorspronkelijk bouwkundig, stedenbouwkundig karakter en/of de gebruiksfunctie (lege hulzen!) behouden is			1
	Geconserveerdheid (technische staat, conservering)	• aanwezigheid antropogeen biochemisch residu • conservering artefacten (metaal/overig) • conservering organisch materiaal • mate waarin landschapselementen in evenwicht verkeren met de abiotische omgeving (veelal grondwaterstand) • bouwkundige staat		2	
Inhoudelijke kwaliteit	Zeldzaamheid	• het aantal vergelijkbare monumenten (complextypen) van goede fysieke kwaliteit uit dezelfde periode binnen dezelfde microregio waarvan de aanwezigheid is vastgesteld • het aantal vergelijkbare landschapstypen c.q. patronen, lijnen, elementen, van goede fysieke kwaliteit uit dezelfde periode binnen dezelfde regio • het aantal vergelijkbare monumenten (complextypen) uit dezelfde periode binnen dezelfde regio • innovativiteit: pionierskarakter			1

Tabel Waarderingscriteria kwaliteiten erfgoed:			Scores		
	Informativiteit (informatiewaarde)	• betekenis voor de wetenschap: recent en systematisch onderzoek van de betreffende archeologische periode • afleesbaarheid (herkenbaarheid) van de genese van het historisch landschap (landschapstype) • betekenis voor de wetenschap c.q. belang voor (bouw)geschiedenis • mate waarin het object, bouwwerk/complex de sporen toont c.q. uitdrukking is van o.a. culturele, sociaal-economische, geestelijke, technische bestuurlijke ontwikkelingen			1
	Samenhangendheid (ensemble- of contextwaarde)	Binnen het facet archeologie: • synchrone context: wel/niet voorkomen van monumenten uit dezelfde periode binnen de microregio • diachrone context: wel/niet voorkomen van monumenten uit opeenvolgende perioden binnen de microregio Tussen het facet archeologie en de andere facetten van cultuurhistorie: • landschappelijke context (fysisch- en historisch geografische gaafheid van het contemporaine landschap) • stedenbouwkundige context Binnen het facet aardkunde/historische geografie: • samenhang (tussen lijnen, elementen en patronen): mate waarin elementen onderdeel vormen van een grotere eenheid • mate waarin een element de samenhang begrijpelijk maakt (vormfunctie) Tussen het facet historische geografie en de andere facetten van cultuurhistorie: • mate van samenhang met archeologische context • mate van samenhang met stedenbouwkundige context Binnen het facet historische bouwkunde: • synchrone context: voorkomen van monumenten uit dezelfde periode binnen de stadswijk/het complex mate waarin element onderdeel vormt van een grotere eenheid • mate waarin interieur en exterieur samenhangen Tussen het facet historische bouwkunde en de andere facetten: • samenhang met archeologische context • samenhang met historisch geografische context	3		
	Representativiteit	• kenmerkendheid voor een bepaald gebied of periode • het aantal vergelijkbare monumenten van goede fysieke kwaliteit uit dezelfde periode binnen dezelfde archeoregio waarvan de aanwezigheid is vastgesteld en waarvan behoud is gegarandeerd • kenmerkendheid voor / verbonden aan een bepaald gebied, periode, bouwstijl of menselijke activiteit • het aantal vergelijkbare landschapstypen c.q. patronen, lijnen, elementen, van goede fysieke kwaliteit uit dezelfde periode binnen dezelfde regio	3		

Marktstraat 14-16

Algemeen:

Enkellaags dubbel woonhuis onder zadeldak, gebouwd vóór 1832 en in 1970 gesplitst in twee woningen. Het gehele uiterlijk van het pand, inclusief alle deuren en vensters, is na 1985, vermoedelijk rond 2010, vernieuwd, met uitzondering van de voordeur van nummer 16, die dateert vermoedelijk uit 1970. Bouwhistorisch onderzoek zou moeten uitwijzen of het pand nog elementen van vóór 1832 bezit, zoals wellicht de kap en de balklaag.

Beschrijving:

Algemeen

Het dubbelpand is voorzien van een grove, wit geschilderde pleisterlaag, tenzij anders vermeld. Onderaan een licht uitstekende, grof gestucte, grijs geschilderde plint. Uiterst links en uiterst rechts loopt een zinken regenpijp langs de voorgevel naar beneden.

Voorgevel

Links in de voorgevel het woongedeelte van nummer 16 met een centrale houten voordeur. Aan de bovenzijde van deze deur zijn negen nagenoeg vierkante ramen met omranding aangebracht. Boven de deur een ondiep enkelruits bovenlicht. Deur en bovenlicht zijn gevat in een houten kozijn, waarvan de stijlen rusten op een granito drempel met korte deurneuten.

Zowel links als rechts van de voordeur is een rechthoekig houten venster aangebracht. Het linkervenster bevat een raam uit één geheel met aan de onderzijde vier nagenoeg vierkante ruiten en aan de bovenzijde vier naast elkaar geplaatste langwerpige, rechthoekige ruitjes. Het rechtervenster is nagenoeg gelijk van opzet, maar hier kan het bovenste deel als een klepraam geopend worden. Onder elk venster een schuin geplaatste raamdorpel van donkere, geglaazuurde, hardgebakken tegels met oren.

Rechts in de voorgevel het woongedeelte van nummer 14 met een centraal geplaatste, volledig houten voordeur. Boven de deur een ondiep enkelruits bovenlicht. Deur en bovenlicht zijn gevat in een houten kozijn, waarvan de stijlen rusten op een granito drempel met korte deurneuten.

Links van de deur een venster, gelijk aan het rechtervenster van nummer 16, dus met boven- en onderraam. Rechts van de voordeur is een dubbele, korfboogvormige, getoogde, houten deur geplaatst, opgebouwd in verticaal geplaatste kraaldelen en voorzien van metalen geheng.

Bovenaan in elke deur een vierruits venster, waarvan de buitenste bovenste delen in dezelfde korfboogvorm als de deuren opgebouwd zijn. De deuren zijn gevat in een korfboogvormig, getoogd, houten kozijn, waarvan de stijlen rusten op een betonnen drempel.

De voorgevel wordt beëindigd met een bakgoot met houten/trespa boeiboorden en afgewerkt met een zinken kraal.

Linkerzijgevel

De linkerzijgevel is opgebouwd als tuitgevel. Links op de begane grond eenzelfde venster als in de voorgevel. Rechts een vergelijkbaar venster, maar breder en met zes nagenoeg vierkante ruiten aan de onderzijde en bovenaan zes naast elkaar geplaatste langwerpige, rechthoekige ruitjes.

Ter hoogte van de verdiepingvloer is een platte, fijn gepleisterde cordonband of onderdorpelband aangebracht. De topgevel hierboven is eveneens fijn gepleisterd.

Cultuurhistorisch bureau Hüsken en Zoon Eindhoven 2019

Zowel links als rechts is ter hoogte van de zolder een houten zesruits venster aangebracht, dat als draaikiepraam kan functioneren. Onder elk venster een schuin geplaatste raamdorpel van donkere, geglazuurde, hardgebakken tegels.

Ter hoogte van de bovenste twee ruiten van de vensters is een gepleisterde cordonband of tussendorpelband aangebracht. Deze loopt boven de vensters als geprofileerde, rechthoekige 'wenkbrauwbogen' door. Op deze wenkbrauwbogen is pleisterwerk in de vorm van een strek aangebracht met centraal daarop een in pleisterwerk gesuggereerde, taps toelopende sluitsteen die boven de 'strek' iets uitsteekt en wordt afgetopt met een bolvorm in pleisterwerk.

Ter hoogte van de dakvoeten zijn kleine, rechthoekige schouders aangebracht. Centraal in de top is een versiering aangebracht in licht uitstekend pleisterwerk in de vorm van een groot puntstaand vierkant met tegen alle hoeken een kleiner puntstaand vierkant. Aan de schuine zijden van de gevel zijn in totaal vier kleine gordingankers aangebracht.

De schuine dakranden, alsmede de korte horizontale bovenzijden van de schoudertjes zijn voorzien van een licht uitstekende platte, gepleisterde band, waarboven een uitstekende betonnen dekplaat, die wordt afgetopt met een zinken ezelsrug. De band en de dekplaat lopen in de top kort horizontaal en bevatten een deels bepleisterd staaanker.

Rechterzijgevel

Slechts een deel van de rechterzijgevel is zichtbaar vanuit een opening in het rechterbuurpand. Hier is te zien dat de rechterzijgevel is opgebouwd in een blokbepreistering met schijnvoegen.

Dak

Het zadeldak is belegd met rode, gesmoorde Tuile-du-Nord dakpannen met een rechte wel, die in 1985 ook al op het pand lagen.

In het voorste dakschild is boven de scheiding van beide woningen een brede dakkapel met platdak aangebracht. De dakkapel heeft een afwerking met trespa platen en heeft aan de voorzijde een vijfledig houten frame met zowel links als rechts twee enkelruits vensters. De middelste opening is met een beplating dichtgezet.

De licht uitstekende dakrand is voorzien van trespa boeiboorden met zinken kraal. In het rechterdeel van het voorste dakschild zijn twee relatief kleine Velux dakramen aangebracht.

De dakrand rechts is, evenals links het geval is, bekleed met een zinken ezelsrug.

Het tuitstuk van de linkerzijgevel wordt gevormd door een gepleisterde schoorsteen, waarvan de bovenste rand iets uitsteekt en wordt afgetopt met een zinken kraal. De schoorsteen wordt afgedekt door een metalen schoorsteenplaat op poten.

Waarderingen

Dit pand staat vlak bij de Markt, het huidige centrum van Budel en is een uitzondering wat bebouwing betreft. De vroeg-negentiende-eeuwse dorpskern van Budel lag in de directe nabijheid van dit pand, dat al op de kadastrale kaart van 1832 op deze plaats te zien is.

De architectuur van Budel, zoals die in de eerste helft van de twintigste eeuw nog aanwezig was aan de randen van de Markt, is inmiddels voor een groot deel verdwenen. Uit onderzoek in het archief van de bouwvergunningen zou kunnen worden vastgesteld of dit pand nog oude elementen, zoals een kelder, de balklagen en de kap heeft.

Als de gevels van het pand nog uit oud materiaal bestaan, dan is dat door de pleisterlaag van bijna alle detailleringen ontdaan. Alleen boven de vensters boven in de linkzijdige gevel is nog een versiering aanwezig. De dubbele, korfboogvormige, getoogde, houten deur is volledig nieuw en in de plaats gekomen voor rechthoekige deuren, die er in 1985 nog te zien waren.

Ondanks de historische locatie en zijn eventuele ouderdom kunnen wij dit pand niet als karakteristiek en cultuurhistorisch waardevol benoemen.

Wij raden echter aan om een bouwhistorisch onderzoekje te doen om te zien of nog oude elementen in het pand bewaard gebleven zijn. Dat zou kunnen zorgen voor een hogere waardering.

Cultuurhistorische beschrijving en waardering van het aanzicht van een aantal panden in de gemeente Cranendonk

Uitgevoerd in opdracht van de gemeente Cranendonck ten behoeve van een eventuele aanwijzing van deze panden als cultuurhistorisch waardevolle objecten.

Als bijlage is hier de matrix toegevoegd, waarin de diverse aspecten van een object worden gewaardeerd. Maximaal per onderdeel worden 3 punten gegeven, minimaal wordt 1 punt gegeven.

NB. De bouwkundige staat van een pand kan alleen op basis van het buitenaanzicht niet worden beoordeeld. Ook de "herinneringswaarde" die aan het pand verbonden is, is zonder uitgebreid onderzoek niet bekend. Tenzij overduidelijk anders zal hier voor beide onderdelen altijd een (gemiddelde) waardering van 2 punten worden toegekend.

Voor wat de totaalscore betreft, hebben wij de 4 klassen als volgt beoordeeld:

object met 8 tot 12 punten: laag, indifferent

object met 13 tot 16 punten: middelhoog, cultuurhistorisch waardevol

object met 17 tot 20 punten: hoog, gemeentelijk monument

object met 21 tot 24 punten: zeer hoog, rijksmonument

Eindhoven mei 2019

totaalscore: Marktstraat 14-16 12 (laag, indifferent)

Tabel Waarderingscriteria kwaliteiten erfgoed:			Scores		
Kwaliteiten	Waarderingscriteria	Operationele parameters	Hoog	Mid-den	Laag
Beleefde kwaliteit	Zichtbaarheid (herkenbaarheid/ schoonheid)	• zichtbaarheid vanaf het maaiveld als landschapselement • relatie met omgeving: passendheid • verbondenheid met feitelijke historische gebeurtenis • afwisselendheid (diversiteit aan elementen) • zichtbaarheid landschapselementen en patronen (herkenbaarheid) • esthetische kwaliteit: zichtbare uitingen		2	
	Herinnerbaarheid (herinneringswaarde)	• associatie met toegeschreven kwaliteit of gebeurtenis • verbondenheid met feitelijke historische gebeurtenis (symboliek) • associatie met toegeschreven kwaliteit of gebeurtenis (symboliek) • ouderdom		2	
Fysieke kwaliteit	Gaafheid (compleetheid/ herkenbaarheid)	Binnen het facet archeologie/aardkunde: • gaafheid aanwezigheid sporen • ruimtelijke gaafheid: bodemlagen onverstoord, horizontaal • stratificatie intact: bodemlagen onverstoord, verticaal • mobilia in situ: losse onderdelen nog op hun plek • ruimtelijke relatie tussen mobilia onderling / mobilia en sporen Binnen het facet historische geografie: • mate waarin landschapselementen en -patronen in tact zijn • mate waarin oorspronkelijk karakter behouden is (authenticiteit) Binnen het facet historische bouwkunde: • compleetheid: mate waarin alle stijlelementen aanwezig zijn • authenticiteit: mate waarin oorspronkelijk bouwkundig, stedenbouwkundig karakter en/of de gebruiksfunctie (lege hulzen!) behouden is			1
	Geconserveerdheid (technische staat, conservering)	• aanwezigheid antropogeen biochemisch residu • conservering artefacten (metaal/overig) • conservering organisch materiaal • mate waarin landschapselementen in evenwicht verkeren met de abiotische omgeving (veelal grondwaterstand) • bouwkundige staat		2	
Inhoudelijke kwaliteit	Zeldzaamheid	• het aantal vergelijkbare monumenten (complextypen) van goede fysieke kwaliteit uit dezelfde periode binnen dezelfde microregio waarvan de aanwezigheid is vastgesteld • het aantal vergelijkbare landschapstypen c.q. patronen, lijnen, elementen, van goede fysieke kwaliteit uit dezelfde periode binnen dezelfde regio • het aantal vergelijkbare monumenten (complextypen) uit dezelfde periode binnen dezelfde regio • innovativiteit: pionierskarakter			1

Tabel Waarderingscriteria kwaliteiten erfgoed:			Scores		
	Informativiteit (informatiewaarde)	• betekenis voor de wetenschap: recent en systematisch onderzoek van de betreffende archeologische periode • afleesbaarheid (herkenbaarheid) van de genese van het historisch landschap (landschapstype) • betekenis voor de wetenschap c.q. belang voor (bouw)geschiedenis • mate waarin het object, bouwwerk/complex de sporen toont c.q. uitdrukking is van o.a. culturele, sociaal-economische, geestelijke, technische bestuurlijke ontwikkelingen			1
	Samenhangendheid (ensemble- of contextwaarde)	Binnen het facet archeologie: • synchrone context: wel/niet voorkomen van monumenten uit dezelfde periode binnen de microregio • diachrone context: wel/niet voorkomen van monumenten uit opeenvolgende perioden binnen de microregio Tussen het facet archeologie en de andere facetten van cultuurhistorie: • landschappelijke context (fysisch- en historisch geografische gaafheid van het contemporaine landschap) • stedenbouwkundige context Binnen het facet aardkunde/historische geografie: • samenhang (tussen lijnen, elementen en patronen): mate waarin elementen onderdeel vormen van een grotere eenheid • mate waarin een element de samenhang begrijpelijk maakt (vormfunctie) Tussen het facet historische geografie en de andere facetten van cultuurhistorie: • mate van samenhang met archeologische context • mate van samenhang met stedenbouwkundige context Binnen het facet historische bouwkunde: • synchrone context: voorkomen van monumenten uit dezelfde periode binnen de stadswijk/het complex mate waarin element onderdeel vormt van een grotere eenheid • mate waarin interieur en exterieur samenhangen Tussen het facet historische bouwkunde en de andere facetten: • samenhang met archeologische context • samenhang met historisch geografische context		2	
	Representativiteit	• kenmerkendheid voor een bepaald gebied of periode • het aantal vergelijkbare monumenten van goede fysieke kwaliteit uit dezelfde periode binnen dezelfde archeoregio waarvan de aanwezigheid is vastgesteld en waarvan behoud is gegarandeerd • kenmerkendheid voor / verbonden aan een bepaald gebied, periode, bouwstijl of menselijke activiteit • het aantal vergelijkbare landschapstypen c.q. patronen, lijnen, elementen, van goede fysieke kwaliteit uit dezelfde periode binnen dezelfde regio			1

Meemortel 3

Algemeen:

Woonhuis onder zadeldak, gebouwd in 1956 door de Budelse gezusters en onderwijzeressen Hendrina P. Meeuwesen en Petronella E. Meeuwesen. Enkellaagse aanbouw onder zadeldak aan de rechterzijde uit 1992. De woning is ontworpen door de Budelse architect Louis Neeskens.

Beschrijving:

Algemeen

Zowel het woonhuis als de aanbouw zijn opgebouwd in schoon metselwerk van rode bakstenen in een Vlaams verband.

Cultuurhistorisch bureau Hüsken en Zoon Eindhoven 2019

Woonhuis, voorgevel

Uiterst links loopt een zinken regenpijp langs de voorgevel naar beneden.

Centraal in de voorgevel is de voordeur van de woning geplaatst. Het betreft een originele, houten voordeur, waarop twee, negenog vierkante, geprofileerde panelen aangebracht zijn, waarvan het bovenste getoogd is.

Alle hoeken van beide panelen zijn afgerond met een kwarthol profiel. Op ooghoogte is in het bovenste paneel een klein, rechthoekig, koperen vensterroostertje aangebracht. De deur is verder voorzien van een koperen deurknop.

Boven de deur is een geprofileerd, getoogd deurkalf aangebracht met aan beide zijden onderaan een kwartrondprofiel. Boven het deurkalf een enkelruits bovenlicht. Deur, deurkalf en bovenlicht zijn gevat in houten kozijnen die een licht profiel dragen. De kozijnstijlen rusten op een granito drempel met deurneuten.

De deur en de kozijnen zijn opgenomen in een omlijsting van tufstenen blokken. De hoeken tussen de voorzijde van de omlijsting en de neggen daarvan zijn voorzien van een kwarthol profiel.

De deur wordt betreden via een stoepje dat onder meer bekleed is met rode tegels en voorzien is van randen van rode klinkers. Direct links en rechts van de entree is tegen de gevel een accoladevormig smeedijzeren hekje met voluten geplaatst.

Schuin boven het linkerhekje is in de gevel een verticale, betonnen brievenbus aangebracht. Boven het rechterhekje is een metalen lantaarn tegen de gevel bevestigd.

Links op de begane grond is een houten vierruits stolpvenster aangebracht, dat volledig verduisterd kan worden door twee houten luiken, die bekleed zijn met een diagonaal geplaatst opgeklampt latwerk. Onder het venster is een betonnen raamdorpel met smalle, opstaande oren aangebracht. Boven het venster een anderhalfsteense strek.

Rechts op de begane grond is een houten zesruits venster aangebracht. Van dit venster kunnen beide buitenste tweeruits ramen naar buiten toe openklappen. Boven het venster is een aluminium rolkast aangebracht. Rondom het venster aluminium stijlen en een onderregel ten behoeve van het rolluik. Boven de rolkast is een gietijzeren kuifstuk aangebracht.

Op de verdieping drie houten vierruits stolpvensters, voorzien van aluminium rolkasten en stijlen ten behoeve van een rolluik. Onder elk venster een betonnen raamdorpel met smalle, opstaande oren. Centraal in elk van de vier muurdammen naast en tussen de vensters is een puntstaande, vierkante, betonnen tegel in de gevel gemetseld, met omranding en verdiept veld, met centraal daarop een bolvorm.

Uiterst links en uiterst rechts in de gevel is geheel aan beide bovenzijden een schuin uitstekende bakstenen schouder van de zijgevels aangebracht. De lijstgevel wordt beëindigd door een zinken bakgoot.

Woonhuis, rechterzijgevel

De rechterzijgevel is uitgevoerd als een tuitgevel met schouders. Links op de begane grond een venster, dat gelijk is aan het venster links op de begane grond van de voorgevel.

Rechts op de begane grond is een klein, rechthoekig enkelruits venster aangebracht, voorzien van ruitvormig glas-in-lood. Het venster is opgenomen in een omlijsting van tufstenen blokken, met in de onderdorpel een afzaat.

Op het niveau van de zolder zijn twee vensters aangebracht, die identiek zijn aan de vensters op de verdieping van de voorgevel. Achter de rolkasten gaan strekken schuil. In de drie muurdammen naast en tussen de vensters zijn puntstaande betonnen tegels met bolvormen opgenomen, zoals ook in de voorgevel het geval is.

De schuine zijden van de gevel zijn voorzien van een cementrand waarop blauwe, gesmoorde gevelpannen zijn aangebracht.

Woonhuis, linkerzijgevel

De linkerzijgevel van de woning kon door plantbegroeiing niet goed bekeken worden, maar is eveneens opgebouwd als tuitgevel met schouders.

Links op de begane grond staat een venster, vergelijkbaar met het venster links op de begane grond van de voorgevel. Eenzelfde venster is tevens links op het niveau van de zolder aangebracht.

Zowel rechts op de begane grond als rechts op het niveau van de zolder is een klein, rechthoekig enkelruits venster met tufstenen omlijsting aangebracht. In de drie muurdammen naast en tussen de vensters op het niveau van de zolder zijn puntstaande betonnen tegels met bolvormen opgenomen, zoals ook in de voorgevel en rechterzijgevel het geval is.

De schuine zijden van de gevel zijn voorzien van een cementrand waarop blauwe, gesmoorde gevelpannen zijn aangebracht.

Woonhuis, dak

Het zadeldak van de woning is belegd met blauwe, gesmoorde, opnieuw verbeterde holle dakpannen. Centraal op het voorste dakschild ligt een fors, veertiendelig zonnepaneel. Beide tuitstukken in de zijgevels zijn opgebouwd als schoorstenen.

Beide bovenste randen zijn voorzien van een halfsteense rollaag, met in de hoeken twee op elkaar geplaatste baksteenkoppen.

Beide schoorstenen worden overdekt door een metalen schoorsteenkap op smalle poten. Op de bok van beide schoorsteenkapen staat een smeedijzeren sierhekwerkje met voluten.

Aanbouw uit 1992

Direct rechts van de rechterzijgevel is, in het verlengde van deze gevel, een smalle gevel van de aanbouw geplaatst, met daarin opgenomen een moderne glas-hout-deur met een enkelruits bovenlicht. Deur en bovenlicht zijn gevat in houten kozijnen, waarvan de stijlen rusten op een betonnen drempel met korte deurneuten.

Boven de deur is een korte houten luifel met zinken kraal aangebracht. Daarboven trespa boeiboorden, afgewerkt met aluminium rand.

Haaks op het geveldeel met de deur staat rechts daarvan een enkellaags bouwdeel onder zadeldak.

In de voorgevel, die is uitgevoerd als topgevel met lichte schouders, staat een fors, getoogd, houten venster dat tot aan de grond reikt en is opgebouwd uit een breed, rechthoekig paneel aan de onderzijde en daarboven acht ruiten, waarvan de bovenste vier getoogd zijn. Van de onderste vier ruiten zijn beide buitenste ruiten uitgevoerd als ramen die naar buiten toe geopend kunnen worden.

Onder het venster een betonnen drempel, geplaatst op een bakstenen drempel. Het venster wordt overspannen door een steense segmentboog van afwisselend strekken en dubbele koppen.

De schuine zijden van de gevel worden afgetopt door blauwe, gesmoorde gevelpannen, met in de nok een eindnokpan.

De rechterzijgevel van de aanbouw is geheel blind uitgevoerd.

Het flauwe hellende zadeldak is belegd met blauwe, gesmoorde, opnieuw verbeterde holle dakpannen.

Waarderingen

Dit woonhuis is even buiten de dorpskern van Budel gebouwd in de wederopbouwstijl.

Deze bouwstijl in deze naoorlogse tijd sluit aan bij de gebruikelijke bouwstijlen die vóór de oorlog gangbaar waren: de stijl van de Delftse school en het nieuwe bouwen. Dit huis is volgens die Delftse Schoolstijl vormgegeven.

Bakstenen wanden, opgaande pannendaken en houten stijlen en roeden bij de vensters. (Later zou ook de shake-handsstijl in deze wederopbouwstijl worden geaccepteerd, door gebruik te maken van moderne materialen, zoals de stalen roeden in de vensters).

Dit pand is een typerend voorbeeld van de bouwstijl van een wederopbouwland. Vooral de vormgeving en materialisering van de entreepartij en de vierkante puntstaande versieringen in de bovengevels en het minder hoog opgaande steile dak zijn typerend voor de wederopbouwstijl van de vijftiger jaren.

Deze woning vertoont een stijl, die niet alleen in Budel, maar in grote delen van het land gebruikelijk was.

Ontwerper van dit pand was de uit Budel afkomstige architect Neeskens, die in Budel en wijde omgeving verantwoordelijk is voor het ontwerp van talrijke gebouwen. Zijn architectuurkwaliteiten zijn erg gewaardeerd. Zijn stijl is in de loop van zijn werkzame leven steeds moderner geworden.

Cultuurhistorische beschrijving en waardering van het aanzicht van een aantal panden in de gemeente Cranendonk

Uitgevoerd in opdracht van de gemeente Cranendonck ten behoeve van een eventuele aanwijzing van deze panden als cultuurhistorisch waardevolle objecten.

Als bijlage is hier de matrix toegevoegd, waarin de diverse aspecten van een object worden gewaardeerd. Maximaal per onderdeel worden 3 punten gegeven, minimaal wordt 1 punt gegeven.

NB. De bouwkundige staat van een pand kan alleen op basis van het buitenaanzicht niet worden beoordeeld. Ook de "herinneringswaarde" die aan het pand verbonden is, is zonder uitgebreid onderzoek niet bekend. Tenzij overduidelijk anders zal hier voor beide onderdelen altijd een (gemiddelde) waardering van 2 punten worden toegekend.

Voor wat de totaalscore betreft, hebben wij de 4 klassen als volgt beoordeeld:

object met 8 tot 12 punten: laag, indifferent

object met 13 tot 16 punten: middelhoog, cultuurhistorisch waardevol

object met 17 tot 20 punten: hoog, gemeentelijk monument

object met 21 tot 24 punten: zeer hoog, rijksmonument

Eindhoven mei 2019

totaalscore: Meemortel 3 Budel 15 (middelhoog cultuurhistorisch waardevol)

Tabel Waarderingscriteria kwaliteiten erfgoed:			Scores		
Kwaliteiten	Waarderingscriteria	Operationele parameters	Hoog	Mid-den	Laag
Beleefde kwaliteit	Zichtbaarheid (herkenbaarheid/ schoonheid)	• zichtbaarheid vanaf het maaiveld als landschapselement • relatie met omgeving: passendheid • verbondenheid met feitelijke historische gebeurtenis • afwisselendheid (diversiteit aan elementen) • zichtbaarheid landschapselementen en patronen (herkenbaarheid) • esthetische kwaliteit: zichtbare uitingen		2	
	Herinnerbaarheid (herinneringswaarde)	• associatie met toegeschreven kwaliteit of gebeurtenis • verbondenheid met feitelijke historische gebeurtenis (symboliek) • associatie met toegeschreven kwaliteit of gebeurtenis (symboliek) • ouderdom		2	
Fysieke kwaliteit	Gaafheid (compleetheid/ herkenbaarheid)	Binnen het facet archeologie/aardkunde: • gaafheid aanwezigheid sporen • ruimtelijke gaafheid: bodemlagen onverstoord, horizontaal • stratificatie intact: bodemlagen onverstoord, verticaal • mobilia in situ: losse onderdelen nog op hun plek • ruimtelijke relatie tussen mobilia onderling / mobilia en sporen Binnen het facet historische geografie: • mate waarin landschapselementen en -patronen in tact zijn • mate waarin oorspronkelijk karakter behouden is (authenticiteit) Binnen het facet historische bouwkunde: • compleetheid: mate waarin alle stijlelementen aanwezig zijn • authenticiteit: mate waarin oorspronkelijk bouwkundig, stedenbouwkundig karakter en/of de gebruiksfunctie (lege hulzen!) behouden is	3		
	Geconserveerdheid (technische staat, conservering)	• aanwezigheid antropogeen biochemisch residu • conservering artefacten (metaal/overig) • conservering organisch materiaal • mate waarin landschapselementen in evenwicht verkeren met de abiotische omgeving (veelal grondwaterstand) • bouwkundige staat		2	
Inhoudelijke kwaliteit	Zeldzaamheid	• het aantal vergelijkbare monumenten (complextypen) van goede fysieke kwaliteit uit dezelfde periode binnen dezelfde microregio waarvan de aanwezigheid is vastgesteld • het aantal vergelijkbare landschapstypen c.q. patronen, lijnen, elementen, van goede fysieke kwaliteit uit dezelfde periode binnen dezelfde regio • het aantal vergelijkbare monumenten (complextypen) uit dezelfde periode binnen dezelfde regio • innovativiteit: pionierskarakter		2	

Tabel Waarderingscriteria kwaliteiten erfgoed:			Scores		
	Informativiteit (informatiewaarde)	• betekenis voor de wetenschap: recent en systematisch onderzoek van de betreffende archeologische periode • afleesbaarheid (herkenbaarheid) van de genese van het historisch landschap (landschapstype) • betekenis voor de wetenschap c.q. belang voor (bouw)geschiedenis • mate waarin het object, bouwwerk/complex de sporen toont c.q. uitdrukking is van o.a. culturele, sociaal-economische, geestelijke, technische bestuurlijke ontwikkelingen			1
	Samenhangendheid (ensemble- of contextwaarde)	Binnen het facet archeologie: • synchrone context: wel/niet voorkomen van monumenten uit dezelfde periode binnen de microregio • diachrone context: wel/niet voorkomen van monumenten uit opeenvolgende perioden binnen de microregio Tussen het facet archeologie en de andere facetten van cultuurhistorie: • landschappelijke context (fysisch- en historisch geografische gaafheid van het contemporaine landschap) • stedenbouwkundige context Binnen het facet aardkunde/historische geografie: • samenhang (tussen lijnen, elementen en patronen): mate waarin elementen onderdeel vormen van een grotere eenheid • mate waarin een element de samenhang begrijpelijk maakt (vormfunctie) Tussen het facet historische geografie en de andere facetten van cultuurhistorie: • mate van samenhang met archeologische context • mate van samenhang met stedenbouwkundige context Binnen het facet historische bouwkunde: • synchrone context: voorkomen van monumenten uit dezelfde periode binnen de stadswijk/het complex mate waarin element onderdeel vormt van een grotere eenheid • mate waarin interieur en exterieur samenhangen Tussen het facet historische bouwkunde en de andere facetten: • samenhang met archeologische context • samenhang met historisch geografische context		2	
	Representativiteit	• kenmerkendheid voor een bepaald gebied of periode • het aantal vergelijkbare monumenten van goede fysieke kwaliteit uit dezelfde periode binnen dezelfde archeoregio waarvan de aanwezigheid is vastgesteld en waarvan behoud is gegarandeerd • kenmerkendheid voor / verbonden aan een bepaald gebied, periode, bouwstijl of menselijke activiteit • het aantal vergelijkbare landschapstypen c.q. patronen, lijnen, elementen, van goede fysieke kwaliteit uit dezelfde periode binnen dezelfde regio			1

Molenstraat 41-45

Algemeen:

Blok van drie woningen onder zadeldak, oorspronkelijk gebouwd in 1890 als één woning voor de Budelse koopman Dielis van Bussel. In 1932 werd het pand door de Budelse timmerman Hubertus van Cranenbroek verbouwd tot twee woningen. In 1952 werd de bredere linkerwoning gesplitst in twee wooneenheden. Sindsdien bestaat het complex uit drie wooneenheden.

Beschrijving:

Voorgevel

De voorgevel van het complex is opgebouwd als lijstgevel in schoon metselwerk van rode en donkerrode bakstenen in kruisverband. De rode delen zijn opgebouwd uit handvormbakstenen, dateren van 1890 en zijn voorzien van kalkvoegen. De donkerrode delen in de linker- en middelste woning dateren van 1952 en zijn met Portlandcement gevoegd.

De donkerrode delen in de rechterwoning dateren uit 1932 en zijn eveneens met Portlandcement gevoegd. Bovendien zijn hier knipvoegen aangebracht. Op de begane grond van alle woondelen is een licht uitstekende, licht geschilderde, gepleisterde plint aangebracht. Hierin komen op diverse plaatsen kleine ventilatieroostertjes voor.

Uiterst links en uiterst rechts loopt een kunststof regenpijp langs de gevel naar beneden. Bovenaan de gevel een uitkragende baksteenfries met in de middelste baksteenlaag een overhoekse muizentand. De gevel wordt ter hoogte van de nummers 41 en 43 beëindigd met een zinken bakgoot. Boven nummer 45 is een zinken mastgoot aangebracht.

Links in het linkerwoondeel op nummer 41 is een modern, rechthoekig houten venster aangebracht, opgebouwd uit een enkelruits onder- en bovenraam. Het bovenraam kan daarbij als klepraam functioneren. Onder het venster een uitstekende, betonnen raamdorpel met oren. Bovenaan een steense strek uit 1890, van afwisselend baksteenstrekken en dubbele -koppen.

Rechts in het linkerwoondeel op nummer 41 is een moderne glas-hout voordeur geplaatst. Deze bevat twee ruiten van geel kathedraalglas. Boven de deur een tweeruits bovenlicht, vermoedelijk daterend uit 1952. Deur en bovenlicht zijn gevat in houten kozijnen, waarvan de stijlen rusten op een betonnen drempel met korte deurneuten. Rechts van de deur is een geschilderd huisnummer 41 aangebracht. Boven de deur een steense strek uit 1952 van afwisselend baksteenstrekken en dubbele -koppen.

Links in het middelste woondeel op nummer 43 is een identieke voordeur geplaatst als op nummer 41, echter gespiegeld. Ook het venster rechts van de voordeur is gelijk aan dat van nummer 41. Het metselwerk rondom dit venster, inclusief de strek, dateert van 1952. In het metselwerk tussen de nummers 43 en 45, dat dateert van 1890, is een staafanker aangebracht.

Bij de rechterwoning op nummer 45 is de voordeur in het midden geplaatst. Deze houten voordeur is voorzien van twee panelen met houten omlijstingen. Boven de deur een geprofileerd deurekalf, waarboven een enkelruits bovenlicht. Deur en bovenlicht zijn gevat in houten kozijnen uit 1932, voorzien van een duivenjagersprofiel.

De stijlen hiervan rusten op een betonnen drempel met korte deurneuten. Boven de deur een steense strek uit 1952 van afwisselend baksteenstrekken en dubbele -koppen. In het metselwerk direct rechts van het bovenlicht is een tweede staafanker aangebracht.

Links en rechts van de deur eenzelfde soort vensters als op nummer 41 en 43. Hier dateren de kozijnen echter nog van 1932 en zijn voorzien van een smalle profiellijst. Beide ramen zijn van latere datum.

Linkerzijgevel

De linkerzijgevel van nummer 41 is uitgevoerd als tuitgevel. De gevel is voorzien van een cementpleisterlaag met schijnvoegen in blokverdeling. Onderaan in de gevel is een gecementeerde plint aangebracht, waarboven met schijnvoegen een smalle baan aangebracht is, die de aftoppende rollaag moet voorstellen.

Uiterst links en uiterst rechts is met schijnvoegen een smalle verticale kolom aangebracht, die een hoekliseen zou moeten voorstellen.

Links op de begane grond is een oorspronkelijk rechthoekig, zesruits houten schuifvenster uit 1890 bewaard gebleven. Onder dit venster een schuin geplaatste betonnen of gepleisterde bakstenen raamdorpel. Boven het venster wordt met schijnvoegen een steense strek gesuggereerd.

Ook rechts op de begane grond is een venster aangebracht. Dit is hetzelfde type als de vensters in de voorgevel. Het kozijn is mogelijk ouder. Onderaan een rechte, betonnen raamdorpel met oren, bovenaan wordt met schijnvoegen een steense strek gesuggereerd.

Ter hoogte van de balklaag is zowel links als rechts van het linkervenster een smeedijzeren muuranker aangebracht. Het linkeranker is een staafanker met puntige uiteinden. De top van het rechteranker draagt versieringen in de vorm van een Franse lelie en is voorzien van een andreaskruis.

De twee ankers in het rechterdeel van de gevel zijn verwijderd. De aftekening daarvan met later vernieuwd cement is duidelijk zichtbaar. Opvallend is, dat de beide rechterankers een fractie lager geplaatst waren.

Op het niveau van de zolder zijn twee rechthoekige, houten enkelruits vensters aangebracht. Onder elk van deze twee vensters een schuin geplaatste betonnen of gepleisterde bakstenen raamdorpel. Boven elk venster wordt met schijnvoegen een steense strek gesuggereerd.

Op twee niveaus zijn in totaal vier gordingankers aangebracht. De onderste twee dragen een versiering met een Franse lelie en een andreaskruis, de bovenste twee zijn uitgevoerd als reguliere staafankers met andreaskruisen op de uiteinden.

De schuine zijden van de gevel zijn voorzien van licht uitstekende cementranden. De cementrand links kraagt aan de onderzijde bij de dakvoet trapsgewijs uit. In de bovenste 'laag' van de topgevel zijn twee diagonale schijnvoegen aangebracht.

Het tuitstuk daarboven wordt gevormd door een bakstenen schoorsteen in schoon metselwerk.

Rechterzijgevel

De rechterzijgevel is uitgevoerd als puntgevel en dateert uit 1890. Te zien is, dat de voorgevel iets hoger is opgetrokken dan de achtergevel. De gevel is opgebouwd in schoon metselwerk van rode handvormbakstenen in kruisverband, voorzien van kalkvoegen. Onderaan de gevel een licht uitstekende, licht geschilderde, gepleisterde plint.

Links op de begane grond een rechthoekig houten venster, opgebouwd uit een enkelruits onder- en bovenraam. Het kozijn is voorzien van een smalle, houten omlijsting. Onder het venster een rechte, betonnen of gepleisterde bakstenen raamdorpel. Bovenaan een halfsteense rollaag van rode, machinale bakstenen uit 1932.

Rechts op de begane grond is een rechthoekig houten opkamervenster geplaatst.

Dit venster is opgebouwd uit een vierruits onderraam en een tweeruits bovenraam. Onder het venster een schuin geplaatste, betonnen of gepleisterde bakstenen raamdorpel. Bovenaan een halfsteense rollaag van rode, machinale bakstenen uit 1932. Een kelderlicht ontbreekt hier. Een metalen afvoerpijp steekt recht uit het metselwerk tussen beide vensters.

Op het niveau van de zolder zijn twee rechthoekige, houten vierruits venster aangebracht, die als valramen kunnen functioneren. Onder elk venster een relatief platte, betonnen raamdorpel. Boven elk venster een halfsteense rollaag van rode, machinale bakstenen uit 1932. De schuine randen van de puntgevel zijn voorzien van vlechtingen en reguliere gordingankers met andreaskruisen. De schuine zijden worden afgetopt met een uitstekende cementrand, waarop rode, gesmoorde gevelpannen liggen.

Dak

Het zadeldak van het complex is belegd met rode, gesmoorde muldenpannen. De pannen boven de nummers 41 en 43 dateren van 1952, de pannen van nummer 45 zijn na 2009 vernieuwd, waarbij ook op de grens van beide dakbedekkingen gevelpannen zijn aangebracht. Op de nok staan twee bakstenen schoorstenen, waarvan de linker tevens als tuitstuk van de linkerzijgevel functioneert. Beide schoorstenen zijn opgebouwd in schoon metselwerk van donkerrode bakstenen in een halfsteens verband. Van de linkerschoorsteen steken de bovenste twee baksteenlagen iets uit. Ook in de rechterschoorsteen twee licht uitstekende baksteenlagen, maar de bovenste baksteenlaag ligt iets terug. Een derde schoorsteen, uiterst rechts op de nok, is na 2009 verwijderd.

In het voorste dakschild is boven het venster van nummer 43 in 1952 een dakkapel onder een flauw hellend zadeldak aangebracht. Aan de voorzijde een vierruits houten stolpvenster, waarvan de twee horizontale roeden smal uitgevoerd zijn. De wangen en de topgevel zijn bekleed met een trespa zinken beplating. (Ik blijf van mening dat het trespa-platen zijn, ze zijn weliswaar zilverkleurig, maar wel trespa. Zie de dikte ervan en met flinke schroeven vastgezet, dat doe je niet met zinken platen.) Het licht uitstekende, flauw hellende zadeldak is afgewerkt met een zinken kraal. In het voorste dakschild boven de woning op nummer 45 zijn twee Velux dakramen aangebracht.

Overige zaken

Links achter het pand op nummer 41 is in 1952 een kleine aanbouw onder zadeldak gebouwd. Achter de woning op nummer 45 ligt een reeks van achterbouwen. Al deze achterbouwen worden niet bij dit onderzoek betrokken.

Waarderingen

Deze woningen zijn nabij het oude centrum van Budel gebouwd door een koopman. Mogelijk heeft hij ze als belegging laten bouwen.

Dit geheel van deze woningen laat mooi zien, dat oudere woningen een zekere geschiedenis kunnen herbergen. Aan de buitenkant is al eenvoudig het verschil in zijgevels zichtbaar. De rechterzijgevel is de gevel, zoals die in 1890 met een opkamerraam werd gebouwd. De linkerzijgevel is verbouwd en één of meer bestaande vensters en eventueel een deur zijn mogelijk verwijderd. Om die bouwsporen te verbergen is die gevel op een keurige manier voorzien van een pleisterlaag met schijnvoegen.

In het pand is ook een aantal vensters en voordeuren uit verschillende periodes opgenomen.

In de directe omgeving van dit pand zijn meerdere woningen gebouwd in een vorm, die als imitatie van een landelijke stijl kunnen worden beschouwd. Deze woningen zijn echter allemaal redelijk modern. Aan het begin van de straat, iets verder weg van het centrum van het dorp, staan nog enige oude panden uit voorbije eeuwen.

Het is opvallend dat dit pand uit de negentiende eeuw een andere rooilijn heeft dan andere panden aan deze zijde in deze straat. Rechts zijn een pand uit de dertiger jaren en zijn buurpand uit de vijftiger jaren pal aan de straat gebouwd, terwijl links een woning staat, die nóg verder van de straat staat.

Cultuurhistorische beschrijving en waardering van het aanzicht van een aantal panden in de gemeente Cranendonk

Uitgevoerd in opdracht van de gemeente Cranendonck ten behoeve van een eventuele aanwijzing van deze panden als cultuurhistorisch waardevolle objecten.

Als bijlage is hier de matrix toegevoegd, waarin de diverse aspecten van een object worden gewaardeerd. Maximaal per onderdeel worden 3 punten gegeven, minimaal wordt 1 punt gegeven.

NB. De bouwkundige staat van een pand kan alleen op basis van het buitenaanzicht niet worden beoordeeld. Ook de “herinneringswaarde” die aan het pand verbonden is, is zonder uitgebreid onderzoek niet bekend. Tenzij overduidelijk anders zal hier voor beide onderdelen altijd een (gemiddelde) waardering van 2 punten worden toegekend.

Voor wat de totaalscore betreft, hebben wij de 4 klassen als volgt beoordeeld:

object met 8 tot 12 punten: laag, indifferent

object met 13 tot 16 punten: middelhoog, cultuurhistorisch waardevol

object met 17 tot 20 punten: hoog, gemeentelijk monument

object met 21 tot 24 punten: zeer hoog, rijksmonument

Eindhoven juni 2019

totaalscore: Molenstraat 41-45 Budel 13 (middelhoog cultuurhistorisch waardevol)

Tabel Waarderingscriteria kwaliteiten erfgoed:			Scores		
Kwaliteiten	Waarderingscriteria	Operationele parameters	Hoog	Mid-den	Laag
Beleefde kwaliteit	Zichtbaarheid (herkenbaarheid/ schoonheid)	• zichtbaarheid vanaf het maaiveld als landschapselement • relatie met omgeving: passendheid • verbondenheid met feitelijke historische gebeurtenis • afwisselendheid (diversiteit aan elementen) • zichtbaarheid landschapselementen en patronen (herkenbaarheid) • esthetische kwaliteit: zichtbare uitingen		2	
	Herinnerbaarheid (herinneringswaarde)	• associatie met toegeschreven kwaliteit of gebeurtenis • verbondenheid met feitelijke historische gebeurtenis (symboliek) • associatie met toegeschreven kwaliteit of gebeurtenis (symboliek) • ouderdom		2	
Fysieke kwaliteit	Gaafheid (compleetheid/ herkenbaarheid)	Binnen het facet archeologie/aardkunde: • gaafheid aanwezigheid sporen • ruimtelijke gaafheid: bodemlagen onverstoord, horizontaal • stratificatie intact: bodemlagen onverstoord, verticaal • mobilia in situ: losse onderdelen nog op hun plek • ruimtelijke relatie tussen mobilia onderling / mobilia en sporen Binnen het facet historische geografie: • mate waarin landschapselementen en -patronen in tact zijn • mate waarin oorspronkelijk karakter behouden is (authenticiteit) Binnen het facet historische bouwkunde: • compleetheid: mate waarin alle stijlelementen aanwezig zijn • authenticiteit: mate waarin oorspronkelijk bouwkundig, stedenbouwkundig karakter en/of de gebruiksfunctie (lege hulzen!) behouden is		2	
	Geconserveerdheid (technische staat, conservering)	• aanwezigheid antropogeen biochemisch residu • conservering artefacten (metaal/overig) • conservering organisch materiaal • mate waarin landschapselementen in evenwicht verkeren met de abiotische omgeving (veelal grondwaterstand) • bouwkundige staat		2	
Inhoudelijke kwaliteit	Zeldzaamheid	• het aantal vergelijkbare monumenten (complextypen) van goede fysieke kwaliteit uit dezelfde periode binnen dezelfde microregio waarvan de aanwezigheid is vastgesteld • het aantal vergelijkbare landschapstypen c.q. patronen, lijnen, elementen, van goede fysieke kwaliteit uit dezelfde periode binnen dezelfde regio • het aantal vergelijkbare monumenten (complextypen) uit dezelfde periode binnen dezelfde regio • innovativiteit: pionierskarakter			1

Tabel Waarderingscriteria kwaliteiten erfgoed:			Scores		
	Informativiteit (informatiewaarde)	• betekenis voor de wetenschap: recent en systematisch onderzoek van de betreffende archeologische periode • afleesbaarheid (herkenbaarheid) van de genese van het historisch landschap (landschapstype) • betekenis voor de wetenschap c.q. belang voor (bouw)geschiedenis • mate waarin het object, bouwwerk/complex de sporen toont c.q. uitdrukking is van o.a. culturele, sociaal-economische, geestelijke, technische bestuurlijke ontwikkelingen			1
	Samenhangendheid (ensemble- of contextwaarde)	Binnen het facet archeologie: • synchrone context: wel/niet voorkomen van monumenten uit dezelfde periode binnen de microregio • diachrone context: wel/niet voorkomen van monumenten uit opeenvolgende perioden binnen de microregio Tussen het facet archeologie en de andere facetten van cultuurhistorie: • landschappelijke context (fysisch- en historisch geografische gaafheid van het contemporaine landschap) • stedenbouwkundige context Binnen het facet aardkunde/historische geografie: • samenhang (tussen lijnen, elementen en patronen): mate waarin elementen onderdeel vormen van een grotere eenheid • mate waarin een element de samenhang begrijpelijk maakt (vormfunctie) Tussen het facet historische geografie en de andere facetten van cultuurhistorie: • mate van samenhang met archeologische context • mate van samenhang met stedenbouwkundige context Binnen het facet historische bouwkunde: • synchrone context: voorkomen van monumenten uit dezelfde periode binnen de stadswijk/het complex mate waarin element onderdeel vormt van een grotere eenheid • mate waarin interieur en exterieur samenhangen Tussen het facet historische bouwkunde en de andere facetten: • samenhang met archeologische context • samenhang met historisch geografische context			1
	Representativiteit	• kenmerkendheid voor een bepaald gebied of periode • het aantal vergelijkbare monumenten van goede fysieke kwaliteit uit dezelfde periode binnen dezelfde archeoregio waarvan de aanwezigheid is vastgesteld en waarvan behoud is gegarandeerd • kenmerkendheid voor / verbonden aan een bepaald gebied, periode, bouwstijl of menselijke activiteit • het aantal vergelijkbare landschapstypen c.q. patronen, lijnen, elementen, van goede fysieke kwaliteit uit dezelfde periode binnen dezelfde regio		2	

Molenstraat 47

Algemeen:

Enkellaags woonhuisgedeelte onder mansardedak van een oorspronkelijke langgevelboerderij, gebouwd in 1934 door de Budelse fabrieksarbeider Johannes A. de Laat Jr. In 1968 werd het bedrijfsgedeelte van de boerderij gesloopt en vervangen door een winkelhuis.

Beschrijving:

Vorgevel

De voorgevel van het pand is opgebouwd in schoon metselwerk van rode bakstenen in kruisverband met knipvoegen. Trasraam met cementvoegen en afgetopt met een rollaag van drieklezoren, met in de hoeken twee op elkaar geplaatste baksteenkoppen. In het trasraam komen op enkele plaatsen verticale ventilatiegleuven voor.

Centraal in de voorgevel de originele houten voordeur, opgebouwd uit een zestal panelen in diverse formaten met in het midden een rechthoekig venster met een ruit van geel kathedraalglas. Voor het venster is een gietijzeren deurrooster geplaatst. Onder het venster een koperen brievenbus met opschrift "BRIEVEN". Verder is de deur voorzien van een metalen deurklink.

Boven de deur een zesruits bovenlicht met omrande ruiten van geel kathedraalglas. Deur en bovenlicht zijn gevat in houten kozijnen, waarvan de stijlen rusten op een granito drempel. Boven de deur een anderhalfsteense strek met donkere voegen.

Vóór de deur ligt een terrazzo stoepje van donkergrijs, lichtgrijs en rood terrazzo en vierkante mozaïektegeltjes.

Zowel links als rechts van de deur is een rechthoekig houten T-stolpvenster aangebracht, met een zesruits bovenraam met omrande ruiten van licht getint kathedraalglas. In de bovendorpel van het bovenraam is een metalen ventilatieroostertje aangebracht.

Beide kozijnstijlen bevatten metalen duimen, een teken dat hier oorspronkelijk luiken aanwezig waren. Ook de wigvormige metalen luikvastzetters zijn nog aanwezig. Onder elk venster een rechte raamdorpel van donkere, geglazuurde, hardgebakken tegels uit 1968. Boven elk venster een anderhalfsteense strek met donkere voegen.

Bovenaan de gevel een licht uitstekende halfsteense rollaag met op de hoeken twee op elkaar geplaatste baksteenkoppen. Hierboven een smal binnenboeiiboord.

De gevel wordt beëindigd met een bakgoot, die met trespaplaten bekleed is en is afgewerkt met een zinken kraal.

Uiterst rechts loopt een kunststof regenpijp uit de bakgoot langs de gevel van het winkelpand op nummer 47a naar beneden.

Linkerzijgevel

De linkerzijgevel is opgebouwd als geknikte tuitgevel in schoon metselwerk van rode bakstenen in een halfsteens verband. Trasraam, afgetopt met een rollaag van drieklezoren, met in de hoeken twee op elkaar geplaatste baksteenkoppen.

In het trasraam komen op enkele plaatsen verticale ventilatiegleuven voor. Uiterst rechts loopt een kunststof regenpijp vanuit de bakgoot van de voorgevel langs de zijgevel naar beneden.

Rechts op de begane grond een venster, zoals die in de voorgevel. De ruiten van de bovenramen bevatten hier echter normaal, transparant glas en de strekken zijn voorzien van reguliere voegen. Duimen en luikvastzetters zijn hier blijven zitten.

Links op de begane grond een rechthoekig houten opkamervenster, dat een maatje kleiner is dan het venster rechts, maar gelijk is qua opbouw.

Dit venster is nooit voorzien geweest van luiken; duimen en luikvastzetters zijn hier niet aanwezig.

Dwars tegen de onderzijde van dit deel van de gevel staat een houten poort. De aanwezigheid en vorm van een eventuele raamdorpel kon hierdoor niet vastgesteld worden. Wel is duidelijk dat er geen kelderlicht in de gevel aangebracht is.

Op het niveau van de zolder twee vensters, gelijk aan het opkamervenster. De ruiten van de bovenramen zijn hier van licht getint kathedraalglas. Onder het linkervenster een originele, schuin geplaatste, bakstenen raamdorpel, onder het rechtervenster een schuin geplaatste raamdorpel van donkere, geglaazuurde, hardgebakken tegels. Rechts in de top van de gevel is een aluminium ventilatierooster aangebracht.

In de linkerzijgevel is goed te zien dat de voorgevel hoger is opgetrokken dan de achtergevel. In de schuine zijden van de gevel zijn gordingankers aangebracht. De schuine zijden worden beëindigd door een licht uitstekende halfsteense rollaag. Ter hoogte van de dakvoet rechts loopt deze rollaag loodrecht naar beneden. Rechts daarvan een langwerpige, driehoekige vlechting in verticaalverband. Ook links loopt de rollaag nabij de dakvoet verticaal naar beneden en loopt dan kort horizontaal in de richting van de dakvoet. De schuine zijden van de gevel zijn belegd met blauwe, gesmoorde gevelpannen. Het tuitstuk wordt gevormd door een bakstenen schoorsteen.

Dak

Het mansardedak is belegd met blauwe, gesmoorde muldenpannen. Rechts in het onderste, voorste dakschild is een houten dakkapel onder platdak geplaatst. Aan de voorzijde hiervan drie ramen, waarvan de buitenste opengeslagen kunnen worden. Bovenaan beide wangen zijn gevelpannen aangebracht. Het platdakje is belegd met blauwe, gesmoorde muldenpannen. Links op de nok een korte, bakstenen schoorsteen, opgebouwd in een halfsteens verband. Bovenaan een halfsteense rollaag, met in de hoeken twee op elkaar geplaatste baksteenkoppen.

Waarderingen

Deze boerderij is nabij het centrum van Budel gebouwd, in de nabijheid van de weg naar Gastel. De omgeving hier was dus in de dertiger jaren nog sterk agrarisch. De woning is gebouwd onder een mansardekap, hetgeen in de dertiger jaren van de twintigste eeuw tot de standaard hoorde. De meeste vensters en ook de voordeur zijn nog origineel.

Nu is ook meteen verklaard, waarom het buurpand uit de zestiger jaren direct tegen deze boerderij is gebouwd. Het bedrijfs gedeelte van de nog relatief jonge boerderij werd door dat winkelpand vervangen. Voor een boerderij was op deze locatie in de zestiger jaren geen plaats meer.

In de directe omgeving van dit pand zijn meerdere woningen gebouwd in een vorm, die als imitatie van een landelijke stijl kan worden beschouwd. Deze woningen zijn echter allemaal redelijk modern. Aan het begin van de straat staan nog wel enige oude panden uit voorbije eeuwen.

Het is opvallend dat dit pand uit de jaren dertig van de twintigste eeuw een andere rooilijn heeft dan andere panden aan deze zijde in deze straat. Links staat nog een pand, dat op het eind van de negentiende eeuw werd gebouwd en zijn buurpand uit de vijftiger jaren staat nóg verder van de straat af.

Cultuurhistorische beschrijving en waardering van het aanzicht van een aantal panden in de gemeente Cranendonk

Uitgevoerd in opdracht van de gemeente Cranendonck ten behoeve van een eventuele aanwijzing van deze panden als cultuurhistorisch waardevolle objecten.

Als bijlage is hier de matrix toegevoegd, waarin de diverse aspecten van een object worden gewaardeerd. Maximaal per onderdeel worden 3 punten gegeven, minimaal wordt 1 punt gegeven.

NB. De bouwkundige staat van een pand kan alleen op basis van het buitenaanzicht niet worden beoordeeld. Ook de "herinneringswaarde" die aan het pand verbonden is, is zonder uitgebreid onderzoek niet bekend. Tenzij overduidelijk anders zal hier voor beide onderdelen altijd een (gemiddelde) waardering van 2 punten worden toegekend.

Voor wat de totaalscore betreft, hebben wij de 4 klassen als volgt beoordeeld:

object met 8 tot 12 punten: laag, indifferent

object met 13 tot 16 punten: middelhoog, cultuurhistorisch waardevol

object met 17 tot 20 punten: hoog, gemeentelijk monument

object met 21 tot 24 punten: zeer hoog, rijksmonument

Eindhoven juni 2019

totaalscore: Molenstraat 47 Budel 13 (middelhoog cultuurhistorisch waardevol)

Tabel Waarderingscriteria kwaliteiten erfgoed:			Scores		
Kwaliteiten	Waarderingscriteria	Operationele parameters	Hoog	Mid-den	Laag
Beleefde kwaliteit	Zichtbaarheid (herkenbaarheid/ schoonheid)	• zichtbaarheid vanaf het maaiveld als landschapselement • relatie met omgeving: passendheid • verbondenheid met feitelijke historische gebeurtenis • afwisselendheid (diversiteit aan elementen) • zichtbaarheid landschapselementen en patronen (herkenbaarheid) • esthetische kwaliteit: zichtbare uitingen		2	
	Herinnerbaarheid (herinneringswaarde)	• associatie met toegeschreven kwaliteit of gebeurtenis • verbondenheid met feitelijke historische gebeurtenis (symboliek) • associatie met toegeschreven kwaliteit of gebeurtenis (symboliek) • ouderdom		2	
Fysieke kwaliteit	Gaafheid (compleetheid/ herkenbaarheid)	Binnen het facet archeologie/aardkunde: • gaafheid aanwezigheid sporen • ruimtelijke gaafheid: bodemlagen onverstoord, horizontaal • stratificatie intact: bodemlagen onverstoord, verticaal • mobilia in situ: losse onderdelen nog op hun plek • ruimtelijke relatie tussen mobilia onderling / mobilia en sporen Binnen het facet historische geografie: • mate waarin landschapselementen en -patronen in tact zijn • mate waarin oorspronkelijk karakter behouden is (authenticiteit) Binnen het facet historische bouwkunde: • compleetheid: mate waarin alle stijlelementen aanwezig zijn • authenticiteit: mate waarin oorspronkelijk bouwkundig, stedenbouwkundig karakter en/of de gebruiksfunctie (lege hulzen!) behouden is		2	
	Geconserveerdheid (technische staat, conservering)	• aanwezigheid antropogeen biochemisch residu • conservering artefacten (metaal/overig) • conservering organisch materiaal • mate waarin landschapselementen in evenwicht verkeren met de abiotische omgeving (veelal grondwaterstand) • bouwkundige staat		2	
Inhoudelijke kwaliteit	Zeldzaamheid	• het aantal vergelijkbare monumenten (complextypen) van goede fysieke kwaliteit uit dezelfde periode binnen dezelfde microregio waarvan de aanwezigheid is vastgesteld • het aantal vergelijkbare landschapstypen c.q. patronen, lijnen, elementen, van goede fysieke kwaliteit uit dezelfde periode binnen dezelfde regio • het aantal vergelijkbare monumenten (complextypen) uit dezelfde periode binnen dezelfde regio • innovativiteit: pionierskarakter			1

Tabel Waarderingscriteria kwaliteiten erfgoed:			Scores		
	Informativiteit (informatiewaarde)	• betekenis voor de wetenschap: recent en systematisch onderzoek van de betreffende archeologische periode • afleesbaarheid (herkenbaarheid) van de genese van het historisch landschap (landschapstype) • betekenis voor de wetenschap c.q. belang voor (bouw)geschiedenis • mate waarin het object, bouwwerk/complex de sporen toont c.q. uitdrukking is van o.a. culturele, sociaal-economische, geestelijke, technische bestuurlijke ontwikkelingen			1
	Samenhangendheid (ensemble- of contextwaarde)	Binnen het facet archeologie: • synchrone context: wel/niet voorkomen van monumenten uit dezelfde periode binnen de microregio • diachrone context: wel/niet voorkomen van monumenten uit opeenvolgende perioden binnen de microregio Tussen het facet archeologie en de andere facetten van cultuurhistorie: • landschappelijke context (fysisch- en historisch geografische gaafheid van het contemporaine landschap) • stedenbouwkundige context Binnen het facet aardkunde/historische geografie: • samenhang (tussen lijnen, elementen en patronen): mate waarin elementen onderdeel vormen van een grotere eenheid • mate waarin een element de samenhang begrijpelijk maakt (vormfunctie) Tussen het facet historische geografie en de andere facetten van cultuurhistorie: • mate van samenhang met archeologische context • mate van samenhang met stedenbouwkundige context Binnen het facet historische bouwkunde: • synchrone context: voorkomen van monumenten uit dezelfde periode binnen de stadswijk/het complex mate waarin element onderdeel vormt van een grotere eenheid • mate waarin interieur en exterieur samenhangen Tussen het facet historische bouwkunde en de andere facetten: • samenhang met archeologische context • samenhang met historisch geografische context		2	
	Representativiteit	• kenmerkendheid voor een bepaald gebied of periode • het aantal vergelijkbare monumenten van goede fysieke kwaliteit uit dezelfde periode binnen dezelfde archeoregio waarvan de aanwezigheid is vastgesteld en waarvan behoud is gegarandeerd • kenmerkendheid voor / verbonden aan een bepaald gebied, periode, bouwstijl of menselijke activiteit • het aantal vergelijkbare landschapstypen c.q. patronen, lijnen, elementen, van goede fysieke kwaliteit uit dezelfde periode binnen dezelfde regio			1

Nieuwstraat 1-3

Algemeen:

Enkellaags dubbel winkelpand onder zadeldak. Het kadaster registreerde in 1837/1838 een 'verbetering', uitgevoerd door eigenaar Willem van de Wiel een schoolonderwijzer uit Budel.

De kap van het pand dateert mogelijk nog uit deze periode. In 1942 werd het pand verbouwd, vermoedelijk onder architectuur van de Budelse architect Louis Neeskens, waarbij de kenmerkende kopgevel aan het Schutstraatje ontstond. Links werd toen ook een topgevel gebouwd, deze is echter tussen 1985 en 2009 gesloopt.

De achterbouwen van beide adressen worden niet in deze beschrijving betrokken.

Beschrijving:

Voorgevel Nieuwstraat 1

De voorgevel van het linkerdeel van het dubbelpand, Nieuwstraat 1, is tussen 1985 en 2009 vernieuwd in de huidige situatie. De lijstgevel is voorzien van roodmarmeren platen. Ongeveer in het midden van de gevel loopt een roodmarmeren tussendorpelband in een licht afwijkende tint. Centraal in de gevel bevindt zich een diepe portiek met driehoekig oppervlak. De wangen van deze portiek zijn bekleed met winkelpuien uit glas en kunststof, deels voorzien van plinten, bekleed met roodmarmeren platen. Links bovenaan is een reclame-uiting voor de firma ATEP aangebracht. Centraal, vooraan in de gevel is een drieledige kunststofwand geplaatst met daarop een reclame-uiting. De wand steekt aan de bovenzijde een stuk uit, is onderdeel van een driezijdige vitrine en staat op een ondiepe, terugliggende, donker geschilderde, betonnen plint. Links in het rechtergeveldeel van de voorgevel is een smalle, langwerpige kunststof etalageruit aangebracht. De gevel wordt beëindigd door een houten plansiergoot, afgewerkt met een zinken kraal.

Voorgevel Nieuwstraat 3

Ook de winkelpui in de voorgevel van het rechterdeel van het dubbelpand, Nieuwstraat 3, is tussen 1985 en 2009 verbouwd in de huidige situatie. Boven de pui en in een smal deel rechts van de pui zijn wit geschilderde, bakstenen geveldelen zichtbaar, die dateren uit 1970, toen de gehele voorgevel van het dubbelpand werd verbouwd ten behoeve van de firma ATEP. Deze geveldelen zijn gemetseld in een wild verband.

De forse en brede kunststof winkelpui is opgebouwd uit twee rechthoekige ramen links en rechts. Daar tussen is een frame met vier enkelruits kunststof-glasdeuren aangebracht, met boven elke deur een ondiep enkelruits bovenlicht.

Boven het geheel van deuren en ramen is over de gehele breedte een rechthoekige lijst aangebracht, met daarin opgenomen een omrand veld. Centraal op deze lijst en uiterst links en rechts zijn reclame-uitingen aangebracht ten behoeve van de fashion- & lifestylewinkel 2 Lou. Uiterst rechts loopt een regenpijp langs het smalle bakstenen geveldeel naar beneden.

Ook deze gevel wordt beëindigd door een houten plansiergoot, afgewerkt met een zinken kraal. De goot is een voortzetting van de goot van nummer 1.

Linkerzijgevel Nieuwstraat 1

De linkerzijgevel van Nieuwstraat 1 is grotendeels bebouwd met het pand van de buurman op Markt 9-9a. Na 1985 heeft men de kenmerkende geveldelen met in- en uitwenkende contouren uit 1942 gesloopt. De top van de gevel uit 1837/1838 is nog net zichtbaar. Het betreft een klein geveldeel, opgebouwd in schoon metselwerk van lichtrode en rode handvormbakstenen.

Cultuurhistorisch bureau Hüsken en Zoon Eindhoven 2019

In dit geveldeel is een smeedijzeren sieranker aangebracht dat vermoedelijk eveneens uit 1837/1838 stamt. De onderzijde van de schieter van het anker is vertakt met twee krullen. De bovenzijde is korter en vertakt in twee S-vormige delen.

De beide korte, schuine zijden van de gevel zijn belegd met blauwe, gesmoorde gevelpannen. Een eindnok-pan ontbreekt.

Rechterzijgevel Nieuwstraat 3

De rechterzijgevel van het dubbelpand is opgebouwd als een wit geschilderde, ruw gestucte topgevel met in- en uitzwenkende contouren. Onderaan in de gevel een antracietkleurige, geschilderde, gladde, gepleisterde plint.

Uiterst links op de begane grond is, ter breedte van een baksteenkop, een smalle, verticale strook wit geschilderd metselwerk aangebracht, als uiteinde van een muurdeel uit 1970, uiterst rechts in de voorgevel van nummer 3.

Centraal op de begane grond is direct boven de plint een rechthoekige, liggende winkelruit aangebracht. Deze winkelruit dateert vermoedelijk van de verbouwing in 1970, is opgebouwd uit twee enkelvoudige ruiten en is gevat in een houten kozijn. Het geheel is voorzien van een grijs geschilderde, betonnen omlijsting. Even rechts van de bovendorpel van het lijstwerk is een aluminium ventilatierooster aangebracht.

Ter hoogte van de balklaag zijn vier smeedijzeren sierankers in de gevel aangebracht. De schieters van deze ankers uit 1837/1838 zijn aan de boven- en onderzijden vertakt in twee krullen. Op deze hoogte steekt de gevel uiterst links en rechts iets uit. Aan de linkerzijde is in het metselwerk een uitkraging aangebracht. Aan beide zijden zijn ongeschilderde en ongepleisterde, tufstenen schouders aangebracht, voorzien van een kwarthol profiel.

Op het niveau van de zolder zijn twee rechthoekige houten T-stolpvensters aangebracht, die mogelijk ook uit 1942 dateren. De middenstijl met stolp van de onderramen is breed uitgevoerd. Elk onderraam wordt in twee ruiten verdeeld door middel van een smalle, houten roede. De bovenramen zijn tweeruits. Onder elk venster een schuin geplaatste, wit geschilderde, bakstenen raamdorpel.

Boven de vensters zijn drie smeedijzeren sierankers aangebracht. Uit de aanwezigheid van het middelste anker blijkt dat er zich een balklaag in het pand bevindt die de zolder van een vliering scheidt. Deze vliering wordt verlicht door een vierruits stalen rondlicht uit 1942, dat verdiept ligt ten opzichte van een halfsteense rollaag van donkerrode machinale bakstenen.

Boven de bovenste helft van het rondlicht is een licht uitstekende rondboog van baksteenkoppen op hun platte kant aangebracht. Onderaan deze boog twee horizontaal geplaatste, licht uitstekende baksteenkoppen. Onderaan in de nis wordt de rollaag onderbroken door een taps toelopende, tufstenen sluitsteen, met aan de bovenzijde een halfmond, uitstekend lekgootje. Boven het rondlicht zijn twee smeedijzeren staafankers aangebracht die in de gordingen bevestigd zijn.

Ter hoogte van de zolder loopt de gevel links en rechts loodrecht omhoog om uit te komen in een tufstenen blok dat als aanzetsteen dient voor een in- en uitzwenkende gevellijn van de gevel die wordt afgetopt met ongeschilderde, ongepleisterde, tufstenen dekplaten, waaronder loodslabben aangebracht zijn. Deze tufstenen elementen zijn bij de verbouwing van 1942 aangebracht.

Ter hoogte van de balklaag tussen de zolder en de vloering is de gevel ingezwenkt en loopt deze bovenaan kort horizontaal. Vervolgens is een forse uitzwenking aangebracht. Ter hoogte van deze uitzwenking zijn, zowel links als rechts twee eenvoudige, diagonaal geplaatste staafankers als gordingankers aangebracht.

Na de uitzwenking loopt de gevel kort, schuin naar buiten, omhoog. Dit smalle geveldeel is niet voorzien van een tufstenen dekplaat.

Het geveldeel boven de vloering vertoont inzwenkende contouren en bevat aan de onderzijden een afgeronde tufstenen aanzetsteen. Ter hoogte van deze inzwenkingen is zowel links als rechts een diagonaal geplaatst, smeedijzeren sieranker als gordinganker aangebracht. Deze sierankers zijn vergelijkbaar met de overige sierankers. Het linkeranker is echter aan de onderzijde van de schieter puntvormig.

De inzwenkingen lopen bovenaan kort horizontaal om uit te komen in het rechthoekige topstuk, waarvan de zijanten niet voorzien zijn van tufstenen randen. In het geveldeel aan de onderzijde van het topstuk is een smeedijzeren sieranker geplaatst, dat gelijk is aan het anker in de top van de linkerzijgevel. Het topstuk wordt beëindigd met een ezelsrug van donkerrode bakstenen. Op de nok van de ezelsrug is een smeedijzeren sierhekje geplaatst, voorzien van voluten.

e loze geveldelen van de topgevel zijn aan de achterzijden ongeschilderd. Hier is het schone metselwerk van donkerrode bakstenen uit 1942 zichtbaar.

Achtergevel

Staande in het Schutstraatje is een klein, blind deel van de achtergevel van nummer 3 zichtbaar. Dit geveldeel dateert vermoedelijk nog uit 1837/1838 en is opgebouwd in schoon metselwerk van lichtrode en rode handvormbakstenen in kruisverband. Dit geveldeel wordt beëindigd door een zinken bakgoot.

Dak

Het zadeldak is belegd met dubbele, betonnen golfpannen, type sneldekpan.

Onderaan in het voorste dakschild zijn vier dakvensters uit 1942 aangebracht. Vooraan in elk dakvenster een vierruits stolpraam met een brede middenstijl met stolp en smalle roeden. Links en rechts van elk stolpraam zijn korte, houten vleugelstukken aangebracht. De wangen van de dakvensters zijn bekleed met zink. Oorspronkelijk waren de dakvensters voorzien van een zadeldakje met voorschild. Vermoedelijk zijn deze bij de verbouwing in 1970 verdwenen en hebben ze plaatsgemaakt voor een platdak met licht uitstekende houten dakranden, afgewerkt met een zinken kraal.

Uit het voorste dakschild steken verder nog twee metalen afvoerpijpen.

Waarderingen

De Nieuwstraat is een van de zijstraten van de Markt in het centrum van Budel. Hier mogen de oudste panden van het dorp worden verwacht.

De kern van het pand, dat hier stond, werd in 1837/1838 vernieuwd en is dus inderdaad een van de oudste panden in het centrum.

De bekende Budelse architect Neeskens is vermoedelijk degene geweest die tijdens een verbouwing in 1942 aan de korte zijden van het pand twee typerende zijgevels heeft toegevoegd.

Dit soort in- en uitzwenkende gevels zijn in Budel op meer plaatsen aangetroffen (bijvoorbeeld aan de Willem II straat 2) en werden in of na de Tweede Wereldoorlog gebouwd. Daarbij is de vorm van de gevel van de zogenaamde Teutenhuizen gekopieerd.

Het pand heeft een groot volume en was rond 1830 eigendom van een schoolonderwijzer. Onderzoek naar het verre verleden van dit pand zou mogelijk verrassende resultaten kunnen opleveren.

Zoals overal in dorps- en stadscentra gebeurt, is ook dit huis ingericht als winkelpand. De pui is nu volledig in beslag genomen door etalages en ruime entreepartijen. Helaas zijn door twee verschillende zaken twee afwijkende winkelpuien gebouwd. Daardoor is een druk, rommelig beeld ontstaan.

Cultuurhistorische beschrijving en waardering van het aanzicht van een aantal panden in de gemeente Cranendonk

Uitgevoerd in opdracht van de gemeente Cranendonck ten behoeve van een eventuele aanwijzing van deze panden als cultuurhistorisch waardevolle objecten.

Als bijlage is hier de matrix toegevoegd, waarin de diverse aspecten van een object worden gewaardeerd. Maximaal per onderdeel worden 3 punten gegeven, minimaal wordt 1 punt gegeven.

NB. De bouwkundige staat van een pand kan alleen op basis van het buitenaanzicht niet worden beoordeeld. Ook de "herinneringswaarde" die aan het pand verbonden is, is zonder uitgebreid onderzoek niet bekend. Tenzij overduidelijk anders zal hier voor beide onderdelen altijd een (gemiddelde) waardering van 2 punten worden toegekend.

Voor wat de totaalscore betreft, hebben wij de 4 klassen als volgt beoordeeld:

object met 8 tot 12 punten: laag, indifferent

object met 13 tot 16 punten: middelhoog, cultuurhistorisch waardevol

object met 17 tot 20 punten: hoog, gemeentelijk monument

object met 21 tot 24 punten: zeer hoog, rijksmonument

Eindhoven juni 2019

totaalscore: Nieuwstraat 1-3 Budel 16 (middelhoog cultuurhistorisch waardevol)

Tabel Waarderingscriteria kwaliteiten erfgoed:			Scores		
Kwaliteiten	Waarderingscriteria	Operationele parameters	Hoog	Mid-den	Laag
Beleefde kwaliteit	Zichtbaarheid (herkenbaarheid/ schoonheid)	• zichtbaarheid vanaf het maaiveld als landschapselement • relatie met omgeving: passendheid • verbondenheid met feitelijke historische gebeurtenis • afwisselendheid (diversiteit aan elementen) • zichtbaarheid landschapselementen en patronen (herkenbaarheid) • esthetische kwaliteit: zichtbare uitingen		2	
	Herinnerbaarheid (herinneringswaarde)	• associatie met toegeschreven kwaliteit of gebeurtenis • verbondenheid met feitelijke historische gebeurtenis (symboliek) • associatie met toegeschreven kwaliteit of gebeurtenis (symboliek) • ouderdom		2	
Fysieke kwaliteit	Gaafheid (compleetheid/ herkenbaarheid)	Binnen het facet archeologie/aardkunde: • gaafheid aanwezigheid sporen • ruimtelijke gaafheid: bodemlagen onverstoord, horizontaal • stratificatie intact: bodemlagen onverstoord, verticaal • mobilia in situ: losse onderdelen nog op hun plek • ruimtelijke relatie tussen mobilia onderling / mobilia en sporen Binnen het facet historische geografie: • mate waarin landschapselementen en -patronen in tact zijn • mate waarin oorspronkelijk karakter behouden is (authenticiteit) Binnen het facet historische bouwkunde: • compleetheid: mate waarin alle stijlelementen aanwezig zijn • authenticiteit: mate waarin oorspronkelijk bouwkundig, stedenbouwkundig karakter en/of de gebruiksfunctie (lege hulzen!) behouden is		2	
	Geconserveerdheid (technische staat, conservering)	• aanwezigheid antropogeen biochemisch residu • conservering artefacten (metaal/overig) • conservering organisch materiaal • mate waarin landschapselementen in evenwicht verkeren met de abiotische omgeving (veelal grondwaterstand) • bouwkundige staat		2	
Inhoudelijke kwaliteit	Zeldzaamheid	• het aantal vergelijkbare monumenten (complextypen) van goede fysieke kwaliteit uit dezelfde periode binnen dezelfde microregio waarvan de aanwezigheid is vastgesteld • het aantal vergelijkbare landschapstypen c.q. patronen, lijnen, elementen, van goede fysieke kwaliteit uit dezelfde periode binnen dezelfde regio • het aantal vergelijkbare monumenten (complextypen) uit dezelfde periode binnen dezelfde regio • innovativiteit: pionierskarakter		2	

Tabel Waarderingscriteria kwaliteiten erfgoed:			Scores		
	Informativiteit (informatiewaarde)	• betekenis voor de wetenschap: recent en systematisch onderzoek van de betreffende archeologische periode • afleesbaarheid (herkenbaarheid) van de genese van het historisch landschap (landschapstype) • betekenis voor de wetenschap c.q. belang voor (bouw)geschiedenis • mate waarin het object, bouwwerk/complex de sporen toont c.q. uitdrukking is van o.a. culturele, sociaal-economische, geestelijke, technische bestuurlijke ontwikkelingen		2	
	Samenhangendheid (ensemble- of contextwaarde)	Binnen het facet archeologie: • synchrone context: wel/niet voorkomen van monumenten uit dezelfde periode binnen de microregio • diachrone context: wel/niet voorkomen van monumenten uit opeenvolgende perioden binnen de microregio Tussen het facet archeologie en de andere facetten van cultuurhistorie: • landschappelijke context (fysisch- en historisch geografische gaafheid van het contemporaine landschap) • stedenbouwkundige context Binnen het facet aardkunde/historische geografie: • samenhang (tussen lijnen, elementen en patronen): mate waarin elementen onderdeel vormen van een grotere eenheid • mate waarin een element de samenhang begrijpelijk maakt (vormfunctie) Tussen het facet historische geografie en de andere facetten van cultuurhistorie: • mate van samenhang met archeologische context • mate van samenhang met stedenbouwkundige context Binnen het facet historische bouwkunde: • synchrone context: voorkomen van monumenten uit dezelfde periode binnen de stadswijk/het complex mate waarin element onderdeel vormt van een grotere eenheid • mate waarin interieur en exterieur samenhangen Tussen het facet historische bouwkunde en de andere facetten: • samenhang met archeologische context • samenhang met historisch geografische context		2	
	Representativiteit	• kenmerkendheid voor een bepaald gebied of periode • het aantal vergelijkbare monumenten van goede fysieke kwaliteit uit dezelfde periode binnen dezelfde archeoregio waarvan de aanwezigheid is vastgesteld en waarvan behoud is gegarandeerd • kenmerkendheid voor / verbonden aan een bepaald gebied, periode, bouwstijl of menselijke activiteit • het aantal vergelijkbare landschapstypen c.q. patronen, lijnen, elementen, van goede fysieke kwaliteit uit dezelfde periode binnen dezelfde regio		2	

Nieuwstraat 122-124, Budel

Algemeen

Enkellaags dubbel horecapand onder zadeldak, gebouwd in 1910 door de Budelse bierbrouwer Jan H.L. Nelissen. Links achter het pand is in 1958 een aanbouw gerealiseerd. De achterbouw rechtsachter het pand is, evenals de rechterzijgevel, van 1980 of van latere datum.

Beschrijving

De voorgevel

De oostelijke voorgevel is opgebouwd in wit geschilderde bakstenen in kruisverband. Onderzijde met een wit geschilderde, gepleisterde plint en enkele kleine ventilatieroostertjes. Ter hoogte van de boven- en onderdorpels zijn platte cordonbanden aangebracht als boven- en onderdorpelbanden.

Het linkerdeel met een café op nummer 124

Centraal geplaatste moderne glas-houtdeur boven een betonnen drempel, die deels is voorzien van een rand antracietkleurige halve tegels en verder korte deurneuten bevat. Boven de deur een bovenlicht dat met een houten plaat is dichtgezet. In deze plaat een ventilatierooster. Deur en bovenlicht zijn gevat in houten kozijnen. Bovenaan een anderhalfsteense segmentboog met aan beide zijden een gepleisterde aanzetsteen die een geheel vormt met de bovendorpelband. Het boogveld hieronder is gepleisterd.

Links en rechts van de deur een rechthoekig houten venster, opgebouwd uit een enkelruits onder- en bovenraam. Onder de vensters schuin geplaatste betonnen raamdorpels. Bovenaan een anderhalfsteense segmentboog met aan beide zijden een gepleisterde aanzetsteen die een geheel vormt met de bovendorpelband. Het boogveld hieronder is gepleisterd.

Het rechterdeel met een cafézaal op nummer 122

Links een deur die gelijk is aan de deur op nummer 124. De halve antracietkleurige tegels aan de onderzijde van de drempel zijn hier niet aangebracht. Rechts van de deur een venster dat nagenoeg gelijk is aan die van nummer 124, echter een maatje breder. Rechts een breed, rechthoekig houten venster, opgebouwd uit een enkelruits onderraam en een drieruits bovenraam, waarvan het middelste raam breder is dan de twee buitenste ramen. Onder het venster een schuin geplaatste betonnen raamdorpel. De bovendorpelband vormt hier de overspanning van het venster. Uiterst rechts in de voorgevel is een kunststof regenpijp aangebracht.

Ter hoogte van de balklaag zijn enkele eenvoudige staafankers in de gevel aangebracht. Hierboven een rijkversierde fries, opgebouwd uit een platte muizentandlijst en een dubbele overhoekse muizentandlijst daarboven. De gevel wordt beëindigd door een geprofileerde houten bakgoot met zinken kraal.

De linkerzijgevel

De zuidelijke linkerzijgevel is wit geschilderd, gepleisterd en voorzien van schijnvoegen in blokverdeling. De topgevel heeft aan de rechterzijde een schouder, voorzien van een zinken kraal. Onderaan in de gevel een gepleisterde plint met daarin enkele ventilatieroostertjes. Op het begane grondniveau bevinden zich drie rechthoekige houten vensters, vergelijkbaar met de vensters op nummer 124 in de voorgevel. De ruimte tussen de twee linkervensters is kleiner dan tussen de twee rechtervensters. Met pleisterwerk en schijnvoegen zijn segmentbogen gesuggereerd. Centraal in deze segmentbogen is, eveneens in pleisterwerk met schijnvoegen, een langwerpige, taps toelopende sluitsteen gesuggereerd, die boven de segmentboog uitsteekt.

Ter hoogte van de balklaag enkele eenvoudige staafankers.

Op het zolderniveau zijn twee houten enkelruitsvensters aangebracht. Onder deze vensters een schuin geplaatste betonnen raamdorpel. Bovenaan is in het pleisterwerk met schijnvoegen een getoogde strek gesuggereerd, met in het midden een sluitsteen, eveneens in pleisterwerk met schijnvoegen. De boogvelden zijn ook gepleisterd. Links van het linkervenster en rechts van het rechtervenster is een staafanker aangebracht. De top van de gevel, boven de getoogde strekken, is gepleisterd zonder schijnvoegen. Bovenaan in de top is eveneens een staafanker aangebracht.

Links van de linkerzijgevel is een enkellaagse achterbouw gebouwd. De zichtbare gevel is opgebouwd in wit geschilderde bakstenen in een halfsteens verband. In die gevel zijn drie vensters aangebracht die vergelijkbaar zijn met de overige vensters aan de zijgevel. Onder de vensters schuin geplaatste, wit geschilderde bakstenen raamdorpijls. Boven de vensters steense rollagen. De gevel wordt beëindigd met een zinken bakgoot. Het zichtbare dakschild is bedekt met blauwe, gesmoorde muldenpannen.

De rechterzijgevel

De noordelijke rechterzijgevel is relatief modern en opgebouwd in schoon metselwerk van rode baksteen in een halfsteens verband.

Links op de begane grond een smal, langwerpig houten enkelruits venster. Hieronder een donkere natuurstenen raamdorpel. Bovenaan een halfsteens rollaagje. Rechts een breed, rechthoekig houten venster, ingedeeld in twee ruiten, waarvan de linkerruit half zo breed is als de rechterrui. Onder het venster een donkere natuurstenen raamdorpel. Bovenaan een halfsteense rollaag.

Ook in deze topgevel is aan de voorzijde een schouder aangebracht. Deze kraagt trapsgewijs uit en is aan de bovenzijde voorzien van een zinken kraal. Op het niveau van de zolder zijn twee verdiepte rechthoekige houten stolpvensters aangebracht. Onderaan een raamdorpel van grijze natuursteen. Bovenaan een halfsteense rollaag, waaronder een smalle afdekplank of latei is geplaatst.

De westelijke achtergevel is gedeeltelijk zichtbaar. Deze gevel is opgebouwd in schoon metselwerk van orangerode baksteen in kruisverband. De gevel wordt beëindigd door een zinken bakgoot.

Het dak

Het zadeldak is belegd met grijze, dubbele, betonnen verbeterde holle dakpannen. In het voorste dakschild is een dakkapel met flauw hellend zadeldakje aangebracht. In deze dakkapel bevindt zich een houten stolpvenster. Rechts van de dakkapel bevindt zich een klein dakraampje.

In het achterste dakschild bevindt zich een dakkapel met een flauw hellend zadeldakje. Aan de voorzijde een houten stolpraam. Verder in dit dakschild een hoge bakstenen schoorsteen, waaruit een lange afvoerpijp steekt. Ook in dit dakschild een klein dakraam en twee metalen afvoerpijpen.

Op het trottoir vóór het dubbelpand ligt een moderne stoep van antracietkleurige tegels, gelegd in diagonaalverband, met een omlijsting van driehoekige witte tegels en daaromheen een omlijsting van rechte, antracietkleurige tegels.

Waarderingen

Het pand is goed herkenbaar als cafépand of middenstandswoning met moderne (vroeg-20ste-eeuwse kenmerken). De gepleisterde gevels kunnen wijzen op verbouwingen aan de gevels.

Het pand heeft wellicht al vanaf de bouw in 1910 een horeca-functie gehad en is als zodanig in de herinnering van de bevolking bekend.

De authentieke uitstraling is hoog, echter tegen de rechterzijgevel is in de tweede helft van de twintigste eeuw een nieuwe bakstenen gevel gebouwd hetgeen enige afbreuk doet aan de authenticiteit.

Het aantal eenlaagse (café)woningen in de gemeente is relatief erg beperkt en wegens de beperkte woonruimte worden deze woningen veelvuldig verbouwd, waardoor het zichtbare uiterlijk van dit soort woningen zijn karakter verliest.

Dit type woningen is aan het eind van de negentiende en in het begin van de twintigste eeuw vaak gebouwd en door het lokale karakter wetenschappelijk minder interessant.

Cultuurhistorische beschrijving en waardering van het aanzicht van een aantal panden in de gemeente Cranendonk

Uitgevoerd in opdracht van de gemeente Cranendonck ten behoeve van een eventuele aanwijzing van deze panden als cultuurhistorisch waardevolle objecten.

Als bijlage is hier de matrix toegevoegd, waarin de diverse aspecten van een object worden gewaardeerd. Maximaal per onderdeel worden 3 punten gegeven, minimaal wordt 1 punt gegeven.

NB. De bouwkundige staat van een pand kan alleen op basis van het buitenaanzicht niet worden beoordeeld. Ook de "herinneringswaarde" die aan het pand verbonden is, is zonder uitgebreid onderzoek niet bekend. Tenzij overduidelijk anders zal hier voor beide onderdelen altijd een (gemiddelde) waardering van 2 punten worden toegekend.

Voor wat de totaalscore betreft, hebben wij de 4 klassen als volgt beoordeeld:

object met 8 tot 12 punten: laag, indifferent

object met 13 tot 16 punten: middelhoog, cultuurhistorisch waardevol

object met 17 tot 20 punten: hoog, gemeentelijk monument

object met 21 tot 24 punten: zeer hoog, rijksmonument

Eindhoven februari 2019

totaalscore: Nieuwstraat 122-124 Budel 15 (middelhoog)

Tabel Waarderingscriteria kwaliteiten erfgoed: Nieuwstraat 122-124 Budel			Scores		
Kwaliteiten	Waarderingscriteria	Operationele parameters	Hoog	Mid-den	Laag
Beleefde kwaliteit	Zichtbaarheid (herkenbaarheid/ schoonheid)	• zichtbaarheid vanaf het maaiveld als landschapselement • relatie met omgeving: passendheid • verbondenheid met feitelijke historische gebeurtenis • afwisselendheid (diversiteit aan elementen) • zichtbaarheid landschapselementen en patronen (herkenbaarheid) • esthetische kwaliteit: zichtbare uitingen		2	
	Herinnerbaarheid (herinneringswaarde)	• associatie met toegeschreven kwaliteit of gebeurtenis • verbondenheid met feitelijke historische gebeurtenis (symboliek) • associatie met toegeschreven kwaliteit of gebeurtenis (symboliek) • ouderdom		2	
Fysieke kwaliteit	Gaafheid (compleetheid/ herkenbaarheid)	Binnen het facet archeologie/aardkunde: • gaafheid aanwezigheid sporen • ruimtelijke gaafheid: bodemlagen onverstoord, horizontaal • stratificatie intact: bodemlagen onverstoord, verticaal • mobilia in situ: losse onderdelen nog op hun plek • ruimtelijke relatie tussen mobilia onderling / mobilia en sporen Binnen het facet historische geografie: • mate waarin landschapselementen en -patronen in tact zijn • mate waarin oorspronkelijk karakter behouden is (authenticiteit) Binnen het facet historische bouwkunde: • compleetheid: mate waarin alle stijlelementen aanwezig zijn • authenticiteit: mate waarin oorspronkelijk bouwkundig, stedenbouwkundig karakter en/of de gebruiksfunctie (lege hulzen!) behouden is		2	
	Geconserveerdheid (technische staat, conservering)	• aanwezigheid antropogeen biochemisch residu • conservering artefacten (metaal/overig) • conservering organisch materiaal • mate waarin landschapselementen in evenwicht verkeren met de abiotische omgeving (veelal grondwaterstand) • bouwkundige staat		2	
Inhoudelijke kwaliteit	Zeldzaamheid	• het aantal vergelijkbare monumenten (complextypen) van goede fysieke kwaliteit uit dezelfde periode binnen dezelfde microregio waarvan de aanwezigheid is vastgesteld • het aantal vergelijkbare landschapstypen c.q. patronen, lijnen, elementen, van goede fysieke kwaliteit uit dezelfde periode binnen dezelfde regio • het aantal vergelijkbare monumenten (complextypen) uit dezelfde periode binnen dezelfde regio • innovativiteit: pionierskarakter		2	

Tabel Waarderingscriteria kwaliteiten erfgoed: Nieuwstraat 122-124 Budel			Scores		
	Informativiteit (informatiewaarde)	• betekenis voor de wetenschap: recent en systematisch onderzoek van de betreffen de archeologische periode • afleesbaarheid (herkenbaarheid) van de genese van het historisch landschap (landschapstype) • betekenis voor de wetenschap c.q. belang voor (bouw)geschiedenis • mate waarin het object, bouwwerk/complex de sporen toont c.q. uitdrukking is van o.a. culturele, sociaal-economische, geestelijke, technische bestuurlijke ontwikkelingen			1
	Samenhangendheid (ensemble- of contextwaarde)	Binnen het facet archeologie: • synchrone context: wel/niet voorkomen van monumenten uit dezelfde periode binnen de microregio • diachrone context: wel/niet voorkomen van monumenten uit opeenvolgende perioden binnen de microregio Tussen het facet archeologie en de andere facetten van cultuurhistorie: • landschappelijke context (fysisch- en historisch geografische gaafheid van het contemporaine landschap) • stedenbouwkundige context Binnen het facet aardkunde/historische geografie: • samenhang (tussen lijnen, elementen en patronen): mate waarin elementen onderdeel vormen van een grotere eenheid • mate waarin een element de samenhang begrijpelijk maakt (vormfunctie) Tussen het facet historische geografie en de andere facetten van cultuurhistorie: • mate van samenhang met archeologische context • mate van samenhang met stedenbouwkundige context Binnen het facet historische bouwkunde: • synchrone context: voorkomen van monumenten uit dezelfde periode binnen de stadswijk/het complex mate waarin element onderdeel vormt van een grotere eenheid • mate waarin interieur en exterieur samenhangen Tussen het facet historische bouwkunde en de andere facetten: • samenhang met archeologische context • samenhang met historisch geografische context		2	
	Representativiteit	• kenmerkendheid voor een bepaald gebied of periode • het aantal vergelijkbare monumenten van goede fysieke kwaliteit uit dezelfde periode de binnen dezelfde archeoregio waarvan de aanwezigheid is vastgesteld en waar van behoud is gegarandeerd • kenmerkendheid voor / verbonden aan een bepaald gebied, periode, bouwstijl of menselijke activiteit • het aantal vergelijkbare landschapstypen c.q. patronen, lijnen, elementen, van goede fysieke kwaliteit uit dezelfde periode binnen dezelfde regio		2	

Rembrandtlaan 1-3

Algemeen:

Voormalige langgevelboerderij onder mansardedak, gebouwd in twee fases aan de toenmalige Pelterstraat door de Budelse landbouwer Petrus van Moorsel. In 1925 werd het woonhuis gebouwd, het huidige woonhuisgedeelte van nummer 3. In 1930 werd aan de linkerzijde een lang schuurgedeelte aangebouwd. In 1950 werd het pand gesplitst en werden er twee woonhuizen van gemaakt.

Beschrijving:

Algemeen

De gevels van de boerderij zijn opgebouwd in schoon metselwerk van rode (woonhuisgedeelte van nummer 3) en donkerrode (overige geveldelen) bakstenen in kruisverband. Trasraam, afgetopt met een halfsteense rollaag, met in de hoeken twee op elkaar geplaatste baksteenkoppen.

Voorgevel

Rechts in de voorgevel het woonhuisgedeelte van Rembrandtlaan 3 met rechts de voordeur, die van na 2010 dateert. Het betreft een houten voordeur met op ooghoogte een klein, rechthoekig enkelruits venstertje, voorzien van vier ijzeren tralies. Het deurekalf is in beide hoeken versierd met een ojiefprofiel met bandjes. Boven de deur een enkelruits bovenlicht.

Deur en bovenlicht zijn gevat in houten kozijnen, waarvan de stijlen rusten op een betonnen drempel en hoge deurneuten. In de rechterkozijnstijl is een gietijzeren armatuur met trekbel bevestigd. Boven de deur is een anderhalfsteense strek aangebracht.

Rechts van de deur is een verticaal geplaatste betonnen brievengleuf ingemetseld, die met beton is dichtgezet. In het trasraam, uiterst rechts in de gevel, zijn vier naast elkaar geplaatste verticale ventilatiegleuven aangebracht in het metselwerk.

Links van de deur is, vermoedelijk in 1950, een fors, breed, licht uitstekend, houten venster aangebracht. Dit venster is opgebouwd uit een forse, brede, ruit aan de rechterzijde en links een relatief smal en rechthoekig, staand enkelruits onderraam en een smal enkelruits bovenraam dat als klepraam kan functioneren.

Bovenop de uitstekende bovendorpel van het venster ligt een loodslabbe tegen inregenen.

Boven het venster zijn de twee oorspronkelijke anderhalfsteense strekken nog zichtbaar van een venster en een deur. De ruimte die is ontstaan na het verwijderen van de oude deur en het venster, tussen de strekken en het nieuwe venster, is opgevuld met een halfsteense rollaag. Ter hoogte van de balklaag zijn in het woonhuisgedeelte van nummer 3 vier staafankers aangebracht.

Links van het forse venster is in het donkerrode metselwerk uit 1930 een nagenoeg vierkante gevelopening aangebracht met houten kozijnen. Oorspronkelijk zaten op deze plaats twee houten deuren. Die zijn na 2010 vervangen door een kunststof rolpoort. De metalen duimen zijn nog in de kozijnen aanwezig. Hoewel de poort in het nieuwere metselwerk is aangebracht, behoort deze tot de rechterwoning op nummer 3. Boven de poort is een halfsteense rollaag aangebracht.

Links van de poort is een verticale bouwnaad in het metselwerk zichtbaar, wat aanduidt dat de oorspronkelijke indeling hier anders was.

Links in de voorgevel het woonhuisgedeelte van Rembrandtlaan 1 met een centrale houten voordeur. Deze bevat drie smalle, verticale, licht verdiepte panelen, van elkaar gescheiden door twee verticaal geplaatste opstaande houten randen. Op ooghoogte is een klein, rechthoekig, enkelruits venstertje aangebracht, voorzien van kathedraalglas. De deur is voorzien van een koperen deurknop.

Boven de deur een enkelruits bovenlicht van geringe hoogte, voorzien van kleurig glas-in-lood. Deur en bovenlicht zijn gevat in houten kozijnen, waarvan de stijlen rusten op een betonnen drempel met korte deurneuten.

Boven de deur een halfsteense rollaag van lichtrode bakstenen.

Zowel links als rechts van de deur is een uitstekend, driedelig houten frame aangebracht, met in elk frame drie rechthoekige enkelruits onderramen en drie enkelruits bovenramen met kleurig glas-in-lood. Op de bovendorpels van beide vensters ligt een licht uitstekende, betonnen latei. Op de beide lateien ligt een loodslabbe tegen inregenen.

Ter hoogte van de balklaag zijn ook in het woonhuisgedeelte van nummer 1 vier staafankers aangebracht. Uiterst links loopt een kunststof regenpijp langs de gevel naar beneden.

Over de gehele breedte van de voorgevel is een zinken mastgoot aangebracht.

Linkerzijgevel

De linkerzijgevel is opgebouwd als een geknikte tuitgevel en is opgebouwd in schoon metselwerk van rode bakstenen in kruisverband.

Rechts op de begane grond een uitstekend, driedelig houten venster, vergelijkbaar met de vensters in het woongedeelte in de voorgevel op nummer 1.

Links in de gevel is in het trasraam een breed, rechthoekig houten kelderlicht met diepe houten neggen aangebracht. Het kelderlicht is voorzien van ijzeren tralies en wordt overspannen door een steense rollaag.

Boven het kelderlicht is een rechthoekig houten opkamervenster in de gevel aangebracht. Het is een schuifvenster, bestaande uit een terugliggend vierruits onderraam en een vast tweeruits bovenraam. Onder dit venster een schuin geplaatste bakstenen raamdorpel. Bovenaan een anderhalfsteense strek.

Ter hoogte van de balklaag drie staafankers. Op het niveau van de zolder twee rechthoekige houten vensters, gelijk aan het opkamervenster. Deze vensters worden echter overspannen door een steense strek van afwisselend baksteenstreken en dubbele koppen.

In de schuine zijden van de gevel zijn gordingankers aangebracht. De schuine zijden kragen uit met twee strekkenlagen, waartussen een platte muizentand. De schuine zijden van de gevel worden afgetopt met een cementrand. Aan beide zijden van de schuine zijden is, ter hoogte van de dakvoet een kraagsteen aangebracht. In de top van de gevel bevindt zich een schoorsteen. Het metselwerk hieronder kraagt naar onder toe getrap uit, waarbij twee smalle verticale stroken metselwerk zijn aangebracht.

Rechterzijgevel

De rechterzijgevel is opgebouwd als een geknikte topgevel in schoon metselwerk van rode bakstenen in kruisverband.

Links loopt een zinken regenpijp langs de gevel naar beneden. Aan de bovenzijde is deze geknikt en komt deze uit in de bakgoot van de voorzijde.

Links op de begane grond is een relatief smal, rechthoekig enkelruits venster aangebracht, voorzien van blank glas-in-lood. Onder dit venster een schuin geplaatste raamdorpel van donkere, geglaazuurde, hardgebakken tegels. Bovenaan een steense strek van afwisselend baksteenstrekken en dubbele -koppen. Even links van het midden is in het trasraam een klein, breed, rechthoekig houten kelderlicht aangebracht, voorzien van horizontale tralies. Onder het kelderlicht een schuin geplaatste raamdorpel van donkere, geglaazuurde, hardgebakken tegels. Rechts op de begane grond is een fors, nagenoeg vierkant houten enkelruits venster aangebracht. De raamdorpel en de strek zijn gelijk aan die van het venster links in de gevel.

Ter hoogte van de balklaag vier staafankers. Op het niveau van de zolder zijn twee rechthoekige houten vensters aangebracht. Elk van deze twee vensters bestaat uit twee tweeruits ramen. Voor beide vensters is een voorzetraam geplaatst. Onder elk venster een schuin geplaatste raamdorpel van donkere, geglaazuurde, hardgebakken tegels. Bovenaan halfsteense rollagen. In de schuine zijden van de gevel zijn gordingankers aangebracht. De schuine zijden kragen uit met twee strekkenlagen, waartussen een platte muizentand. De schuine zijden van de gevel worden afgetopt met een cementrand.

Dak

Het mansardedak is belegd met blauwe, gesmoorde muldenpannen. De dakvoet aan de voorzijde is minimaal geknikt, een verschijnsel dat we in de omgeving van Budel vaak tegenkomen. In het onderste voorste dakschild is op nummer 1 een dakraam aangebracht.

Op dezelfde plaats bij de buurman op nummer 3 is een klimmende dakkapel aangebracht. Het venster aan de voorzijde daarvan is opgebouwd uit twee tweeruits ramen en is voorzien van een voorzetraam. De stijlen naast en het boeiboord boven het venster zijn opgebouwd uit trespa platen. Dat geldt ook voor de bekleding van de wangen van de dakkapel. Boven het venster is een zinken mastgootje aangebracht.

Rechts loopt een zinken regenpijp langs de dakkapel naar beneden en komt daar uit in de centrale mastgoot boven de voorgevel. Het lessenaarsdak van de dakkapel is belegd met dezelfde dakpannen als op het mansardedak van de dubbelwoning.

Uit het bovenste voorste dakschild steken aan de zijde van nummer 1 drie metalen afvoerpijpen.

Op de nok van het dak staan drie bakstenen schoorstenen. De linkerschoorsteen op nummer 1 heeft aan de bovenzijde een licht uitstekende baksteenrand en draagt een golvende metalen schoorsteenkap op poten.

De middelste schoorsteen is vergelijkbaar, maar heeft geen schoorsteenkap. Uit de schoorsteen steekt een metalen afvoerpijp.

Bovenaan in de rechterschoorsteen is een halfsteense rollaag aangebracht met in de hoeken twee op elkaar geplaatste baksteenkoppen. Uit de schoorsteen steken twee metalen afvoerpijpen, beide voorzien van een zogenaamde Chinese hoed.

Waarderingen

Hier zien we een uitzonderlijk verschijnsel. Het gros van de boerderijen die in het buitengebied van Budel zijn gebouwd, staat nog steeds in een landelijke omgeving. Deze boerderij was in het verleden ook in die landelijke omgeving opgenomen, maar door de nieuwbouw, die in dit deel van Budel heeft plaatsgevonden, staat deze boerderij nu in een “nieuwbouwwijk”. Enerzijds een vreemde eend in de bijt, anderzijds een voorbeeld van gewijzigde inzichten in de voorbije jaren. Deze boerderij heeft de sloop- en nieuwbouwwoede overleefd.

Het is acceptabel dat het grote venster in het woonhuis van nummer 3, aangebracht in 1950, buiten proporties is. Binnenbrengen van licht was immers een levensvoorwaarde in de moderne woningen van de vijftiger jaren.

De garagedeur steekt schril af tegen de klassieke gevel van deze boerderij met mansardekap. Een bruine of groene kleurstelling was hier meer in overeenstemming met de boerderijbouw geweest. Bovendien is het een gemis, dat de deeldeuren hier verwijderd zijn. Daardoor is voor dit centrale deel van de boerderij het oude beeld verloren gegaan.

Voor de overige gevels zijn de oorspronkelijke, bijna honderd jaar oude vensters, bewaard gebleven. Zelfs de voordeur van nummer 1 is mogelijk in 1925 geplaatst.

Cultuurhistorische beschrijving en waardering van het aanzicht van een aantal panden in de gemeente Cranendonk

Uitgevoerd in opdracht van de gemeente Cranendonck ten behoeve van een eventuele aanwijzing van deze panden als cultuurhistorisch waardevolle objecten.

Als bijlage is hier de matrix toegevoegd, waarin de diverse aspecten van een object worden gewaardeerd. Maximaal per onderdeel worden 3 punten gegeven, minimaal wordt 1 punt gegeven.

NB. De bouwkundige staat van een pand kan alleen op basis van het buitenaanzicht niet worden beoordeeld. Ook de “herinneringswaarde” die aan het pand verbonden is, is zonder uitgebreid onderzoek niet bekend. Tenzij overduidelijk anders zal hier voor beide onderdelen altijd een (gemiddelde) waardering van 2 punten worden toegekend.

Voor wat de totaalscore betreft, hebben wij de 4 klassen als volgt beoordeeld:

object met 8 tot 12 punten: laag, indifferent

object met 13 tot 16 punten: middelhoog, cultuurhistorisch waardevol

object met 17 tot 20 punten: hoog, gemeentelijk monument

object met 21 tot 24 punten: zeer hoog, rijksmonument

Eindhoven mei 2019

totaalscore: Rembrandtlaan 1-3 Budel 13 (middelhoog cultuurhistorisch waardevol)

Tabel Waarderingscriteria kwaliteiten erfgoed:			Scores		
Kwaliteiten	Waarderingscriteria	Operationele parameters	Hoog	Mid-den	Laag
Beleefde kwaliteit	Zichtbaarheid (herkenbaarheid/ schoonheid)	• zichtbaarheid vanaf het maaiveld als landschapselement • relatie met omgeving: passendheid • verbondenheid met feitelijke historische gebeurtenis • afwisselendheid (diversiteit aan elementen) • zichtbaarheid landschapselementen en patronen (herkenbaarheid) • esthetische kwaliteit: zichtbare uitingen			1
	Herinnerbaarheid (herinneringswaarde)	• associatie met toegeschreven kwaliteit of gebeurtenis • verbondenheid met feitelijke historische gebeurtenis (symboliek) • associatie met toegeschreven kwaliteit of gebeurtenis (symboliek) • ouderdom		2	
Fysieke kwaliteit	Gaafheid (compleetheid/ herkenbaarheid)	Binnen het facet archeologie/aardkunde: • gaafheid aanwezigheid sporen • ruimtelijke gaafheid: bodemlagen onverstoord, horizontaal • stratificatie intact: bodemlagen onverstoord, verticaal • mobilia in situ: losse onderdelen nog op hun plek • ruimtelijke relatie tussen mobilia onderling / mobilia en sporen Binnen het facet historische geografie: • mate waarin landschapselementen en -patronen in tact zijn • mate waarin oorspronkelijk karakter behouden is (authenticiteit) Binnen het facet historische bouwkunde: • compleetheid: mate waarin alle stijlelementen aanwezig zijn • authenticiteit: mate waarin oorspronkelijk bouwkundig, stedenbouwkundig karakter en/of de gebruiksfunctie (lege hulzen!) behouden is			1
	Geconserveerdheid (technische staat, conservering)	• aanwezigheid antropogeen biochemisch residu • conservering artefacten (metaal/overig) • conservering organisch materiaal • mate waarin landschapselementen in evenwicht verkeren met de abiotische omgeving (veelal grondwaterstand) • bouwkundige staat		2	
Inhoudelijke kwaliteit	Zeldzaamheid	• het aantal vergelijkbare monumenten (complextypen) van goede fysieke kwaliteit uit dezelfde periode binnen dezelfde microregio waarvan de aanwezigheid is vastgesteld • het aantal vergelijkbare landschapstypen c.q. patronen, lijnen, elementen, van goede fysieke kwaliteit uit dezelfde periode binnen dezelfde regio • het aantal vergelijkbare monumenten (complextypen) uit dezelfde periode binnen dezelfde regio • innovativiteit: pionierskarakter		2	

Tabel Waarderingscriteria kwaliteiten erfgoed:			Scores		
	Informativiteit (informatiewaarde)	• betekenis voor de wetenschap: recent en systematisch onderzoek van de betreffende archeologische periode • afleesbaarheid (herkenbaarheid) van de genese van het historisch landschap (landschapstype) • betekenis voor de wetenschap c.q. belang voor (bouw)geschiedenis • mate waarin het object, bouwwerk/complex de sporen toont c.q. uitdrukking is van o.a. culturele, sociaal-economische, geestelijke, technische bestuurlijke ontwikkelingen			1
	Samenhangendheid (ensemble- of contextwaarde)	Binnen het facet archeologie: • synchrone context: wel/niet voorkomen van monumenten uit dezelfde periode binnen de microregio • diachrone context: wel/niet voorkomen van monumenten uit opeenvolgende perioden binnen de microregio Tussen het facet archeologie en de andere facetten van cultuurhistorie: • landschappelijke context (fysisch- en historisch geografische gaafheid van het contemporaine landschap) • stedenbouwkundige context Binnen het facet aardkunde/historische geografie: • samenhang (tussen lijnen, elementen en patronen): mate waarin elementen onderdeel vormen van een grotere eenheid • mate waarin een element de samenhang begrijpelijk maakt (vormfunctie) Tussen het facet historische geografie en de andere facetten van cultuurhistorie: • mate van samenhang met archeologische context • mate van samenhang met stedenbouwkundige context Binnen het facet historische bouwkunde: • synchrone context: voorkomen van monumenten uit dezelfde periode binnen de stadswijk/het complex mate waarin element onderdeel vormt van een grotere eenheid • mate waarin interieur en exterieur samenhangen Tussen het facet historische bouwkunde en de andere facetten: • samenhang met archeologische context • samenhang met historisch geografische context	3		
	Representativiteit	• kenmerkendheid voor een bepaald gebied of periode • het aantal vergelijkbare monumenten van goede fysieke kwaliteit uit dezelfde periode binnen dezelfde archeoregio waarvan de aanwezigheid is vastgesteld en waarvan behoud is gegarandeerd • kenmerkendheid voor / verbonden aan een bepaald gebied, periode, bouwstijl of menselijke activiteit • het aantal vergelijkbare landschapstypen c.q. patronen, lijnen, elementen, van goede fysieke kwaliteit uit dezelfde periode binnen dezelfde regio			1

Rembrandtlaan 5

Algemeen:

Woonhuis onder mansardekap, gebouwd in 1933 aan de toenmalige Pelterstraat door de Budelse fabrieksarbeider Hendrikus van Cranenbroek.

Beschrijving:

Voorgevel

De voorgevel van het pand is opgebouwd in schoon metselwerk van rode bakstenen in kruisverband. Onderaan in de gevel een trasraam, afgetopt met een halfsteense rollaag. In het trasraam komen op enkele plaatsen verticale ventilatiegleuven voor.

Uiterst links in de gevel een regenpijp. Rechts daarvan een rechthoekig houten T-schuifvenster, opgebouwd uit een tweeruits onderraam en een vierruits bovenraam, waarbij de ruiten naast elkaar staan.

Op vier plaatsen in het kozijn, dat relatief diepe neggen heeft, zijn sporen van hergebruik zichtbaar, vermoedelijk van luiken die hier oorspronkelijk gezeten hebben. Onder het venster een schuin geplaatste bakstenen raamdorpel, bovenaan een anderhalfsteense rollaag.

Centraal in de gevel de voordeur. Deze gemoderniseerde deur is opgebouwd uit een houten frame met forse, enkelvoudige ruit met geel figuurglas. Boven de deur een drieruits bovenlicht met ruiten van geel figuurglas. Deur en bovenlicht zijn gevat in houten kozijnen met relatief diepe neggen. De kozijnstijlen rusten op een granito drempel met korte, verhoogde deurneuten. Boven de deur een anderhalfsteense rollaag.

In het rechterdeel van de gevel zijn twee gemoderniseerde, forse, brede, rechthoekige, houten vensters aangebracht. Elk venster bevat een forse, nagenoeg vierkante ruit met daarnaast een relatief smal, rechthoekig enkelruits onderraam en een klein enkelruits bovenraam dat als klepraam kan functioneren.

De onder- en bovenramen van beide vensters bevinden zich aan de zijde van de gemeenschappelijke bakstenen muurdam. Die muurdam is in een latere fase vernieuwd en opgebouwd in schoon metselwerk van rode bakstenen in een staand verband.

Onder elk van beide vensters een schuin geplaatste raamdorpel van donkere, geglaazuurde, hardgebakken tegels. Boven elk venster een steense rollaag. Ook uiterst rechts loopt een regenpijp langs de gevel naar beneden.

Bovenaan in de gevel is een uitstekende halfsteense rollaag aangebracht als fries. De gevel wordt beëindigd door een zinken mastgoot.

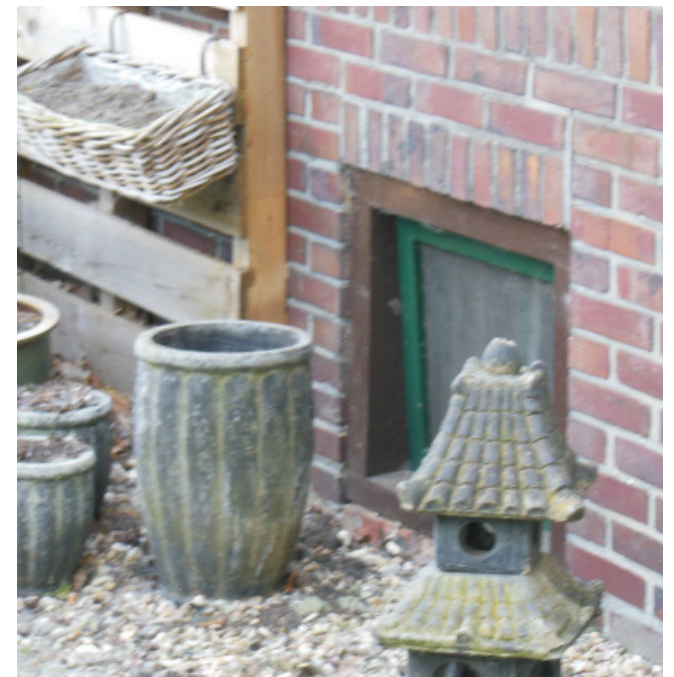
Linkerzijgevel

De linkerzijgevel is uitgevoerd als geknikte tuitgevel. De gevel is opgebouwd in schoon metselwerk van rode bakstenen in een halfsteens verband. Onderaan in de gevel een trasraam, afgetopt met een halfsteense rollaag.

Rechts op de begane grond een rechthoekig houten schuifvenster, opgebouwd uit een enkelruits onderraam en een drieruits bovenraam, waarbij de ruiten naast elkaar staan. Op twee plaatsen in het kozijn, dat relatief diepe neggen heeft, zijn sporen van hergebruik zichtbaar, vermoedelijk van een luik dat hier oorspronkelijk gezeten heeft.

Onder het venster een schuin geplaatste bakstenen raamdorpel, bovenaan een anderhalfsteense rollaag.

Links op de begane grond is in het trasraam een nagenoeg vierkant, houten, enkelruits kelderlicht met relatief diepe neggen aangebracht. Boven dit kelderlicht is een rollaag van drieklezoren aangebracht.

Boven het kelderlicht is een rechthoekig houten T-stolpvenster als opkamervenster aangebracht. Dit venster is minder hoog dan het venster rechts in de gevel en is opgebouwd uit een tweeruits onder-raam en een drieruits bovenraam, waarbij de ruiten naast elkaar staan. Onder het venster een schuin geplaatste bakstenen raamdorpel, bovenaan een anderhalfsteense rollaag.

Op het niveau van de zolder zijn twee rechthoekige houten T-stolpvensters aangebracht, vergelijkbaar met het opkamervenster, echter een maatje groter. De schuine zijden van de gevel worden beëindigd door een licht uitstekende halfsteense rollaag waarop een cementrand ligt. Aan de zijden van beide dakvoeten steekt het metselwerk in een driehoekige vorm licht uit, met onderaan een kort halfsteens rollaagje.

Rechterzijgevel

De rechterzijgevel is uitgevoerd als geknikte topgevel. De gevel is opgebouwd in schoon metselwerk van rode bakstenen in een halfsteens verband. Onderaan in de gevel een trasraam, afgetopt met een halfsteense rollaag.

Centraal op de begane grond is een klein, rechthoekig, houten, enkelruits venster aangebracht dat als klepraam kan functioneren. Onder het venster een schuin geplaatste raamdorpel van donkere, gegla-zuurde, hardgebakken tegels. Bovenaan een steens rollaagje.

Uiterst rechts op de begane grond loopt een regenpijp langs de gevel naar beneden.

In het midden van de gevel is, ter hoogte van de balklaag, een rechthoekig houten luik aangebracht, gevat in houten kozijnen. Onder het luik een schuin geplaatste raamdorpel van rode, hardgebakken tegels. Bovenaan een steense rollaag.

De afwerking van de gevel met licht uitstekend metselwerk en cementranden is gelijk aan die van de linkerzij-gevel.

Dak

Het mansardedak is belegd met blauwe, gesmoorde muldenpannen. De dakvoet van het onderste, voorste dakschild is licht geknikt, een typisch lokaal verschijnsel.

Links op de nok en even rechts van het midden op de nok staan twee bakstenen schoorstenen. In beide ge-vallen is de derde baksteenlaag van boven verdiept.

Waarderingen

De combinatie van dit woonhuis en de boerderij hiernaast aan de Rembrandtlaan in een “nieuwe” uitbreiding van Budel is vrij uitzonderlijk. Nadat de boerderij op Rembrandtlaan 1-3 een paar jaar eerder was gebouwd, verscheen ernaast dit woonhuis, gebouwd in eenzelfde stijl als het buurpand.

In de bouwperiode rond 1930 bestond dit deel van Budel nog volledig uit landbouwgebied en waren hier voornamelijk boerderijen te vinden. Af en toe was er een arbeiderswoning tussen gebouwd.

Het gros van de boerderijen die in het buitengebied van Budel zijn gebouwd, staat nog steeds in een landelijke omgeving. Deze woning stond samen met de boerderij ernaast lange tijd in die landelijke omgeving opgenomen, maar door de nieuwbouw, die in dit deel van Budel heeft plaatsgevonden, staat deze woning nu in een “nieuwbouwwijk”. Enerzijds samen met de buurman een vreemde eend in de bijt, anderzijds een voorbeeld van gewijzigde inzichten in de voorbije jaren. Deze boerderij heeft de sloop- en nieuwbouwwoede overleefd.

Het uiterlijk van dit woonhuis ademt nog steeds de sfeer van de jaren dertig van de twintigste eeuw. Woonhuizen en boerderijen uit die tijd werden meestal voorzien van een mansardekap. Die zorgde voor meer ruimte onder het dak, dan een zadeldak.

Het uiterlijk van de kozijnen en de voordeur in de voorgevel is vermoedelijk in een latere fase (circa 1960?) aangepast aan de moderne eisen. In de afgelopen jaren hebben zonder twijfel verbouwingen en vernieuwingen plaatsgevonden. De meeste zullen echter inwendig zijn uitgevoerd, de buitenzijde ziet er verder vrij ongeschonden uit.

Cultuurhistorische beschrijving en waardering van het aanzicht van een aantal panden in de gemeente Cranendonk

Uitgevoerd in opdracht van de gemeente Cranendonck ten behoeve van een eventuele aanwijzing van deze panden als cultuurhistorisch waardevolle objecten.

Als bijlage is hier de matrix toegevoegd, waarin de diverse aspecten van een object worden gewaardeerd. Maximaal per onderdeel worden 3 punten gegeven, minimaal wordt 1 punt gegeven.

NB. De bouwkundige staat van een pand kan alleen op basis van het buitenaanzicht niet worden beoordeeld. Ook de “herinneringswaarde” die aan het pand verbonden is, is zonder uitgebreid onderzoek niet bekend. Tenzij overduidelijk anders zal hier voor beide onderdelen altijd een (gemiddelde) waardering van 2 punten worden toegekend.

Voor wat de totaalscore betreft, hebben wij de 4 klassen als volgt beoordeeld:

object met 8 tot 12 punten: laag, indifferent

object met 13 tot 16 punten: middelhoog, cultuurhistorisch waardevol

object met 17 tot 20 punten: hoog, gemeentelijk monument

object met 21 tot 24 punten: zeer hoog, rijksmonument

Eindhoven mei 2019

totaalscore: Rembrandtlaan 5 Budel 15 (middelhoog cultuurhistorisch waardevol)

Tabel Waarderingscriteria kwaliteiten erfgoed:			Scores		
Kwaliteiten	Waarderingscriteria	Operationele parameters	Hoog	Mid-den	Laag
Beleefde kwaliteit	Zichtbaarheid (herkenbaarheid/ schoonheid)	• zichtbaarheid vanaf het maaiveld als landschapselement • relatie met omgeving: passendheid • verbondenheid met feitelijke historische gebeurtenis • afwisselendheid (diversiteit aan elementen) • zichtbaarheid landschapselementen en patronen (herkenbaarheid) • esthetische kwaliteit: zichtbare uitingen			1
	Herinnerbaarheid (herinneringswaarde)	• associatie met toegeschreven kwaliteit of gebeurtenis • verbondenheid met feitelijke historische gebeurtenis (symboliek) • associatie met toegeschreven kwaliteit of gebeurtenis (symboliek) • ouderdom		2	
Fysieke kwaliteit	Gaafheid (compleetheid/ herkenbaarheid)	Binnen het facet archeologie/aardkunde: • gaafheid aanwezigheid sporen • ruimtelijke gaafheid: bodemlagen onverstoord, horizontaal • stratificatie intact: bodemlagen onverstoord, verticaal • mobilia in situ: losse onderdelen nog op hun plek • ruimtelijke relatie tussen mobilia onderling / mobilia en sporen Binnen het facet historische geografie: • mate waarin landschapselementen en -patronen in tact zijn • mate waarin oorspronkelijk karakter behouden is (authenticiteit) Binnen het facet historische bouwkunde: • compleetheid: mate waarin alle stijlelementen aanwezig zijn • authenticiteit: mate waarin oorspronkelijk bouwkundig, stedenbouwkundig karakter en/of de gebruiksfunctie (lege hulzen!) behouden is		2	
	Geconserveerdheid (technische staat, conservering)	• aanwezigheid antropogeen biochemisch residu • conservering artefacten (metaal/overig) • conservering organisch materiaal • mate waarin landschapselementen in evenwicht verkeren met de abiotische omgeving (veelal grondwaterstand) • bouwkundige staat		2	
Inhoudelijke kwaliteit	Zeldzaamheid	• het aantal vergelijkbare monumenten (complextypen) van goede fysieke kwaliteit uit dezelfde periode binnen dezelfde microregio waarvan de aanwezigheid is vastgesteld • het aantal vergelijkbare landschapstypen c.q. patronen, lijnen, elementen, van goede fysieke kwaliteit uit dezelfde periode binnen dezelfde regio • het aantal vergelijkbare monumenten (complextypen) uit dezelfde periode binnen dezelfde regio • innovativiteit: pionierskarakter		2	

Tabel Waarderingscriteria kwaliteiten erfgoed:			Scores		
	Informativiteit (informatiewaarde)	• betekenis voor de wetenschap: recent en systematisch onderzoek van de betreffende archeologische periode • afleesbaarheid (herkenbaarheid) van de genese van het historisch landschap (landschapstype) • betekenis voor de wetenschap c.q. belang voor (bouw)geschiedenis • mate waarin het object, bouwwerk/complex de sporen toont c.q. uitdrukking is van o.a. culturele, sociaal-economische, geestelijke, technische bestuurlijke ontwikkelingen			1
	Samenhangendheid (ensemble- of contextwaarde)	Binnen het facet archeologie: • synchrone context: wel/niet voorkomen van monumenten uit dezelfde periode binnen de microregio • diachrone context: wel/niet voorkomen van monumenten uit opeenvolgende perioden binnen de microregio Tussen het facet archeologie en de andere facetten van cultuurhistorie: • landschappelijke context (fysisch- en historisch geografische gaafheid van het contemporaine landschap) • stedenbouwkundige context Binnen het facet aardkunde/historische geografie: • samenhang (tussen lijnen, elementen en patronen): mate waarin elementen onderdeel vormen van een grotere eenheid • mate waarin een element de samenhang begrijpelijk maakt (vormfunctie) Tussen het facet historische geografie en de andere facetten van cultuurhistorie: • mate van samenhang met archeologische context • mate van samenhang met stedenbouwkundige context Binnen het facet historische bouwkunde: • synchrone context: voorkomen van monumenten uit dezelfde periode binnen de stadswijk/het complex mate waarin element onderdeel vormt van een grotere eenheid • mate waarin interieur en exterieur samenhangen Tussen het facet historische bouwkunde en de andere facetten: • samenhang met archeologische context • samenhang met historisch geografische context	3		
	Representativiteit	• kenmerkendheid voor een bepaald gebied of periode • het aantal vergelijkbare monumenten van goede fysieke kwaliteit uit dezelfde periode binnen dezelfde archeoregio waarvan de aanwezigheid is vastgesteld en waarvan behoud is gegarandeerd • kenmerkendheid voor / verbonden aan een bepaald gebied, periode, bouwstijl of menselijke activiteit • het aantal vergelijkbare landschapstypen c.q. patronen, lijnen, elementen, van goede fysieke kwaliteit uit dezelfde periode binnen dezelfde regio		2	

Willem de Zwijgerstraat 58

Algemeen:

Woonhuis onder mansardedak met vaste schuur onder mansardedak, gebouwd in 1937 in opdracht van de Budelse landbouwer Johannes A. van Hunsel Jzn. en consorten, waaronder de Budelse metselaar Gerardus Hegge, die een jaar later de enige eigenaar van het pand werd.

Beschrijving:

Algemeen

Het adres Willem de Zwijgerstraat 58 kan onderverdeeld worden in een drietal volumes, te weten:

- volume A: diep enkellaags woonhuis onder mansardedak
- volume B: latere uitbouw onder platdak, links tegen de achtergevel van volume A
- volume C: diepe enkellaagse schuur onder mansardedak
- volume D: enkellaagse afhang onder lessenaarsdak achter de schuur

De vier volumes zijn achter elkaar en vast tegen elkaar gebouwd. De volumes B, C en D konden in verband met de afstand en plantbegroeiing minder goed bekeken worden.

Volume A

Het woonhuis is opgebouwd in schoon metselwerk van rode bakstenen in een Vlaams verband met diepe voegen. Het zoldergedeelte van het pand steekt, samen met de bakgoot een stuk over aan beide zijgevels. Op de begane grond van de voor- en zijgevels is een trasraam van donkerrode bakstenen aangebracht, afgetopt met een rollaag van drieklezoren, met in de hoeken twee op elkaar geplaatste baksteenkoppen. De baksteenlaag boven deze rollaag is licht verdiept.

Aan beide zijden van de hoek die de voorgevel met de linkerzijgevel maakt, is het trasraam verhoogd tot ca 150 cm. Het licht verdiepte gedeelte links van deze linkerhoekopbouw heeft hier de breedte van een baksteenstrek.

De voorgevel is opgebouwd als een geknikte topgevel.

Links in de voorgevel bevindt zich de voordeur van de woning in een segmentboogportiek. De vloer van deze portiek is belegd met donkere en rode vloertegels en heeft een rand van rode klinkers.

Het hoge deel van het trasraam loopt in de portiek door over de linkerportiekwang en de achterwand. In deze achterwand is een houten frame aangebracht met links een smal en langwerpig schouderraam, dat is opgevuld met kleurig en figuratief glas-in-lood. Onderaan dit raam is een korte, schuin geplaatste raamdorpel van afgeronde, donkere, geglaazuurde, hardgebakken tegels aangebracht.

Rechts in het houten frame de voordeur. Deze is van hout en bevat drie smalle, verticale panelen, van elkaar gescheiden door twee smalle, verticaal geplaatste, opgelegde houten balken die aan de boven- en onderzijde uitsteken. Het bovenste gedeelte van het middelste paneel bestaat uit twee delen, waarvan het bovenste deel een klein paneel betreft. Daaronder een klein glas-in-lood venstertje met houten omlijsting.

De kozijnstijlen staan op een granito drempel met korte deurneuten. Boven de bovendorpel van het houten frame is een rollaag van lichtrode drieklezoren aangebracht. Het boogveld daarboven is eveneens van lichtrode bakstenen. In de rechterportiekwang is een betonnen brievenpleuf aangebracht. Boven de pleuf is in beton een geschoord afdakje gecreëerd.

De portiek wordt overspannen door een dubbele, uitkragende, halfsteense segmentboog van lichtrode bakstenen, die wordt afgetopt door een dubbele laag van smalle, donkere tegels, waartussen een cementrand. In de boog zijn wit geschilderde aanzetstenen en een smalle sluitsteen aangebracht.

Rechts op de begane grond is een fors, rechthoekig, liggend, houten enkelruits venster aangebracht. Hieronder een schuin geplaatste raamdorpel van afgeronde, donkere, geglaazuurde, hardgebakken tegels.

Boven het venster een anderhalfsteense strek van lichtrode bakstenen met knipvoegen. Het venster kan afgesloten worden met een intern geplaatst houten rolluik. Hiervan zijn de schuifstijlen in de kozijnen opgenomen.

Ter hoogte van de balklaag zijn uiterst links en uiterst rechts in de voorgevel delen van de overstekende houten bakgoot van de zijgevels opgenomen. Deze worden afgetopt met een zinken kraal.

Op het niveau van de zolder is zowel links als rechts een gekoppeld, houten tweelichtvenster aangebracht. Onder elk tweelichtvenster een schuin geplaatste raamdorpel van afgeronde, donkere, geglazuurde, hardgebakken tegels. Boven elk tweelichtvenster een anderhalfsteense strek van lichtrode bakstenen.

Centraal op het niveau van de vliering is een klein, rechthoekig, liggend drieruits venster aangebracht. De raamdorpel en de strek zijn overeenkomstig aan de overige raamdorpels en strekken in het pand. De schuine zijden van de geknikte topgevel zijn voorzien van een licht uitstekende halfsteense rollaag, afgetopt met blauwe, gesmoorde gevelpannen en een eindnokpan in de top.

Rechterzijgevel

In de rechterzijgevel zijn twee rechthoekige houten vensters opgenomen, die afgesloten kunnen worden met een rolluik zoals in het venster van de voorgevel.

Onder de vensters de gebruikelijke raamdorpels en boven elk venster een anderhalfsteense strek van lichtrode bakstenen die tot aan de ver overstekende bakgoot reiken. Deze bakgoot wordt afgetopt met een zinken kraal.

Linkerzijgevel

Rechts in de linkerzijgevel is een rechthoekig houten venster opgenomen, voorzien van kleurig glas-in-lood dat in een willekeurig diagonaal patroon is geplaatst.

Centraal in de linkerzijgevel is in het trasraam een enkelruits kelderlicht opgenomen. Op dezelfde hoogte is geheel bovenaan in de gevel een rechthoekig, liggend venster opgenomen, voorzien van kleurig glas-in-lood. Dit venster wordt voor een klein deel door de ver overstekende bakgoot bedekt. Een bovendorpel ontbreekt hier.

Onder het venster een schuin geplaatste raamdorpel van afgeronde, donkere, geglazuurde, hardgebakken tegels.

Links in de gevel een fors enkelruits houten venster onder een anderhalfsteense strek van lichtrode bakstenen die tot aan de bakgoot reiken. Onder het venster een schuin geplaatste bakstenen raamdorpel.

Dak

Het mansardedak is belegd met blauwe, gesmoorde Tuile-du-Nord dakpannen met een rechte wel. Op de nok van het dak staat een bakstenen schoorsteen, opgebouwd in schoon metselwerk van rode bakstenen in een halfsteens verband. De bovenste twee baksteenlagen steken uit en bevatten klezoren. Op elke hoek ligt een baksteen.

Volume B

Links tegen de achtergevel van volume A is in latere jaren een kleine, enkellaagse aanbouw onder platdak gerealiseerd. De linkerzijgevel daarvan is opgebouwd uit een houten frame met links een glas-houtdeur en rechts een forse enkelvoudige ruit als onderdeel van een schoudervenster. De gevel wordt beëindigd met een houten boeiboord, afgewerkt met een aluminium rand.

Volume C

Volume C is opgebouwd in schoon metselwerk van rode bakstenen in een halfsteens verband. In de linkerzijgevel van volume B is een aantal gevelopeningen opgenomen. Rechts een houten venster met daaronder een schuin geplaatste bakstenen raamdorpel. Het muurdeel onder het venster ligt iets verdiept.

Links van dit venster is een houten deur aangebracht, opgebouwd uit een onderdeur, voorzien van een verticaal geplaatst houten beschot. De bovendeur bevat een enkelvoudige ruit met draadglas en wordt overspannen door een rollaag van drieklezoren.

Centraal in de linkerzijgevel is een gekoppeld houten tweelichtvenster aangebracht dat twee vierruits ramen bevat. Zowel onder het tweelichtvenster als erboven is een rollaag van drieklezoren aangebracht.

Links in de gevel een dubbele houten deur met boven in elke deur een ruit. Boven de deuren een forse betonnen latei, waarop een metalen schuifregel is bevestigd. De dubbele deuren kunnen niet schuiven aan deze regel en dateren daarom vermoedelijk van een latere datum.

De gevel wordt beëindigd door een zinken bakgoot. Uiterst links loopt een regenpijp vanuit de bakgoot langs de gevel naar beneden.

Links in de rechterzijgevel van volume C is een houten bakgoot aangebracht, voorzien van een houten boeiboord met aluminium rand. Vanuit deze bakgoot lopen twee kunststof regenpijpen langs de gevel van volume C naar beneden. Tussen beide pijpen is een venster aangebracht, voorzien van metalen rolluiken en een rolkast. Onder het venster een schuin geplaatste bakstenen raamdorpel.

Centraal in de gevel is een houten tweelichtvenster aangebracht. Rechts in de gevel twee rechthoekige houten vensters.

Het middelste en rechterdeel van deze gevel wordt beëindigd met een steense rollaag.

Het mansardedak van de schuur, volume C, is belegd met blauwe, gesmoorde Tuile-du-Nord dakpannen met een rechte wel.

In het linkerdakschild zijn twee kleine, getoogde tweeruits dakramen aangebracht en één groot dakraam.

Volume D

Volume D bestaat uit een bakstenen gedeelte dat tegen de achtergevel van volume C is gebouwd met daarachter een kleiner deel dat is opgebouwd uit verticale houten, metalen of kunststof delen.

De linkerzijgevel van het bakstenen deel is opgebouwd in schoon metselwerk van rode bakstenen in een halfsteens verband. Rechts in deze gevel een getoogde houten deur, voorzien van metalen geheng. Boven de deur een segmentboog van drieklezoren. De schuine zijde wordt afgetopt met een cementrand. Op het lesse-naarsdak liggen rode dakpannen.

De verlengde schuine dakrand van het achterste deel van volume D is voorzien van blauwe, gesmoorde gevelpannen.

Overige zaken

Aan de voorzijde van het tuinpad van het erf aan de straatzijde staan twee getordeerde zuilen van rode bakstenen in een halfsteens verband. Beide zuilen worden afgetopt door een overstekende betonnen dekplaat met centraal daarop een forse, betonnen bolvorm.

Waarderingen

Dit vooroorlogse woonhuis is net buiten de toenmalige kern van de gemeente Budel gebouwd. De wijk, die hier nu omheen staat is pas rond 1990 ontstaan. Op een redelijk grote afstand treffen we meer boerderijen en woningen met mansardekap aan. Van een ensemble kunnen we hier dus niet spreken.

Dit woonhuis met mansardekap heeft elementen, die meer luxe tonen dan de gemiddelde woning. Zo zien we op meerdere plaatsen glas-in-lood in de ramen verwerkt. De entree is fraai vormgegeven en geeft blijk van moderne architectuur. De manier waarop de bakstenen in de gevel gezet zijn, soms min of meer verdiept, en de segmentboogportiek met diepe wangen laten nog een mix van Delftse School en zakelijk expressionisme zien. Juist dit soort woningen brengt variatie in een nieuwbouwwijk, die ondanks de vele moderne variaties best saai kan zijn.

Cultuurhistorische beschrijving en waardering van het aanzicht van een aantal panden in de gemeente Cranendonk

Uitgevoerd in opdracht van de gemeente Cranendonk ten behoeve van een eventuele aanwijzing van deze panden als cultuurhistorisch waardevolle objecten.

Als bijlage is hier de matrix toegevoegd, waarin de diverse aspecten van een object worden gewaardeerd. Maximaal per onderdeel worden 3 punten gegeven, minimaal wordt 1 punt gegeven.

NB. De bouwkundige staat van een pand kan alleen op basis van het buitenaanzicht niet worden beoordeeld. Ook de "herinneringswaarde" die aan het pand verbonden is, is zonder uitgebreid onderzoek niet bekend. Tenzij overduidelijk anders zal hier voor beide onderdelen altijd een (gemiddelde) waardering van 2 punten worden toegekend.

Voor wat de totaalscore betreft, hebben wij de 4 klassen als volgt beoordeeld:

object met 8 tot 12 punten: laag, indifferent

object met 13 tot 16 punten: middelhoog, cultuurhistorisch waardevol

object met 17 tot 20 punten: hoog, gemeentelijk monument

object met 21 tot 24 punten: zeer hoog, rijksmonument

Eindhoven mei 2019

totaalscore: Willem de Zwijgerstraat 58 16 (middelhoog cultuurhistorisch waardevol)

Tabel Waarderingscriteria kwaliteiten erfgoed:			Scores		
Kwaliteiten	Waarderingscriteria	Operationele parameters	Hoog	Mid-den	Laag
Beleefde kwaliteit	Zichtbaarheid (herkenbaarheid/ schoonheid)	• zichtbaarheid vanaf het maaiveld als landschapselement • relatie met omgeving: passendheid • verbondenheid met feitelijke historische gebeurtenis • afwisselendheid (diversiteit aan elementen) • zichtbaarheid landschapselementen en patronen (herkenbaarheid) • esthetische kwaliteit: zichtbare uitingen		2	
	Herinnerbaarheid (herinneringswaarde)	• associatie met toegeschreven kwaliteit of gebeurtenis • verbondenheid met feitelijke historische gebeurtenis (symboliek) • associatie met toegeschreven kwaliteit of gebeurtenis (symboliek) • ouderdom		2	
Fysieke kwaliteit	Gaafheid (compleetheid/ herkenbaarheid)	Binnen het facet archeologie/aardkunde: • gaafheid aanwezigheid sporen • ruimtelijke gaafheid: bodemlagen onverstoord, horizontaal • stratificatie intact: bodemlagen onverstoord, verticaal • mobilia in situ: losse onderdelen nog op hun plek • ruimtelijke relatie tussen mobilia onderling / mobilia en sporen Binnen het facet historische geografie: • mate waarin landschapselementen en -patronen in tact zijn • mate waarin oorspronkelijk karakter behouden is (authenticiteit) Binnen het facet historische bouwkunde: • compleetheid: mate waarin alle stijlelementen aanwezig zijn • authenticiteit: mate waarin oorspronkelijk bouwkundig, stedenbouwkundig karakter en/of de gebruiksfunctie (lege hulzen!) behouden is	3		
	Geconserveerdheid (technische staat, conservering)	• aanwezigheid antropogeen biochemisch residu • conservering artefacten (metaal/overig) • conservering organisch materiaal • mate waarin landschapselementen in evenwicht verkeren met de abiotische omgeving (veelal grondwaterstand) • bouwkundige staat		2	
Inhoudelijke kwaliteit	Zeldzaamheid	• het aantal vergelijkbare monumenten (complextypen) van goede fysieke kwaliteit uit dezelfde periode binnen dezelfde microregio waarvan de aanwezigheid is vastgesteld • het aantal vergelijkbare landschapstypen c.q. patronen, lijnen, elementen, van goede fysieke kwaliteit uit dezelfde periode binnen dezelfde regio • het aantal vergelijkbare monumenten (complextypen) uit dezelfde periode binnen dezelfde regio • innovativiteit: pionierskarakter		2	

Tabel Waarderingscriteria kwaliteiten erfgoed:			Scores		
	Informativiteit (informatiewaarde)	• betekenis voor de wetenschap: recent en systematisch onderzoek van de betreffende archeologische periode • afleesbaarheid (herkenbaarheid) van de genese van het historisch landschap (landschapstype) • betekenis voor de wetenschap c.q. belang voor (bouw)geschiedenis • mate waarin het object, bouwwerk/complex de sporen toont c.q. uitdrukking is van o.a. culturele, sociaal-economische, geestelijke, technische bestuurlijke ontwikkelingen			1
	Samenhangendheid (ensemble- of contextwaarde)	Binnen het facet archeologie: • synchrone context: wel/niet voorkomen van monumenten uit dezelfde periode binnen de microregio • diachrone context: wel/niet voorkomen van monumenten uit opeenvolgende perioden binnen de microregio Tussen het facet archeologie en de andere facetten van cultuurhistorie: • landschappelijke context (fysisch- en historisch geografische gaafheid van het contemporaine landschap) • stedenbouwkundige context Binnen het facet aardkunde/historische geografie: • samenhang (tussen lijnen, elementen en patronen): mate waarin elementen onderdeel vormen van een grotere eenheid • mate waarin een element de samenhang begrijpelijk maakt (vormfunctie) Tussen het facet historische geografie en de andere facetten van cultuurhistorie: • mate van samenhang met archeologische context • mate van samenhang met stedenbouwkundige context Binnen het facet historische bouwkunde: • synchrone context: voorkomen van monumenten uit dezelfde periode binnen de stadswijk/het complex mate waarin element onderdeel vormt van een grotere eenheid • mate waarin interieur en exterieur samenhangen Tussen het facet historische bouwkunde en de andere facetten: • samenhang met archeologische context • samenhang met historisch geografische context		2	
	Representativiteit	• kenmerkendheid voor een bepaald gebied of periode • het aantal vergelijkbare monumenten van goede fysieke kwaliteit uit dezelfde periode binnen dezelfde archeoregio waarvan de aanwezigheid is vastgesteld en waarvan behoud is gegarandeerd • kenmerkendheid voor / verbonden aan een bepaald gebied, periode, bouwstijl of menselijke activiteit • het aantal vergelijkbare landschapstypen c.q. patronen, lijnen, elementen, van goede fysieke kwaliteit uit dezelfde periode binnen dezelfde regio		2	

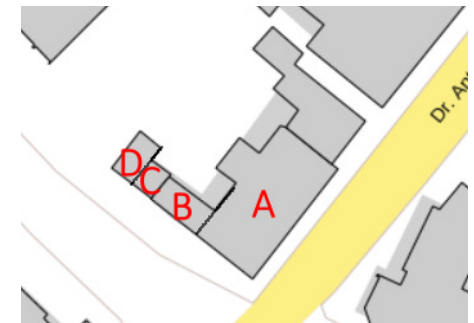
Willem II straat 2

In 1832 was dit enkellaagse pand onder zadeldak nog in gebruik als koopmanswoning. Tussen 1869 en 1883 was in het pand een jongensschool gevestigd. Sinds 1921 is het pand eigendom van de opticiënsfamilie Verbeek. Die liet het pand in 1961 vernieuwen, waarbij onder meer de kenmerkende gevel met in- en uitzwenkende contouren, ontworpen door de Budelse architect Louis Neeskens, tot stand kwam. Voorheen was dit een puntgevel. Ook de gevels werden bij die verbouwing vernieuwd. De oude kapsanten van vóór 1832 zijn toen behouden gebleven.

Beschrijving:

Algemeen

Het complex is opgebouwd uit een hoofdvolume A en daarnaast een dwars, enkellaags bouwdeel aan de Willem II straat onder zadeldak (volume B), een garage onder platdak links hiervan (volume C) en een diep, enkellaags volume met een tuitgevel, eveneens in gebruik als garage, uiterst links (volume D).

Volume A, voorgevel

De voorgevel van het pand is opgebouwd als een topgevel met in- en uitzwinkende contouren van wit geschilderde bakstenen in een halfsteens verband. Onderaan in de gevel een antracietkleurige, geschilderde bakstenen plint.

Op de begane grond is in 1961 onder een betonnen latei een rechthoekig, liggend, tufstenen lijstwerk aangebracht, dat bij een latere verbouwing grijs is geschilderd. Binnen deze omlijsting bevindt zich de huidige winkelpui, die vermoedelijk ook uit 1961 dateert. De pui is symmetrisch van opzet en is uitgevoerd in een met glasruiten gevuld aluminium frame dat op een betonnen plint staat.

Centraal in de pui de glazen voordeur van de winkel. Links en rechts van de deur een forse, langwerpige ruit, waaronder en waarboven een kleine ruit. De plaats van het bovenlicht boven de deur wordt opgevuld door een kubusvormige reclame-uiting, die gedeeltelijk uit de pui steekt. De deur en naastgelegen vensters liggen verdiept in de pui, waardoor hier sprake is van een portiek. Het plafond van deze portiek wordt ondersteund door twee metalen kolommen.

Vóór de voordeur ligt een stoepje dat toegankelijk is voor rolstoelgebruikers. Zowel links als rechts van de entree is een vooruitstekende vitrinekast aangebracht. Boven twee enkelruits vensterdelen is een luifel aangebracht. Boven deze luifel nog een smal bovenraam.

Uiterst links en uiterst rechts in de pui is eenzelfde soort venster aangebracht als geplaatst is links en rechts van de winkeldeur.

Links van de winkelpui is in de geschilderde bakstenen gevel een horizontale ongeschilderde, hardstenen brievenleuf met afgeschuind luifeltje aangebracht.

Op het niveau van de zolder zijn drie rechthoekige, houten enkelruits vensters aangebracht, na 1985 voorzien van zonnescreeën. Onder elk venster een schuin geplaatste raamdorpel van donkere, geglaazuurde, hardgebakken tegels. Boven elk venster een rollaag van drieklezoren. In de muurdammen links en rechts van het middelste venster is een kunststof vlaggenstokhouder aangebracht.

Ter hoogte van de raamdorpels zijn aan de uiteinden van de gevel betonnen aanzetstenen aangebracht, die de aanzet van de eerste uitzwinking van de gevel markeren. Deze aanzetstenen zijn aan de buitenzijden afgeschuind. De uitzwinkende geveldelen worden beëindigd met een halfsteense rollaag, belegd met een rand van lood. Deze loodrand ligt ook op de aanzetstenen. Ook alle hoger gelegen in- en uitzwinkingen worden beëindigd met een halfsteense rollaag en een loodrand.

Boven de uitzwinkingen loopt de gevel links en rechts kort loodrecht omhoog om uit te komen in een paar afgeronde aanzetstenen, die de aanzet van een inzwenking vormen.

Ter hoogte van deze inzwenkende geveldelen is centraal in de topgevel een ronde nis aangebracht met een betonnen achterwand. Rondom de nis een halfsteense rollaag. Boven de bovenste helft van de nis is een licht uitstekende rondboog van baksteenkoppen op hun platte kant aangebracht. Onderaan deze boog twee horizontaal geplaatste, licht uitstekende baksteenkoppen. Onderaan in de nis wordt de rollaag onderbroken door een vierkante betonnen sluitsteen, met aan de bovenzijde een uitstekend lekgootje.

De inzwenkingen worden aan de bovenzijden afgetopt met een afgeschuinde aanzetsteen, die de aanzet vormt van een uitzwenkend geveldeel, dat kleiner is dan de onderste uitzwenking. Boven de kleine uitzwenkende delen is een rechthoekig topstuk aangebracht, afgetopt met een ezelsrug, waarop donkere, geglaazuurde, hardgebakken tegels liggen. Op de nok van de ezelsrug is een smeedijzeren sierhekje geplaatst dat aan de onderzijde twee krullen of voluten heeft. De loze bakstenen geveldelen van de topgevel zijn aan de achterzijden ongeschilderd. Hier is het schone metselwerk van rode bakstenen zichtbaar. Ook aan de zijkanten en de achterkant van de gevel zijn alle betonblokken wit geschilderd. Aan de zijkanten zijn de loodrecht geplaatste bakstenen delen wit geschilderd.

Volume A, rechterzijgevel

De rechterzijgevel is opgebouwd als lijstgevel van wit geschilderde bakstenen in een halfsteens verband. Onderaan de gevel een antracietkleurige geschilderde plint. Uiterst links en uiterst rechts loopt een geschilderde regenpijp langs de gevel naar beneden.

Links is een grijs geschilderde, rechthoekige, liggende tufstenen omlijsting aangebracht voor een drieledige winkelpui, opgebouwd uit een met glaruiten gevuld aluminium frame dat op een betonnen plint staat. Centraal in de winkelpui is een vitrine aangebracht, vergelijkbaar met de vitrines in de voorgevel. Links en rechts van deze vitrine is een forse, terugliggende langwerpige ruit geplaatst, waaronder en waarboven een kleine ruit. Vanwege de terugliggende puidelen is ook hier sprake van een portiek.

In het rechterdeel van de gevel zijn vijf rechthoekige, houten vensters geplaatst, opgebouwd uit enkelruits onder- en bovenramen, waarbij de laatste als klepramen kunnen functioneren.

In de kozijnstijlen zijn metalen duimen aangebracht die houten luiken dragen, die de vensters volledig kunnen afsluiten. De luiken worden op hun plaats gehouden door metalen luikvastzetters, waarvan de bovenzijden zijn omgekruld.

Onder elk venster een schuin geplaatste raamdorpel van bruine, geglaazuurde, hardgebakken tegels met oren. Boven elk venster een steense strek van afwisselend baksteenstreken en dubbele -koppen.

De gevel wordt beëindigd door een houten Vlaamse goot, afgewerkt met een zinken kraal. Deze Vlaamse goot loopt niet door tot de uiteinden van de gevel. Links is op die plek de uitstekende, betonnen aanzetsteen aanwezig. Rechts is een trapsgewijs uitkragend bakstenen schoudertje aangebracht, afgetopt met een betonnen dekplaatje.

Volume A, achtergevel

Omdat het pand van de rechterbuurman van het pand, aan de Dr. Anton Mathijssenstraat, iets terug staat ten opzichte van de rooilijn, is er sprake van een kort achtergeveldeel. Dit is op dezelfde manier opgebouwd als de overige geveldelen en is volledig blind. De schuine zijde wordt afgetopt met een cementrand.

Volume A, dak

Het zadeldak van het pand is belegd met blauwe, gesmoorde, opnieuw verbeterde holle dakpannen. Op de nok staan twee korte, bakstenen schoorstenen, opgebouwd in schoon metselwerk van rode bakstenen in een halfsteens verband. Van beide schoorstenen kragen de bovenste twee baksteenlagen uit. De rechterschoorsteen, gezien vanaf de Dr. Anton Mathijssenstraat, staat op het einde van de nok, ter hoogte van de brandmuur tussen het pand en zijn buurman. Deze brandmuur is anderhalve baksteen breed en vermoedelijk nog van vóór 1832. De delen van de brandmuur die iets uitsteken, zijn gecementeerd. De cementlaag op de top van de brandmuur is nagenoeg geheel versleten. Even boven de bakgoot van de buurman staat op de brandmuur een antracietkleurige, geschilderde, bakstenen schouder die al op een foto van ca. 1910 voorkomt. Dit schouderdeel is bekleed met een loodslabbe. Boven de schouder is een gedeelte van drie op elkaar gestapelde, donkere, hardgebakken tegels geplaatst. Dit gedeelte ontbreekt op de genoemde foto van ca. 1910.

In het dakschild aan de Dr. Anton Mathijssenstraat is een breed dakvenster aangebracht dat na 1985 vernieuwd is en met trespa is bekleed. Aan de voorzijde drie rechthoekige houten ramen, waarvan het middelste vast is. Op het dakvenster ligt een flauw hellend zadeldakje met aan weerszijden een afgeplat dakdeel. Ook boven de ramen is alleen het middelste deel van het boeiboord uitgevoerd in een driehoekige vorm. De wangen van het dakvenster zijn bekleed met zink en ook de bovenste randen van het dakje zijn voorzien van een zinken kraal. Links van het dakvenster zijn twee kleine dakramen aangebracht. Rechts van het dakvenster een groter formaat Velux dakraam.

In het achterste dakschild zijn een klein dakraam en een metalen afvoerpijp aangebracht.

Volume B

Volume B staat iets terug, ten opzichte van de voorgevel van volume A. De voorgevel van volume B is opgebouwd in wit geschilderde bakstenen in een wild verband. Onderaan de gevel een antracietkleurige, geschilderde plint. Uiterst links loopt een geschilderde regenpijp langs de gevel naar beneden. In de gevel zijn vijf kleine, nagenoeg vierkante houten enkelruits vensters aangebracht. Onder elk venster een schuin geplaatste raamdorpel van bruine, geglaazuurde, hardgebakken tegels met oren. Boven elk venster een steense strek van afwisselend baksteenstrekken en dubbele -koppen. De gevel wordt beëindigd door een zinken mastgoot.

A photograph of a white brick garage with a dark grey tiled roof. The garage has two black doors and a small chimney on the left side. A blue and yellow parking sign is visible in the foreground on the left.

Volume C

Volume C staat weer iets terug ten opzichte van de volumes B en D. Links en rechts een smal muurdeel dat op dezelfde wijze is opgebouwd als de overige bakstenen gevels in het complex. In het midden een forse, verdiepte, metalen garagedeur met rechts daarin een winkeldeur. Aan de bovenzijde een dubbel houten boeiboord, afgetopt met een zinken kraal. Onder de garagedeur ligt een betonnen drempel.

Volume D

Ook volume D is op dezelfde wijze opgebouwd als alle overige gevels in het complex. In de smalle rechterzijde van het rechtermuurdeel is een metalen duim aangebracht. In het midden van de gevel een forse, verdiepte, metalen garagedeur. Bovenaan een betonnen latei. Onder de garagedeur ligt een betonnen drempel.

De schuine zijden van de topgevel zijn voorzien van een houten windveer. Het relatief hoge topstuk wordt afgetopt met een ezelsrug, belegd met wit geschilderde bakstenen.

Het zadeldak is belegd met blauwe, gesmoorde, opnieuw verbeterde holle dakpannen.

Waarderingen

Dit pand heeft een lange geschiedenis en staat in de omgeving van de Markt, het huidige centrum van Budel. Wat vormgeving betreft, is het pand, dat hier vermoedelijk al vóór 1832 stond, erg traditioneel. De vroeg-negentiende-eeuwse dorpskern van Budel lag in de directe nabijheid van dit pand, dat al op de kadastrale kaart van 1832 op deze plaats te zien is.

De architectuur van Budel, zoals die in de eerste helft van de twintigste eeuw nog aanwezig was in de kern van het dorp, is inmiddels voor een groot deel verdwenen. Uit een gesprek met eigenaar Verbeek bleek, dat het pand in 1961 grotendeels vernieuwd is. De kap van het pand zou nog authentiek zijn en zou kunnen dateren uit de achttiende of negentiende eeuw.

Een opmerkelijk feit is, dat deze opvallende en kenmerkende gevel op de tekentafel van architect Neeskens tot stand gekomen is. Deze architect, afkomstig uit Budel, heeft niet alleen in de gemeente Cranendonck, maar ook in de wijde omgeving, waaronder Eindhoven, naam gemaakt met zijn vele creaties. Dat waren niet alleen woonhuizen, maar ook scholen, een consultatiebureau bij de kerk, winkels, een patronaatsgebouw en boerderijen. Zijn bouwstijl was onderhevig aan de tijd. In latere jaren stapte hij over van de Delftse School naar strakkere vormgeving (modernisme).

Uit onderzoek zou kunnen blijken of dit pand inderdaad elementen uit voorbije eeuwen herbergt. Deze oude panden zijn in de kern van Budel eerder uitzondering dan regel.

Cultuurhistorische beschrijving en waardering van het aanzicht van een aantal panden in de gemeente Cranendonck

Uitgevoerd in opdracht van de gemeente Cranendonck ten behoeve van een eventuele aanwijzing van deze panden als cultuurhistorisch waardevolle objecten.

Als bijlage is hier de matrix toegevoegd, waarin de diverse aspecten van een object worden gewaardeerd. Maximaal per onderdeel worden 3 punten gegeven, minimaal wordt 1 punt gegeven.

NB. De bouwkundige staat van een pand kan alleen op basis van het buitenaanzicht niet worden beoordeeld. Ook de "herinneringswaarde" die aan het pand verbonden is, is zonder uitgebreid onderzoek niet bekend. Tenzij overduidelijk anders zal hier voor beide onderdelen altijd een (gemiddelde) waardering van 2 punten worden toegekend.

Voor wat de totaalscore betreft, hebben wij de 4 klassen als volgt beoordeeld:

object met 8 tot 12 punten: laag, indifferent

object met 13 tot 16 punten: middelhoog, cultuurhistorisch waardevol

object met 17 tot 20 punten: hoog, gemeentelijk monument

object met 21 tot 24 punten: zeer hoog, rijksmonument

Eindhoven juni 2019

totaalscore: Willem II straat 2 Budel 16 (middelhoog cultuurhistorisch waardevol)

Tabel Waarderingscriteria kwaliteiten erfgoed:			Scores		
Kwaliteiten	Waarderingscriteria	Operationele parameters	Hoog	Mid-den	Laag
Beleefde kwaliteit	Zichtbaarheid (herkenbaarheid/ schoonheid)	• zichtbaarheid vanaf het maaiveld als landschapselement • relatie met omgeving: passendheid • verbondenheid met feitelijke historische gebeurtenis • afwisselendheid (diversiteit aan elementen) • zichtbaarheid landschapselementen en patronen (herkenbaarheid) • esthetische kwaliteit: zichtbare uitingen		2	
	Herinnerbaarheid (herinneringswaarde)	• associatie met toegeschreven kwaliteit of gebeurtenis • verbondenheid met feitelijke historische gebeurtenis (symboliek) • associatie met toegeschreven kwaliteit of gebeurtenis (symboliek) • ouderdom	3		
Fysieke kwaliteit	Gaafheid (compleetheid/ herkenbaarheid)	Binnen het facet archeologie/aardkunde: • gaafheid aanwezigheid sporen • ruimtelijke gaafheid: bodemlagen onverstoord, horizontaal • stratificatie intact: bodemlagen onverstoord, verticaal • mobilia in situ: losse onderdelen nog op hun plek • ruimtelijke relatie tussen mobilia onderling / mobilia en sporen Binnen het facet historische geografie: • mate waarin landschapselementen en -patronen in tact zijn • mate waarin oorspronkelijk karakter behouden is (authenticiteit) Binnen het facet historische bouwkunde: • compleetheid: mate waarin alle stijlelementen aanwezig zijn • authenticiteit: mate waarin oorspronkelijk bouwkundig, stedenbouwkundig karakter en/of de gebruiksfunctie (lege hulzen!) behouden is			1
	Geconserveerdheid (technische staat, conservering)	• aanwezigheid antropogeen biochemisch residu • conservering artefacten (metaal/overig) • conservering organisch materiaal • mate waarin landschapselementen in evenwicht verkeren met de abiotische omgeving (veelal grondwaterstand) • bouwkundige staat		2	
Inhoudelijke kwaliteit	Zeldzaamheid	• het aantal vergelijkbare monumenten (complextypen) van goede fysieke kwaliteit uit dezelfde periode binnen dezelfde microregio waarvan de aanwezigheid is vastgesteld • het aantal vergelijkbare landschapstypen c.q. patronen, lijnen, elementen, van goede fysieke kwaliteit uit dezelfde periode binnen dezelfde regio • het aantal vergelijkbare monumenten (complextypen) uit dezelfde periode binnen dezelfde regio • innovativiteit: pionierskarakter		2	

Tabel Waarderingscriteria kwaliteiten erfgoed:			Scores		
	Informativiteit (informatiewaarde)	• betekenis voor de wetenschap: recent en systematisch onderzoek van de betreffende archeologische periode • afleesbaarheid (herkenbaarheid) van de genese van het historisch landschap (landschapstype) • betekenis voor de wetenschap c.q. belang voor (bouw)geschiedenis • mate waarin het object, bouwwerk/complex de sporen toont c.q. uitdrukking is van o.a. culturele, sociaal-economische, geestelijke, technische bestuurlijke ontwikkelingen			1
	Samenhangendheid (ensemble- of contextwaarde)	Binnen het facet archeologie: • synchrone context: wel/niet voorkomen van monumenten uit dezelfde periode binnen de microregio • diachrone context: wel/niet voorkomen van monumenten uit opeenvolgende perioden binnen de microregio Tussen het facet archeologie en de andere facetten van cultuurhistorie: • landschappelijke context (fysisch- en historisch geografische gaafheid van het contemporaine landschap) • stedenbouwkundige context Binnen het facet aardkunde/historische geografie: • samenhang (tussen lijnen, elementen en patronen): mate waarin elementen onderdeel vormen van een grotere eenheid • mate waarin een element de samenhang begrijpelijk maakt (vormfunctie) Tussen het facet historische geografie en de andere facetten van cultuurhistorie: • mate van samenhang met archeologische context • mate van samenhang met stedenbouwkundige context Binnen het facet historische bouwkunde: • synchrone context: voorkomen van monumenten uit dezelfde periode binnen de stadswijk/het complex mate waarin element onderdeel vormt van een grotere eenheid • mate waarin interieur en exterieur samenhangen Tussen het facet historische bouwkunde en de andere facetten: • samenhang met archeologische context • samenhang met historisch geografische context		2	
	Representativiteit	• kenmerkendheid voor een bepaald gebied of periode • het aantal vergelijkbare monumenten van goede fysieke kwaliteit uit dezelfde periode binnen dezelfde archeoregio waarvan de aanwezigheid is vastgesteld en waarvan behoud is gegarandeerd • kenmerkendheid voor / verbonden aan een bepaald gebied, periode, bouwstijl of menselijke activiteit • het aantal vergelijkbare landschapstypen c.q. patronen, lijnen, elementen, van goede fysieke kwaliteit uit dezelfde periode binnen dezelfde regio	3		

Budel-Dorplein

Marialaan 48

Algemeen:

Complex, bestaande uit vier naast elkaar gebouwde volumes, waarvan het rechter als woonhuis aan Mariastraat 48 in 1900 is gebouwd door La Société Anonyme des Zincs de la Campine en consorten uit Budel. In 1909 werd het woonhuis aan de linkerkzijde uitgebreid met een drietal volumes, die het adres Gebroeders Looijmanslaan 45 gingen vormen. Tegenwoordig heeft het gehele complex het adres Marialaan 48.

Beschrijving:

Het complex Marialaan 48 kan in een viertal verschillende volumes worden onderscheiden, te weten:

- volume A: een tweelaags volume onder zadeldak uit 1900
- volume B: een drielaags volume onder zadeldak uit 1909, links van volume A
- volume C: een tweelaags volume onder platdak, waarvan de begane grond uit 1909 stamt, links van volume B
- volume D: een enkellaags volume onder platdak, links van volume C

Het gehele complex is opgebouwd in schoon metselwerk van orangerode bakstenen in kruisverband. Onderaan de gevels hoge en licht uitstekende wit gepleisterde plinten.

Volume A, gevel aan de Gebroeders Looijmanslaan

De plint steekt hier circa 10 centimeter uit, ten opzichte van de bakstenen gevel. Rechts in de plint is een verdiept, vierkant ventilatierooster aangebracht.

Rechts op de begane grond een korfboogvenster, opgebouwd uit een onderraam met drie smalle, verticale ruiten en een enkelruits, getoogd bovenraam. Onder het venster een schuin geplaatste raamdorpel van donkerrode bakstenen, erboven een steense korfboog.

Links op de verdieping een houten rondboogvenster, opgebouwd uit een vierruits onderraam met een brede middenstijl en twee smalle roeden en daarboven een tweeruits bovenraam, waarvan de roede eveneens smal is uitgevoerd. Onder het venster een schuin geplaatste raamdorpel van donkerrode bakstenen, erboven een steense rondboog.

Rechts op de verdieping een vergelijkbaar venster, echter een maatje breder en hoger uitgevoerd. Het onderraam bestaat hier uit twee stolpramen.

De gevel wordt beëindigd door een zinken bakgoot.

Volume A, gevel aan de Marialaan

Uiterst links en uiterst rechts loopt een kunststof regenpijp langs de gevel naar beneden.

Op het niveau van de begane grond steekt een drietal metalen afvoerpijpen uit de gevel. Op het niveau van de verdieping is met smalle, platte, metalen strips de tekst "ANNO 1901" in de gevel geschroefd. Opmerkelijk, want het pand is een jaar eerder, in 1900, gereedgekomen.

Op het niveau van de zolder zijn twee rechthoekige, houten enkelruits vensters aangebracht.

Onder elk venster een schuin geplaatste raamdorpel van donkerrode bakstenen, bovenaan elk venster een halfsteense rollaag van donkerrode bakstenen.

Het zadeldak steekt aan deze zijde uit en wordt ondersteund door houten klossen met een kwarthol profiel.

De schuine dakranden worden afgetopt door grijze, betonnen gevelpannen.

Volume A, dak

Het zadeldak van volume A is belegd met dubbele, grijze betonnen golfpannen, type sneldekpan.

Rechts op de nok staat een korte schoorsteen, opgebouwd in schoon metselwerk van rode bakstenen in een halfsteens verband, afgedekt door een ijzeren constructie waarop twee driehoekige, metalen platen liggen.

Volume B, voorgevel aan de Gebroeders Looijmanslaan

De drielaagse lijstgevel is voorzien van hoekrisalieten.

Centraal in de hoge plint is een getoogd, houten, tweeruits stolpvenster aangebracht, dat licht geeft aan het souterrain in dit volume.

Rechts op dit niveau is een trap aangebracht van zeven betonnen traptreden, die ingesloten zijn tussen trapsgewijs opgebouwde, betonnen bomen of wangen. Daaronder gemetselde wanden, opgebouwd in schoon metselwerk van orangerode bakstenen in een halfsteens verband. De trap komt uit op een bordes.

Zowel onderaan de trap als aan de bovenzijde staat links en rechts een bakstenen trappaal. Bovenop de onderste twee trappalen staat een betonnen kinderfiguurtje.

De trappalen aan de bovenzijde van de trap worden afgetopt met een uitstekende betonnen dekplaat met een tentvormige diamantkop. Tussen de onderste en bovenste trappalen is aan beide zijden een metalen spijlenhek geklemd. Deze zijn aan de bovenzijden voorzien van een buisvormige, metalen handlijst.

Tussen de bovenste trappalen en de voorgevel van dit volume staat aan beide zijden een bakstenen muurdeel, opgebouwd in schoon metselwerk van orangerode bakstenen in een halfsteens verband. Hierop staat een metalen bordeshek, waarvan de spijlen aan de bovenzijde uit halfronde vormen zijn opgebouwd. Aan de voorzijden loopt het bordeshek kort in een hoek door naar de bovenste trappalen.

Via de trap wordt, rechts op de bel-etage, de houten voordeur van het pand bereikt. Aan de onderzijde is deze voorzien van een nagenoeg vierkant spiegelpaneel met omlijsting. In het bovenste deel van de deur twee smalle, langwerpige, verticale ruiten. Elke ruit is gevat in een lijst.

Boven de deur een getoogd, enkelruits bovenlicht. Deur en bovenlicht zijn gevat in een houten kozijn, waarvan de stijlen rusten op een betonnen drempel met korte deurneuten. Boven het bovenlicht een steense segmentboog van afwisselend baksteenstrekken en dubbele -koppen.

Boven de deur is een schuin geplaatste houten luifel aangebracht, die wordt gedragen door twee houten muurstijlen en twee korbeels met meerdere afgeronde profielen. Het houten boeiboord aan de voorzijde van de luifel is eveneens geprofileerd met twee segmentboogvormen en drie kleinere halffrondprofielen.

De zijkanten van de luifel zijn voorzien van houten windveren met waterborden. Het schuine dakje is belegd met rode, gesmoorde, verbeterde holle dakpannen.

Links op de bel-etage zijn even boven de hoge plint op twee plaatsen kleine ventilatieroosters aangebracht.

Het linkerrooster is voorzien van een boldraadrooster. Links van de voordeur is eenzelfde korfboogvenster aangebracht als op het zelfde niveau in volume A. De korfboog is hier echter opgebouwd uit afwisselend baksteenstrekken en dubbele -koppen.

Links op de tweede verdieping een vergelijkbaar korfboogvenster als een etage lager, echter iets minder hoog uitgevoerd. Bovendien is elk van de drie onderramen voorzien van een smalle, houten roede. Het bovenraam draagt twee van dergelijke roeden en is zo in drie ruiten verdeeld.

Rechts op de tweede verdieping een houten rondboogvenster, opgebouwd uit een vierruits onderraam met een brede middenstijl en twee smalle roeden en daarboven een tweeruits bovenraam, waarvan de roede eveneens smal is uitgevoerd.

Onder het venster een schuin geplaatste raamdorpel van donkerrode bakstenen, bovenaan een steense rondboog van afwisselend baksteenstrekken en dubbele -koppen.

Bovenaan de gevel een dubbele, uitkragende baksteenfries. Onderaan een licht terugliggende baksteenlaag, waarboven een kraagsteenfries. Daarboven een rechte muizentand. De gevel wordt beëindigd door een zinken bakgoot. Uiterst rechts loopt een korte kunststof regenpijp vanuit de bakgoot naar de onderliggende bakgoot van volume A.

Volume B, rechterzijgevel

Omdat volume B iets hoger is dan volume A, is een kort deel van de rechterzijgevel van volume B zichtbaar. Dit blinde geveldeel is opgebouwd als topgevel in schoon metselwerk van orangerode bakstenen in kruisverband. Het zadeldak steekt aan deze zijde uit en wordt ondersteund door houten klossen met een kwarthol profiel. De schuine dakranden worden afgetopt door grijze, betonnen gevelpannen.

Volume B, linkerzijgevel

Dit geveldeel is opgebouwd als topgevel in schoon metselwerk van orangerode bakstenen in kruisverband. In de bouwlaag boven de tweede verdieping, vermoedelijk op het niveau van de zolder, zijn twee rechthoekige houten tweeruitsvensters aangebracht. Boven elk venster een steense segmentboog van afwisselend baksteenstrekken en dubbele -koppen.

De boogvelden zijn van hout. Het zadeldak steekt aan deze zijde uit en wordt ondersteund door houten klossen met een kwarthol profiel. De schuine dakranden worden afgetopt door grijze, betonnen gevelpannen.

Volume B, dak

Het zadeldak van volume B is belegd met dubbele, grijze betonnen golfpannen, type sneldekpan. Links op de nok staat een korte schoorsteen, opgebouwd in schoon metselwerk van orangerode bakstenen in een halfsteens verband, afgedekt door een ijzeren constructie waarop twee driehoekige, metalen platen liggen.

Volume C, gevel aan de Gebroeders Looijmanslaan

De gevel is opgebouwd in schoon metselwerk van orangerode (begane grond) en rode (verdieping) bakstenen in kruisverband. De verdieping is vermoedelijk later dan de begane grond gebouwd.

De plint in deze gevel heeft aan de linkerzijde de hoogte van de plint in de gevel van volume D. Rechts is de plint lager uitgevoerd.

Rechts op de begane grond heeft voorheen een voordeur gestaan. Deze is in een latere periode met schoon metselwerk van orangerode bakstenen in een staand verband dichtgemetseld.

Door de aanwezigheid van een verticaal aangebrachte betonnen brievenleuf, links van deze nieuwe invulling, kan worden afgeleid dat hier ooit een voordeur stond. Tegenwoordig is de voordeur vervangen door een rechthoekig houten enkelruits venster, waaronder een betonnen raamdorpel. Het lage plintdeel is hier gecementeerd. De steense segmentboog van de vroegere voordeur is nog aanwezig en bestaat uit afwisselend baksteenstrekken en dubbele -koppen.

Hoog, centraal op de verdieping is een houten rondboogvenster aangebracht, opgebouwd uit een vierruits onderraam met brede middenstijl en twee smalle roeden. Het getoogde bovenraam is eveneens voorzien van een smalle roede. Onder het venster een schuin geplaatste raamdorpel van rode bakstenen, boven het venster een steense rondboog van afwisselend baksteenstrekken en dubbele -koppen.

De gevel wordt beëindigd door een licht uitstekende houten dakrand, voorzien van een houten boeiboord en afgewerkt met een aluminium rand.

Volume C, linkerzijgevel

De linkerzijgevel van volume C is geheel blind en opgebouwd in schoon metselwerk van rode bakstenen in een halfsteens verband. Centraal, bovenaan in de gevel is met twee beugels een televisieantenne bevestigd tegen de gevel. De gevel wordt op dezelfde wijze beëindigd als de voorgevel van dit volume.

Volume D, gevel aan de Gebroeders Looijmanslaan

Een smalle, verticale strook metselwerk, rechts in deze gevel, is opgebouwd in schoon metselwerk van orangerode bakstenen in kruisverband. Het overige deel van de gevel is opgebouwd in rood metselwerk en dateert vermoedelijk uit de jaren '20 of '30 van de twintigste eeuw.

Op de begane grond is een fors, nagenoeg vierkant, drieledig houten venster aangebracht, opgebouwd uit een frame met drie enkelruits onder- en bovenramen. Onder het venster een betonnen raamdorpel. Aan de bovenzijde een anderhalfsteense strek.

De overstekende dakrand is voorzien van een trespa boeiboord, afgewerkt met een zinken kraal en wordt ondersteund door afgeschuinde houten klossen. Uiterst rechts loopt een zinken regenpijp langs de gevel naar beneden.

Overige zaken

De voor- en achtertuin van het pand worden afgesloten door orangerode bakstenen muurtjes met hekpijlers en metalen hekwerken, in dezelfde stijl als de muurdelen en de hekwerken van de trap in volume B.

Waarderingen

Dit complex is in het begin van de twintigste eeuw gebouwd op initiatief van de directie van de Société Anonyme des Zincs de la Campine, ofwel de Kempenische Zinkmaatschappij van de Belgische civiele ingenieurs Lucien en Emile Dor. Deze industriële onderneming heeft na de oprichting van de fabriek in 1892 voor een zekere welvaart in dit deel van de gemeente gezorgd, hetgeen onder andere blijkt uit de woningbouw in Budel-Dorplein.

Dit pand maakt in zijn vorm en uiterlijk deel uit van een beschermd dorpsgezicht. De Marialaan behoort tot de oude opzet van deze fabrieksarchitectuur en dit woningcomplex is volledig afwijkend van de Nederlandse architectuur uit het begin van de twintigste eeuw. De panden in deze directe omgeving hebben een niet-Nederlands uiterlijk. Het uiterlijk doet meer denken aan de Belgische of Noord-Franse architectuur.

De hoofdvolumes A en B hebben korfboog-, rondboog- en segmentboogvensters. Het pand heeft een verhoogde onderste woonetage en een opvallende trap naar de voordeur. De vormgeving met verschillende boogvormen en de trappartij centraal in de gevel, het souterrain en een bel-etage zouden nog kunnen herinneren aan neoclassicistische of naar modernere neorenaissance-invloeden.

Cultuurhistorische beschrijving en waardering van het aanzicht van een aantal panden in de gemeente Cranendonk

Uitgevoerd in opdracht van de gemeente Cranendonck ten behoeve van een eventuele aanwijzing van deze panden als cultuurhistorisch waardevolle objecten.

Als bijlage is hier de matrix toegevoegd, waarin de diverse aspecten van een object worden gewaardeerd. Maximaal per onderdeel worden 3 punten gegeven, minimaal wordt 1 punt gegeven.

NB. De bouwkundige staat van een pand kan alleen op basis van het buitenaanzicht niet worden beoordeeld. Ook de "herinneringswaarde" die aan het pand verbonden is, is zonder uitgebreid onderzoek niet bekend. Tenzij overduidelijk anders zal hier voor beide onderdelen altijd een (gemiddelde) waardering van 2 punten worden toegekend.

Voor wat de totaalscore betreft, hebben wij de 4 klassen als volgt beoordeeld:

object met 8 tot 12 punten: laag, indifferent

object met 13 tot 16 punten: middelhoog, cultuurhistorisch waardevol

object met 17 tot 20 punten: hoog, gemeentelijk monument

object met 21 tot 24 punten: zeer hoog, rijksmonument

Eindhoven juni 2019

totaalscore: Marialaan 48 Budel Dorplein 16 (middelhoog cultuurhistorisch waardevol)

Tabel Waarderingscriteria kwaliteiten erfgoed:			Scores		
Kwaliteiten	Waarderingscriteria	Operationele parameters	Hoog	Mid-den	Laag
Beleefde kwaliteit	Zichtbaarheid (herkenbaarheid/ schoonheid)	• zichtbaarheid vanaf het maaiveld als landschapselement • relatie met omgeving: passendheid • verbondenheid met feitelijke historische gebeurtenis • afwisselendheid (diversiteit aan elementen) • zichtbaarheid landschapselementen en patronen (herkenbaarheid) • esthetische kwaliteit: zichtbare uitingen		2	
	Herinnerbaarheid (herinneringswaarde)	• associatie met toegeschreven kwaliteit of gebeurtenis • verbondenheid met feitelijke historische gebeurtenis (symboliek) • associatie met toegeschreven kwaliteit of gebeurtenis (symboliek) • ouderdom		2	
Fysieke kwaliteit	Gaafheid (compleetheid/ herkenbaarheid)	Binnen het facet archeologie/aardkunde: • gaafheid aanwezigheid sporen • ruimtelijke gaafheid: bodemlagen onverstoord, horizontaal • stratificatie intact: bodemlagen onverstoord, verticaal • mobilia in situ: losse onderdelen nog op hun plek • ruimtelijke relatie tussen mobilia onderling / mobilia en sporen Binnen het facet historische geografie: • mate waarin landschapselementen en -patronen in tact zijn • mate waarin oorspronkelijk karakter behouden is (authenticiteit) Binnen het facet historische bouwkunde: • compleetheid: mate waarin alle stijlelementen aanwezig zijn • authenticiteit: mate waarin oorspronkelijk bouwkundig, stedenbouwkundig karakter en/of de gebruiksfunctie (lege hulzen!) behouden is		2	
	Geconserveerdheid (technische staat, conservering)	• aanwezigheid antropogeen biochemisch residu • conservering artefacten (metaal/overig) • conservering organisch materiaal • mate waarin landschapselementen in evenwicht verkeren met de abiotische omgeving (veelal grondwaterstand) • bouwkundige staat		2	
Inhoudelijke kwaliteit	Zeldzaamheid	• het aantal vergelijkbare monumenten (complextypen) van goede fysieke kwaliteit uit dezelfde periode binnen dezelfde microregio waarvan de aanwezigheid is vastgesteld • het aantal vergelijkbare landschapstypen c.q. patronen, lijnen, elementen, van goede fysieke kwaliteit uit dezelfde periode binnen dezelfde regio • het aantal vergelijkbare monumenten (complextypen) uit dezelfde periode binnen dezelfde regio • innovativiteit: pionierskarakter		2	

Tabel Waarderingscriteria kwaliteiten erfgoed:			Scores		
	Informativiteit (informatiewaarde)	• betekenis voor de wetenschap: recent en systematisch onderzoek van de betreffende archeologische periode • afleesbaarheid (herkenbaarheid) van de genese van het historisch landschap (landschapstype) • betekenis voor de wetenschap c.q. belang voor (bouw)geschiedenis • mate waarin het object, bouwwerk/complex de sporen toont c.q. uitdrukking is van o.a. culturele, sociaal-economische, geestelijke, technische bestuurlijke ontwikkelingen		2	
	Samenhangendheid (ensemble- of contextwaarde)	Binnen het facet archeologie: • synchrone context: wel/niet voorkomen van monumenten uit dezelfde periode binnen de microregio • diachrone context: wel/niet voorkomen van monumenten uit opeenvolgende perioden binnen de microregio Tussen het facet archeologie en de andere facetten van cultuurhistorie: • landschappelijke context (fysisch- en historisch geografische gaafheid van het contemporaine landschap) • stedenbouwkundige context Binnen het facet aardkunde/historische geografie: • samenhang (tussen lijnen, elementen en patronen): mate waarin elementen onderdeel vormen van een grotere eenheid • mate waarin een element de samenhang begrijpelijk maakt (vormfunctie) Tussen het facet historische geografie en de andere facetten van cultuurhistorie: • mate van samenhang met archeologische context • mate van samenhang met stedenbouwkundige context Binnen het facet historische bouwkunde: • synchrone context: voorkomen van monumenten uit dezelfde periode binnen de stadswijk/het complex mate waarin element onderdeel vormt van een grotere eenheid • mate waarin interieur en exterieur samenhangen Tussen het facet historische bouwkunde en de andere facetten: • samenhang met archeologische context • samenhang met historisch geografische context		2	
	Representativiteit	• kenmerkendheid voor een bepaald gebied of periode • het aantal vergelijkbare monumenten van goede fysieke kwaliteit uit dezelfde periode binnen dezelfde archeoregio waarvan de aanwezigheid is vastgesteld en waarvan behoud is gegarandeerd • kenmerkendheid voor / verbonden aan een bepaald gebied, periode, bouwstijl of menselijke activiteit • het aantal vergelijkbare landschapstypen c.q. patronen, lijnen, elementen, van goede fysieke kwaliteit uit dezelfde periode binnen dezelfde regio		2	

Sint Josephstraat 125

Algemeen:

Tweelaagse villa onder zadeldak met Vlaamse gevel, gebouwd in 1902 door La Société Anonyme des Zincs de la Campine en consorten uit Budel. In 1909/1910 werd het pand uitgebreid met een tweelaags bouwdeel onder platdak, waar zich momenteel de ingang van het complex bevindt. Het complex werd in 2014 gerestaureerd en verbouwd, waarbij onder andere het dak met windveren en de Vlaamse gevel van het hoofdvolume gebouwd werden, alsmede het tweelaagse torenvormige bouwdeel onder tentdak aan de achterzijde en de enkellaagse garage onder zadeldak op de hoek met de Liedekerkestraat. Ook werden toen 15 bomen rondom het complex gekapt. In 2019 is tegen de rechterzijgevel van de villa een enkellaagse veranda in aanbouw.

Beschrijving:

Het complex Sint Josephstraat 125 kan in een viertal verschillende volumes worden onderscheiden, te weten:

- volume A: een tweelaagse villa uit 1902 onder zadeldak uit 2014
- volume B: een tweelaags bouwdeel onder platdak uit 1909/1910, met daarin de entree van het complex
- volume C: een tweelaags, torenvormig volume onder tentdak uit 2014
- volume D: een enkellaagse garage onder zadeldak uit 2014

Volume A, voorgevel aan de Hoofdstraat

De voorgevel aan de Hoofdstraat is opgebouwd in geschilderde bakstenen in kruisverband met knipvoegen. Het pand heeft een indeling met hoekrisalieten en een brede middenrisaliet met Vlaamse gevel. Deze middenrisaliet en de Vlaamse gevel zijn geschilderd in een beige kleur, de overige delen zijn wit geschilderd. Onderaan de gevel een ondiepe, grijs geschilderde, gepleisterde of betonnen plint.

Op de begane grond drie licht verdiepte, gekoppelde, houten kruisvensters. Elk kruisvenster is opgebouwd uit twee enkelruits onder- en bovenramen. De kozijnstijlen zijn voorzien van biljoenen. De middenstijlen dragen zowel ter hoogte van de boven- als van de onderramen een verticale siergleuf. Een siergleuf ter hoogte van de bovenramen in het middelste kruisvenster ontbreekt echter. Ter hoogte van de onderdorpels van de bovenramen is in de middenstijl een diamantkop uitgesneden.

De bovendorpel van elk kruisvenster is voorzien van een bloktandlijst, die in het midden wordt onderbroken door een uitstekende houten console met kwartrondprofiel en diamantkop. Onderaan deze console een trapsgewijs opgebouwde bloktand. De console dient ter ondersteuning van twee halfsteense rondbogen, die aan de onderzijden voorzien zijn van geschilderde betonnen aanzetstenen. Boven de console één gezamenlijke aanzetsteen. De boogvelden zijn bekleed met kleurige mozaïektegels, waarbij de figuratie in elk van de drie kruisvensters verschillend is.

Direct onder de vensters is een uitstekende, geschilderde cordonband aangebracht, die niet doorloopt in de hoekrisalieten. Verder zijn op de begane grond geschilderde, betonnen onder-, tussen- en bovendorpelbanden aangebracht. Ook deze lopen niet door in de hoekrisalieten. In de hoekrisalieten zijn de geveldelen ter hoogte van de onderdorpelbanden in twee baksteenlagen licht verdiept.

De verdieping is op dezelfde wijze opgebouwd als de begane grond met een drietal verschillen. De boogvelden zijn hier wat minder hoog, waardoor deze hier niet door rondbogen, maar door segmentbogen worden overspannen. Ook in het middelste kruisvenster is ter hoogte van de bovenramen een verticale siergleuf aangebracht. In de hoekrisalieten zijn de geveldelen ter hoogte van de onderdorpelbanden niet verdiept.

De lijstgeveldelen, links en rechts, worden beëindigd door een houten Vlaamse goot, die verkropt is, ter hoogte van de risalieten. De goot wordt ondersteund door houten consoles met een gebroken ojiefprofiel.

De Vlaamse gevel is opgebouwd als puntgevel. Het bakstenen geveldeel hiervan steekt licht uit ten opzichte van de onderliggende geveldelen en is aan de onderzijde voorzien van een halfsteense rondboogfries met kraagstenen die iets terugliggen in het metselwerk. Centraal bovenaan in de Vlaamse gevel is een ronde, gegraveerde hardsteen in de gevel gemetseld, die wordt omrand door een halfsteense rollaag. In de hardsteen is het jaartal 1899 gegraveerd. Mogelijk wordt met dit jaartal het jaar van het begin van de bouw van het pand bedoeld.

De uitstekende dakrand is voorzien van een houten sierspant, voorzien van biljoenen, met een gevelmakelaar en een topgevelschot. In het topgevelschot zijn uitsneden van druppelvormen en een zweeps slagmotief gemaakt. De gevelmakelaar is aan de onder- en bovenzijde voorzien van een pijlpunt. De pijlpunt die boven de topgevel uitsteekt, is langwerpig van vorm. De ligger van de gevelmakelaar bestaat uit twee horizontale balken met aan de binnenzijden een pijlpunt. Aan deze binnenzijde worden de delen van de ligger overspannen door een halfronde houten balk die keurig rondom de hardsteen met jaartal geplaatst is. Aan de onderzijden van het sierspant zijn twee korte delen te zien van de Vlaamse goot die boven beide wangen van de Vlaamse gevel geplaatst is. Het sierspant wordt afgetopt met rode, gesmoorde gevelpannen. Onder de Vlaamse goten, boven de wangen van de Vlaamse gevel, loopt een kort regenpijpje naar de goot boven de lijstgeveldelen van de voorgevel.

Volume A, linkerzijgevel aan de Sint Josephstraat

De linkerzijgevel is opgebouwd als puntgevel in wit geschilderde bakstenen in kruisverband. Onderaan de gevel een ondiepe, grijs geschilderde, gepleisterde of betonnen plint. In het metselwerk direct boven de plint zijn op enkele plaatsen metalen ventilatieroosters aangebracht. Uiterst rechts loopt een regenpijp langs de gevel naar beneden.

Links op de begane grond een rechthoekig, drieledig houten kruisvenster, opgebouwd uit drie enkelruits onder- en bovenramen. De geprofileerde bovendorpel van het venster steekt uit en is voorzien van een loodslabbe in een geschakeld rondboogpatroon. Boven het venster is vermoedelijk een betonnen of stalen latei aangebracht. Deze is afgedekt met een geschilderde loodslabbe. Hierboven een zwevende, segmentboog van drieklezoren.

Ter hoogte van de balklaag zijn vier staafankers in de gevel aangebracht. Centraal, ter hoogte van de balklaag tussen de verdieping en de zolder is één staafanker aangebracht. Direct hierboven, op het niveau van de zolder, is een getoogd, houten vierruits venster aangebracht, voorzien van horizontaal aangebrachte ijzeren tralies. Boven het venster een steense segmentboog.

De uitstekende dakrand is voorzien van een houten sierspant, met een gevelmakelaar, voorzien van biljoenen en een topgevelschot. In het topgevelschot zijn uitsneden in de vorm van zweeps slagmotieven gemaakt. De gevelmakelaar is aan de onder- en bovenzijde voorzien van een pijlpunt.

De pijlpunt die boven de topgevel uitsteekt, is langwerpig van vorm. De ligger van de gevelmakelaar bestaat uit twee horizontale balken, voorzien van biljoenen, met aan de binnenzijden een pijlpunt. Aan deze binnenzijde worden de delen van de ligger overspannen door een forse, houten balk in de vorm van een drielob. De overstekende dakrand is aan de onderzijde voorzien van een houten beschot en wordt ondersteund door rechte houten klossen.

Aan de onderzijden van het sierspant zijn twee korte delen te zien van de Vlaamse goten die boven de achter- en de voorgevel geplaatst zijn. Onder elk van beide gootdelen zijn twee langwerpige houten consoles geplaatst, voorzien van biljoenen en opgebouwd uit een muurstijl, een sleutelstuk met kwartholprofiel en een korbeel.

Elke console wordt ondersteund door een blokkeel met kwarthol profiel. Het sierspant wordt afgetopt met rode, gesmoorde gevelpannen.

Volume A, rechterzijgevel aan de Liedekerkestraat

Het linkerdeel van de rechterzijgevel van het complex is opgebouwd als puntgevel in wit geschilderde bakstenen in kruisverband. Onderaan de gevel een ondiepe, grijs geschilderde, gepleisterde of betonnen plint. Uiterst links loopt een regenpijp langs de gevel naar beneden.

Tegen het linkerdeel van de begane grond is in 2019 een veranda in aanbouw. Rechts op de begane grond is een getoogd, rechthoekig, houten stolpvenster aangebracht, met een tweeruits bovenraam. Onder het venster een schuin geplaatste, geschilderde, bakstenen raamdorpel en bovenaan een steense segmentboog.

Ter hoogte van de balklaag zijn vier staafankers in de gevel aangebracht. Rechts op de verdieping een zelfde soort venster als op de begane grond, echter hier met een minder hoog en ongedeeld bovenraam. Centraal, ter hoogte van de balklaag tussen de verdieping en de zolder is één staafanker aangebracht.

De uitstekende dakrand is voorzien van exact hetzelfde sierspant, met gevelmakelaar en topgevelschot. Ook de korte delen van de Vlaamse goten boven de voor- en achtergevel zijn gelijk, zo ook de consoles die deze ondersteunen.

Volume A, achtergeveldeel aan de Sint Josephstraat

Het korte achtergeveldeel aan de Sint Josephstraat is op dezelfde wijze opgebouwd als de linkerzijgevel. Rechts tegen de onderzijde van de gevel is een laag muurtje gebouwd, dat wordt afgetopt met een halfsteen-se rollaag, met in de hoeken twee op elkaar geplaatste baksteenkoppen

Op de begane grond in het korte muurdeel twee glas-houten stolpdeuren boven een betonnen drempel met hoge deurneuten. Boven de deuren een tweeruits bovenlicht, gescheiden door een smalle houten middenstijl. Beide bovenlichten kunnen als klepraam functioneren. De bovenlichten worden overspannen door een laag van liggende baksteenkoppen. Hierboven een zwevende, segmentboog van drieklezoren.

Links op de verdieping een getoogd, houten T-stolpvenster, waarvan het bovenraam enkelruits is. Onder het venster een schuin geplaatste, wit geschilderde, bakstenen raamdorpel. Boven het venster een steense segmentboog. De korte lijstgevel wordt beëindigd door een houten Vlaamse goot, die wordt ondersteund door houten consoles met een gebroken ojiefprofiel.

Volume A, dak

Het flauw hellende zadeldak van het pand is belegd met rode, gesmoorde, verbeterde holle dakpannen. Die liggen ook op de spitse Vlaamse gevel. Op de nok staan twee bakstenen schoorstenen, opgebouwd in schoon metselwerk van rode bakstenen in een halfsteens verband. De bovenste baksteenlagen zijn opgebouwd uit een halfsteense rollaag met in de hoeken twee op elkaar geplaatste baksteenkoppen. De schoorstenen worden afgetopt met een overstekende betonnen dekplaat. In het achterste dakschild zijn vier Velux dakramen aangebracht. Bovendien steken twee metalen afvoerpijpen uit dit dakschild.

Volume B, voorgevel aan de Sint Josephstraat

De voorgevel is opgebouwd als lijstgevel in beige kleurig geschilderde bakstenen in kruisverband. Onderaan de gevel een ondiepe, grijs geschilderde, bakstenen plint. Op de overgang van de plint in de gevel zijn op enkele plaatsen metalen ventilatieroostertjes aangebracht. Uiterst rechts loopt een regenpijp langs de gevel naar beneden.

Centraal op de begane grond is de houten voordeur geplaatst. Deze bevat aan de onderzijde een rechthoekig, liggend spiegelpaneel met geprofileerde lijst. Bovenaan twee smalle, verticale enkelruitsvensters. Elk venster is gevat in een geprofileerde lijst. In de bovenzijde van de deur is een houten lijst aangebracht in de vorm van twee flauw hellende benen met links en rechts een horizontaal lijstdeeltje. Boven op beide horizontale lijstdelen is een houten ornament in de vorm van een piron van drieledig, gestapelde kraaldelen aangebracht.

Onder de tussendorpel tussen deur en bovenlicht is een houten bloktandlijst aangebracht. Het bovenlicht is enkelruits en voorzien van kleurig glas-in-lood in een figuratie van puntstaande vierkanten met in het midden een cirkel. Deur en bovenlicht zijn gevat in houten kozijnen, voorzien van biljoenen, die doorlopen in de neuten en daar kapellen vormen. De deur ligt iets verdiept binnen een omlijsting van betonblokken met een figuratie van geribbelde randen.

Het geheel wordt afgetopt door een geprofileerde, betonnen luifellatei, waarboven een halfsteense rollaag.

Rechts op de begane grond is een rechthoekig, getoogd, vierruits, houten kruisvenster geplaatst, voorzien van ruiten van gekleurd glas-in-lood in een figuratie van puntstaande vierkanten. Onder het venster een schuin geplaatste, geschilderde, bakstenen raamdorpel en bovenaan een steense segmentboog. Links van de deur is een klein en smal, rechthoekig enkelruits toiletvenstertje geplaatst. Onderaan een korte, schuin geplaatste, geschilderde, bakstenen raamdorpel en bovenaan een steens rollaagje.

Links op de verdieping een toiletraampje dat vergelijkbaar is met dat op de begane grond. In het metselwerk boven het toiletraampje zijn op drie plaatsen kleine, ventilatieroostertjes aangebracht.

Rechts op de verdieping een getoogd, rechthoekig, drieledig, houten venster, opgebouwd uit drie enkelruits onder- en bovenramen. Onder het venster een schuin geplaatste, geschilderde, bakstenen raamdorpel en bovenaan een steense segmentboog.

De gevel wordt beëindigd door een houten plansiergoot, ondersteund door houten consoles.

Volume B, achtergevel aan de Liedekerkestraat

Deze tweelaagse lijstgevel is opgebouwd in wit geschilderd metselwerk in kruisverband. Onderaan een ondiepe, grijs geschilderde, bakstenen plint. Uiterst links loopt een zinken regenpijp langs de gevel naar beneden. In verband met de schaduw en de witte verflaag konden niet alle elementen in deze gevel even goed bekeken worden.

Links op de begane grond een nagenoeg vierkant, houten kruisvenster met twee enkelruits onder- en bovenramen.

Onder het venster een schuin geplaatste, geschilderde, bakstenen raamdorpel. Rechts op de begane grond een glas-houtdeur met onderaan een rechthoekig, liggend spiegelpaneel. Bovenaan twee smalle, verticale ruiten voorzien van een houten omranding.

Boven de deur een enkelruits bovenlicht. Deur en bovenlicht zijn gevat in houten kozijnen. Rechts van de deur een klein, rechthoekig houten enkelruits venster boven een schuin geplaatste, geschilderde, bakstenen raamdorpel.

Ter hoogte van de balklaag zijn aan de linkerzijde twee staafankers aangebracht. Links op de verdieping is een getoogd, rechthoekig, houten stolpvenster aangebracht, met een enkelruits bovenraam.

Onder het venster een schuin geplaatste, geschilderde, bakstenen raamdorpel en bovenaan een steense segmentboog. Rechts hiervan een kleiner formaat getoogd, rechthoekig, houten venster, opgebouwd uit een enkelruits onder- en bovenraam.

Onder het venster een schuin geplaatste, geschilderde, bakstenen raamdorpel en bovenaan een steense segmentboog.

Rechts op de verdieping een zelfde soort venster als links op de verdieping. Hier is het bovenraam echter hoger en voorzien van een smalle houten middenstijl.

In het metselwerk ter hoogte van de raamdorpels zijn op meerdere plaatsen kleine ventilatieroostertjes aangebracht. Ook direct boven de vensters zijn dergelijke roostertjes aangebracht.

De gevel wordt op dezelfde wijze beëindigd als de voorgevel van volume B.

Volume B, zijgevel, zichtbaar aan de Liedekerkestraat

De gevel is op dezelfde manier opgebouwd als de achtergevel aan de Liedekerkestraat. Uiterst links loopt een zinken regenpijp langs de gevel naar beneden.

Links op de begane grond een rechthoekig houten kruisvenster met twee enkelruits onder- en bovenramen. Onder het venster een schuin geplaatste, geschilderde, bakstenen raamdorpel, bovenaan een zwevende segmentboog van drieklezoren. Rechts van het venster een getoogd, rechthoekig, houten stolpvenster met een enkelruits bovenraam. Onder het venster een schuin geplaatste, geschilderde, bakstenen raamdorpel. Op de verdieping twee getoogde, rechthoekige, houten stolpvensters, waaronder schuin geplaatste, geschilderde, bakstenen raamdorpels. Het linkervenster heeft een hoog tweeruits bovenraam, terwijl dat van het rechtervenster minder hoog en enkelruits is uitgevoerd. De gevel wordt op dezelfde wijze beëindigd als de achtergevel van volume B, zij het dat de plansiergoot hier licht geknikt is.

Volume C

Twee van de vier gevels van volume C staan gedeeltelijk ingebouwd in een hoek van volume B. De gevels zijn opgebouwd in wit geschilderde bakstenen in een wild verband. Onderaan elke gevel is een ondiepe, grijs geschilderde, bakstenen plint aangebracht. Alle gevels of delen daarvan zijn opgebouwd met als basis een rechthoekig spaarveld dat tot aan de grond reikt en aan de bovenzijde wordt beëindigd met een overhoekse muizentand.

Alle gevels of geveldelen zijn blind uitgevoerd, met uitzondering van de gevel aan de Sint Josephstraat. In deze gevel is zowel op de begane grond als op de verdieping een getoogd, rechthoekig, houten T-stolpvenster met enkelruits bovenraam aangebracht. Het onderste venster is iets kleiner dan het bovenste venster. Onder elk van beide vensters een schuin geplaatste, geschilderde, bakstenen raamdorpel. Erboven een steense segmentboog.

De overstekende dakdelen zijn voorzien van houten Vlaamse goten, afgewerkt met een zinken kraal.

De goten worden ondersteund door meerdere, langwerpige houten consoles, opgebouwd uit een muurstijl met onderaan een halfrond profiel, een sleutelstuk, eveneens met aan het uiteinde een halfrondprofiel, een schorende korbeel en een diagonaal geplaatste makelaar met aan het uiteinde een diamantkop.

Regenwater wordt via de noordelijke gevel via een schuin geplaatste regenpijp afgevoerd op het platdak van volume B.

Het tentdak is belegd met rode, gesmoorde, verbeterde holle pannen.

Volume D, garage

Op de hoek van de Hoofdstraat met de Liedekerkestraat staat een enkellaagse garage onder zadeldak uit 2014. Deze is gebouwd op de plaats van een voorganger uit 1925.

De gevels zijn opgebouwd in wit geschilderde bakstenen in een wild verband. Onderaan elke gevel een ondiepe, grijs geschilderde, bakstenen plint. De voorgevel van deze garage is opgebouwd als puntgevel en staat aan de zijde van de Hoofdstraat.

Deze gevel staat direct rechts van een muurdeel met rondboogvormig spaarveld, dat hierna beschreven wordt. Rechts van de voorgevel van de garage loopt de muur verder met twee rondboogvormige spaarvelden.

In de voorgevel is een nagenoeg vierkante garagedeur aangebracht, opgebouwd uit panelen. Boven de garagedeur een steense rollaag. Centraal op het niveau van de zolder is een rechthoekig, houten venster aangebracht, voorzien van biljoenen en opgebouwd uit een tweeruits onderraam en een vierruits bovenraam, waarbij alle ruiten naast elkaar staan. Onder het venster een schuin geplaatste, geschilderde, bakstenen raamdorpel, boven het venster een over de breedte van de gevel doorlopende halfsteense rollaag. De driehoekige top van de gevel, hierboven, is voorzien van een baksteenversiering, in de vorm van uitstekende staande baksteenstreken in een schaakbordpatroon. De houten dakrand steekt over en wordt ondersteund door houten klossen en afgetopt door rode, gesmoorde gevelpannen. Aan de onderzijden van de dakrand zijn twee korte delen te zien van de plansiergoten die boven de lange zijgevels geplaatst zijn.

In de lange zijgevel aan de Liedekerkestraat staat uiterst rechts in de gevel een verdiepte, nagenoeg vierkante, metalen garagedeur, overspannen door een steense rollaag. Bovenaan de gevel een uitkragende overhoekse muizentandfries. De gevel wordt beëindigd door een houten plansiergoot, ondersteund door houten consoles.

In de korte achtergevel, die als puntgevel opgebouwd is, is op de begane grond een rechthoekig spaarveld aangebracht, aan de bovenzijde beëindigd door een overhoekse muizentand. Centraal op het niveau van de zolder is een rechthoekig enkelruits venster aangebracht, waaronder een schuin geplaatste, geschilderde, bakstenen raamdorpel. Bovenaan een steense rollaag. In de top van deze gevel, die over het algemeen gelijk is aan die van de voorgevel, is geen baksteenversiering aangebracht.

Het zadeldak is belegd met rode, gesmoorde, verbeterde holle dakpannen.

Overige

De zuidelijke gevel van de in aanbouw zijnde enkellaagse veranda is opgebouwd uit een bakstenen borstwering met houten deuren en vensterdelen, voorzien van bovenramen en -lichten.

Opzij van de noordelijke gevel van volume A is een in 2014 opgebouwd muurdeel van rode bakstenen in een wild verband zichtbaar. In dit muurdeel zijn vier spaarvelden onder halfsteense rondbogen aangebracht. Ongeveer halverwege de spaarvelden loopt over het uitstekende metselwerk een licht uitstekende cordonband. De muur wordt beëindigd door een uitkragende, overhoekse muizentandfries. Boven op de muur liggen betonnen dekplaten. Achter de muur is een geveldeel van een in aanbouw zijnde veranda zichtbaar.

Rechts van het genoemde muurdeel staat een ijzeren poortje met spijlen. Direct rechts daarvan staat een enkelvoudig muurdeel, vergelijkbaar met het vierdelige muurdeel links. Ook elders op het terrein komen dergelijke muurdelen voor.

Waarderingen

Dit bedrijfspand kan als een zeer opvallend en aantrekkelijk complex worden beschouwd. Het is in 1902, tijdens de jaren waarin de Jugendstil hoogtij vierde, gebouwd door de BV die de zinkfabriek beheerde. In de voorbije jaren is het pand op enkele punten verbouwd, hetgeen het pand ten goede is gekomen.

De Jugendstilelementen die mogelijk al sinds de originele bouw aanwezig waren, zoals de uitstekende dakrand met houten sierspant, gevelmakelaar en een topgevelschot met uitsneden van druppelvormen en een zweepslagmotief, zijn bij de renovatie ook in topgevels van de zijgevels toegevoegd, alsmede een Vlaamse gevel.

Het pand is bouwkundig uiteraard in zeer goede staat. Dit soort luxe panden is in de gemeente Cranendonck uniek. Veel panden die in Budel-Dorplein staan, hebben ook een groot volume, maar zijn vaak minder gedetailleerd.

Dit pand straalt de welvarendheid uit van de kern Budel Dorplein van rond de eeuwwisseling

Cultuurhistorische beschrijving en waardering van het aanzicht van een aantal panden in de gemeente Cranendonck

Uitgevoerd in opdracht van de gemeente Cranendonck ten behoeve van een eventuele aanwijzing van deze panden als cultuurhistorisch waardevolle objecten.

Als bijlage is hier de matrix toegevoegd, waarin de diverse aspecten van een object worden gewaardeerd. Maximaal per onderdeel worden 3 punten gegeven, minimaal wordt 1 punt gegeven.

NB. De bouwkundige staat van een pand kan alleen op basis van het buitenaanzicht niet worden beoordeeld. Ook de “herinneringswaarde” die aan het pand verbonden is, is zonder uitgebreid onderzoek niet bekend. Tenzij overduidelijk anders zal hier voor beide onderdelen altijd een (gemiddelde) waardering van 2 punten worden toegekend.

Voor wat de totaalscore betreft, hebben wij de 4 klassen als volgt beoordeeld:

object met 8 tot 12 punten: laag, indifferent

object met 13 tot 16 punten: middelhoog, cultuurhistorisch waardevol

object met 17 tot 20 punten: hoog, gemeentelijk monument

object met 21 tot 24 punten: zeer hoog, rijksmonument

Eindhoven juni 2019

totaalscore: Sint Josephstraat 125 17 (hoog, gemeentelijk monument)

Tabel Waarderingscriteria kwaliteiten erfgoed:			Scores		
Kwaliteiten	Waarderingscriteria	Operationele parameters	Hoog	Mid-den	Laag
Beleefde kwaliteit	Zichtbaarheid (herkenbaarheid/ schoonheid)	• zichtbaarheid vanaf het maaiveld als landschapselement • relatie met omgeving: passendheid • verbondenheid met feitelijke historische gebeurtenis • afwisselendheid (diversiteit aan elementen) • zichtbaarheid landschapselementen en patronen (herkenbaarheid) • esthetische kwaliteit: zichtbare uitingen		2	
	Herinnerbaarheid (herinneringswaarde)	• associatie met toegeschreven kwaliteit of gebeurtenis • verbondenheid met feitelijke historische gebeurtenis (symboliek) • associatie met toegeschreven kwaliteit of gebeurtenis (symboliek) • ouderdom		2	
Fysieke kwaliteit	Gaafheid (compleetheid/ herkenbaarheid)	Binnen het facet archeologie/aardkunde: • gaafheid aanwezigheid sporen • ruimtelijke gaafheid: bodemlagen onverstoord, horizontaal • stratificatie intact: bodemlagen onverstoord, verticaal • mobilia in situ: losse onderdelen nog op hun plek • ruimtelijke relatie tussen mobilia onderling / mobilia en sporen Binnen het facet historische geografie: • mate waarin landschapselementen en -patronen in tact zijn • mate waarin oorspronkelijk karakter behouden is (authenticiteit) Binnen het facet historische bouwkunde: • compleetheid: mate waarin alle stijlelementen aanwezig zijn • authenticiteit: mate waarin oorspronkelijk bouwkundig, stedenbouwkundig karakter en/of de gebruiksfunctie (lege hulzen!) behouden is		2	
	Geconserveerdheid (technische staat, conservering)	• aanwezigheid antropogeen biochemisch residu • conservering artefacten (metaal/overig) • conservering organisch materiaal • mate waarin landschapselementen in evenwicht verkeren met de abiotische omgeving (veelal grondwaterstand) • bouwkundige staat		2	
Inhoudelijke kwaliteit	Zeldzaamheid	• het aantal vergelijkbare monumenten (complextypen) van goede fysieke kwaliteit uit dezelfde periode binnen dezelfde microregio waarvan de aanwezigheid is vastgesteld • het aantal vergelijkbare landschapstypen c.q. patronen, lijnen, elementen, van goede fysieke kwaliteit uit dezelfde periode binnen dezelfde regio • het aantal vergelijkbare monumenten (complextypen) uit dezelfde periode binnen dezelfde regio • innovativiteit: pionierskarakter		2	

Tabel Waarderingscriteria kwaliteiten erfgoed:			Scores		
	Informativiteit (informatiewaarde)	• betekenis voor de wetenschap: recent en systematisch onderzoek van de betreffende archeologische periode • afleesbaarheid (herkenbaarheid) van de genese van het historisch landschap (landschapstype) • betekenis voor de wetenschap c.q. belang voor (bouw)geschiedenis • mate waarin het object, bouwwerk/complex de sporen toont c.q. uitdrukking is van o.a. culturele, sociaal-economische, geestelijke, technische bestuurlijke ontwikkelingen		2	
	Samenhangendheid (ensemble- of contextwaarde)	Binnen het facet archeologie: • synchrone context: wel/niet voorkomen van monumenten uit dezelfde periode binnen de microregio • diachrone context: wel/niet voorkomen van monumenten uit opeenvolgende perioden binnen de microregio Tussen het facet archeologie en de andere facetten van cultuurhistorie: • landschappelijke context (fysisch- en historisch geografische gaafheid van het contemporaine landschap) • stedenbouwkundige context Binnen het facet aardkunde/historische geografie: • samenhang (tussen lijnen, elementen en patronen): mate waarin elementen onderdeel vormen van een grotere eenheid • mate waarin een element de samenhang begrijpelijk maakt (vormfunctie) Tussen het facet historische geografie en de andere facetten van cultuurhistorie: • mate van samenhang met archeologische context • mate van samenhang met stedenbouwkundige context Binnen het facet historische bouwkunde: • synchrone context: voorkomen van monumenten uit dezelfde periode binnen de stadswijk/het complex mate waarin element onderdeel vormt van een grotere eenheid • mate waarin interieur en exterieur samenhangen Tussen het facet historische bouwkunde en de andere facetten: • samenhang met archeologische context • samenhang met historisch geografische context		2	
	Representativiteit	• kenmerkendheid voor een bepaald gebied of periode • het aantal vergelijkbare monumenten van goede fysieke kwaliteit uit dezelfde periode binnen dezelfde archeoregio waarvan de aanwezigheid is vastgesteld en waarvan behoud is gegarandeerd • kenmerkendheid voor / verbonden aan een bepaald gebied, periode, bouwstijl of menselijke activiteit • het aantal vergelijkbare landschapstypen c.q. patronen, lijnen, elementen, van goede fysieke kwaliteit uit dezelfde periode binnen dezelfde regio	3		

Stationsweg 103

Enkellaags woonhuis onder samengesteld dak, gebouwd in 1934 door La Société Anonyme des Zincs de la Campine en consorten uit Budel. In 1966 werd in het kadaster voor het eerst melding gemaakt van een garage. Die is mogelijk op de plaats van een overkapping gekomen.

Beschrijving:

Algemeen

Het complex Stationsweg 103 kan in een drietal verschillende volumes worden onderscheiden, te weten:

- volume A: een diep enkellaags volume met topgevel onder zadeldak uit 1934
- volume B: een dwars enkellaags volume onder stekend zadeldak uit 1934, rechts van volume A
- volume C: een enkellaagse garage onder platdak, rechts van volume B

Het gehele complex is opgebouwd in schoon metselwerk van rode bakstenen in kruisverband. Aan de onderzijde van de gevels een trasraam, afgetopt met een halfsteense rollaag, met in de hoeken twee op elkaar geplaatste baksteenkoppen.

Volume A

Rechts op de begane grond de originele houten voordeur van het complex, opgebouwd met een basis van drie smalle, verticale panelen. Op ooghoogte is in het middelste paneel een klein rechthoekig ruitje van gekleurd glas-in-lood aangebracht. Zowel boven als onder het ruitje een smalle houten regel. Over de lengte van de deur is zowel links als rechts van het middelste paneel een smalle houten stijl aangebracht. De deur is verder voorzien van een koperen deurknop en is gevat in een houten kozijn, waarvan de stijlen rusten op een granito drempel met hoge deurneuten.

Vóór de deur ligt een laag stoepje. Boven de deur een betonnen luifellatei met oren. Hierboven een enkelruits bovenlicht met een ruit van licht getint kathedraalglas. Het bovenlicht wordt overspannen door een anderhalfsteense rollaag, waarvan alle bovenste stenen licht uitsteken.

Links op de begane grond is een fors, rechthoekig, liggend houten frame geplaatst van drie enkelruits onderramen en drie enkelruits bovenramen waarvan de ruiten uit licht getint kathedraalglas bestaan. Aan de bovenzijde van beide buitenste kozijnstijlen is een klein, rechthoekig houten schoudertje aangebracht. Vóór de onderramen is een driedelig houten voorzetraam geplaatst. Tegen elk van de vier stijlen is een rechte metalen beugel aangebracht.

Onder het venster een rechte raamdorpel van donkere, geglaazuurde, hardgebakken tegels. Boven het venster een anderhalfsteense rollaag, waarvan alle bovenste stenen licht uitsteken. Een aluminium constructie voor een zonneluifel is rondom het venster aangebracht.

Centraal op het niveau van de zolder is een vergelijkbaar venster geplaatst als op de begane grond, echter een maatje minder hoog. Een voorzetraam is hier niet aanwezig en de bovenramen kunnen als valramen functioneren.

Onder het venster een forse, rechthoekige, houten plantenbak met oren. Boven het venster een anderhalfsteense rollaag, waarvan alle bovenste stenen licht uitsteken. Ter hoogte van dit venster lopen korte delen van de houten bakgoten van de zijgevels door in de voorgevel. De bakgoten zijn afgewerkt met een zinken kraal.

Centraal op het niveau van de vliering is een klein, rechthoekig enkelruits venster aangebracht. Onder het venster een rechte raamdorpel van donkere, geglaazuurde, hardgebakken tegels.

De driehoekige top boven het venster is gemetseld in een halfsteens verticaalverband, met uitzondering van de onderste baksteenlaag, daar komen ook baksteenkoppen in verticaalverband voor. Het metselwerk in de top van de gevel kraagt naar boven toe licht uit doordat elke tweede baksteenlaag steeds iets uitsteekt ten opzichte van de laag eronder.

Ook ter hoogte van de dakvoeten is, boven de bakgoten een halfsteens verticaalverband aangebracht. Onder de korte bakgooteinden is een licht uitstekende klezorenlaag aangebracht. Aan de binnenzijden van beide bakgootdelen loopt een halfsteense rollaag loodrecht omhoog, om vervolgens langs de dakranden door te lopen tot in de top van de gevel. Deze dakranden worden afgetopt met rode, gesmoorde gevelpannen, met in de nok een eindvorstpan.

Omdat de voorgevel van volume B iets terugligt, ten opzichte van de voorgevel van volume A, is hier sprake van een smalle verticale strook metselwerk als rechterzijgevel van volume A. Het geveldeel wordt beëindigd door een korte, houten bakgoot met zinken kraal, van waaruit een korte zinken regenpijp naar de bakgoot van volume B loopt.

Het zadeldak van volume A is belegd met rode, gesmoorde, verbeterde holle dakpannen. Links onderaan in het linkerdakschild staat een bakstenen schoorsteen, waaruit een metalen afvoerpijp steekt.

Volume B

Centraal op de begane grond is eenzelfde soort venster aangebracht als links op de begane grond van volume A. Dit venster is eveneens voorzien van een vergelijkbaar voorzetraam met beugels en een aluminium constructie voor een zonnescherm. De korte, rechthoekige schoudertjes aan de binnenste bovenzijden van de kozijnstijlen zijn hier niet aanwezig.

Links van het venster is in het metselwerk een smalle, verticale, geel geschilderde keramische brievingleuf aangebracht. Deze is echter met hout dichtgezet. Bovenaan de gleuf een halfrond keramisch luifeltje, aan de onderzijde de tekst "BUS".

Boven in de gevel een rollaag van klezoren. De gevel wordt beëindigd door een houten bakgoot met zinken kraal. Vanuit het rechterdeel van deze bakgoot loopt een zinken regenpijp naar de bakgoot boven de garage.

De rechterzijgevel van volume B is uitgevoerd als topgevel. Centraal in het rechterdeel van de gevel loopt een fors, uitstekend rookkanaal verticaal omhoog om daar als schoorsteen door te lopen.

Dit rookkanaal/schoorsteen is opgebouwd in schoon metselwerk van rode bakstenen in een halfsteensverband. De bovenste twee baksteenlagen van de schoorsteen zijn koppenlagen. In elke van de vier hoeken van de schoorsteen zijn aan de bovenzijde vier op elkaar geplaatste bakstenen overhoeks geplaatst. Deze dragen een overstekende grindbetonnen schoorsteenplaat. Hieruit steekt een metalen schoorsteenpijp.

Centraal op het niveau van de zolder, direct links van het rookkanaal is een glas-houtdeur aangebracht, die toegang geeft tot het platdak van de garage, volume C.

Boven de deur een anderhalfsteense rollaag, waarvan alle bovenste stenen licht uitsteken. Links van de deur een rechthoekig houten venster, opgebouwd uit een enkelruits onderraam en een enkelruits bovenraam met een ruit van licht getint kathedraalglas. Onder het venster een schuin geplaatste bakstenen raamdorpel. Boven het venster een anderhalfsteense rollaag, waarvan alle bovenste stenen licht uitsteken.

Centraal op het niveau van de vliering is een klein, rechthoekig enkelruits venster aangebracht. Hieronder een schuin geplaatste bakstenen raamdorpel. Boven het venster een steens rollaagje. Ter hoogte van de dakvoet loopt een kort deel van de houten bakgoot van de voorgevel door in de rechterzijgevel. Het bakgooteinde is afgewerkt met een zinken kraal. Erboven is een halfsteens verticaalverband aangebracht.

Onder het korte bakgooteinde is een licht uitstekende klezorenlaag aangebracht. Aan de binnenzijde van het bakgootdeel loopt een halfsteense rollaag loodrecht omhoog, om vervolgens langs de dakrand door te lopen tot in de top van de gevel.

Ook aan de rechterzijde van de topgevel is deze rollaag aanwezig, al wordt deze onderbroken door het forse rookkanaal. De dakranden worden afgetopt met rode, gesmoorde gevelpannen, met in de nok een eindvorstpan.

Het zadeldak van volume B is belegd met rode, gesmoorde, verbeterde holle dakpannen. In het voorste dakschild is een drieledige houten dakkapel geplaatst. Aan de voorzijde hiervan drie rechthoekige enkelruits ramen. Het platdak van de dakkapel steekt aan de drie zijden uit met houten bakgoten, afgewerkt met een zinken kraal. De nok van het dak van volume B ligt iets lager dan de nok van het dak van volume A, waardoor hier sprake is van een steekkap.

Volume C

De voorgevel van volume C ligt iets terug, ten opzichte van de voorgevel van volume B.

Centraal in de gevel is een dubbele houten stolpdeur aangebracht. Boven het geheel van beide deuren is een drieledig bovenlicht aangebracht. Deuren en bovenlichten zijn gevat in houten kozijnen, waarvan de stijlen rusten op een bakstenen drempel. Vóór de drempel liggen twee afgeschuinde betonblokken die het uitrijden van een auto over de drempel moeten vergemakkelijken.

Boven de drie bovenlichten is een rollaag van drieklezoren aangebracht. De gevel wordt beëindigd door een houten bakgoot, afgewerkt met een aluminium rand. Vooraan in de rechterzijgevel van de garage loopt een kunststof regenpijp langs de gevel naar beneden.

Waarderingen

De Budelse zinkfabrieken hebben een grote invloed uitgeoefend op de bebouwing van de kern Budel-Dorplein. De opdrachtgevers en hun architecten gingen met hun tijd mee. De oude architectuur, zoals bijvoorbeeld aan de Hoofdweg en de Marialaan is gebouwd in een traditionele vorm zoals die ook in België en Noord-Frankrijk gebruikelijk was.

In het jaar van de bouw van dit pand aan de Stationsweg 103, een voortzetting van de Hoofdweg, was de Delftse Schoolarchitectuur in de mode. De meest in het oog springende kenmerken van deze bouwstijl waren de hoge bakstenen gevels, het gebruik maken van hout en de hoge pannendaken.

Dit pand voldoet aan al deze eisen, maar ook de invloeden van de nog steeds geldende stijl van het zakelijk expressionisme zijn hier nog merkbaar. Dat is te zien in bijvoorbeeld de bakstenen in het halfsteens gemetselde verticaalverband van de topgevel en de minimaal verspringende diepte in die zelfde gevel. De overal bovenuit stekende delen, zoals de zeer opvallende schoorsteen boven de rechtergevel hoort bij de expressionistische architectuur van de Amsterdamse Schoolstijl.

De bouwstijl van dit pand is in deze omgeving vrij uniek. De meeste bebouwing in de directe omgeving is modern. Alleen het buurpand is in dezelfde periode gebouwd.

Cultuurhistorische beschrijving en waardering van het aanzicht van een aantal panden in de gemeente Cranendonk

Uitgevoerd in opdracht van de gemeente Cranendonck ten behoeve van een eventuele aanwijzing van deze panden als cultuurhistorisch waardevolle objecten.

Als bijlage is hier de matrix toegevoegd, waarin de diverse aspecten van een object worden gewaardeerd. Maximaal per onderdeel worden 3 punten gegeven, minimaal wordt 1 punt gegeven.

NB. De bouwkundige staat van een pand kan alleen op basis van het buitenaanzicht niet worden beoordeeld. Ook de "herinneringswaarde" die aan het pand verbonden is, is zonder uitgebreid onderzoek niet bekend. Tenzij overduidelijk anders zal hier voor beide onderdelen altijd een (gemiddelde) waardering van 2 punten worden toegekend.

Voor wat de totaalscore betreft, hebben wij de 4 klassen als volgt beoordeeld:

object met 8 tot 12 punten: laag, indifferent

object met 13 tot 16 punten: middelhoog, cultuurhistorisch waardevol

object met 17 tot 20 punten: hoog, gemeentelijk monument

object met 21 tot 24 punten: zeer hoog, rijksmonument

Eindhoven juni 2019

totaalscore: Stationsweg 103 14 (middelhoog cultuurhistorisch waardevol)

Tabel Waarderingscriteria kwaliteiten erfgoed:			Scores		
Kwaliteiten	Waarderingscriteria	Operationele parameters	Hoog	Mid-den	Laag
Beleefde kwaliteit	Zichtbaarheid (herkenbaarheid/ schoonheid)	• zichtbaarheid vanaf het maaiveld als landschapselement • relatie met omgeving: passendheid • verbondenheid met feitelijke historische gebeurtenis • afwisselendheid (diversiteit aan elementen) • zichtbaarheid landschapselementen en patronen (herkenbaarheid) • esthetische kwaliteit: zichtbare uitingen		2	
	Herinnerbaarheid (herinneringswaarde)	• associatie met toegeschreven kwaliteit of gebeurtenis • verbondenheid met feitelijke historische gebeurtenis (symboliek) • associatie met toegeschreven kwaliteit of gebeurtenis (symboliek) • ouderdom		2	
Fysieke kwaliteit	Gaafheid (compleetheid/ herkenbaarheid)	Binnen het facet archeologie/aardkunde: • gaafheid aanwezigheid sporen • ruimtelijke gaafheid: bodemlagen onverstoord, horizontaal • stratificatie intact: bodemlagen onverstoord, verticaal • mobilia in situ: losse onderdelen nog op hun plek • ruimtelijke relatie tussen mobilia onderling / mobilia en sporen Binnen het facet historische geografie: • mate waarin landschapselementen en -patronen in tact zijn • mate waarin oorspronkelijk karakter behouden is (authenticiteit) Binnen het facet historische bouwkunde: • compleetheid: mate waarin alle stijlelementen aanwezig zijn • authenticiteit: mate waarin oorspronkelijk bouwkundig, stedenbouwkundig karakter en/of de gebruiksfunctie (lege hulzen!) behouden is		2	
	Geconserveerdheid (technische staat, conservering)	• aanwezigheid antropogeen biochemisch residu • conservering artefacten (metaal/overig) • conservering organisch materiaal • mate waarin landschapselementen in evenwicht verkeren met de abiotische omgeving (veelal grondwaterstand) • bouwkundige staat		2	
Inhoudelijke kwaliteit	Zeldzaamheid	• het aantal vergelijkbare monumenten (complextypen) van goede fysieke kwaliteit uit dezelfde periode binnen dezelfde microregio waarvan de aanwezigheid is vastgesteld • het aantal vergelijkbare landschapstypen c.q. patronen, lijnen, elementen, van goede fysieke kwaliteit uit dezelfde periode binnen dezelfde regio • het aantal vergelijkbare monumenten (complextypen) uit dezelfde periode binnen dezelfde regio • innovativiteit: pionierskarakter			1

Tabel Waarderingscriteria kwaliteiten erfgoed:			Scores		
	Informativiteit (informatiewaarde)	• betekenis voor de wetenschap: recent en systematisch onderzoek van de betreffende archeologische periode • afleesbaarheid (herkenbaarheid) van de genese van het historisch landschap (landschapstype) • betekenis voor de wetenschap c.q. belang voor (bouw)geschiedenis • mate waarin het object, bouwwerk/complex de sporen toont c.q. uitdrukking is van o.a. culturele, sociaal-economische, geestelijke, technische bestuurlijke ontwikkelingen			1
	Samenhangendheid (ensemble- of contextwaarde)	Binnen het facet archeologie: • synchrone context: wel/niet voorkomen van monumenten uit dezelfde periode binnen de microregio • diachrone context: wel/niet voorkomen van monumenten uit opeenvolgende perioden binnen de microregio Tussen het facet archeologie en de andere facetten van cultuurhistorie: • landschappelijke context (fysisch- en historisch geografische gaafheid van het contemporaine landschap) • stedenbouwkundige context Binnen het facet aardkunde/historische geografie: • samenhang (tussen lijnen, elementen en patronen): mate waarin elementen onderdeel vormen van een grotere eenheid • mate waarin een element de samenhang begrijpelijk maakt (vormfunctie) Tussen het facet historische geografie en de andere facetten van cultuurhistorie: • mate van samenhang met archeologische context • mate van samenhang met stedenbouwkundige context Binnen het facet historische bouwkunde: • synchrone context: voorkomen van monumenten uit dezelfde periode binnen de stadswijk/het complex mate waarin element onderdeel vormt van een grotere eenheid • mate waarin interieur en exterieur samenhangen Tussen het facet historische bouwkunde en de andere facetten: • samenhang met archeologische context • samenhang met historisch geografische context		2	
	Representativiteit	• kenmerkendheid voor een bepaald gebied of periode • het aantal vergelijkbare monumenten van goede fysieke kwaliteit uit dezelfde periode binnen dezelfde archeoregio waarvan de aanwezigheid is vastgesteld en waarvan behoud is gegarandeerd • kenmerkendheid voor / verbonden aan een bepaald gebied, periode, bouwstijl of menselijke activiteit • het aantal vergelijkbare landschapstypen c.q. patronen, lijnen, elementen, van goede fysieke kwaliteit uit dezelfde periode binnen dezelfde regio		2	

Theo Stevenslaan 14

Algemeen:

Dubbel woonhuis, waarvan het centrale diephuis oorspronkelijk als één woonhuis gebouwd is in 1898 door La Societé Anonyme des Zincs de la Campine uit Budel. In datzelfde jaar kwam ook de schuur in de tuin gereed. In 1901 werd het pand in twee woningen gesplitst. Het dwarshuis links dateert van 1906. Het rechterdeel van de dubbelwoning met adres Theo Stevenslaan 12, deels ook uit 1901, wordt hier buiten beschouwing gelaten.

Beschrijving:

Het complex Theo Stevenslaan 14 kan in een vijftal verschillende volumes worden onderscheiden, te weten:

- volume A: het linkerdeel van een enkellaags diephuis onder zadeldak uit 1898
- volume B: een klein enkellaags entreeportaal onder lessenaarsdak
- volume C: een enkellaags dwarshuis onder zadeldak uit 1906
- volume D: een enkelaagse aanbouw aan de achterzijde onder platdak
- volume E: een vrijstaand, enkellaagse schuur onder zadeldak uit 1898

De gevels van de volumes A t/m D zijn wit geschilderd en voorzien van pleisterwerk met schijnvoegen in blokverdeling. Onderaan de gevels een grijs geschilderde plint zonder schijnvoegen in blokverdeling. Alle gevelopeningen zijn modern en voorzien van een metalen rolkast en rolstijlen ten behoeve van een rolruik, tenzij anders vermeld.

Volume A

De plint in de voorgevel steekt uit en wordt afgetopt met een schuin geplaatste, licht uitstekende dekplaat. Op de erfscheiding tussen de nummers 14 en 12 staat tegen de voorgevel een bakstenen muurpijler, opgebouwd in wit geschilderde bakstenen in een halfsteensverband. De pijler wordt afgetopt met een betonnen dekplaat. Tegen de muurpijler is een erfscheiding van betonplaten gezet tussen de tuinen van de genoemde huisnummers.

Op de begane grond in de voorgevel een nagenoeg vierkant enkelruits venster met aan de onderzijde een schuin geplaatste raamdorpel van donkere, geglaazuurde, hardgebakken tegels. Boven het venster wordt met schijnvoegen een strek gesuggereerd.

Links op het niveau van de zolder is een klein, getoogd, enkelruits, houten venster aangebracht. Onder het venster een licht uitstekende, betonnen raamdorpel. Boven het venster wordt met schijnvoegen een getoogde strek gesuggereerd. Rechts hiervan een rechthoekig houten venster, waarvan -in verband met het rolruik- alleen het onderste deel, een stolpraam, zichtbaar is. Onder het venster een licht uitstekende, betonnen raamdorpel. Boven het venster wordt met schijnvoegen een strek gesuggereerd.

De schuine dakrand is voorzien van een trespas windveer en wordt ondersteund door houten klossen. De dakrand wordt afgetopt met grijze betonnen gevelpannen, met in de nok een eindvorstpan.

De korte linkerzijgevel van volume A is blind uitgevoerd. Dit geveldeel wordt beëindigd door een zinken bakgoot.

Het zadeldak is belegd met dubbele grijze betonpannen, type sneldekpan. Midden op de nok staat een bakstenen schoorsteen, opgebouwd in schoon metselwerk van rode bakstenen in een halfsteens verband. De op één na bovenste baksteenlaag van de schoorsteen steekt uit.

Voor de volledigheid: de gevelindeling van het diephuisgedeelte op nummer 12 is spiegelbeeldig.

Volume B

De plinten in de gevels van het entreeportaal zijn eenvoudig grijs gepleisterd. Het portaal is een voortzetting van de linkerzijde van de voorgevel van volume A.

Centraal in het voorgeveldeel staat de houten voordeur van het pand. Deze bevat aan de onderzijde drie smalle, verticale spiegelpanelen. Centraal in de bovenzijde een omrand venster met een ruit, in de vorm van een langwerpige uitgerekte cirkel. De ruit is opgebouwd uit kleurig glas-in-lood in de vorm van een roos met blaadjes. Rondom de ruit vier spiegelpanelen die aan de zijde van de ruit afgerond zijn. Boven de deur een enkelruits bovenlicht.

Deur en bovenlicht zijn gevat in houten kozijnen, waarvan de stijlen rusten op een verhoogde betonnen drempel met oren en zeer korte deurneuten. Boven het bovenlicht wordt met schijnvoegen een strek gesuggereerd.

Het portaaltje is voorzien van een lessenaardsdak, dat aan de voorzijde doorloopt als een luifel. Dit luifelgedeelte wordt ondersteund door twee smalle korbeels, die aan de onderzijde ondersteund worden door een draagsteen. Het plafond van de luifel is bekleed met kunststof schroten. Aan de voorzijde een trespa boei-boord en aan beide zijanten trespa windveren, afgetopt met grijze betonnen gevelpannen.

De korte linkerzijgevel van het entreeportaal is blind uitgevoerd. Het lessenaarsdak is belegd met dubbele grijze betonpannen, type sneldekpan.

Volume C

Links loopt een kunststof regenpijp langs de voorgevel naar beneden. De plint in de voorgevel is grijs gepleisterd en voorzien van een horizontale strook met daarin opgenomen drie langgerekte, met schijnvoegen gesuggereerde horizontale velden. De plint wordt beëindigd door een schuin geplaatste, betonnen waterlijst. Direct hieronder een horizontaal profiel met twee bandjes.

Op de begane grond in de voorgevel een rechthoekig enkelruits venster met aan de onderzijde een schuin geplaatste raamdorpel van donkere, geglaazuurde, hardgebakken tegels. Boven het venster wordt met schijnvoegen een strek gesuggereerd. Deze 'strek' is echter iets minder breed dan het venster, waaruit afgeleid kan worden dat het oorspronkelijke venster op deze plek iets minder breed moet zijn geweest.

Ter hoogte van de balklaag tussen de begane grond en de zolder is opnieuw een betonnen waterlijst aangebracht. Het geveldeel boven deze waterlijst is blind uitgevoerd. De gevel wordt beëindigd door een zinken bakgoot. Deze loopt aan de rechterzijde niet door tot aan de zijgevel van volume A, maar tot onder de bakgoot van deze gevel.

De plint in de linkerzijgevel van volume C is eenvoudig grijs gepleisterd. Rechts op de begane grond een rechthoekig enkelruits venster met aan de onderzijde een schuin geplaatste raamdorpel van donkere, geglaazuurde, hardgebakken tegels. Een in schijnvoegen uitgebeelde strek is hier niet aanwezig.

Op het niveau van de zolder twee rechthoekige houten vensters, waar -in verband met het rolluik- alleen de onderste delen, stolpramen, van zichtbaar zijn. Onder elk venster een schuin geplaatste raamdorpel van donkere, geglaazuurde, hardgebakken tegels. Ook hier zijn geen strekken in het pleisterwerk gesuggereerd.

De schuine dakranden zijn voorzien van een trespa windveer en worden ondersteund door houten klossen. De dakranden worden afgetopt met grijze betonnen gevelpannen, met in de nok een eindvorstpan. Het zadeldak is belegd met dubbele grijze betonpannen, type sneldekpan.

Links op de nok staat een bakstenen schoorsteen, opgebouwd in schoon metselwerk van rode bakstenen in een halfsteens verband. De op één na bovenste baksteenlaag van de schoorsteen steekt uit.

Volume D

Het pleisterwerk in de zuidwestelijke gevel van volume D steekt een fractie vooruit, ten opzichte van het pleisterwerk van de linkerzijgevel van volume C. De plint is eenvoudig grijs gepleisterd. In deze gevel een rechthoekig enkelruits houten venster, waaronder een schuin geplaatste raamdorpel van donkere, geglaazuurde, hardgebakken tegels is aangebracht.

De dakrand van het platdak steekt uit boven de gevel en de boeiboorden daarvan zijn grijs geschilderd en afgewerkt met een aluminium rand. Rechts loopt een kunststof regenpijp langs de gevel naar beneden. Het platdak loopt aan de achterzijde van het pand nog een stuk verder door als een afdak en wordt daar ondersteund door een metalen stijl. De ruimte tussen deze stijl en het geveldeel kan afgesloten worden door een rolluik. Het terras aan de achterzijde van het pand wordt hier bereikt door twee treden, opgebouwd uit betonblokken, afgedekt met licht uitstekende betonnen dekplaten.

Volume E

De zuidelijke voorgevel van deze schuur is opgebouwd in wit geschilderde bakstenen in kruisverband. Onder aan de gevel een korte plint van lichtgrijs geschilderde bakstenen.

Centraal in de gevel een dubbele, getoogde houten deur, voorzien van metalen hang-en-sluitwerk. De deur staat boven een bakstenen drempel en wordt aan de bovenzijde overspannen door een steense segmentboog.

Zowel links als rechts van de deur is een getoogd enkelruits venster aangebracht. Onder elk venster een smalle, uitstekende raamdorpel. Aan de bovenzijde een steense segmentboog. Rechts van het rechtervenster is een quasi-sstraatnaambord tegen de gevel bevestigd met daarop de tekst "WITTE STEEGJE". Bovenaan de gevel een houten kantgording, waarboven een zinken mastgoot.

Het zadeldak is belegd met blauwe, gesmoorde kruispannen. Met rode, gesmoorde kruispannen is in het voorste dakschild het bouwjaar 1898 aangegeven. Ook de nokvorsten zijn van rode, gesmoorde pannen. Rechts in het voorste dakschild is een houten waterbord zichtbaar.

Waarderingen

De Budelse zinkfabrieken hebben een grote invloed uitgeoefend op de bebouwing van de kern Budel-Dorplein. De opdrachtgevers en hun architecten gingen met hun tijd mee. De oude architectuur, zoals bijvoorbeeld aan de Hoofdweg en de Marialaan is gebouwd in een traditionele vorm zoals die ook in België en Noord-Frankrijk gebruikelijk was.

Dit pand aan de Theo Stevenslaan is gebouwd in de eerste jaren van de aanleg van het fabrieksdorp. De architectuur van dit pand is ook door de bouwstijl uit Wallonië en Noordoost-Frankrijk beïnvloed. Dit pand is al enkele jaren na de bouw gesplitst. Vermoedelijk is het toen gepleisterd en verbergt het daarmee de oorspronkelijke baksteenarchitectuur waardoor eventuele bouwkundige ingrepen worden verborgen.

De schuur in de achtertuin van het pand is nog authentiek aanwezig. Het jaartal 1898, met rode, gesmoorde kruispannen in de kap van de schuur te lezen, vertelt iets over de historie van het pand. Het is niet bekend of deze pannen met het jaartal ook authentiek zijn. De bakstenen in deze schuur zijn wit geleverd. Dezelfde soort bakstenen is mogelijk ook gebruikt voor het woonhuis.

Cultuurhistorische beschrijving en waardering van het aanzicht van een aantal panden in de gemeente Cranendonk

Uitgevoerd in opdracht van de gemeente Cranendonk ten behoeve van een eventuele aanwijzing van deze panden als cultuurhistorisch waardevolle objecten.

Als bijlage is hier de matrix toegevoegd, waarin de diverse aspecten van een object worden gewaardeerd. Maximaal per onderdeel worden 3 punten gegeven, minimaal wordt 1 punt gegeven.

NB. De bouwkundige staat van een pand kan alleen op basis van het buitenaanzicht niet worden beoordeeld. Ook de "herinneringswaarde" die aan het pand verbonden is, is zonder uitgebreid onderzoek niet bekend. Tenzij overduidelijk anders zal hier voor beide onderdelen altijd een (gemiddelde) waardering van 2 punten worden toegekend.

Voor wat de totaalscore betreft, hebben wij de 4 klassen als volgt beoordeeld:

object met 8 tot 12 punten: laag, indifferent

object met 13 tot 16 punten: middelhoog, cultuurhistorisch waardevol

object met 17 tot 20 punten: hoog, gemeentelijk monument

object met 21 tot 24 punten: zeer hoog, rijksmonument

Eindhoven juni 2019

totaalscore: Theo Stevenslaan 14 Budel Dorplein 14 (middelhoog cultuurhistorisch waardevol)

Tabel Waarderingscriteria kwaliteiten erfgoed:			Scores		
Kwaliteiten	Waarderingscriteria	Operationele parameters	Hoog	Mid-den	Laag
Beleefde kwaliteit	Zichtbaarheid (herkenbaarheid/ schoonheid)	• zichtbaarheid vanaf het maaiveld als landschapselement • relatie met omgeving: passendheid • verbondenheid met feitelijke historische gebeurtenis • afwisselendheid (diversiteit aan elementen) • zichtbaarheid landschapselementen en patronen (herkenbaarheid) • esthetische kwaliteit: zichtbare uitingen		2	
	Herinnerbaarheid (herinneringswaarde)	• associatie met toegeschreven kwaliteit of gebeurtenis • verbondenheid met feitelijke historische gebeurtenis (symboliek) • associatie met toegeschreven kwaliteit of gebeurtenis (symboliek) • ouderdom		2	
Fysieke kwaliteit	Gaafheid (compleetheid/ herkenbaarheid)	Binnen het facet archeologie/aardkunde: • gaafheid aanwezigheid sporen • ruimtelijke gaafheid: bodemlagen onverstoord, horizontaal • stratificatie intact: bodemlagen onverstoord, verticaal • mobilia in situ: losse onderdelen nog op hun plek • ruimtelijke relatie tussen mobilia onderling / mobilia en sporen Binnen het facet historische geografie: • mate waarin landschapselementen en -patronen in tact zijn • mate waarin oorspronkelijk karakter behouden is (authenticiteit) Binnen het facet historische bouwkunde: • compleetheid: mate waarin alle stijlelementen aanwezig zijn • authenticiteit: mate waarin oorspronkelijk bouwkundig, stedenbouwkundig karakter en/of de gebruiksfunctie (lege hulzen!) behouden is		2	
	Geconserveerdheid (technische staat, conservering)	• aanwezigheid antropogeen biochemisch residu • conservering artefacten (metaal/overig) • conservering organisch materiaal • mate waarin landschapselementen in evenwicht verkeren met de abiotische omgeving (veelal grondwaterstand) • bouwkundige staat		2	
Inhoudelijke kwaliteit	Zeldzaamheid	• het aantal vergelijkbare monumenten (complextypen) van goede fysieke kwaliteit uit dezelfde periode binnen dezelfde microregio waarvan de aanwezigheid is vastgesteld • het aantal vergelijkbare landschapstypen c.q. patronen, lijnen, elementen, van goede fysieke kwaliteit uit dezelfde periode binnen dezelfde regio • het aantal vergelijkbare monumenten (complextypen) uit dezelfde periode binnen dezelfde regio • innovativiteit: pionierskarakter		2	

Tabel Waarderingscriteria kwaliteiten erfgoed:			Scores		
	Informativiteit (informatiewaarde)	• betekenis voor de wetenschap: recent en systematisch onderzoek van de betreffende archeologische periode • afleesbaarheid (herkenbaarheid) van de genese van het historisch landschap (landschapstype) • betekenis voor de wetenschap c.q. belang voor (bouw)geschiedenis • mate waarin het object, bouwwerk/complex de sporen toont c.q. uitdrukking is van o.a. culturele, sociaal-economische, geestelijke, technische bestuurlijke ontwikkelingen			1
	Samenhangendheid (ensemble- of contextwaarde)	Binnen het facet archeologie: • synchrone context: wel/niet voorkomen van monumenten uit dezelfde periode binnen de microregio • diachrone context: wel/niet voorkomen van monumenten uit opeenvolgende perioden binnen de microregio Tussen het facet archeologie en de andere facetten van cultuurhistorie: • landschappelijke context (fysisch- en historisch geografische gaafheid van het contemporaine landschap) • stedenbouwkundige context Binnen het facet aardkunde/historische geografie: • samenhang (tussen lijnen, elementen en patronen): mate waarin elementen onderdeel vormen van een grotere eenheid • mate waarin een element de samenhang begrijpelijk maakt (vormfunctie) Tussen het facet historische geografie en de andere facetten van cultuurhistorie: • mate van samenhang met archeologische context • mate van samenhang met stedenbouwkundige context Binnen het facet historische bouwkunde: • synchrone context: voorkomen van monumenten uit dezelfde periode binnen de stadswijk/het complex mate waarin element onderdeel vormt van een grotere eenheid • mate waarin interieur en exterieur samenhangen Tussen het facet historische bouwkunde en de andere facetten: • samenhang met archeologische context • samenhang met historisch geografische context		2	
	Representativiteit	• kenmerkendheid voor een bepaald gebied of periode • het aantal vergelijkbare monumenten van goede fysieke kwaliteit uit dezelfde periode binnen dezelfde archeoregio waarvan de aanwezigheid is vastgesteld en waarvan behoud is gegarandeerd • kenmerkendheid voor / verbonden aan een bepaald gebied, periode, bouwstijl of menselijke activiteit • het aantal vergelijkbare landschapstypen c.q. patronen, lijnen, elementen, van goede fysieke kwaliteit uit dezelfde periode binnen dezelfde regio			1

Theo Stevenslaan 30-32

Algemeen:

Dubbel woonhuis, waarvan het lager rechterpand op nummer 30 als een van de eerste woningen in Budel-Dorplein in 1894 gebouwd is door La Société Anonyme des Zincs de la Campine uit Budel. In 1901 werd het grotere linkerpand op nummer 32 gebouwd. Tegen de achterzijde van de panden werden in 1949 nog twee huizen en een bergplaats gerealiseerd, de huidige adressen Gebroeders Looijmanslaan 38 en 39. Deze worden niet bij deze beschrijving betrokken. In het laatstgenoemde jaar werd rechts tegen nr. 30 een bergplaats onder platdak gebouwd.

Beschrijving:

Algemeen

Het complex Theo Stevenslaan 30-32 kan in een vijftal verschillende volumes worden onderscheiden, te weten:

- volume A: een dwars enkellaags volume met zadeldak uit 1894, het hoofdvolume van nummer 30
- volume B: een enkellaags volume onder platdak uit 1949, rechts tegen volume A, met daarnaast een enkel laags houten volume onder zadeldak uit 1978 en een enkellaags volume onder zadeldak uit 1976
- volume C: een dwars tweelaags volume onder zadeldak uit 1901, het hoofdvolume van nummer 32
- volume D: een enkellaags entreeportaal onder zadeldak, tegen de zuidwestgevel van volume C
- volume E: een enkellaags houten volume onder zadeldak uit 2013, ten westen van Gebroeders Looijmanslaan 39

Volume A

De zuidoostelijke voorgevel is opgebouwd in wit geschilderde bakstenen in kruisverband. Onderaan de gevel een grijs gepleisterde plint.

Centraal op de begane grond een fors, modern, rechthoekig, liggend venster, opgebouwd uit een fors, nagenoeg vierkant enkelruits raam aan de rechterzijde. Links een kleiner rechthoekig enkelruits raam en een klein enkelruits bovenraam daarboven. Dit kan als klepraam functioneren.

In het metselwerk boven het venster is, ter hoogte van de balklaag tussen de begane grond en de verdieping een forse, zwevende steense rondboog aanwezig, opgebouwd uit afwisselend baksteenstrekken en dubbele -koppen.

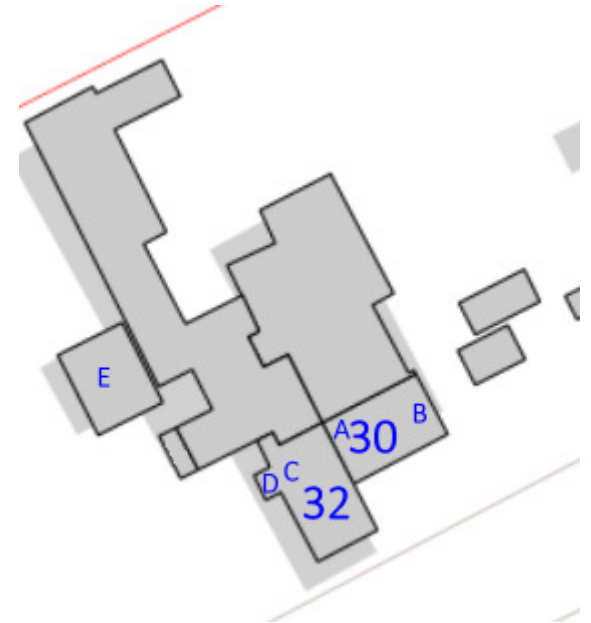
Het geveldeel op de verdieping is blind uitgevoerd.

De gevel wordt beëindigd door een houten kantgording met daarboven een zinken mastgoot.

Van de noordoostelijke rechterzijgevel is alleen de zolder met de topgevel zichtbaar. Links loopt een kunststof regenpijp langs de gevel naar het platdak van volume B. Aan de bovenzijde is deze pijp geknikt en komt deze uit in de mastgoot boven de voorgevel.

De zijgevel is eveneens opgebouwd in wit geschilderde bakstenen in kruisverband. Onderaan het zichtbare deel van de gevel is een grijs geschilderde plint aangebracht. Deze bevindt zich dus ter hoogte van het platdak van volume B.

Centraal in de topgevel twee getoogde houten vensters, opgebouwd uit een rechthoekig, enkelruits onder-raam en een getoogd enkelruits bovenraam. Onder elk venster een donker geschilderde, schuin geplaatste, bakstenen raamdorpel. Bovenaan een steense segmentboog van afwisselend baksteenstrekken en dubbele -koppen.

De overstekende houten dakrand is voorzien van een houten windveer en wordt ondersteund door houten klossen, die aan de gevelzijde bevestigd zijn tegen rechthoekige, houten blokken. De dakranden worden afgetopt met grijze, betonnen gevelpannen.

Volume B

Volume B is opgebouwd in wit geschilderde bakstenen in een halfsteens verband. De voorgevel ligt iets terug, ten opzichte van de voorgevel van volume A.

Onderaan in deze voorgevel een grijs gepleisterde plint. Links de voordeur van Theo Stevenslaan 30. Deze houten voordeur is vermoedelijk al erg oud en mogelijk afkomstig uit een ander pand. In het onderste deel van de deur zijn twee geprofileerde, rechthoekige, liggende spiegelpanelen aangebracht, waarvan het onderste hoger is uitgevoerd dan het bovenste paneel waarin zich een koperen brievenbus bevindt, geplaatst binnen een koperen plaat. Op de klep staat het woord "BRIEVEN" aangegeven.

Links boven het bovenste paneel is een sierlijke koperen deurklopper aangebracht. Direct links daarvan een koperen deurklink, voorzien van sierlijk koperen beslagwerk op een koperen plaat.

Aan de bovenzijde van de deur zijn twee smalle, verticale ruiten aangebracht, voorzien van geprofileerde lijsten. Elke ruit is voorzien van kathedraalglas en een sierlijke, gietijzeren deurtralie, waarin onder meer twee Franse lelies, enkele krullende vormen, zweeps slagvormen en een getordeerde middenstijl voorkomen. Het deurkalf is voorzien van een recht profiel. Ook het bovenlicht is zeer luxe uitgevoerd in glas-in-lood met daarin opgenomen een drietal medaillons met gebrandschilderd gekleurd glas.

Het middelste medaillon is het grootst en ovaal van vorm. De twee buitenste medaillons zijn rond van vorm. In het ovale medaillon lijkt een wapen afgebeeld te zijn, mogelijk een familiewapen.

Deur en bovenlicht zijn gevat in houten kozijnen, waarvan de stijlen rusten op een betonnen drempel met korte deurneuten. Boven de deur een anderhalfsteense strek, die het houten boeiboord aan de onderzijde raakt. Dit boeiboord is afgewerkt met een aluminium rand.

De rechterzijgevel is slechts gedeeltelijk zichtbaar en wordt op dezelfde wijze beëindigd als de voorgevel.

De gevels van het volume rechts van volume B, zijn opgebouwd uit houten kraaldelen. Bovenaan in de voorgevel enkele rechthoekige, liggende enkelruits vensters. Het flauw hellende zadeldak is belegd met donkerrode, flauw gegolfde dakpannen.

Achter het laatstgenoemde volume staat nog een volume, opgebouwd in wit geschilderde bakstenen in een halfsteens verband. Het zadeldak daarvan is belegd met rode, gesmoorde muldenpannen.

Volume C

Tegen de zuidwestelijke gevel van dit pand is het entreeportaal, volume D gebouwd, deze gevel wordt daarom beschouwd als de voorgevel. Door plantbegroeiing is deze wit gepleisterde gevel slechts gedeeltelijk zichtbaar.

Uiterst links en uiterst rechts loopt een regenpijp langs de gevel naar beneden. Het entreeportaal is links tegen de gevel gebouwd. Rechts daarvan is op de begane grond een rechthoekig houten stolpvenster aangebracht, dat mogelijk nog uit 1901 dateert. Het venster heeft een brede middenstijl met stolp en twee smalle roeden, die het venster in vier ruiten verdelen. Rechts van dit venster een tweede houten venster, dat vermoedelijk van houten luiken is voorzien.

Links op de verdieping zijn twee getoogde houten vensters aangebracht. Onderaan elk venster een vierruits stolpvenster met een brede middenstijl en smalle horizontale roeden. Boven de geprofileerde tussendorpel een getoogd tweeruits bovenraam met een geprofileerde middenroede.

Links op het niveau van de zolder is één vergelijkbaar venster aangebracht. Aan de onderzijde bevat dit venster een donkere, schuin geplaatste raamdorpel. Ook rechts op dit niveau is één vergelijkbaar venster aangebracht. De overstekende dakranden zijn bekleed met trespas windveren en worden ondersteund door houten klossen. Zowel onder de nok als aan beide dakvoeten zijn geprofileerde, hangende, houten gevelmakelaars aangebracht.

De zuidoostelijke rechterzijgevel aan de Theo Stevenslaan is eveneens geheel wit gepleisterd. Onderaan een grijs gepleisterde plint.

Centraal op de begane grond een driedelig houten venster, opgebouwd uit een vierruits stolpraam aan de linkerzijde. Dit dubbele raam heeft een brede middenstijl en smalle horizontale roeden. Rechts van dit dubbelraam een houten stijl als onderdeel van het kozijn. Rechts een rechthoekig tweeruits raam. Onder het venster een licht uitstekende raamdorpel. Links op de begane grond is, ter hoogte van de bovendorpel van het venster, een koperen vlaggenstokhouder aangebracht in de vorm van een gekroonde vrouw.

Centraal op de verdieping één venster, vergelijkbaar met de vensters op de verdieping van de zuidwestelijke voorgevel. De gevel wordt beëindigd door een zinken bakgoot.

De noordoostelijke achtergevel van dit volume is opgebouwd in wit geschilderde bakstenen in kruisverband en is geheel blind. Rechts in de top van de gevel loopt een rookkanaal vanuit de nok van het dak van volume A recht langs de gevel omhoog. Rechts van dit rookkanaal is aan de voet daarvan een kleine aluminium airco-installatie tegen de gevel bevestigd. De overstekende dakranden zijn bekleed met trespas windveren en worden ondersteund door houten klossen.

Het zadeldak is belegd met blauwe, gesmoorde, kruispannen. Uiterst links en uiterst rechts liggen trespas waterborden op de dakranden. Links in het voorste dakschild is een Velux dakraam aangebracht. Links daarvan staat een overhoeks geplaatste bakstenen schoorsteen, opgebouwd in schoon metselwerk van rode bakstenen in een halfsteens verband. Uit deze schoorsteen steekt een hoge aluminium afvoerpijp. Ook uit het achterste dakschild steekt een aluminium afvoerpijp.

Volume D

Het entreeportaal met daarin de voordeur van Theo Stevenslaan 32 is uiterst links tegen de zuidwestelijke gevel van volume E gebouwd.

Het portaal is opgebouwd in schoon metselwerk van rode (onderzijde) en gele/bronskleurige (bovenzijde) bakstenen in een halfsteens verband. De gevels zijn voorzien van een type voegwerk, zoals dat vaker bij binnenmuren voorkomt. De voorgevel van het portaal is opgebouwd als een topgevel.

Centraal in deze gevel de voordeur. De overgang van het rode naar het gele metselwerk ligt links en rechts van de deur niet op dezelfde hoogte en ook komen in het gele metselwerk rode bakstenen voor. Onderaan in de houten voordeur een rechthoekig, liggend spiegelpaneel. Aan de bovenzijde zowel links als rechts een zeer smal en verticaal spiegelpaneel. Centraal daartussen een smalle en verticale ruit. De deur is gevat in een houten kozijn.

Het overstekende zadeldak is voorzien van een trespa windveer en boeiboorden boven de wangen. De wang aan de straatzijde is blind uitgevoerd.

Het zadeldak is belegd met blauwe, gesmoorde Tuile-du-Nord dakpannen met een ronde wel.

Volume E

De gevels van volume E uit 2013 zijn voorzien van een donkerkleurig houten beschot. In de topgevel aan de straatzijde komen enkele vensters voor. De dakrand is voorzien van een brede houten windveer met in de nok een sierlijk geprofileerde gevelmakelaar.

Waarderingen

Theo Stevenslaan 30 is in 1894 gebouwd en daarmee een van de eerste panden die door de directie van de zinkfabriek in Budel werden gebouwd. Mogelijk is de bouwstijl gelijkend op de andere panden die in deze tijd werden gebouwd. De bouwstijl wordt getypeerd als Waalse of Noord-Franse stijl. Door de witte schilder- en pleisterlagen is het originele uiterlijk niet meer zichtbaar. De entree van nummer 32 bevat nog delen met niet-gepleisterde bakstenen. Uiterlijk doet het denken aan de stijl, die de gevels uit de neorenaissance ook hebben.

Mogelijk is nummer 32 gebouwd met de bedoeling, om er een gelijkvormig pand tegenaan te plaatsen. De gevel aan de zijde van nummer 30 is immers volledig blind. Al enkele jaren na de bouw is tegen het pand een tweede woning gebouwd, dat qua hoogte echter duidelijk afwijkt van het eerstgebouwde pand.

In beide panden zijn meerdere authentieke elementen bewaard gebleven, zoals mogelijk de voordeur van nummer 30, de vensters met segmentbogen en de zwevende rondboog in de voorgevel van nummer 30, die origineel is en elders ook in een ander pand uit 1894 wordt gezien. De geprofileerde, hangende, houten gevelmakelaars zijn bijzonder en worden elders weinig aangetroffen.

Cultuurhistorische beschrijving en waardering van het aanzicht van een aantal panden in de gemeente Cranendonk

Uitgevoerd in opdracht van de gemeente Cranendonck ten behoeve van een eventuele aanwijzing van deze panden als cultuurhistorisch waardevolle objecten.

Als bijlage is hier de matrix toegevoegd, waarin de diverse aspecten van een object worden gewaardeerd. Maximaal per onderdeel worden 3 punten gegeven, minimaal wordt 1 punt gegeven.

NB. De bouwkundige staat van een pand kan alleen op basis van het buitenaanzicht niet worden beoordeeld. Ook de "herinneringswaarde" die aan het pand verbonden is, is zonder uitgebreid onderzoek niet bekend. Tenzij overduidelijk anders zal hier voor beide onderdelen altijd een (gemiddelde) waardering van 2 punten worden toegekend.

Voor wat de totaalscore betreft, hebben wij de 4 klassen als volgt beoordeeld:

object met 8 tot 12 punten: laag, indifferent

object met 13 tot 16 punten: middelhoog, cultuurhistorisch waardevol

object met 17 tot 20 punten: hoog, gemeentelijk monument

object met 21 tot 24 punten: zeer hoog, rijksmonument

Eindhoven juni 2019

totaalscore: Theo Stevenslaan 30-32 16 (middelhoog cultuurhistorisch waardevol)

Tabel Waarderingscriteria kwaliteiten erfgoed:			Scores		
Kwaliteiten	Waarderingscriteria	Operationele parameters	Hoog	Mid-den	Laag
Beleefde kwaliteit	Zichtbaarheid (herkenbaarheid/ schoonheid)	• zichtbaarheid vanaf het maaiveld als landschapselement • relatie met omgeving: passendheid • verbondenheid met feitelijke historische gebeurtenis • afwisselendheid (diversiteit aan elementen) • zichtbaarheid landschapselementen en patronen (herkenbaarheid) • esthetische kwaliteit: zichtbare uitingen		2	
	Herinnerbaarheid (herinneringswaarde)	• associatie met toegeschreven kwaliteit of gebeurtenis • verbondenheid met feitelijke historische gebeurtenis (symboliek) • associatie met toegeschreven kwaliteit of gebeurtenis (symboliek) • ouderdom	3		
Fysieke kwaliteit	Gaafheid (compleetheid/ herkenbaarheid)	Binnen het facet archeologie/aardkunde: • gaafheid aanwezigheid sporen • ruimtelijke gaafheid: bodemlagen onverstoord, horizontaal • stratificatie intact: bodemlagen onverstoord, verticaal • mobilia in situ: losse onderdelen nog op hun plek • ruimtelijke relatie tussen mobilia onderling / mobilia en sporen Binnen het facet historische geografie: • mate waarin landschapselementen en -patronen in tact zijn • mate waarin oorspronkelijk karakter behouden is (authenticiteit) Binnen het facet historische bouwkunde: • compleetheid: mate waarin alle stijlelementen aanwezig zijn • authenticiteit: mate waarin oorspronkelijk bouwkundig, stedenbouwkundig karakter en/of de gebruiksfunctie (lege hulzen!) behouden is		2	
	Geconserveerdheid (technische staat, conservering)	• aanwezigheid antropogeen biochemisch residu • conservering artefacten (metaal/overig) • conservering organisch materiaal • mate waarin landschapselementen in evenwicht verkeren met de abiotische omgeving (veelal grondwaterstand) • bouwkundige staat		2	
Inhoudelijke kwaliteit	Zeldzaamheid	• het aantal vergelijkbare monumenten (complextypen) van goede fysieke kwaliteit uit dezelfde periode binnen dezelfde microregio waarvan de aanwezigheid is vastgesteld • het aantal vergelijkbare landschapstypen c.q. patronen, lijnen, elementen, van goede fysieke kwaliteit uit dezelfde periode binnen dezelfde regio • het aantal vergelijkbare monumenten (complextypen) uit dezelfde periode binnen dezelfde regio • innovativiteit: pionierskarakter		2	

Tabel Waarderingscriteria kwaliteiten erfgoed:			Scores		
	Informativiteit (informatiewaarde)	• betekenis voor de wetenschap: recent en systematisch onderzoek van de betreffende archeologische periode • afleesbaarheid (herkenbaarheid) van de genese van het historisch landschap (landschapstype) • betekenis voor de wetenschap c.q. belang voor (bouw)geschiedenis • mate waarin het object, bouwwerk/complex de sporen toont c.q. uitdrukking is van o.a. culturele, sociaal-economische, geestelijke, technische bestuurlijke ontwikkelingen			1
	Samenhangendheid (ensemble- of contextwaarde)	Binnen het facet archeologie: • synchrone context: wel/niet voorkomen van monumenten uit dezelfde periode binnen de microregio • diachrone context: wel/niet voorkomen van monumenten uit opeenvolgende perioden binnen de microregio Tussen het facet archeologie en de andere facetten van cultuurhistorie: • landschappelijke context (fysisch- en historisch geografische gaafheid van het contemporaine landschap) • stedenbouwkundige context Binnen het facet aardkunde/historische geografie: • samenhang (tussen lijnen, elementen en patronen): mate waarin elementen onderdeel vormen van een grotere eenheid • mate waarin een element de samenhang begrijpelijk maakt (vormfunctie) Tussen het facet historische geografie en de andere facetten van cultuurhistorie: • mate van samenhang met archeologische context • mate van samenhang met stedenbouwkundige context Binnen het facet historische bouwkunde: • synchrone context: voorkomen van monumenten uit dezelfde periode binnen de stadswijk/het complex mate waarin element onderdeel vormt van een grotere eenheid • mate waarin interieur en exterieur samenhangen Tussen het facet historische bouwkunde en de andere facetten: • samenhang met archeologische context • samenhang met historisch geografische context		2	
	Representativiteit	• kenmerkendheid voor een bepaald gebied of periode • het aantal vergelijkbare monumenten van goede fysieke kwaliteit uit dezelfde periode binnen dezelfde archeoregio waarvan de aanwezigheid is vastgesteld en waarvan behoud is gegarandeerd • kenmerkendheid voor / verbonden aan een bepaald gebied, periode, bouwstijl of menselijke activiteit • het aantal vergelijkbare landschapstypen c.q. patronen, lijnen, elementen, van goede fysieke kwaliteit uit dezelfde periode binnen dezelfde regio		2	